

Barsi Balázs-Telek Péter-Pál

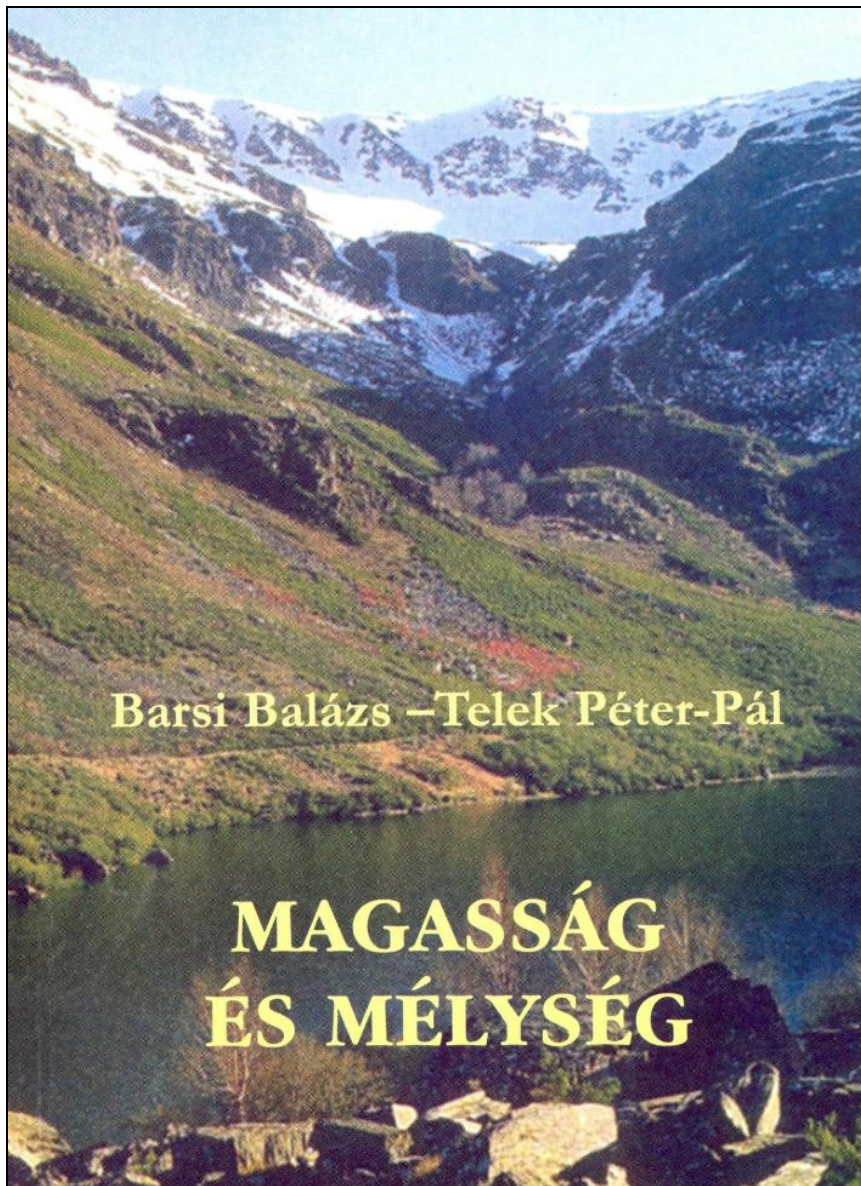
Magasság és mélység – Szent idők

(Advent, Karácsony, Nagyböjt, Húsvét)

Szentírási elmélkedések az egyházi év minden napjára

mű a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár (PPEK)
– a magyarnyelvű keresztény irodalom tárháza – állományában.

Bővebb felvilágosításért és a könyvtárral kapcsolatos legfrissebb hírekért
látogassa meg a <http://www.ppek.hu> internetes címet.

Impresszum

Barsi Balázs-Telek Péter-Pál
Magasság és mélység – Szent idők
(Advent, Karácsony, Nagyböjt, Húsvét)

Szentírási elmékedések az egyházi év minden napjára

A rendi előljárók engedélyével

A könyv elektronikus változata

Ez a publikáció elektronikus változata az azonos című könyvnek, amely az ISBN 963 8103 15 9 azonosítóval jelent meg. Az elektronikus változat a szerzők engedélyével készült. A könyvet lelkipásztori célokra a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár szabályai szerint lehet használni. Minden más szerzői jog a szerzők tulajdonában marad.

A sorozat második, harmadik és negyedik kötete, mely külön jelent meg a PPEK-ben, az évközi időt tartalmazza (lásd a PPEK 562. kötetét).

Ez a könyv és a szerzők egyéb művei megrendelhetők a következő telefonszámon:
06-87/352-983.

Kiadásaink anyagi támogatására pénzbeli adományokat köszönettel fogadunk az alábbi OTP-bankszámlaszámon: 11773401-06641636

Tartalomjegyzék

Impresszum	2
Tartalomjegyzék	3
Előszó – Az igehirdető felelősségéről	8
Advent I. hete	9
Vasárnap, A évben	9
Vasárnap, B évben	10
Vasárnap, C évben	11
Hétfő	12
Kedd	13
Szerda	14
Csütörtök	15
Péntek	16
Szombat	17
Advent II. hete	18
Vasárnap, A évben	18
Vasárnap, B évben	19
Vasárnap, C évben	20
Hétfő	21
Kedd	22
Szerda	23
Csütörtök	24
Péntek	25
Szombat	26
Advent III. hete	27
Vasárnap, A évben	27
Vasárnap, B évben	28
Vasárnap, C évben	29
Hétfő	30
Kedd	31
Szerda	32
Csütörtök	33
Péntek	34
Advent IV. hete	35
Vasárnap, A évben	35
Vasárnap, B évben	36
Vasárnap, C évben	37
Advent utolsó hete	38
December 17.	38
December 18.	39
December 19.	40
December 20.	41
December 21.	42
December 22.	43
December 23.	44
December 24.	45
Karácsony	46

Éjféli mise (1)	46
Éjféli mise (2)	47
Éjféli mise (3)	48
Pásztorok miséje	49
Ünnepi mise	50
Karácsony nyolcada	51
Szent Család vasárnapja, A évben	51
Szent Család vasárnapja, B évben	52
Szent Család vasárnapja, C évben	53
December 29.	54
December 30.	55
December 31.	56
Szűz Mária, Isten Anyja – Január 1.	57
Karácsonyi idő	58
Karácsony utáni II. vasárnap	58
Január 2.	59
Január 3.	60
Január 4.	61
Január 5.	62
Január 6.	63
Január 7.	64
Vízkereszt (1)	65
Vízkereszt (2)	66
Vízkereszt (3)	67
Január 7. vagy hétfő Vízkereszt után	68
Január 8. vagy kedd Vízkereszt után	69
Január 9. vagy szerda Vízkereszt után	70
Január 10. vagy csütörtök Vízkereszt után	71
Január 11. vagy péntek Vízkereszt után	72
Január 12. vagy szombat Vízkereszt után	73
Urunk megkeresztelkedése, A évben	74
Urunk megkeresztelkedése, B évben	75
Urunk megkeresztelkedése, C évben	76
Nagyböjt első napjai	77
Hamvazószerda	77
Csütörtök Hamvazószerda után	78
Péntek Hamvazószerda után	79
Szombat Hamvazószerda után	80
Nagyböjt I. hete	81
Vasárnap, A évben	81
Vasárnap, B évben	82
Vasárnap, C évben	83
Hétfő	84
Kedd	85
Szerda	86
Csütörtök	87
Péntek	88
Szombat	89
Nagyböjt II. hete	90
Vasárnap, A évben	90

Vasárnap, B évben	91
Vasárnap, C évben	92
Hétfő	93
Kedd	94
Szerda	95
Csütörtök	96
Péntek	97
Szombat	98
Nagyböjt III. hete	99
Vasárnap, A évben	99
Vasárnap, B évben	100
Vasárnap, C évben	101
Hétfő	102
Kedd	103
Szerda	104
Csütörtök	105
Péntek	106
Szombat	107
Nagyböjt IV. hete	108
Vasárnap, A évben	108
Vasárnap, B évben	109
Vasárnap, C évben	110
Hétfő	111
Kedd	112
Szerda	113
Csütörtök	114
Péntek	115
Szombat	116
Nagyböjt V. hete	117
Vasárnap, A évben	117
Vasárnap, B évben	118
Vasárnap, C évben	119
Hétfő	120
Kedd	121
Szerda	122
Csütörtök	123
Péntek	124
Szombat	125
Nagyhét	126
Virágvasárnap, A évben	126
Virágvasárnap, B évben	127
Virágvasárnap, C évben	128
Nagyhétfő	129
Nagykedd	130
Nagyszerda	131
Húsvét Szent Háromnapja	132
Nagycsütörtök – Esti szentmise	132
Nagypéntek	134
Nagyszombat – napközben	136
Húsvét vigíliája	137

Húsvétvasárnap, A évben.....	139
Húsvétvasárnap, B évben.....	140
Húsvétvasárnap, C évben.....	141
Húsvét nyolcada.....	142
Húsvéthétfő.....	142
Kedd.....	143
Szerda.....	144
Csütörtök.....	145
Péntek.....	146
Szombat.....	147
Húsvét II. hete.....	148
Vasárnap, A évben.....	148
Vasárnap, B évben.....	149
Vasárnap, C évben.....	150
Hétfő.....	151
Kedd.....	152
Szerda.....	153
Csütörtök.....	154
Péntek.....	155
Szombat.....	156
Húsvét III. hete.....	157
Vasárnap, A évben.....	157
Vasárnap, B évben.....	158
Vasárnap, C évben.....	159
Hétfő.....	160
Kedd.....	161
Szerda.....	162
Csütörtök.....	163
Péntek.....	164
Szombat.....	165
Húsvét IV. hete.....	166
Vasárnap, A évben.....	166
Vasárnap, B évben.....	167
Vasárnap, C évben.....	168
Hétfő.....	169
Kedd.....	170
Szerda.....	171
Csütörtök.....	172
Péntek.....	173
Szombat.....	174
Húsvét V. hete.....	175
Vasárnap, A évben.....	175
Vasárnap, B évben.....	176
Vasárnap, C évben.....	177
Hétfő.....	178
Kedd.....	179
Szerda.....	180
Csütörtök.....	181
Péntek.....	182
Szombat.....	183

Húsvét VI. hete	184
Vasárnap, A évben	184
Vasárnap, B évben	185
Vasárnap, C évben	186
Hétfő	187
Kedd	188
Szerda	189
Csütörtök	190
Urunk mennybemenetele, A évben	191
Urunk mennybemenetele, B évben	192
Urunk mennybemenetele, C évben	193
Péntek	194
Szombat	195
Húsvét VII. hete	196
Vasárnap, A évben	196
Vasárnap, B évben	197
Vasárnap, C évben	198
Hétfő	199
Kedd	200
Szerda	201
Csütörtök	202
Péntek	203
Szombat	204
Pünkösdvasárnap	205
Vigília	205
A évben	206
B évben	207
C évben	208
Szentek ünnepei	209
Szent András apostol – November 30.	209
Szeplőtelen Fogantatás – December 8.	210
Szent István első vértanú – December 26.	211
Szent János apostol és evangélista – December 27.	212
Aprószentek – December 28.	213
Szent Cirill és Metód – Február 14.	214
Szent Péter apostol székfoglalása – Február 22.	215
Szent Mátyás apostol – Február 24.	216
Szent József – Március 19.	217
Urunk születésének hírüladása (Gyümölcsoltó Boldogasszony) – Március 25.	218
Szent Márk evangélista – Április 25.	219
Szent József, a munkás – Május 1.	220
Szent Fülöp és Szent Jakab apostol – Május 3.	221
Szent Barnabás apostol – Június 11.	222

Előszó – Az igehirdető felelősségéről

Az evangélium ihletetté teszi az embert, vagyis fölkészíti a valódi életre. A fölkészülés ezért igaz, ünnepélyes és szent folyamat. Benne maga az élet, Jézus Krisztus érinti meg az olvasót, s anélkül, hogy a legkisebb nyomást gyakorolná rá, másfelé hívja, mindig újra másfelé, onnan, ahol az ember éppen van. Hol van az ember? Önmagában. Ez nem rossz, de kevés. Innen szólítja ki Jézus szelíd közvetlenséggel, az elbeszélő műfaj hullámmozgásával, az öröklétet sejtető képletes beszéddel, nagy világossággal. Barátságos ez a beszéd, a szív melege süt belőle, s ősi, ábrázoló, igazoló hűség hatja át.

S milyen Jézus stílusa? Megragadóan egyszerű, olykor mintegy meseien lágy, máskor élesen csattan, mert igen nagy a tét, sohasem hosszadalmas, néha keményen, röviden lezáró. Aki így beszél, akörül mély csönd telepszik le; az ember figyel, ha a sorsáról, az életéről, a végső dolgairól van szó. Jézus szavai nem kegyeskednek, nem díszítenek, nem kennek el, nem magyaráznak sem túl, sem agyon; megmutatják, fölmutatják a valóságot. Ebből a valóságból jönnek, s oda is térnek vissza. Az érzékeny fülű ember ösztönösen érez rá arra, amit a hitében meg is vall: így csak Isten beszélhet.

A Szentlélek Jézus Krisztus látását és láttató erejét eleveníti meg a keresztényekben. Jaj nekünk, ha ezt a látást elhomályosítjuk, ezt a látható erőt „emberien” ellaposítjuk, kicifrázzuk vagy ideológiává hígítjuk föl. De akkor is jaj, ha nem merjük hozzátenni a magunkét, nehogy kikapjunk, mint az mínáját dugdosó szolgál, aki nem akar semmi kockázatot vállalni.

Miközben az igazat hirdetjük, s édességét ízleljük, hozzá leszünk hasonlókká; ez az ő munkája bennünk, és a határozott ígérete is.

Vasadi Péter

Amikor közreadjuk az itt következő gondolatokat, nem arra pályázunk, hogy minél többek tetszését elnyerjük velük. Ennél sokkal nagyra törőbb ambíciót táplálunk: elmélkedéseinkkel arra szeretnénk indítani a kedves Olvasót, hogy magát a Szentírást vegye kézbe nap mint nap, értelmével, szívével a benne feltáruló magasságokig emelkedjék, és a benne rejtőző mélységekbe merüljön. Előre bevalljuk, azt szeretnénk, hogy ha akarna, se tudjon elmenekülni az Úr kétélű kardnál élesebb Igéje elől, s örömteli tapasztalata legyen az, amiről a zsoldáros így beszél:

Hová menjek a te lelked elől?
És hová fussak a te színed elől?
Ha fölmegek az égbe, te ott vagy,
ha leszállok az alvilágba, jelen vagy ott is.

Mily tiszteletreméltók nekem a te gondolataid, ó, Isten,
igen hatalmas a számuk!
Sorolnám őket egész éjszaka,
de számosabbak a homoknál:
fölkelek, és ismét veled vagyok.

(138. zsoltár)

Fr. Barsi Balázs OFM
Telek Péter-Pál

Advent I. hete

Vasárnap, A évben

Iz 2,1-5; Róm 13,11-14; Mt 24,37-44

„Amikor az Emberfia eljön, ugyanaz történik, mint Noé napjaiban. A vízözön előtti napokban az emberek ettek, ittak, nősültek és férjhez mentek, egészen addig a napig, amíg Noé be nem szállt a bárkába... A víz elsodorta mindannyiukat.”

Nem azt mondja az Úr Jézus, hogy Noé korában az emberek loptak, csaltak, hazudtak, paráználkodtak és gyilkoltak, hanem hogy ettek, ittak és házasodtak. Mi ebben a bűn? Isten maga teremtette olyannak az embert, hogy ennie és innia kell, hogy életben maradjon és szaporodnia, hogy az emberiség fennmaradjon. Noé kortársai nem azzal vétkeztek, amit tettek, hanem azzal, ami tetteikből kimaradt. Csendesen és egyetemesen kihagyták Istent az életükből; az önfenntartásból és a fajfenntartásból hiányzott a lényeg: hogy egyáltalán miért és mivégett vagyunk a világon.

Ma is Noé korát éljük. Kezdd el építeni a bárkád! Mentsd meg testvéreidet, családot, plébániádat – azt, aki még megmenthető. Ha Isten szavára a megtérés útjára léptél, hívd másokat megtérésre. Azonban kevés lesz már a lelki, belső megtérés: bárkák kellenek... Olyan Istentől lefoglalt terek, kolostorok, otthonok, emberi szeretetszövetségek, ahová nem hatol be a vízözön szennyes árja, hanem mintegy hátára veszi bárkátokat és hordja mindaddig, amíg tart az ítélet, amelyet az Isten feledők maguknak készítettek. Hiszen nem Isten bosszúja az, ha az élet és létezés végső célját feledő, állati szintre visszahant emberiség belefulladását saját értelmetlenségek tengerébe...

A bárka nem gettó. Nem Noé zárta ki az embereket bárkájából, hanem kortársai zárták ki Noét az ő világukból, ahol nem lehetett többé emberként élni.

Amikor az Emberfia eljön, ugyanez történik.

Vigyázz a statisztikákra, illetve a mögöttük működő, a nyíltan hangoztatott vagy csak sugallt ideológiára: hogy amit a többség csinál, az a jó. Légy óvatos azokkal a kijelentésekkel szemben, melyek folyton azt kérik számon az Egyháztól, hogy miért nem beszél a modern világ nyelvén.

Noé sem beszélt kortársai nyelvén. És a názáreti Jézusnak sem az volt a célja, hogy a kortárs vallási irányzatokkal, politikai felfogásokkal dialogizáljon, hanem hogy kinyilatkoztassa az Atyát. Keresztre is feszítették. Egyháza azonban bárkává lett, amelyet keresztje kormányoz, és ő, a Feltámadott velünk utazik benne mindaddig, míg a Galamb, a Lélek el nem hozza az új ég és új föld olajágát.

Advent I. hete

Vasárnap, B évben

Iz 63,16b-17.19b;64,1.2b.3-8; 1Kor 1,3-9; Mk 13,33-37

„Legyetek hát éberek! Mert nem tudjátok, mikor érkezik meg a ház ura.”

Az állandó lelki ébrenlétet, éberséget segíti megszületni szívünkben méltatlanságunk átérzése, melyet Izajás próféta könyvének mai napon felhangzó részlete tudatosít bennünk. A már-már kétségbeesett kiáltás, amely lelkünk mélyéből föltör, úgy állít minket Isten elé, amint vagyunk, hálátlanságunk és nyomorúságunk fájdalmas, mégis felszabadító pőreségében. Belátjuk, hogy mindent eltékoztunk, vagy legalábbis képesek lennénk mindent eltékoználni, amit az atyai házban kaptunk, érzéki vágyaink, mohó kívánságaink kielégítése kedvéért olykor minden mennyei ajándékról, s akár az örök életről is képesek volnánk lemondani, ha nem óvna meg ettől Isten különleges kegyelme. Elismerjük, hogy senki és semmi nem segíthet rajtunk, csak maga a Teremtő, a mi egyetlen igaz Atyánk. Mindehhez a nélkülözhetetlen belső, kegyelmi tapasztalathoz nem szükséges végigjárnunk a hűtlenség, elzúllás, kiégettség pokoli bugyrait, csupán egy kis lelki intelligencia kell hozzá, hogy minden csűrés-csavarás nélkül megállapítsuk: önmagunkban menthetetlen, reménytelen eset vagyunk.

Ez az alapállás, amellyel az Úr misztériumaihoz közeledhetünk. Azáltal válunk alkalmassá Krisztus titkainak megünneplésére, hogy belátjuk és megvalljuk: vétkeztünk és nem vagyunk méltók.

Csak ebből fakadhat az a fajta őszinte hálaadás, amelyet Szent Pál említ a mai Szentleckében. Krisztus Jézusban már nem nélkülözünk semmi kegyelmet, gazdagok lettünk a tanításban és ismeretben, és megerősödtünk az iránta való bizalomban, hogy ő megőriz bennünket feddhetetlenségben eljövételének napjára. Hűtlenségünk miatti fájdalmunk lassan átalakul a hűséges Isten általi megajándékozottság boldogító örömévé, s szívünk egész figyelmét őrá irányítja.

Ez a szentmise (*eucharisztia*: hálaadás) útja. A prefáció, a nagy hálaadó ének készíti elő az utat az érkező Úrnak, aki az átváltoztatás pillanatában eljön, és beemel bennünket isteni életének szentháromságos közösségébe.

Nem éppen e kettő, a méltatlanság tudata és a hála érzése hiányzik elsivárosodó emberi kapcsolatainkból is? Hogyan is tudnánk figyelni az Úrra, éber szívvel várakozni eljövételére, ha egymásra nem figyelünk és nem várakozunk? S hogyan tudnánk egymásra figyelni és várakozni, ha csak jogos igényeink és elért eredményeink vannak, de nem látjuk többé, hogy a másik ember ajándék, akire méltatlanok vagyunk s akiért hálával tartozunk?

Advent I. hete

Vasárnap, C évben

Jer 33,14-16; 1Tessz 3,12–4,2; Lk 21,25-28.34-36

„Az emberek megdermednek a rémülettől, miközben várják, hogy mi történik a világgal. A mindenség összetartó erői megrendülnek. Akkor majd meglátják az Emberfiát.”

Az Emberfiát már most is csak akkor láthatom meg, csak akkor ismerhetem fel jelenlétét, ha számomra megrendülnek a jelen világ összetartó erői. A bűnbeeséssel az ember önmagát és önmaga által ezt a világot elszakította a teremtő Istentől. Legtöbbünknek olyannyira hazugságtéglákból és hamis reménykedések habarcsából épül az életünk, egész világértelmezésünk, világnézetünk, hogy az egésznek nagy robajjal össze kell dőlnie ahhoz, hogy arra a világra ébredjünk, ahol Isten valóban Isten és Teremtő.

Az igazi megtérés egyfajta elővételezése a végső világösszeomlásnak és az Emberfia eljövételének.

A nagy konvertiták életében látható módon bekövetkezett ez a világösszeomlás. Ágoston, Ferenc, Cortonai Margit és a többiek csakis régi, testies világuk romjain, a bűnbánat rémületes gyönyörűségének könnyein át láthatták meg az Emberfiát, Jézust, és ismerhették föl benne az Isten egyszülött Fiát. Nagyban vagy kicsiben, de a te életedben is be kell következnie ennek a világösszeomlásnak, különben sohasem fogod meglátni az Emberfiát, vagyis annak látni Jézust, aki valójában.

Az igazi Krisztus-követő olyan életformát választ, amelyben bűnös, nyíltan vagy rejtetten önközpontúságra épülő emberi világának összetartó erői megrendülnek, és ez a világ – talán csendesen és szép fokozatosan, talán nagy hirtelenséggel – összeomlik. Ilyen életforma az egynejú, minden magzatot vállaló házasság. Ilyen a teljesen áttetsző, engedelmes, szűzi és szegény szerzetesi élet. Ilyen a világban vállalt konzekrált, tiszta élet, mely az ingyenes szolgálatban épül fel.

Vigyázzatok, hogy el ne nehezdjék szívetek tobzódásban, részegeskedésben és az evilági gondokban. Csak annak a szíve nem nehezedik el, aki régi bűnös, önző világát önkezével dönti le, illetve engedi, hogy Isten az események által lebontsa egészen az alapokig. Az ilyen szív nem fél a haláltól, sem az utolsó ítélettől, mert már átment rajta önként, az Úr szívébe helyezve magát. Egyszerűen nem esik ítélet alá, hanem várja annak kiteljesedését a mindenségben és az emberiség életében, ami az ő szívében már végbement; várja az új Jeruzsálemet, melyet Jeremiás próféta szerint így fognak nevezni: *„Az Úr a mi igazságunk!”*

Advent I. hete

Hétfő

Iz 2,1-5; Mt 8,5-11

„Ő ítéletet tart majd a nemzetek fölött, és igazságo szolgáltat számtalan népnek.”

Minden próféta az elsőtől az utolsóig együtt látja Isten hatalmas tetteit. Keresztelő János a Messiás eljövételét a végső ítélet képeivel jeleníti meg: kezében szórólapát, *kitakarítja szérűjét, a búzát csűrrebe gyűjti, a pelyvát pedig olthatatlan tűzben elégeti, illetve a fejsze már a fák gyökerén van; kívágnak és tűzre vetnek minden fát, amely nem terem gyümölcsöt.*

Az Úr Jézus viszont a próféta üzenetben két korszakot különböztet meg: egyrészt a vele kezdődő üdvtörténeti korszakot, amelyben meghirdeti Isten kegyelmének esztendejét (ez a mi időnk, az Egyház korszaka), másrészt a végidőket, amikor ítéletet tart mindenek felett, s tűz (a Szentlélek) által újjáalakítja az eget és a földet.

Most tehát a kegyelem idejét éljük, s ha őszintén magunkba tekintünk, el kell ismernünk, hogy még nem állunk készen, hogy az ítélet napja ránk köszöntsön. Másokat talán szívesen az Úr ítélőszéke elé citálnánk, készségesen alávetnénk a tűzpróbának, hogy kiégjen belőlük mindaz, amit nehéz bennük elviselnünk, magunkat viszont automatikusan az Úr jobbjára felől képzeljük el, vagy pedig számítunk Isten hosszantűrésére és irgalmára. Holott a kegyelem idejét éppen fordítva kellene felhasználnunk: másokkal szemben kellene türelmet tanúsítanunk, és magunkat helyezni Isten Szentlelkének ítélete alá nap mint nap. Égő fájdalommal jár, amikor a Lélek kezelésbe vesz bennünket, de csak ő az, aki helyesen tapint rá lelkünk betegségére, és orvosolni is tudja azt.

A Szentlélek első tevékenysége tudatos keresztény életünkben, hogy ránk bizonyítja a bűnt. Jobban örülnénk, ha inkább ajándékaival, az isteni jelenlét édességével árasztana el, de éppen az a jele, hogy komolyan vesz bennünket, hogy kényeztetés helyett föltárja előttünk az igazságot, mint ahogy az orvos állítja fel a diagnózist, mielőtt hozzáfogna a kezeléshez. Nem fél sebet ütni rajtunk, hogy azután ő maga kötözze be hasonlíthatatlan gyöngédséggel.

Engedjük át magunkat ennek a szelíd tisztítótüznek! A szerelem tüze ez, mely a kárhozat lángjaival szemben olyan lesz számunkra, mint a felhő nappal, és mint tető és sátor fog ránk borulni, oltalmat nyújtva a bűn csábítása és minden ártó hatalom ellen.

Advent I. hete

Kedd

Iz 11,1-10; Lk 10,21-24

„Sehol sem ártanak és nem pusztítanak..., mert a föld úgy tele lesz az Úr ismeretével, mint ahogy betöltik a vizek a tengert.”

Az ujjongva hálát adó Jézus kitörő öröme megnyitja az eget, és szinte szemmel láthatóvá teszi a Szentháromság belső életét, azt a gyöngéd és odaadó, ártatlan tisztaságban égő összerelmet, mely minden élet forrása a mennyben és a földön.

Ez az az ismeret, amelynek kinyilatkoztatásáért Jézus a világba jött, és egyszer s mindenkorra leszámolt a magányos zsarnok-istennel, a személytelen világprogram-istennel, a mozdulatlan mozgatóval, a sorssal és a végzettel. Mert az igazi istenismeret nem más, mint részvétel Isten benső életében, bekapcsolódás az isteni személyek közti szeretetáramba, mely átjárja az egész világmindenséget.

Előfordult-e már veled legalább egyetlenegyszer, hogy kitörő örömmel dicsőítetted az Atyát Krisztus által a Szentlélekben, amiért ismerheted őt és részt vehetsz az ő isteni életében? Mit számítanak ehhez képest apró-cseprő gondjaid, kicsinyes aggodalmaid, szorongásaid, korlátaid és szenvedéseid? Volt-e részed abban az örömben, hogy közvetíthetted Isten ismeretét mint szülő, nagyszülő, testvér vagy barát, házastárs, jegyes, hitoktató vagy pap?

Ha úgy érzed, még sohasem érintett meg Isten ismeretének öröme, gyanakodhatsz arra, hogy talán te is a bölcsek és okosak közé tartozol, akik elől elrejtik titkát. A logikai következtetés, a tapasztalatokból nyert tudás nem vezet el Isten szívébe. Oda csak a gyermeki bizalom, a feltétel nélküli ráhagyatkozás nyer bebocsáttatást.

S ha egyszer megtelik szíved Isten e fönséges ismeretével, megtapasztalod a prófétai szavak igazságát. Mert a világban, sőt az Egyházon belül is ártanak és pusztítanak, de a szentek szívében és közösségében senki sem árt, senki sem pusztít. Ott nincs többé ellenségeskedés és gyűlölet, hanem a mennyország paradicsomi békéje uralkodik.

Az Egyházban is megtalálni minden hitványságot és bűnt, Isten ismerete viszont másutt nem lelhető fel. Egy napon Isten tiszta ismerete egészen betölti majd az Egyházat, s rajta keresztül kiárad az egész Földre, hogy eljőjön a világba a valódi és teljes béke.

Advent I. hete

Szerda

Iz 25,6-10a; Mt 15,29-37

„*A Seregek Ura bőséges lakomát rendez minden nemzetnek az ő szent hegyén.*”

Vagyis Sion hegyén, mely az ő választott népét, az Egyházat jelenti. Az Egyházon kívül ugyanis nem lehetséges az emberiség egysége szeretetben, ünnepi lakomában, legfeljebb csak jogi, politikai tömörülésben.

Minden olyan ábrándozás, amely az Egyházon kívül akarja egységbe foglalni a nemzeteket, az egész földkerekséget egyetlen birodalomba, nem más, mint örült vállalkozás, profán ökumenizmus, civil messianizmus.

Ezt a minden nemzetet egyesítő birodalomépítést támogatni annyi, mint követ hordani a bábéli torony építéséhez, mert ebből a világbirodalomból, világünnepből kimarad a Seregek Ura... Nélküle, sőt ellene és Fölkentje ellen gyűlnek össze a nemzetek.

Viszont minden olyan ábrándozás, amely az Egyházba úgy akarja összegyűjteni a nemzeteket, mint egy földi birodalomba, nagyon is evilági képzelgés az emberről, akiről Isten elhatározta, hogy csak a legmélyebb mélységben kapcsolódhat a másik emberhez. Olyan illúzió, amelyből ideje lenne már kiábrándulni annyi kudarc után.

Vegyük észre, a nagy összegyűjtés már megtörtént: a Seregek Ura az ő szent Fia által a Szentlélekben egybegyűjtötte ünneplő népét, az Egyházat, amelyben a közösség és az ünneplés is az emberi egzisztencia legmélyén történik.

Az Egyházban a végidők messiási lakomája elkezdődött, hiszen naponta iszunk az Isten tiszta ismeretét adó kinyilatkoztatás serlegéből, és eszünk az eucharisztikus Kenyérből, a búza legjavából, amely maga a feltámadt Krisztus.

Lesz mennyei Jeruzsálem, vagyis mennyei Egyház, de nem lesz mennyei civil társadalom és mennyei állam. Az Egyházból kiég az utolsó napon mindaz, ami az állam és a civil társadalom mintájára alakult benne. Ezért int az Apostol: *Ne hasonuljatok a világhoz.*

Az Egyház igazi valósága az emberi jelenség mélyebb rétegeiben van, a Biblia szava szerint az ember szívében, ott, ahol mint teremtett személy csakis a Teremtő személyes szeretetében létezik, és ahol képes felbonthatatlan, isteni eredetű kapcsolatokra a másik emberrel. S amint Jézus gyógyításai a mai Evangéliumban előre jelzik, az örök élet lakomáján testünk és pszichénk, mulandósággal megjelölt emberi valónk megújítva, újjáteremtve vesz részt, és a történelem elnyeri végső értelmét.

Advent I. hete

Csütörtök

Iz 26,1-6; Mt 7,21.24-27

„Bizzatok az Úrban örökkön-örökké, mert az Úr örökké megmaradó szikla.”

Korunk embere is keresi a közös alapot, melyre biztosan építhet. Széles alapot keres, melyre majdnem minden ráfér, így aztán a demokrácia jelszavával a leggyengébb réteget jelöli ki, szikla helyett homokot. Mindenkinek szeretne megfelelni, senkinek a másságát nem akarja megsérteni, ezért nem ás túl mélyre, se nem épít túl kemény köre, marad a homok. Keresi a legnagyobb közös osztót a különböző népek és fajok között, de nem veszi észre, hogy csupán egyvalami van, amiben valóban mindnyájan megegyezünk: ősbűn megrontotta emberi természetünk. Arra meg nagyon jól tudjuk, mi mindent lehet építeni...

A mai keresztény kísértése is, hogy attól való félelmében, hogy bárkit is kirekeszt, önmagát rekeszti ki az üdvösségből. Annyira meg akar felelni az ökumenizmusnak, hogy nagyvonalúan lemond bizonyos hittételekhez való ragaszkodásról, annyira tiszteletben akarja tartani mások ateizmusát, hogy lehetőleg semmi jelét nem adja vallásos elkötelezettségének, s annyira tolerálni igyekszik a másságot, hogy viszonylagosnak tekint mindenfajta erkölcsi normát. De vajon ezen az áron sikerül-e felépítenie egy olyan világot, közösséget, társadalmat, ahol mindenki otthon érzi magát? Miután mindent leépített, ami értékes volt az életében, ami megadta identitását, keresztény mivoltának bontott tégláiból ugyan miféle házat rakhat? Nem vétkezik-e valójában azok ellen is, akiknek mindenáron meg akar felelni? Nem árulja-e el azt a legmélyebb hivatását, amelyet felragyogtatva és kibontakoztatva az egész emberiség szolgálatára lehetne, ha megvallaná és felmutatná a világnak Krisztust, aki egyedül képes megszabadítani az ősbűn átkától?

A magukat krisztusinak vallók legnagyobb közös osztója az istengyermekség, legkisebb közös többszörösüknek pedig az Úrral való, egyénileg és közösségben megélt személyes kapcsolatnak kellene lennie. Erre lehetne építeni családot, közösséget, tartós emberi kapcsolatokat. Persze, lehet, hogy amit erre építünk, nem lesz olyan pompás, mint mások kacsalábon forgó palotái, de a vihar vagy földrengés idején majd megmutatkozik, melyik épület állja ki jobban a próbát.

És ha arról, amit sziklának véltél, netalán kiderülne, hogy homok volt csupán, s épületed a viharban összedől, még nem történt tragédia. Összedőlt életed romjain fölösleges keseregned: itt az ideje, hogy miután igazolva láttad Jézus szavát, végre felkutasd a sziklaalapot, s most már csak arra építs, még ha fáradságos is.

Advent I. hete

Péntek

Iz 29,17-24; Mt 9,27-31

„A vakok szeme látásra nyílik a sötét homály után.”

Advent hajnalának sötétsége jól kifejezi azt a homályt, amely mindannyiunk szemét borítja. De más tükörben és homályosan látni, mint egyáltalán nem látni.

Nézem ezt a két vakot, akik Jézus után mennek és egymásba kapaszkodva egyre kiáltoznak: *„Könyörülj rajtunk, Dávid fia!”*

Vajon vezethet-e a vak világtalant? Nem esnek-e mind a ketten gödörbe? Nem, ez rájuk nem vonatkozik, mert ők nem lelkileg vakok, mint a farizeusok, és nem is tetszelegnek abban, hogy a nép lelkipásztorai. Ők inkább egymás terhét hordozzák és így anélkül, hogy ismernék Krisztust, már teljesítik az ő törvényét.

Különös módon két testi vakság szeretetben összeadva teljes belső látást ad eredményül. Ők mind a ketten hisznek abban, hogy Jézus képes őket meggyógyítani. Magában Jézusban hisznek. A kölcsönös szeretetből elfogadott nyomorúság az a föld, amelyből kihajt a hit és a remény.

Mi lenne, ha egy család vagy egy szerzetesi közösség tagjai, ahol annyi nyomorúság van – mint ahogy mindig és mindenütt van Ádám fiai és leányai között – hirtelen egy belső megvilágosodás folytán a legteljesebb mértékben felvállalnák egymás gyengéit, nyomorúságait, gyógyíthatatlan testi és lelki bajait? Isten országa azonnal elérkezne közéjük, mégpedig olyan erővel, mint Jézusban, aki sebeinket hordozta.

Jézus meggyógyítja a házba utána jövő vakokat, de ezzel kapcsolatukat óriási próbának veti alá. Bekövetkezhett volna az, ami majdnem mindig bekövetkezik, hogy két embert, akit a nyomorúság összehozott, a szerencse szétválaszt. A sötétség abszolút közös volt, a látás már nem feltétlenül. De ez a két vak nem a nyomorúságban volt együtt csupán, hanem abban is, hogy együtt kiáltottak: *„Dávid fia, könyörülj rajtunk!”* A Jézusba vetett hit kötötte őket össze, úgyhogy most már gyógyultan is együtt hirdetik az Úr dicsőségét.

Amíg e földön vagyunk, a szentek igazi közössége kétféle módon nyilvánul meg: hol együtt kiáltunk Jézushoz egymás terhét hordozva, hol együtt hirdetjük csodás tetteit.

Az előbbi csak földi életünk Adventjének lehetősége, ezért is meg kell becsülnünk, az utóbbi viszont már a mennyország kezdete.

Advent I. hete

Szombat

Iz 30,19-21.23-26; Mt 9,35–10,1.6-8

„Bár a szenvedés kenyerét és a nyomorúság vizét adta neked az Úr, de ő, a te tanítód, nem rejtőzik el többé előled.”

A szenvedést és a nyomorúságot nem az Úr adta, hanem bűneink szerezték. Ő adott viszont kenyeret a szenvedésben és vizet a nyomorúságban.

Bármennyire is lealjasodik az ember, az ő teremtménye marad – nem semmisíti meg, hanem állapotának megfelelően élteti, hogy el ne vesszen, hanem megtérjen és éljen.

Nem az oltáriszentséggel táplálja és nem az üdvösség kelyhéből itatja az ő elzüllött gyermekeit, hanem nyomorúságuknak megfelelő eledellel, hogy kíváncsozzanak a szellemi eledel után, hogy visszaemlékezzenek az atyai ház asztalára, mint a tékozló fiú a disznók vályúja mellől.

A kanonizált szentírási könyveket követő első keresztény irat, a Didaché első szava az oltáriszentségről az, hogy ne dobjuk a sertések elé.

Aki viszont az Úr kenyeréből eszik és kelyhéből iszik, annak a szenvedése és nyomorúsága a megváltás ragyogó világába emelkedik. Részesedik a világot megváltó szenvedésből. Ebből is kiviláglik, hogy Isten gyermekeinek szenvedése és Isten ellenségeinek szenvedése között csak látszatra van hasonlóság.

Jézusnak megesett a szíve az elcsigázott, kimerült, pásztor nélküli emberiségen. Az is szép, ha egy embernek megesik rajtunk a szíve. Itt azonban többről van szó. Jézus szíve az örök Atya Fiának szíve, melyben az istenség egész teljessége lakozik; az Isten igéjével lényegileg egyesített szív.

Amikor Isten emberré lett, a világba lépett és ránk tekintett, elszorult a szíve. Ez nem lett volna lehetséges, ha Istenben nem volna valami hasonló ahhoz a legnagyobb emberi szenvedéshez, amikor szerettünkért szenvedünk. Az, hogy Isten irgalmas, Jézus szívéen keresztül azt jelenti, hogy szenved értünk. Mivel az örök Istenről van szó, e kijelentés a világtörténelem legvalóságosabb, leghatalmasabb, de rejtett mozgatórugóját tárja fel. Itt válik nyilvánvalóvá az üdvtörténet valódi mibenléte.

Az apostolok küldetése, illetve a papság szentségének valósága nem érthető az isteni irgalmasság e mélységeinek ismerete nélkül. A pap feladata, hogy Isten megrendült szívével szeresse a híveket.

Advent II. hete

Vasárnap, A évben

Iz 11,1-10; Róm 15,4-9; Mt 3,1-12

„Ő Szentlélekkel és tűzzel keresztel titeket; kezében tartja már szórólapátját, hogy kitakarítsa szérűjét. A búzát magtárába gyűjti, a pelyvát pedig olthatatlan tűzben elégeti.”

Az Úr Jézus földi működésével ítélet kezdődött a világon, mert a Világosság megjelent. Jézus nem megvilágosult ember, mint a többi nagy vallásalapító, hanem a világ Világossága, vagyis maga az Isten. Aki ezt elfogadja, vagyis hisz és megkeresztelkedik, az Isten Szentlelkébe, a minden szennyet kiégető tűzbe veti magát.

Ez az alapvető megtisztulás most feladatként is jelentkezik: úgy éljek, hogy életemet kiszolgáltatom a Lélek ítéletének és tüzének.

A szó szoros értelmében az él lelki életet, aki kiszolgáltatja életét a Szentlélek tüzének. Enélkül a lelki élet a legsikeresebb önbecsapások egyike az ember életében. Légy őszinte magadhoz, testvérem: kiszolgáltatod-e életed minden rétegét, minden vágját és ragaszkodását a Szentléleknek?

Jézus, akin az Úr lelke nyugodott, aki telve volt kegyelemmel és igazsággal, valamint a Szentlélek nem aszerint ítél majd, amit a szem lát, amit a fül hall, hanem a végső és örök igazság, az Atya törvényei szerint.

Te is ennek az ítéletnek vesd alá magad. A Lélek tüzének add át tekinteted. Mindent megláthatsz, de nem nézhetsz mindent. A kéjsóvár tekintetben a pokol tüze van. Engedd, hogy a Lélek megtisztítsa szemedet, a füledet, és minden érzékedet. A belső képességek közül különösen az emlékezetet és a fantáziát kell ítélet alá vetni, de gondolataidat, akaratodat és cselekedeteidet is.

Minderre a keresztények nagy tömege nem vállalkozik, ezért annyi a pelyva és olyan kevés a búza.

Izrael utolsó lelkiatyja, „gyóntatója” Keresztelő Szent János volt. Kell, hogy legyen gyóntatód, aki előtt szépitgetés nélkül feltárod sebeidet.

A gyarló ember előtti bűnvallás megment attól a csapdától, hogy Isten színe helyett saját magad ítélőszéke elé állj, s bűneid foglya maradj.

Nem lelki megnyugvást kell a szentgyónásban keresni, hanem szabadulást, még ha égő fájdalommal jár is. Csak a Lélek ítéletének magát nap mint nap alávető ember remélheti, hogy számára az utolsó ítélet a felmagasztaltatás és az öröm napja lesz.

Advent II. hete

Vasárnap, B évben

Iz 40,1-5.9-10; 2Pét 3,8-14; Mk 1,1-8

„Szeretteim! Főképp egy dolog ne kerülje el figyelmeteket: az, hogy egy nap az Úr előtt annyi, mint ezer év, ezer év pedig annyi, mint egy nap. Az Úr nem késik ígéreteivel.”

Ez a kijelentés Szent Péter apostol leveléből arra figyelmeztet bennünket, hogy Isten tetteit nem mérhetjük ugyanazzal a mércével, mint a történelmi eseményeket, ő ugyanis nincsen alávetve az időnek, hanem éppen fordítva: az idő van alávetve az ő hatalmának, következésképp nincs jogunk ígéreteinek teljesítését számon kérni azon parányi időszakasz alapján, amely a mi életünk néhány évtizede, mint ahogy azt feltételezni sem, hogy neki is hosszú időre van szüksége ahhoz, hogy terveit megvalósítsa, akárcsak nekünk, embereknek.

Ha azonban Isten ennyire relativizálja az időt, azt a közeget, amelyen kívül nem vagyunk képesek élni, de még csak gondolkodni sem – ezért van az, hogy az örökkévalóságot is minduntalan végeláthatatlan hosszú tartamnak képzeljük el –, vajon mibe kapaszkodhatunk, hogy el ne szédüljünk, és helyesen ismerjük fel Isten tetteit életünkben? Három fogódzópontunk van, mely alapján mintegy Isten mértékével tudjuk mérni életünket, s benne az ő ígéreteinek teljesedését, három isteni tett, melyben az örökkévalóság érintkezik az ember idejével: a teremtés, a megtestesülés és a szentségek vétele. Ez a három felöleli az időt a világmindenség legelső atomjának megjelenésétől az utolsó napig, s kitágítja horizontunkat az idő határain túlra, ahonnan ered s ahol majd beteljesedik az emberi történelem.

Ha csupán a földi idő keretei között gondolkodunk és tervezünk, száználmas utópiákat fogunk gyártani, melyek sosem váltják be a hozzájuk fűzött reményeket, sőt jóval többet ártanak, mint használnak, mert nem számolnak az ember megromlott természetével, s azt bálványozzák, ami férges és pusztulásra ítélt. Az ember életének és történelmének nincsen megoldása ezen a földi életen és történelmen belül, ezért nem is szabad itt keresni, hanem a földi életet és történelmet az Úr hatalmas tetteinek fényében kell értékelni, s amennyire lehetséges, azokhoz igazítani. Ne a mi földi életünk tapasztalatainak ítélőszéke elé idézzük Istennek az eljövendő világra vonatkozó ígértét, hanem már végbevitt művei alapján elfogadott ígértével mérjük le földi életünket és annak minden vonatkozását.

Vegyük sorra életünk tájait: mi mindent kell átalakítanunk, hogy utat készítsünk az érkező Úr előtt? Milyen akadályokat kell eltakarítanunk útajából? Mindenhatóságának ugyan semmi nem állhat ellen, de szeretetét nem kényszeríti ránk, s csak oda tér be, ahol ajtót nyitnak neki.

Advent II. hete

Vasárnap, C évben

Bár 5,1-9; Fil 1,4-6.8-11; Lk 3,1-6

„Aki megkezdte bennetek a jót, Krisztus Jézus napjára be is fejezi.”

Az Evangéliumban pedig a Keresztelő szavát halljuk: *„Készítsétek az Úr útját, egyengessétek ösvényeit!”* Ki cselekszik hát, Isten vagy mi magunk?

Nincs itt ellentmondás, hanem csupán arról van szó, hogy az emberi szavak elégtelenek ahhoz, hogy egyszerre ragadják meg a kegyelem minden másnál gazdagabb valóságát, a kegyelemét, mely elsősorban az Isten műve, de benne van a mi hozzáállásunk és erőfeszítésünk is, történik velünk, ugyanakkor mi is cselekvő részesei vagyunk. Éppen az teszi hitelessé a bibliai üzenet leírt szavait, hogy egyszerre hordozzák a végtelen és örök isteni kinyilatkoztatást, s viselik magukon az emberi töredékesség, esetlegesség vonásait.

A mai Olvasmány egy harmadik képpel közelíti meg a bennünk a kegyelem hatására kibontakozó isteni művet, a gyászruha levetésének és a díszruha felöltésének képével, amely valamiképpen sejteti Isten és ember együttműködését: Isten adja a ruhát, de az ember veszi föl.

S mindhárom megközelítés egyszerre érvényesül a szentmisében, amely maga is Úrjövét. Valahányszor szívünket fölemelve, teljes figyelemmel, odaadó szeretettel végezzük a liturgiát, s földi életünk nehézségeit, szenvedéseit az Úr dicsőségébe merítjük, levetjük a gyászt, és az örök dicsőség díszébe öltözünk. Isten cselekszik bennünk, ő folytatja és viszi teljességre a jót, amit megkezdett bennünk, a mi feladatunk csupán annyi, hogy elgördítsük előle mindazt, ami akadályt jelenthet útjában.

Ez a mi részünk. Nem előállítanunk kell magunkban az isteni életet, csak engedni, hogy megszülessék bennünk, nem megvalósítani a tökéletes istengyermekséget, csak segíteni kibontakozását, s nem kiérdemelni a dicsőséget, de elfogadni Isten kezéből.

Advent II. hete

Hétfő

Iz 35,1-10; Lk 5,17-26

*„Örüljön a puszta és a kiaszott vidék, ujjongjon a sivatag, és viruljon, mint a liliom...
Erősítsétek meg az elernyedte kezeket, és a roskadozó térdeket szilárdítsátok meg!
Mondjátok a csüggedt szívűeknek: »Bátorság! Ne féljete! Íme, eljön Istenetek, eljön, hogy
szabadulást hozzon nektek.«”*

Ha az ember várákozása túl hosszúvá nyúlik, ha semmi jelét nem látja a megígért beteljesedésnek, akkor szíve elcsügged, teste-lelke elernyed és roskadozni kezd. Amikor viszont a várva várt találkozás, a szabadulás elérhető közelségbe kerül, hatalmas külső-belső energiák szabadulnak fel benne, s egy rövid ideig olyan intenzitással él, mint ahogyan fut a célegyenesbe jutott távfutó. De ha csalódnia kell, ha mégsem jön, akit várt, ha mégsem érkezik el a szabadulás órája, maradék ereje is elhagyja, és feladja a további várákozást.

Óriási felelősség tartani a lelket valakiben, aki szenvedve várákodik, s egyre jobban belefárad a várákozásba. Hamis reményekkel kecsegtetni, hogy utána keserűen csalódnia kelljen, akár halálát is jelentheti. A biztatás, a szép szavak, de még a szentírással való vigasztalás sem elegendő. Tenni is kell érte, Jézus elé vinni, ha másképp nem megy, hát a tetőn keresztül, ágyastul. Nem nyugodhatunk addig, míg meg nem látja Jézust, s benne új távlatot nem kap pislákoló reménykedése. A mi hitünk eszközli ki számára a gyógyulást, a bűneitől való szabadulást.

„Ember, bocsánatot nyertek bűneid.” Annak, hogy Isten valóban eljött, és hogy elhozta a szabadulást, egyetlen bizonyítéka van: a bűnök bocsánata, a feloldozás. Itt kezd pirkadni a hajnal a világmindenségre boruló éjszaka reménytelen sötétsége után. Már nem az embernek kell megerősítenie elernyedte kezét, megszilárdítania roskadozó lábát, hanem maga az Úr erősíti és szilárdítja meg, nem csupán visszaadva járóképességét, de újfajta, az Úr ügyében való fáradhatatlan járást és tartós állószilárdságot ajándékozva neki. A keresztség és a bűnbocsánat szentségében nem helyreállítás, rehabilitáció történik csupán, hanem új teremtés. S mivel testünk a földből való, ugyanabból az anyagból vagyunk gyúrva, mint a sivatag homokja vagy a mező virágai, a bűnbocsánatban újjászületett ember öröme kiárad a természetre: a puszta és kiaszott vidék tóvá változik, a szomszjas föld vizek forrásává lesz, a hegyek és halmok táncolnak és ugrándoznak, s a kihalt decemberi táj megtelik étellel.

Advent II. hete

Kedd

Iz 40,1-11; Mt 18,12-14

*„Úgy legelteti nyáját, mint a pásztor.
Karjaiba veszi bárányait,
ölében hordozza őket,
az anyajuhokat pedig nagy gonddal vezeti.”*

A magas hegyről, ahová a próféta kiáll hirdetni Isten ígéreteit, látni a nyáját s a nyáját gondosan vezető Pásztort. De nem látni erről a magas hegyről, hogy a jó pásztor otthagya kilencvenkilenc juhát, hogy nyomába eredjen az elcsatangolt századiknak. Nem, ezt felülről nem lehet látni, csak alulnézetből, a betlehemi barlangistálló és a Golgota perspektívájából.

A magas hegy Isten igaz és tiszta ismerete. A próféta tudja és meggyőződéssel hirdeti, hogy az Úr az Isten, és rajta kívül nincs más. Tudja, hogy Isten személy, hiszen kapcsolatban áll vele, felfogja és továbbadja üzeneteit. Tudja, hogy mindenható, ő teremtette az eget és a földet, és mindent, ami rajta van. És látja, hogy Isten hűséges, gondját viseli népének, melyet választott magának.

Ennek alapján tud beszélni a jövőről. Isten múltbeli tettei és jelenben megmutatózó gondviselése kirajzolják előtte az Isten által készített jövő körvonalait. Megsejti Karácsony titkát, de annak mélységes valóságát és következményeit emberileg nem foghatja föl és nem képzelheti el előre.

Nem látja, hogy Isten úgy jön el emberi alakban, hogy kiüresítve önmagát, végtelen gazdagságáról lemondva egy lesz emberi természetünkkel. Hogy magatehetetlen csecsemőként egy istállóban jön a világra. Hogy évtizedeken át a mi hétköznapi életünket fogja élni. Nem látja, nem láthatja – bár a szenvedő szolgáról szóló énekekben a Lélek által erről is közöl valami lényegeset –, hogyan fog kinyilvánulni az Úr hatalma a maga vállalta gyöngeségben, dicsősége a gyalázatban. És végül nem látja azt sem, hogy Isten atyai szeretete az egyetlen elcsatangolt bárány után induló pásztoréhoz hasonlóan nemcsak a közösség, a szent nép egésze, de az egyes ember, méghozzá a bűnös, tévelygő ember iránt is megmutatkozik.

Mert Isten szemében nem csupán ezer év annyi, mint egy nap, hanem egy bárány is annyi, mint kilencvenkilenc, sőt néha több is. Sajátos matematika ez, egyetlen axiómára épül: *Isten a szeretet*. Ha ezt az alaptételt elfogadod – persze, ha nem fogadod el, akkor is éppúgy érvényben marad –, végtelen gazdagság világ nyílik meg előtted, az a jövő, amelyről a prófétáknak csak sejtéseik lehettek, de nekünk Krisztus által tudásunk is. Karácsony felé haladva semmi mással ne törődj, csak azzal, hogy egyre beljebb lépj az isteni szeretet fölfoghatatlanul új, meglepő és gyönyörűsége világába.

Advent II. hete

Szerda

Iz 40,25-31; Mt 11,28-30

*„Futnak, de nem fáradnak ki,
járnak-kelnek, de nem lankadnak el.”*

Az ember élete egyre inkább lótás-futás, iga alatt görnyedés, és egyre ritkább az a pillanat, amikor megkérdezné magától: mindez mire jó?

Úgy tűnik, az emberek nagy többsége természetesnek veszi, hogy nap mint nap igába feszül, anélkül, hogy megvizsgálná, mi az az iga, az a teher, amely alatt görnyed. Talán bizonyos értelemben kényelmesebb is így tenni és közben azzal megnyugtatni magunkat, hogy ha terheket cipelünk, akkor nem vagyunk haszontalanok, mint azzal szembenézni, hogy az üdvösség szempontjából nem az számít, mennyit fáradozunk, hanem hogy kinek, minek adtuk oda szívünket.

Az élet terheinek egykedvű cipelése az embert könnyen az igavonó barom szintjére képes súlylyeszteni, ahol már a pusztá vegetálást tekinti életcélnak, s beéri annyival, hogy mindennapi betevő falatja meglegyen.

Csak amikor elviselhetetlenül súlyossá válik a teher, szakad fel belőle a kétségbeesett kiáltás, mellyel Istent vádolja, amiért mindezt hagyja, talán oda sem figyel, nem is törődik vele.

A próféta és Jézus szava egyaránt nagyon megértő és szelíd. A próféta Isten hatalmáról és gondviselő szeretetének figyelmességéről beszél, Jézus viszont önmagában kínál felüdülést.

Nem pillanatnyi felfrissülést, rövid pihenőt a mindennapok taposómalmában, hanem más igát, más terhet a régiek helyett.

Jézus igája azért édes és terhe azért könnyű, mert önmagában hordja értelmét. Mert Jézus személyével van kapcsolatban, öhozzá fűzi, vele azonosítja, az ő képére formálja azt, aki igáját felveszi és terhét vállalja.

Ne körülményeid megváltozásától várd, hogy terhed könnyebbé válik. Belső döntés következménye, hogy mindannak, amit tenned kell, s mindannak, amit el kell viselned, örök értelme és célja lesz. Így a teherhordozás maga lesz a pihenésed, hiszen lelked megtalálja nyugalmaát abban, aki mindennek értelmet ad.

Testileg érezheted magad fáradtnak és kimerültnek, szíved mélyén azonban olyan rejtett erőtartalékokra bukkanasz, hogy magad is elcsodálkozol, mi mindenre vagy képes. Nem az életkor, nem a testi erőnlét, hanem az odaadás, a célba érés biztos tudatából fakadó nyugalom tesz fáradhatatlanná.

Advent II. hete

Csütörtök

Iz 41,13-20; Mt 11,11-15

„A mennyek országa Keresztelő János napjaitól mindmáig erőszakot szenved, és az erőszakosok szerzik meg.”

Ezt a kissé homályos kijelentést kétféleképpen szokták magyarázni, attól függően, hogy külső vagy belső értelemben vesszük-e az erőszakot.

A kívülről jelentkező erőszak az ellenséges fellépésre utal, amely fenyegeti a mennyek országa megvalósulását. A próféták és szentek üldöztetésére, kiontott vérére gondolhatunk, s ezt Keresztelő János halálának módja is alátámasztja. Ebben az értelemben azonban nem beszélhetünk arról, hogy a mennyek országát megszerzik, hiszen az ilyen úton nem érhető el. Inkább egyfajta kisajátításról, bitorlásról van szó, amire Jézus többször is utal a farizeusokkal kapcsolatban.

Az erőszak azonban jelenthet önlegyőzést is. Azt a következetes és megalkuvás nélküli küzdelmet a bűnnel, amelyet a Keresztelő hirdetett, s amire ő maga is példát mutatott.

Ez a kétfajta erőszak egymás mellett létezik. Sőt, az egyik hat a másikra: a külső erőszak ellen csak a belső erőszak nyújthat védelmet, miközben az, aki a belső erőszakot választva önmagát győzi le, rendszerint tovább gerjeszti az erőszakot abban, aki ellene támad. Ahol Isten ügyéről van szó, ott e két erőszak ütközik, s a végső idők felé haladva a harc mind jobban kiéleződik közöttük.

E két erőszak között azonban a különbség ég és föld. Szó szerint, hiszen az egyik az ember görcsös igyekezetéből születik, a másik viszont Isten erejéből táplálkozik. Éppen ezért a harc kimenetele sem kétséges: fizikailag a külső erőszakot elkövetők kerekedhetnek felül, de ezzel saját vereségüket készítik elő – kard által vész el, ki kardot ragad. Az önmegtagadás viszont az örök győzelem felé segít: felszabadít bennünket Isten fiainak dicsőséges szabadságára.

Különös módon a belső erőszak kifelé szelíd erőként nyilvánul meg. Minél nagyobb mértékben adjuk meg magunkat Istennek, annál alkalmasabbak vagyunk az ő erejének kinyilvánítására. Minél inkább szegény féregnek érezzük magunkat, annál jobb cséplőszánná válhatunk az Úr kezében.

El kell készülnünk azonban arra, hogy akármennyire szelídek vagyunk, önlegyőzésünk mértéke szerint akaratlanul is ingereljük a külső erőszak katonáit, s a mennyek országa csak akkor lehet a miénk, ha kitartunk a belső erőszak útján, s az ellenfél fegyvereivel szemben az Isten támadó és védő fegyverzetét öltjük magunkra.

Advent II. hete

Péntek

Iz 48,17-19; Mt 11,16-19

*„Furulyáztunk, de nem táncoltatok.
Siránkoztunk, de nem zokogtatok.”*

Az emberi elme bámulatos teljesítményekre képes, ha arról van szó, hogy kifogást keressen és megokolja, miért nem tesz meg valamit, ami a kötelessége lenne. Mindig sikerül belekapaszkodnia egy apró ténybe, jelentéktelen mozzanatba, amellyel igazolni tudja – legalább önmaga előtt –, hogy helyesen cselekszik, amikor hallatlanra veszi a szíve mélyén jelentkező hívást.

Valójában a belső fegyelem hiányáról van itt szó: arról a magatartásról, amely fennakad a külsődleges elemeken, hogy ne kelljen erőfeszítést tennie és mélyebbre ásnia.

E fegyelem elhanyagolása huzamosabb időn át folytatva eltompuláshoz, érzéketlenséghez vezet. Az ember előítéleteiből épített fallal veszi körül magát, s minél magasabb ez a fal, minél kevésbé ad esélyt a találkozásra Istennel, annál magányosabb, elszigeteltebb, boldogtalanabb lesz. Ez az állapot pedig még inkább dühíti, ezért az előzőeknél is hevesebb küzdelembe fog Isten igéje ellen. Értelmetlen küzdelem ez: nem az Istennel magával harcol és küszködik, mert annak megvolna a gyümölcse, mint Jákob harcának az angyallal, hanem az előítéletek fala mögül vaktában intézi támadásait a vélt ellenség ellen.

A mennyek országa olyan valóság, amely állásfoglalásra készlet. Jézus erővel hirdeti meg, s erre válaszolnia kell az embernek, nem tetheti magát sokáig süketnek, előbb-utóbb lépnie kell és nyíltan színt vallania.

A farizeusokat megijesztette Keresztelő János kemény fellépése és az a szigorú aszkéta életmód, amely szavainak igazi súlyt adott. Jézussal szemben viszont éppen őrá és tanítványaira hivatkoznak, amikor a böjtölésről beszélnek. Egyiküket megpróbálva kijátszani a másik ellen saját élethazugságukat igyekeznek igazolni, mert Keresztelő János és Jézus egyaránt szívbeli megtérést sürget, erre pedig nem hajlandóak.

A látszat fenntartására irányuló erőfeszítéseiket azonban elsöpri a valóság: a tettek, melyeket Jézus Isten erejével végbevisz, az ő hatalmát igazolják, s a farizeusi önáltatás ellen tanúskodnak.

Advent II. hete

Szombat

Sir 48,1-4.9-11; Mt 17,10-13

„Illés már eljött, de nem ismerték föl.”

Illés, ez az emberségében oly isteni fényben tündöklő próféta, aki az Úr hatalmával véghezvitt csodái után a halk szellő suttogásában ismerte fel Istent, annyira mély nyomot hagyott Izrael kollektív emlékezetében, hogy várták: újra eljön és helyreállít mindent.

És Isten be is teljesítette ezt a várakozást Keresztelő János elküldésével, persze, nem a reinkarnáció értelmében, hanem hogy ugyanazt a prófétai lelket adta az Előhírnöknek, amellyel Illés munkálkodott. Az ő szava is égő fáklya módjára lángolt, s az égből jövő tűzre utalt, amikor azt hirdette, hogy aki utána jön, Szentlélekkel fog keresztelni. És az ő egyénisége is meglepően emberi, erre utal a börtönből Jézushoz intézett kérdése, mely Illés próféta Hóreb hegyi tapasztalával mutat hasonlóságot.

Keresztelő Jánosban ugyanakkor az illési karizma szellemibb-lelkibb megjelenését látjuk: ő az istenítéletet nem külső erődemonstrációként, hanem belső valóságként jelenítette meg, s szívbeli megtérést kívánt hallgatóitól. Ez az, amire az írástudók és farizeusok szeme vak és füle süket maradt. Ők csak a szigorú aszkétát, a félelmetes prófétát látták, akit kicsit talán örültnek is tartottak. Nem ismerték fel jelentőségét, szerepét, azt, hogy az emberek fiai között nem született nála nagyobb.

S a színeváltozás hegyén, Mózással és Illéssel beszélgetve az Úr Jézus szembesül vele, hogy rá is hasonló sors vár, mint a prófétákra és mint a Keresztelőre: az emberek kényük-kedvük szerint bánnak majd vele.

Hol marad hát a megígért helyreállítás?

Az emberi szívekben, melyek megnyílnak az isteni tűznek, hogy kiirtson belőlük minden bűnt és gonoszsgot. A Keresztelő helyreállította a Teremtő és teremtmény kapcsolatát, amikor őszinte megtérést hirdetett, és helyreállította az ember és ember viszonyát, amikor arra figyelmeztetett, hogy senki ne éljen vissza Istentől kapott hatalmával.

Az Úr Jézus pedig ezekbe a megtisztított és előkészített szívekbe hullatta Isten országának magvait, egy egészen új, sohasem látott Isten–ember kapcsolat kezdeményeit.

Advent III. hete

Vasárnap, A évben

Iz 35,1-6a.10; Jak 5,7-10; Mt 11,2-11

„Boldog az, aki nem botránkozik meg bennem!”

Ezt az Úr Keresztelő Jánosnak üzeni, aki Isten végső eljövételét hirdette, a nagy szétválasztást: *„Kivágnak és tűzre vetnek minden fát, mely jó gyümölcsöt nem terem.”* Most viszont Jézus működésével nem a fák kivágása kezdődik, hanem gyógyításuk. Isten felfoghatatlan türelmének az ideje. Ez a mi időnk, ebben az üdvtörténeti korban élünk.

Isten türelme elsősorban az ő gyermekeit, híveit, szentjeit teszi próbára, nem pedig ellenségeit. Azok tudva-tudatlanul élnek és visszaélnek Isten türelmével, de számukra egyáltalán nem kérdés, miért engedi meg Isten a bűnt és miért nem tesz már rendet.

Márpedig Isten nemcsak azt várja el az ő szentjeitől, hogy elfogadják az ő végtelen türelmét, hanem hogy ők maguk legyenek ennek a türelmenek élő hordozói az emberek között.

Talán ez a legnagyobb feladat: felnőni Isten türelméhez. Ha csupán erkölcsi feladat lenne, Isten lehetetlent kérne tőlünk. Ő azonban megadta nekünk Szentlelkét, aki maga a szeretet – a szeretet pedig türelmes. Ne hivatkozzunk állandóan régi, örökölt és bűneink miatt megromlott természetünkre, mondván: én ilyen vagyok és kész; nem bírok türelmes lenni. Ez azt jelenti, hogy nem hiszel abban, hogy az isteni természet részesévé lettél. Pedig ez az új természet benned van, ezért is int Szent Péter apostol bennünket: *Ne engedjétek korábbi, tudatlanságból származó vágyaitoknak, hanem a titeket meghívó Szentlélekhez méltóan magatok is váljatok szentté egész életmódotokban.* Mert *nem veszendő magból születtünk mi is újjá, hanem Isten élő és megmaradó Igéje által.* Isten türelme tehát bennünk van, mint „természetének” legjellemzőbb vonása. Istentől ugyanakkor teljességgel idegen az a fajta „türelm”, mely közönyösen hagyja menni a dolgokat a maguk útján. Benne nincs semmi cinkosság a bűnnel. Tékozló fiát nem szenvtelen vállrándítással engedi útnak, hanem az irgalom isteni méreteiben „szenved meg” a nagylelkűségében nekünk ajándékozott szabad akarat valamennyi visszaélését.

Mi hajlamosak vagyunk azt gondolni, hogy az idő mindent megold, valójában azonban az idő semmit sem old meg. Legfeljebb a személyes emberi történelem folyamán felszínre bukkan az, ami kezdetben rejtve volt. Türelmesnek lenni valakihez annyit jelent, mint csendben szenvedni érte. A megváltó Krisztus szenvedése ez. Nem is annyira azzal kell azonosulnunk, akit eltűrünk, mint inkább Krisztussal, aki szánja és szereti őt, és életét adja érte.

Advent III. hete

Vasárnap, B évben

Iz 61,1-2a.10-11; 1Tessz 5,16-24; Jn 1,6-8.19-28

„*Legyetek mindig derűsek.*”

A magyar *derű* szó eszünkbe juttatja a derűs időt, a ragyogó napsütést, a mélykék égen úszó fodros báránnyelűket. Azonban nemcsak az időjárásra, hanem benső világunkra is igaz, hogy a derűs órákat, napokat borús időszakok követik. Éppen ezért nem úgy kell értelmeznünk az Apostol szavait, hogy igyekezzünk egy bizonyos pszichikaiérzelmi állapotot rögzíteni – bár nem ártana, ha kedélyállapotunk hullámzásait megtanulnánk mérsékelni egy kicsit –, hiszen a keresztény élet értelme mélyebben van, hogysen érzelmekkel át lehetne érezni. A keresztény derű nem lelkiállapot, hanem a Lélek működésének jele és gyümölcse bennünk.

Szent Pál a mai Szentleckében arra tanít bennünket, hogyan juthatunk el erre a derűre. *Imádkozzatok szüntelen!* Ne imákat mondjunk csupán. A szüntelen imádság nem egyéb, mint az isteni jelenlét állandó tudatosítása. Ha elmerülnénk ebben a végtelenül édes és éltető isteni milióban, senki és semmi nem tudná megzavarni lelkünk békéjét. Isten nem pusztán „kívülről” érkezik hozzánk, a keresztény számára Advent abban az értelemben is Úrjövét, hogy felfedezi lelke mélyén Isten csöndes jelenlétét, és válaszol Szerelmesének bensejében felhangzó szelíd hangjára. *Adjatok hálát mindenért!* Ez is a derű forrása, mert ha csupán hiányainkra vagy bűneinkre gondolunk, és ha csak arra figyelünk, amit mi cselekszünk vagy hanyagolunk el, illetve a rosszra, ami embertársaink részéről ér, elveszítjük lelkünk egyensúlyát. Arra figyelni, amit Isten adott, ad és fog adni, annyi, mint felfedezni a végtelen, egészen nekünk szóló, személyes szeretetet. Ez a felfedezés pedig fölnyitja szemünket, hogy mindent ajándéknak lássunk.

A Lelket ki ne oltsátok! Vagyis legyünk nyitottak minden jó sugallatra, új és új isteni érintésre. Minden áldott nap figyeljünk arra, amire a Szentlélek akar vezetni bennünket. Az emberi szellemnek ez ad végtelen tágasságot, a pszichének üdeséget, egész valónknek testi-lelki megifjodást. *Vizsgáljatok meg mindent, a jót tartsátok meg.* Vagyis rostáljunk, az evangélium rostáját használva. Ne botránkozzunk meg a szeméten, ocsún, a tiszta búzát gyűjtsük be. Ne raktározzuk magunkban a rossz érzéseket és emlékeket; lelkünk szentély, nem szemétkerak. *Mindenféle rossztól óvakodjatok.* Messziről el kell kerülnünk a bűnt. Aki játszik a tűzzel, aki túl közel megy hozzá, abba a láng belékap, és megégeti. És még valami. A mai Evangéliumban arról olvasunk, hogy Keresztelő János tudta a helyét. Ha mi is a helyünkön vagyunk, s ott is akarunk maradni, amíg csak Isten akarja, a derű legmélyéig átjárja létezésünket.

Advent III. hete

Vasárnap, C évben

Szof 3,14-18a; Fil 4,4-7; Lk 3,10-18

„Emberszerető jóságokat ismerje meg mindenki.”

A mai szentmise introitusa a Szentlecke első mondatát visszhangozza: *ÖrvendjeteK mindig az Úrban, ismét mondom, örvendjeteK, mert az Úr immár közel van hozzánk.*

Az öröm, amelyről itt szó van, Isten cselekvéséből és az én cselekvésemből születik meg. Szofonias arról szól, hogy *elvette az Úr ítéletedet, elűzte ellenségedet, Izrael királya, az Úr közöttetek van, ne félj többé semmi rossztól.*

A lényegre akarok figyelni! Eljött értem a földre az Isten Egyszülöttje, és elvette ítéletemet. Ha valóban hiszek benne, Szent János evangéliuma szerint nem esem ítélet alá. Ama végső napon, életem utolsó napján és a világ utolsó napján nem kell félnem, mert ha botladozó és gyöngé ember voltam is, mindig az Úrra bízam életem megítélését szentgyónásról szentgyónásra. Ellenségemet, a bukott angyalt, a sátánt legyőzte. De mindezeknél a nagy isteni tetteknél is inkább az örvendezés forrása, hogy velem van, és ezért nem kell félnem semmi rossztól. Az oltáriszentség örök Karácsony a tabernákulum áldott Betlehemében.

Az öröm forrása azonban csak akkor ad éltető vizet, ha én is cselekszem. Isten cselekvése és az én cselekvésem találkozási pontján fakad fel az az örvendezés, amelyről az introitusban énekelünk.

Emberszerető jóságokat ismerje meg mindenki. Mit tegyek hát? – kérdezem én is, mint a Keresztelő Jánoshoz kivonuló népsokaság. János válasza konkrét és testre szabott. Nem szabad hagyni megzavarni magunkat attól a kísértéstől, hogy valahol egész másutt, egész mást csinálva kell szentnek lennünk. Ott kell cselekednem, ahol vagyok. Aki tanít, nem a tanítás mellett, mögött, ellenére lehet kedves Istennek, hanem a tanításban. Aki házasságban él, nem abból kilépve, kolostori álmokban találja meg a szentség útját, hanem családi otthonában. Itt és most, abban az állapotban, amelyben vagyok, már nem csupán az igazságosságot, hanem az emberré lett Istentől tanult emberszeretetet lehet és kell gyakorolnom, konkrét tettekben. Ez az igazi felkészülés Karácsonyra. És ez nyitja meg bennem az öröm forrását.

Advent III. hete

Hétfő

Szám 24,2-7.15-17a; Mt 21,23-27

*„Így beszél, aki felfogja az Isten szavát,
látja a Mindenható arcát,
Istentől kap választ, a szeme megnyílik.”*

Bileám szavai arról tanúskodnak, hogy Isten Lelkének ereje az átkot is képes áldássá változtatni. Az ember, aki hallani akar és látni, aki nem zárja el szívét, az kérdéseire magától Istentől kap választ és meglátja őt, aki az Igazság. Betelik a Szentlélekkel és az ő szócsöve lesz, nem emberi szavak és szándékok közvetítője többé.

Ami viszont Jézus ellenfeleit illeti, ők megmaradnak az emberi gondolatoknál. Miközben Jézus hatalmának eredetét firtatják, esélyt sem adnak arra, hogy ez a hatalom az ő szívüket is megérintse, s az átkot áldássá tegye. Előre kitervelt forgatókönyv szerint teszik fel a kérdést, hogy majd vádolhassák – a főpap előtt is az lesz az ellene felhozott egyik legsúlyosabb vád, hogy a templom ellen beszélt.

Jézus válasza zseniális. Egyszerre fordítja az írástudók fegyverét vissza rájuk, s tesz tanúságot arról, hogy Keresztelő János küldetése a legszorosabb kapcsolatban van az övével.

Az írástudók olyan dilemmával találják szembe magukat, amellyel nem tudnak megbirkózni. Továbbra is megmaradnak a felületes emberi gondolatok szintjén. *„Ha azt mondjuk, »a mennyből volt«, azt feleli...”* Nem azon gondolkodnak, ami a mondat tartalma, hanem hogy akkor eredeti logikájuk alulmarad Jézuséval szemben. *„Ha pedig azt mondjuk: »Az emberektől«, akkor meg félnünk kell a néptől...”*

Itt is merőben emberi szempontok vezérlik őket: maguk bizonyítják, hogy sem Isten küldöttét, sem a nép róla alkotott véleményét nem veszik komolyan, egyedül pozíciójuk fenntartása érdekli őket. Ha meggyőződéssel állítanak, hogy János nem az Isten embere volt, becsületesebbek volnának, mint így.

„Nem tudjuk.” Ez a cinikus kibújás a válaszadás alól azért bűnös, mert mögötte nem az igazság megismerése utáni vágy húzódik meg, hanem a közöny, amely lényegében elutasítás.

Az agnoszticizmus álláspontja a legkényelmesebb megoldás. Nem keres, nem állít, nem tagad, nem kötelezi el magát, nem vállal felelősséget. A felelősség alól mégsem bújhat ki senki. Ha számára a végső kérdés nem lényeges annyira, hogy kutassa rá a választ, akarva-akaratlanul állást foglalt. Hiszen az Úr válasza nem pusztán információ, hanem teljes valónkát mozgósító felhívás, mely egészen átalakít, és Isten üzenetének jelévé, hordozójává akar tenni.

Advent III. hete

Kedd

Szof 3,1-2.9-13; Mt 21,28-32

„Ti, akik mindezt láttátok, még ezután sem tértetek jobb belátásra, hogy higgyetek!”

A példabeszédben szereplő két fiú közül egyik sem lehet példakép. Egyikük sem következetesen engedelmes. Az igazán helyes válasz az lett volna, hogy igent mondanak és azonnal indulnak. Erre azonban csak az egyszülött Fiú mutatott példát, és az ő szent Anyja. A bűnbeesett ember ösztönösen húzódozik Isten akaratának teljesítésétől, féltve tőle szabadságát, emberi kiteljesedését, míg csak meg nem ízleli az Úr szőlőjében való munkálkodás hasonlíthatatlan édességét.

Az első fiú nemje mögött ez a spontán tiltakozás van, annak az Istennel szembeni „dackorszaknak” a tipikus megnyilvánulása, mely Ádám vétke óta tart. Később megbánta, és mégis kiment a szőlőbe. Vajon egyedül fáradozó apja iránti szeretetből, részvétből? Vagy mert tudta, hogy előbb-utóbb úgyis meg kell tennie, s jobb előbb túllenni rajta? Esetleg a büntetéstől félt? Nem tudjuk. Mindenesetre kiment.

A másik ellenben példaszerűen akart viselkedni apjával, készségesnek és engedelmesnek mutatkozni – talán jólneveltségből, udvariasságból, vagy mert le akarta rázni? Az is lehet, hogy őszintén ki akart menni, csak közben megfélemezett róla egyéb teendői közepette? Mindegyik válasz lehetséges, de Jézus nem tér ki rá, mert a mondanivaló szempontjából az a lényeg, amit tesznek, illetve nem tesznek, nem pedig az, amit gondolnak vagy mondanak.

A főpapok és a nép vénei hivataluknál fogva az igent mondók csoportjába tartoztak. Ezzel azonban meg is elégedtek. Nem az volt az ambíciójuk, hogy fáradságos munkával bizonyítsák engedelmességüket, hanem beérték azzal, hogy az emberek szemében hűségesnek látsszanak.

Jézusnak a példabeszédhez fűzött szavaiból az is kitűnik, hogy vétkük annál súlyosabb, mivel nemcsak hogy nem mentek ki első szóra, holott megígérték, hanem a másodszori figyelmeztetés, Keresztelő János fellépése után sem indultak, sőt azok példája sem hatott rájuk, akik előbb ugyan nemet mondtak, de később mégiscsak kimentek.

Ez már nem kételkedés, hanyagság és lustaság, hanem valódi megátalkodottság, amely meggyalázza az egyszer kimondott igent.

Uram, Jézus, ne engedd, hogy csak a fülemmel hallgassam ezt a példabeszédet, hanem add, hogy szívemmel fogjam fel. Szeretnék engedelmes fiú lenni, de oly sokszor megelégszem ennek látszatával! Add, hogy legalább a harmadszori figyelmeztetésre induljak: mások megszégyenítő példája igaz bűnbánatot és akaratod készséges teljesítését teremje bennem!

Advent III. hete

Szerda

Iz 45,6b-8.18.21b-25; Lk7,19-23

„Te vagy-e az Eljövendő, vagy mást várjunk?”

Keresztelő János kérdése felhívásként, sürgetésként hat: Jézus, ha te vagy a Messiás, ne késlekedj, lépj akcióba, tarts ítéletet Izrael felett és tisztítsd meg Isten népét!

Érthető várakozás: a Keresztelő megtérésre szólító szavai ilyesfajta folytatást kívánnának. És Jézus maga is kijelentette működése kezdetén: *„Eljött az Isten országa”*. Beteljesedésére azonban még várakozni kell.

Jézus válaszai mindig meglepőek. Bárki és bármilyen szándékkal tesz fel kérdést neki, a felelet egyszerre meglepő, elgondolkodtató és felhívó. Nem ugyanazon a szinten hangzik el, mint a kérdés, hanem valahol mélyebben. Azt célozza, hogy a kérdező a szintkülönbséggel szembesülve maga is mélyebbre szálljon: szívének mélységeibe, ahol Isten meg akarja érinteni.

A Keresztelő kérdésben megfogalmazott sürgető felszólítására másik felhívással válaszol. Keresztelő János a szentírásból vett Messiás-kép beteljesítését várja Jézustól, amint a farizeusok is az írásokra hivatkozva próbálták őt „tesztelni”. Jézus elfogadja ezt a módszert. Izajást idézi, a messiási korról szóló jövendöléseket, melyek éppen most vannak beteljesedőben.

Boldogságmondásként fogalmazza meg felhívását, amellyel Keresztelő Jánost Messiás-képének felülvizsgálatára indítja. Hogy az emberi várakozásnak megfelelő erőteljes és igazságot tevő egyéniséget az irgalmas és szelíd szavú Mester mögé helyezze.

Isten más, mint ahogyan elképzeljük, nagyon más, mint amilyennek szeretnénk. Ám szívünkben és értelmünkben sem szabad róla faragott képet őriznünk! Ő a meglepetések Istene. Nem lehet sürgetni az igazságtételt, hiszen mi is rászorulunk arra a kis időre, amit haladékként kaptunk.

Mégsem kell megbotránkoznunk a Keresztelő kérdésén: a börtönben nem csoda, ha kétségei támadtak. És Jézus válasza az ő konkrét helyzetére vonatkozólag semmilyen ígéretet nem tartalmaz. (Az izajási jövendölésből kihagyja azt a részt, amely a foglyok szabadulásáról, a börtönök megnyitásáról szól.) A hit küzdelmét neki is meg kellett vívnia. S bár semmi továbbit nem tudunk róla kivégeztetésén kívül, nem kétséges, hogy a csatát megnyerte: hagyta magát legyőzni az egészen más Istentől.

Advent III. hete

Csütörtök

Iz 54,1-10; Lk 7,24-30

„Mondom nektek: »Az asszonyok szülöttei között nincs nagyobb próféta, mint Keresztelő János. De aki a legkisebb a mennyek országában, nagyobb, mint ő.«”

Nincs ellentmondás az Üdvözítő szavaiban, amikor egyszerre nevezi legnagyobbnak és a legkisebbnél is kisebbnek a Keresztelőt. Kétféle viszonyítási rendszer, kétféle világrend, kétféle szövetség szerepel itt egymás mellett. Más a helyiértéke az emberi nagyságnak az asszonyok szülöttei között, és más a menny szülöttei között.

Keresztelő János az utolsó próféta, az Ószövetség utolsó nagy formátumú alakja, sőt a legnagyobb, mert láthatta és bemutatthatta a világnak azt, akire ezredéveken át vártak, Jézus Krisztust, az új és örök szövetség szerzőjét. *Maga a Teremtőd lesz hitvesed.* Az Ószövetségben még csak ígéret volt ez a szövetség, ez a mindennél erősebb és bensőségesebb kötelék Isten és ember között, még csak képek és árnyak látszottak belőle az adventi ég óriás vetítővásznán, most azonban – ki jósolhatta volna meg ezt így előre, egyáltalán, kinek lett volna róla fogalma – a második isteni személy megtestesülése által az isteni és emberi természet örökre egyesült. Új világrend vette kezdetét ezzel, beköszöntött Isten országa, megkezdődött az ember mennyei élete a földön.

Nincs jogunk azonban lenézni Keresztelő Jánost, amiért mi „magasabb szinten” állunk, mint ő. Sőt, szégyellnünk kell magunkat, mert attól a méltóságtól, melyben Krisztus által részesültünk, életvitelünk messze elmarad. Összehasonlíthatatlanul többet kaptunk Istentől kegyelemben és tudásban, mint a Keresztelő vagy bárki az Ószövetség nagyjai közül, mégis sokkal kevesebbre vágyakozunk. Ő vére hullatásával tanúskodott Krisztusról, akit látott ugyan, de nem értett, mi pedig, akik Krisztusba oltva megkaptuk a kinyilatkoztatás teljességét és az isteni életet, a test és vér harcát is oly lagymatagon vívjuk meg érte.

Keresztelő János tanúságtétele: szigorú élete, élesen fogalmazó, állásfoglalásra kényszerítő fellépése, megalkuvást nem ismerő állhatatossága ma, az Újszövetség napjaiban is aktuális. Ma is készíti az Úr útját a szívekben, mert bár az idők teljességében élünk, hátravan még a végső Úrjövet. Vigyázzunk tehát, hogy úgy ne járjunk, mint a Jánosról tudomást nem vevő farizeusok és törvénytudók, *akik nem keresztelkedtek meg nála, és ezzel meghiúsították magukban Isten szándékát.*

Advent III. hete

Péntek

Iz 56,1-3a.6-8; Jn 5,33-36

„Nekem nincs szükségem emberi tanúskodásra.”

Amikor valakivel megismerkedünk, többnyire közös ismerősöktől kapott információk, vélemények, tapasztalatok alapján alkotunk képet a másikról, s ezek fényében értékeljük saját benyomásainkat is. Ahogy azonban kezd egyre mélyülni a kapcsolatunk, s kialakul közöttünk a bizalomteljes légkör, a sajátos kódrendszer, titokzatos összeköttetés, a kívülállók szava veszt jelentőségéből. A másik ember tettei lesznek a tanúságtevők, melyek irántunk való szeretetét igazolják.

Jézus ilyesfajta bensőséges kapcsolatra hív mindegyikünket. Abba a kapcsolatba akar bevonni minket is, amely őt összeköti az Atyával a Szentlélekben. Először, persze, másoktól hallunk róla, olvassuk az evangéliumokat, tanulmányozzuk életét és tanítását, esetleg összevetjük Buddháéval, Zarathusztráéval, Mohamedével. Ahogy azonban megszólítjuk és kezdünk igazi, személyes kapcsolatba kerülni vele, félretesszük a kívülállók ítéletét, előzetes ismereteinket, előítéleteinket és kritikai megközelítésünket. Nem dobjuk ki viszont azokat a tanúságokat, melyeket a szentírás, a szenthagyomány, a liturgia és a szentek élete őrzött meg nekünk. Hiszen nem csupán emberi szavak ezek, hanem tettek, melyeket Jézus maga vitt végbe Egyházában az Atya nevében és a Szentlélek erejével.

A tettek, amelyek tanúságtevő erővel bírnak, maguk is mindig egy kapcsolat gyümölcsei, s arról tanúskodnak. Jézus tettei nem önmagában igazolták őt, hanem mindig az Atyával való kapcsolatában. Emberi szeretetkapcsolatainkra is igaz ez. A szeretet tettei közöttünk – hiszen csakis ezek számítanak, minden más el fog enyészni az utolsó napon – önmagunkon túl, a szeretet forrása felé mutatnak. Nem is érhetjük el a másik ember létezésének legmélyét másként, csak ha Istennel való kapcsolatában fogadjuk el és vállaljuk őt. Valójában ettől olyan eredeti minden egyes szerelem, barátság. A testi-szellemi vonzódás nagyrészt öntudatlan és beprogramozott mechanizmusa mögött ott van, ami igazából érdekel, sőt izgat bennünket: a másik ember személyének misztériuma, amely pedig mindenekelőtt ahhoz való vonatkozása, akinek képére teremtett.

Mely tetteid tanúskodnak a Jézussal s általa az Atyával a Szentlélekben fennálló élő kapcsolatodról? És miről tanúskodnak azok a tettek, melyek emberi kapcsolataidból fakadnak?

Advent IV. hete

Vasárnap, A évben

Iz 7,10-14; Róm 1,1-7; Mt 1,18-24

„József igaz ember volt, nem akarta őt megszégyeníteni, ezért úgy határozott, hogy titokban bocsátja el.”

Életünk igazi adventi megpróbáltatásai hasonlítanak Szűz Mária és Szent József szenvedéseire.

Miért hallgat Mária? Miért nem beszél Józsefnek az angyali jelenésről? Mert nem beszél, ez nyilvánvaló. Az evangélista ezt írja: *Kitűnt, hogy Mária gyermeket fogant.* Talán nem is József, hanem a rokonok és a szomszédok vették észre először.

Szűz Mária Istentől várta, hogy hogy bevonja az ő titkába Józsefet. Nem akart öngazolásával „besegíteni” Istennek, hanem mindenestől rábízta ezt a titkot, önmagát és különösen is Józseffel való kapcsolatát. Ha két egymást szerető személy között Isten miatt van meg nem értés, akkor Istenre kell bízni az ügyet, önmagunkat és a másikat. Ha a másik igaz ember, töprengeni és szenvedni fog, talán az is megfordul a fejében, hogy megszabadul tőlünk, de végül is Isten fogja őt beavatni abba a titokba, amelyben bennünket részesített.

Ez a legvégső próba két egymást szerető teremtmény között. Iszonyatos órák, napok, hetek és hónapok. Hallgatnod kell arról, hogy téged kiválasztott és meghívott az Isten. Az, akit legjobban szeretsz, értetlenül áll e titok előtt. Bízni és hinni akar neked, de természetes érvei kifogynak. Nem lehet igazolni természetes érvekkel a természetfölöttit. A legkeserűbb pillanatok azok, amelyekben észreveszed, hogy arra gondol: esetleg elhagy téged. Legfeljebb az vigasztal, hogy látod, nehéz szívvel teszi. Így vannak a rendalapítók első társaikkal; így a jegyesek, akik közül az egyik a hit nagyobb világosságában részesült; vagy azok a testvéri lelkek, igaz barátok, akik közül hol egyiket, hol másikat hívja Isten ismeretlen és felfoghatatlan útra. Az is lehet, hogy társa sejt valamit a titokból, de megbénítja az isteni nagyságtól való ösztönös félelem.

Ha ehhez hasonlót tapasztalsz életedben, tudd meg: hited próbája ez. Ha te vagy a meg nem értett, a Szent Szűz segítségét kérd, és öngazolás helyett bízd az Úrra, hogy amikor jónak látja, angyala által feloldja társad tanácsalanságát és félelmét. Ha pedig a nem értő vagy, lelki terror, elkeseredés és a szeretetben való meghasonlás nélkül kövesd József példáját, akinek mindennél fontosabb volt az Isten iránti hűség. Amikor az ember már nem csupán önmagáról, de a legszerettebbéről is kész lemondani Istenért, megéri arra, hogy egyedülállóan szép hivatása legyen, s elveszítve még sokkal jobban visszakapja, akit szeretett.

Advent IV. hete

Vasárnap, B évben

2Sám 7,1-5.8b-12.14a.16; Róm 16,25-27; Lk 1,26-38

„Mondd meg szolgálóknak, Dávidnak: »Ezt mondja az Úr: Te akarsz nekem házat építeni lakóhelyül? Az Úr építi fel (uralkodó) házat.«”

Könnyen elkápráztat saját nagylelkűségünk. Minél inkább Istennek szenteljük magunkat, minél inkább csak neki és érte akarunk fáradni, annál inkább leselekedik ránk a ravasz kísértés, hogy arra figyeljünk, amit mi teszünk az Úrért, nem pedig arra, amit az Úr tesz értünk. A szentség egyre magasabb fokára jutva egyre tátongóbb szakadék nyílik meg alattunk: a „lelki” önközpontúság, teljesítménycentrikusság alattomos örvénye.

Természetesen tenni kell a jót, azazhogy természetesen kell tenni a jót, anélkül, hogy belső figyelmünk megszűnne Istenre irányulni. Dávid módjára építhetünk neki házat: templomot, családot, közösséget, de közben arra figyeljünk, hogy ő készít nekünk örök hajlékot, megalapítja bennünk királyságát, amelynek soha nem lesz vége, s uralkodni fog mindörökké.

Az ókori templómépítő embert – és talán a mait is – ösztönösen az a cél vezérli, hogy befogja, egy adott helyre koncentrálja az isteni energiát, s azután a maga igényei szerint felhasználja. Isten épp a fordítottját akarja: minket kíván mindenestül bevonnai az ő szentségének terébe, műveibe, boldog szentháromságos életébe. Karácsonynak, az egyetlen, szentséges megtestesülésnek semmi köze azokhoz a pogány elképzelésekhez, melyek szerint az isteni jelenlét magasfeszültségét transzformálni lehetne evilági dolgaink működtetéséhez szükséges törpefeszültséggé.

Isten szent Fiának a Szűz méhébe való leszállását igazán a Mennybemenetel és Pünkösöd értelmezi: nem mi ragadjuk meg Krisztust és visszük bele hétköznapi világába, hanem ő ragad meg minket emberségünk mélyén a Szentlélekben, s visz az Atyához. Ezt bizonyítja a Szent Szűz élete: mivel a lehető legtökéletesebben engedte magát lefoglalni Istentől, testestül-lelkestül a mennybe emelte őt szent Fia. Nem is csoda, hogy a rózsafüzér az angyali üdvözlés titkával kezdődik, s a Szent Szűz mennybevételének és égi megkoronázásának misztériumával zárul.

Igent mondani Isten terveire, anélkül, hogy értelmünkkel teljesen belátnánk, amit kíván tőlünk, a látszat ellenére nem ésszerűtlen és nem is irreális vállalkozás, hanem olyan döntés, amely egész lényünket: értelmünket, akaratunkat, érzelmeinket és tudattalan világunkat is megnyitja a végső és mindennek értelmet adó örök valóság, Isten fonséges titka előtt.

Advent IV. hete

Vasárnap, C évben

Mik 5,1-4a; Zsid 10,5-10; Lk 1,39-45

„Amikor Erzsébet meghallotta Mária köszöntését, felujjongott szíve alatt a magzat, és a Szentlélek betöltötte Erzsébetet.”

Milyen döntő fontosságú magzati létünk kilenc hónapja!

Isten gondoskodott arról, hogy az asszonyok szülötte közül a legnagyobb, az Úr Jézus előfutára, Keresztelő Szent János anyja, Erzsébet közvetítésével részesüljön a Szent Szűzben jelen lévő Istenember szentségéből.

Akiknek édesanyja áldott állapotban gyakran áldozott, akiket már méhében hordozva felajánlott az Istennek, azokra Krisztus közelsége révén valamiképpen előre kiáradt a kegyelem. Itt kezdődik az egzisztenciális katekumenátus, melynek tartalma az ördögűzéstől a szavak nélküli tanításon át az isteni ölelésig terjed. Ez a még értelem előtti mélységes találkozás alakítja ki az emberi lélekben a készséget, hogy felnőttként majd Isten akaratát keresse, ami a vallásosság lényege.

De a már megszületett gyermeket sem annyira a szülő tanításai jelölik meg lényeg legmélyén, hanem mindenekelőtt szülei istenkapcsolata, átélt istenközelsége. Hiteles istenkapcsolat nélkül halálra van ítélve mindenfajta valláserkölcsei nevelés. Óriási a felelőssége minden szülőnek: valóban az isteni életet táplálja gyermeke lelkében, vagy szabályokat, szokásokat ad tovább csupán?

Ha felkészületlennek érzed magad erre a nagy feladatra, ne keseredj el: az örökkévalósághoz képest az egész földi élet olyan, mint egyfajta magzati lét, s majd csak a halál lesz a végső születés. Szeress ebben a magzati, homályos létezésben Jézus közelében lenni, anélkül, hogy látnád őt. Időzz minél többször hosszabban-rövidebben az oltáriszentség előtt, s maradj a Szent Szűz közelében! A Krisztust hordozó Mária közelségének tudata, lelki tapasztalata átjárja benső világod mélyrétegeit, és megízlelhetsz valamit abból az örömből, mely a Keresztelő osztályrésze volt Erzsébet méhében.

A szentírás tanúsága szerint a két rokon, Jézus és János majd csak harminc év múltán találkoznak, a Jordán partján, és akkor János ráismer Jézusra, felismeri benne az Isten Fölkentjét. Talán nem túlzás azt állítani, hogy ehhez a biztos és tévedhetetlen felismeréshez hozzásegítette őt az a születésük előtti, emberi szavakba nem önthető mélységes találkozás.

Ha igazi ajándékot szeretnél adni gyermekeidnek Karácsonyra, ajándékozd nekik a Jézushoz való bensőséges közelség csöndes, mégis erőteljes, nem evilági örömet fakasztó kisugárzását.

Advent utolsó hete

December 17.

Ter 49,2.8-10; Mt 1,1-17

„Nem vétetik el a fejedelmi pálca Júdától, sem a vezéri bot az ő kezéből, míg el nem jön az Eljövendő, akinek a népek engedelmeskednek.”

Az adventi előkészület utolsó hetébe léptünk. Felfokozódó vágyakozásunk kifejezői az esti zsoltosmában felhangzó Ó-antifónák, melyek sűrítve tartalmazzák az Ószövetség Jézusra vonatkoztatott szebbnél szebb képeit, s új meg új néven nevezve kérlelik az Eljövendőt, hogy jöjjön és szabadítsa meg népét.

Adventi várákozásunknak sajátos mélységet ad annak örömteli fölfedezése, hogy az Ószövetség messiási jövendölései, a homályos és önmagukban értelmezhetetlen kijelentések Karácsonykor mind elnyerik értelmüket, az eddig külön futó szálak most egyetlen közös pontban találkoznak, s innentől már nincs több szál, csak egyetlenegy, erre fűződik föl az egész üdvösségtörténet Ábrahámától az utolsó napig. Ennek bizonyossága az a családfa is, melyet a mai Evangéliumban olvasunk.

A sok ismerős bibliai alak, Isten meghitt barátai és hűséges szolgálói, pátriárkák és királyok, és a még több ismeretlennek tűnő szereplő most mind felvonul, hogy annak színrelépését készítsék elő, akiért az egész világ teremtett. Valóban az idők teljessége ez, amikor minden elnyeri az isteni tervben előre látott értelmét.

Persze, számos földi uralkodó dicsekedhetett nemzedékek hosszú során át honalapítókig és mitológiai alakokig visszavezetett családfával, de Jézus családfája különbözik mindezeketől, hiszen nem valamely mulandó birodalom faji leszármazásra vagy nemesi ősökre hivatkozó ideológiájának kelléke, hanem mindenestül teológiai mondanivalója van. Nem a test és a vér számít ebben a családfában, hiszen Jézus test szerint nem József fia volt, hanem az az isteni akarat, mely a választott nép történetét saját eljövételének előkészítőjévé teszi. Ez a családfa nem az egykor volt dicső ősöket foglalja lajstromba, hanem azokat a személyeket gyűjti össze, akik Isten akaratának hordozói és teljesítői voltak, s ma is élnek ennek az isteni akaratnak a jóvoltából, hiszen Isten az élők Istene, nem a holtaké.

Ez az a lelki családfa, mely örökké zöldell és új hajtásokat hoz, s amelyre ha ráoltódsz, te magad is élő ággá, gyümölcsöt érlelő fává leszel.

Advent utolsó hete

December 18.

Jer 23,5-8; Mt 1,18-24

„Az Úr a mi igazságunk.”

Jézus Krisztus egy személyben Isten igazsága és a mi igazságunk.

Istené, mert benne kinyilvánult Isten hűsége ígéreteihez, amikor az Ábrahámnak ígért áldást minden népre kiárasztotta. Benne igaznak bizonyult mindaz, amit a próféták által előre hirdetett.

És a mi igazságunk, mert benne nyertük el a megigazulást. Ő szavaival és tetteivel, melyek által kinyilvánította Isten országát, s legfőképpen kereszthalálával helyreállította igaz állapotunkat: visszahelyezett bennünket az Istennel való élő kapcsolatba, abba az egyetlen helyes és igaz vonatkozásba, amelyet a bűnbeeséskor elveszítettünk, s ezért hazug és kárhozatra méltó állapotba kerültünk.

Szent Józsefről azt olvassuk, hogy *igaz ember volt*. Igaz ember pedig azért lehetett, mert hitt abban, hogy igaz az Isten. Hitte, akárcsak ősatya, Ábrahám, hogy Isten hűsége ígéreteihez. És kész volt, akárcsak Ábrahám, hogy ha kell, föláldozza Isten kedvéért azt, akit a legjobban szeretett a földön: Máriát. Istenbe vetett bizalma, a Messiásra való várakozása sokkal több volt holmi utópisztikus reménykedésnél egy szebb korról, melyben az erőskező messiáskirály majd helyreállítja Izrael királyságát. Az ő bizalma és vágyakozása túlmutatott az emberi gondolkodás és képzelet szűk látóhatárán, s hagyta, hogy Isten nem várt időben és módon beavatkozzon az életébe.

Az lehet igaz ember, aki nem szab Istennek feltételeket, aki annyira megbízik benne, hogy föl meri hatalmazni, hogy úgy cselekedjen vele, ahogy neki tetszik. Ha Isten ilyen emberekre talál, akik által kedve szerint véghez viheti művét, akaratának e szent edényeit bőségesen megtölti kegyelemmel. Igaz voltukat nemcsak megbecsüli és megerősíti, de mérhetetlenül ki is teljesíti, mert beavatja őket saját igazságának, Krisztusnak titkába. József, aki igaz volt az Ószövetség szerint, azzal, hogy elfogadta Isten Fia megtestesülésének minden emberi értelmet meghaladó misztériumát, jegyesének, Máriának csodálatos, Szentlélektől való fogadását, igazzá lett az Újszövetség szerint is. Igaz volta végtelen távlatokra nyílt meg Krisztusban, azokra az ígéretekre, melyeknek az Ábrahámnak szóló ígéretnek csak halvány előképei, s melyeknek örökösei mi vagyunk, akik Krisztus által megigazulást nyertünk Isten előtt.

Advent utolsó hete

December 19.

Bír 13,2-7.24-25a; Lk 1,5-25

„*Magtalan vagy és nincs fiad, de fogansz majd, és fiút szülsz.*”

A szentírásban meddő asszonyok sorával találkozunk: Sára, Ráchel, Mánoah felesége, Hanna és Erzsébet mind meg voltak fosztva attól, hogy női mivoltuk kiteljesedjék az anyaságban. Az Ószövetségben a terméketlenség különösen is szégyent jelentett az asszonynak, a teremtéskor kimondott isteni áldás hiányát, mintegy átkozott állapotot.

Ezeket az asszonyokat azonban Isten különleges módon kárpótolta, amikor nemcsak elvette szégyenüket, hanem fiaikat isteni küldetésre választotta ki a nép körében. Ezek a kikönyörgött gyermekek még bőségesebb áldás hordozói, s mintha édesanyjukon kívül Istennek is kedvesebbek volnának a többiekénél.

Előképek ők, annak bizonyosságai, hogy az Úr a természet rendje fölött is hatalommal bír, s bár a kövekből is tudna fiaikat támasztani magának, mégis inkább azt választja, hogy az anyai méltóságot magasztalja fel.

S ez leginkább abban mutatkozik meg, hogy nem mondott le arról, hogy szent Fia is édesanyjától szülessen, testesüljön meg. Mária, a büntől mentes, a teremtés eredeti szépségében ragyogó fiatal leány nem meddő. Az isteni közbeavatkozás itt még csodálatosabb, mert Mária *férfi közbejötté nélkül* lesz anyává – amint a büntől előre megóvta őt az Úr, úgy itt is a természet rendjét mintegy megelőzve indítja el kegyelmével méhében Isten Fiának földi életét.

Ő az a fügefafa, amely már kora nyáron gyümölcsöt hoz, holott még nincs itt a gyümölcsérés ideje. Zárt kert, egy darabka az elveszett paradicsomból, ahová egyedül Istennek van szabad bejárása.

Foganás, áldott állapot és világra szülés – az anyaság misztériuma különös fényt kap ezekben a napokban. S ahogy Isten meddő asszonyokat áldott meg és tett termékenyvé, előkészítve ezzel az asszonyok között legáldottabb, Mária méhe áldott gyümölcsének érkezését, úgy most bennünk akarja az ő életét újra elindítani: hogy a mi buzgó várakozásunk és vágyakozásunk által Krisztus-hordozókká legyünk, akik az ő második eljövételét készítjük elő azzal, hogy cselekedeteinkkel a világra szüljük őt.

Advent utolsó hete

December 20.

Iz 7,10-14; Lk 1,26-38

„Nem kérek jelet, és nem kísértem az Urat.”

Acház király magatartása csak látszólag különbözik a farizeusokétól, akik lépten-nyomon jelet követelnek Jézustól isteni hatalmának igazolására. Csak látszólag, mert közös bennük az, hogy nem akarnak látni. Acháznak megvan a saját politikai elképzelése, s ezt nem hajlandó kockáztatni a próféta jel miatt, nem engedi Istent beleszólni kész terveibe.

A farizeusoknak szintén megvan a Messiásról alkotott képük, melyen nem akarnak változtatni, a Jézus által művelt jeleket és csodákat ezért elutasítják, és saját várakozásukat akarják igazolva látni. Abban is hasonlítanak, ahogy viselkedésükre vallási magyarázatot adnak, ezzel leplezve keményszívűségüket, belső ellenállásukat Isten akaratával szemben.

Istent azonban nem tévesztheti meg a vallásos máz: akkor is ad jelet, ha a király nem kér belőle, a bizonyítékokat követelőktől viszont Jézus megtagadja kérésük teljesítését.

Isten nem ad olyan jelet, amely kényszerítő erejű, vitathatatlan bizonyítékul szolgálna minden ember számára. Ez nem azt jelenti, hogy Isten jelei gyöngék és erélytelenek: éppen belső erejükből fakad, hogy nem rontják le az ember szabadságát. Mert Isten jelei minden esetben felhívást közvetítenek, döntésre szólítanak, az isteni tervben való szabad részvételre, együttműködésre hívnak.

A legragyogóbban ez az angyali üdvözet jelenetében tűnik ki, ahol Isten egy leány kezébe teszi le az emberiség és az egész világmindenség sorsát. Erre a jelre méltó választ csak a romlatlan, bűn előtti embert megtestesítő Mária adhatott. Ő nem kért igazoló jelet az angyaltól, mint Zakariás Keresztelő János születésének hírüladásakor, csupán az isteni akarat megvalósulásának módjára kérdezett rá, majd feltétel nélkül igent mondott.

Az Acháznak adott jel szól Józsefnek is. Az igaz ember vívódása azonban éppen ellentéte Acház magatartásának. József sem kér jelet, de Isten akaratára nyitottan töpreng akkor is, amikor emberileg keres magyarázatot és megoldást, s az isteni jelet készséges szívvel fogadja. Hűségének jutalma az a csodálatos hivatás, amely a Szűzanyáéhoz hasonlóan egyedülálló a világtörténelemben. Amint Mária szűzként lett anya, József ugyanígy atya. Nem csupán nevelőapja, pótapja, gondviselője, hanem atyja Isten Fiának, a testen és véren túl, s ez a természetes apaságnál nem kisebb, hanem összehasonlíthatatlanul nagyobb és fontosabb.

Advent utolsó hete

December 21.

Én 2,8-14; Lk 1,39-45

„A kedvesem, íme, itt jön!... Nézzétek, már itt áll házunk falánál, benéz az ablakon, nézelődik a rácson át.”

Kedvesem, az Örökkévaló, az én fölépítőm, aki örök szeretettel szeretett engem, az én emberi testemet vette fel. Senki nem lett és nem lehet emberré értem, csak ő, az élő Isten örökkévaló Fia. Már itt áll a házam falánál... Nemsokára benéz az én világomba, emberi szemén keresztül, a teremtés rácson ablakán... És tekintetével engem keres. Ó, édességes, szentséges, egyetlen Megtestesülés! Hogyan lehet az, hogy az keres engem, akinek senki és semmi sem hiányzik a boldogságához? Hogyan lehet az, hogy az jön el hozzám, aki mindent betölt jelenlétével? Miként lehetséges, hogy itt nézelődik az ablakon át engem keresve, ő, aki átlátja a mélységeket és a kerubok fölött trónol?

Ezek a kérdések, ez a megdöbbenés a Karácsony – semmi más... és ami nem ehhez a csodálkozáshoz tartozik, nem is Karácsony. Amire most rácsodálkoztam, az viszont mindennapi valóság, hiszen az átváltoztatott ostyában ismét csendesen, szó nélkül áll az ablaknál, engem néz és vár.

Ő nem csak azért keres, mert nekem szükségem van rá, akkor nem nevezné magát Vőlegénynek, hanem csak Istennek és Úrnak. Ő maga is szomjazik szeretetemre. Itt vége van minden filozófiai istenképnek... itt kezdődik a kinyilatkoztatás, a reveláció.

Már szól is hozzám a szerelem csak nekem szóló kifejezhetetlen gyöngédségének hangjával. *„Nézd, elmúlt a tél...”* Nem a természetben, hanem a kegyelemben; éppen attól szép a mi Karácsonyunk, hogy a benső tavasz a tél közepén bontakozik ki. *„Már színeződik az első fügetermés, hajtanak a szőlők és jó illatot árasztanak.”*

Tudom, édes füget az én fámról szeretnél szedni, és a szerelem borát az én életem szőlőtökéjén termett szőlőből szeretnéd inni... Küldd el Szentlelkedet, Jézusom, hogy ne legyek terméketlen fügefafa és gyümölcstelen szőlőtő. Az édes gyümölcs, amit keresel, a Szentlélek gyümölcse, a szeretet.

Advent utolsó hete

December 22.

1Sám 1,24-28; Lk 1,46-56

„Magasztalja lelkem az Urat!”

Tegnap a te énekedet hallgattam, szerelmes Jézusom, élő Istennek szent Fia... és *megolvadt a bensőm*. Ma viszonznom kellene énekedet, hiszen már itt állsz egészen közel: házam falánál, emberi világom küszöbén.

Hogyan tudnálak hozzád méltó szavakkal köszönteni? Olyan szavakkal, amelyek szeplőtelen, tiszta szívből fakadnak?

Köszönöm, hogy nekem adtad Édesanyád énekét, a *Magnificat*ot, amely az Anyaszentegyház éneke lett, akinek én is gyermeke vagyok. Az Egyház Édesanyjának, a te szent Szülődnék szavaival tudok méltó módon válaszolni szerelmes énekedre, Jézusom.

Amint a te éneked azonos a te legbensőbb életeddel – mert benned nincs hasadás szó és élet között, hiszen te magad vagy a testté lett Ige; ugyanúgy a Szent Szűz éneke és élete is egy, mert ő szeplőtelen, és soha nem vétkezett.

A vecsernyében minden este énekelve neked a *Magnificat*ot Mária életét kell megtanulnom és követnem. Ennél szebb karácsonyi előkészület nem volt és soha nem is lesz a földön.

Ebben az énekben Isten imádása az első, az adoráció, amelyből hiányzik minden kérés és köszönet, panasz és vigaszkeresés. Benne az élet fölemeltetik a transzcendens, az örökkévaló Isten színe elé... Pedig Mária is szenvedett, utazott, elfáradt, gondjai és teendői voltak. Ebben az énekben elragadtatott adorációs ujjongásában az Istenre vetett tekintettel néz az ember önmagára, és alacsonyságán, kicsinységén túl átérzi Isten minden érdem nélkül rááradó szeretetét.

Most következik a hálaadás. Velem is nagy dolgokat művelt a Hatalmas... Nem a hiányokra, a megoldatlan helyzetekre, a szenvedéseimre tekintek, hanem Isten nagy dolgaira, amelyeket velem művelt: a keresztségben az isteni természetben részesített, az áldozásban Krisztus-hordozóvá tett, és kinyilatkoztatásával minden emberi értelmet meghaladó tudást tárt fel előttem.

Azután a történelemre tekintek, melyben meglátom nemcsak az emberi bűnöket nemzedékről nemzedékre, hanem az isteni irgalmat, Isten hatalmas, ítéletes tetteit, amellyel felforgatja az ellene lázadó, illúziókban élő ember látszatvilágát.

És mindezeket keresztül kirajzolódik előttem az üdvtörténet mindent magába foglaló ragyogó íve, s látom, hogy Isten hűséges ígéreteihez, Ábrahámától Krisztusig és az utolsó napig.

Advent utolsó hete

December 23.

Mal 3,1-4.23-24; Lk 1,57-66

„Íme, elküldöm hírnökömet, hogy elkészítse előttem az utat. Hamarosan belép szentélyébe az Úr, akit kerestek, és a szövetség angyala, aki után vágyakoztok. Lám, már jön is – mondja a Seregek Ura.”

Hajnalodik, a történelem és a világmindenség éjszakájának végén már dereng a megtestesülés szelíd fénye. A mai nap igazi előkarácsony, annak „születésnapja”, aki Izraelnek és az emberiségnek is először mutatja be a Bárányt, aki majd elvéve a világ bűneit, minden embert meghív az örök lakomára a Szentháromság asztalához.

Izrael igazi története a végéhez, pontosabban a beteljesedéshez közeledik. Mai zsidó testvéreink, akik az Ószövetség tanúi, elcsodálkozhatnak azon, hogy Keresztelő János után miért nincs több prófétájuk, Jézus keresztáldozata óta miért nincs többé áldozatuk. Keresztelő János születését velünk együtt kellene ünnepelniük... Ez még most lehetetlen, de a hűséges Isten el nem hagyja az ő első választott népét. Amint a Húsvét ünneplésekor, a nagypénteki könyörgésekben tisztelettel és szeretettel imádkozunk a zsidó népért, úgy ezt a mai napon is meg kellene tenni. Mégiscsak közülük való Mária, József, a szent apostolok, az első Krisztus-követők...

Lehet, hogy az is távol tartja zsidó testvéreinket Karácsony mindent beteljesítő titkától, ami bennünket is kísért: ha Isten valóban eljött e Földre, miért nem változott meg minden? Eljövetelének szinte elviselhetetlen napjáról a mai prófétai látomás is úgy szól, mint a nagy tisztulás, végleges és egyértelmű isteni ítélet napjáról... *Nagy és félelmetes* napot vártak, és csillagfényes, angyalénekes betlehemi éjszaka jött helyette.

Igen, mert Isten, mielőtt megítélné az embert, ember akar lenni, mielőtt végleg szétválasztaná a jókat a rosszaktól, előbb jóként, ártatlan emberként szenvedni akar a rosszakért és a gonoszokért, hogy szabadságunkat tiszteletben tartva irgalmasságában mégis megtérésre hívja őket.

Maga Keresztelő János is átéli ezt a próbatételt, mely sok zsidónak – és sajnos sok Krisztus-hívőnek is – botránykő, hogy Isten hosszantűrő és irgalmas, *nem akarja a bűnös halálát, hanem hogy megtérjen és éljen*. A felszínen szinte semmi sem változott, az isteni irgalom azonban csendben a valóság lényegét változtatta meg Krisztusban, aki megadta a bűnök bocsánatát.

Advent utolsó hete

December 24.

2Sám 7,1-5.8b-12.14a.16; Lk 1,67-79

„Te akarsz nekem házat építeni lakóhelyül?... Háza és királyságod örökre fennmarad színe előtt, és trónod mindörökké szilárd marad.”

A mai nap még nem Karácsony, hanem az utolsó adventi nap: tele izgalommal, felforrósodott várakozással, sokszor túlhajtott tevékenységgel. Mielőtt ma a reggeli szentmise, az utolsó adventi szentmise szentírási üzenetén elmélkednénk, készüljünk fel az esetleges ördögi támadásokra, mert Jézus születésének ünnepe nem egyszerűen emléknap, hanem új születés, és ilyenkor az alvilág azokra támad, akikben lakást szeretne venni a megtestesült Ige.

Ne engedjük fellángolni a poklot csipős szavakban, szeretetlen vitatkozásokban, most, amikor a Szentlélek Isten fel akarja ragyogtatni bennünk a megtestesült Igét, azt a misztériumot, hogy testvérünké lett az Atya Fia, hogy mi az ő testvérei lehessünk. Szeretnénk jók lenni, de legyünk alázatosak is: nem szeretünk mi még úgy, ahogyan ma szeretnénk, nem vagyunk még olyan szentek, amilyeneknek ma látszunk és amire ma indíttatást kapunk. Az alázatosság, az egymás előtt való megalázkodás oltja ki a pokoli lángokat.

Jó adni! Csodálatos ajándékozni! Ha ma nem ajándékozod meg szeretteidet, akkor nem is szereted őket. *Urunk mondja, jobb adni, mint kapni.* Ne kapni akarj, hanem adni – ingyenesen... S ha nem kapsz viszonzást, azt az úrt fogod hordozni, amely Jézus szívének a titka az első perctől kezdve az utolsó dobbanásáig. Ő hálátlanságunk ellenére is tovább szeretett bennünket!

Mindazonáltal ha Istennek szeretnél adni valamit, mint Dávid, aki templomépítésre gondolt, ne feledd, ő nem hagyja, hogy bárki is felülmúlja nagylelkűségben. Ha magadat ajándékozod neki a most következő éjszakán mintegy nászajándékkal, ő végtelenül többet fog neked adni: örökkévaló önmagát most a szentáldozásban és egykor az örök Karácsonyban.

Karácsony

Éjféli mise (1)

Iz 9,1-3.5-6; Tit 2,11-14; Lk 2,1-14

„Az angyalt hirtelen nagy mennyei sereg vette körül. Istent dicsőítve ezt zengték:
»Dicsőség a magasságban Istennek, és békesség a földön a jóakarató embereknek!«”

Hol van a magasság, és hol van a föld? Erre a kérdésre ez az éjszaka: Jézusnak, Isten egyszülött Fiának megtestesülése megdöbbentő választ ad.

A magasság Isten sajátos létmódja, minden emberi elképzelést meghaladó létezése, transzcendenciája. Az örökkévalóság, ahol Istent szent angyalok veszik körül.

Csakhogy ettől az éjszakától kezdve a magasságos ég leszállt Mária ölébe, és közöttünk lakik! Hiszen ahol Jézus van, ott van az Atyaisten és a Szentlélek is. Mától kezdve lokalizálni lehet az Istent, a végtelen mennyet! A történelem és a világmindenség értelme nem ott van, ahol az emberi bölcsesség keresi, hanem itt, a szent megtestesülésben.

És a föld? Hol van a föld, amelyről az angyalok énekelnek? Hiszen *az Úr megadja kegyelmét, és földünk megtermi gyümölcsét* – adventi vágyunk beteljesült.

Az Úristen kegyelme Jézus Krisztus, akit elküldött, de ő nemcsak az égből, Istentől való, hanem a Föld gyümölcse is. A teremtő Szentlélek Mária testéből alkotta meg az örök Ige testét. Így az anyag, a föld anyaga az égbe, Isten világába emelkedett. Jézus emberi teste mutatja a föld és az egész anyagi világ rendeltetését, hogy egy nap Isten jelenlététől fog ragyogni. Nemcsak az ég szállt le a földre, hanem a föld is felszállt az égbe. Minden átváltoztatás ennek titokzatos megvalósulása.

Ézért, ha engedünk a mai éjszaka isteni varázslatának, átélhetjük az eljövendő világ ártatlan szépségét.

Karácsony éjszakájának üzenete hatalmas felszólítás: állj be annak a világnak az építésébe, amelyet Isten akar, hiszen másnak úgyszincs jövője! Dicsőítsd Istent az angyalokkal együtt, és légy jóakarató ember. Nem olyan, aki egyszer-egyszer jó elhatározást tesz, hanem aki szüntelen Isten akaratát keresi, és ha megtalálta, meg is teszi.

Karácsony

Éjféλι mise (2)

Iz 9,1-3.5-6; Tit 2,11-14; Lk 2,1-14

„Megjelent Istenünk üdvözítő kegyelme minden ember számára, és arra tanít, hogy szakítsunk az istentelenséggel és az evilági vágyakkal.”

Csak a gyermek karácsonyi öröme felhőtlen, mert az ő vágyai nem evilágiak és istentelenek. A gyermekkor ezért lehet beavatás az örök életbe. A gyermek még tud egész lényével örülni, s ez nagyobb ajándék, mint bármi, amit mi adhatunk neki. Számára a véges és tökéletlen még képes közvetíteni a végtelent és tökéletest, amint azonban nő és okosodik, mind jobban érzékelné azt a fájdalmasan éles törésvonalat, mely világunkat elválasztja Isten világától.

Gyermekségünk éveit ezért szoktuk visszamenőleg a zavartalan boldogság korszakaként látni, szomorúan vágyakozva arra a csodálatos teljességre, amelyet egykor birtokoltunk, s mára elveszítettünk. Ez azonban illúzió: Krisztus nem az elveszett paradicsomot szerezte vissza, hanem saját életét ajándékozza nekünk.

Nem megmaradni kell gyerekeknek, mert felnőttiségünkhöz nem illik a gyermek naivitása, hanem felnőttként, tudatosan kell hasonlóvá válnunk a gyermekekhez abban, hogy megőrizzük vagy újra megtaláljuk képességünket, hogy a végtelenre vágyjunk. Az evilági vágyak egytől-egyig elfojtott vágyak, az emberi szív végtelen vágyakozását fullasztják bele a bűnnel megjelölt létezés mocsarába. Ahhoz, hogy ismét mennyei vágyakká legyenek, s az örökkévalókra irányuljanak, kegyetlen szakításra van szükség, s arra, hogy átadjuk magunkat a Szentlélek vezetésének, aki egyedül képes megadni azt a lelkiületet, amely már nem az ártatlanság naivitása, hanem felnőtt, mégis gyermekien tiszta: az istengyermekség új természetét.

Karácsony éjszakájának egyedülálló bűvölete több, mint bensőséges hangulat, pillanatnyi elérzékenyült magafeledés: Isten hív általa édes, szinte ellenállhatatlan vonzással erre az istengyermeki életre. Paul Claudel éppen Karácsonykor tért meg, meghallva a zsolozsmában felhangzó *Magnificat*ot, mely egészen biztos, hogy másképp szólt, mint egyébkor. Most kellene nekünk is szakítanunk a bűnnel, mindenfajta megalkuvással, s a szentség útjára lépni, most, amikor látjuk, hogy Isten szentségével szemben az istentelen, bűnös világ mily erőtlen, unalmas és visszataszító, most, amikor vágyaink újult erővel feszítenek belülről, hogy ismét mennyieiké váljanak, s magukkal röpítsenek minket az égbe.

Karácsony

Éjféλι mise (3)

Iz 9,1-3.5-6; Tit 2,11-14; Lk 2,1-14

„Amíg ott tartózkodtak, beteltek Mária napjai, hogy megszüljje gyermekét. Világra hozta elsősülött fiát, pólyába takarta és jászolba fektette, mert nem kaptak helyet a szálláson.”

Milyen különös, hogy a mai Evangéliumot nyilvános istentiszteleten soha máskor nem olvassuk, csak ezen a szent éjszakán. Pedig ez a szűkszavú szöveg volt évszázadokon át az egyetlen, amely Isten Fiának testi születésére emlékeztette a keresztényeket: nem volt éjféλι mise, sem karácsonyfa, sem ajándékozás és ünnepi vacsora, csupán Szent Lukács rövid beszámolója.

A szentírás sugalmazott szövege azonban több, mint egyszerű történetírás; szentségi jellege van: ha hittel hallgatjuk, kegyelmet közvetít számunkra, s valamiképpen jelenvalóvá válik mindaz, amiről olvasunk. Nem csoda, hogy Szent Ferenc látni akarta testi szemével is a betlehemi születést, s ezért Greccióban „megrendezte” a Karácsonyt, barlangistállóval, ökörrrel, számmal, s ezzel mind a mai napig élő hagyományt teremtett, mely újabb és újabb részletekkel gazdagítva idézi föl Megváltónk földi születését.

Valóban, nincs fontosabb esemény a világtörténelemben ennél az éjszakánál, melyről oly kevés szóval ír Szent Lukács, s még rövidebben Szent Máté. Ez a szegénység, mely kifejezhetetlen gazdagságot rejt, nagyon is méltó ahhoz a módhoz, ahogyan Isten Fia eljött közénk a földre: elrejtve, kivetetten, a világ egy félreeső kis zugában születve. És talán nem is juttathatta volna másként kifejezésre irántunk való tapintatos és gyöngéd szeretetét, mint így. Minden másféle közeledés súlyosabb félreértésre adhatott volna okot, ez a teljes mellőzöttség volt a legjárhatóbb út a rosszul értelmezett hatalom- és dicsőségvágytól megsebzett emberiség szívéhez.

Ugyanakkor Karácsony misztériuma kimeríthetetlen, minél többet elmélkedünk rajta, annál nagyobb mélységek nyílnak meg előttünk. Fontos, hogy a díszletek ne takarják el szemünk elől a lényegét. A Lukács-evangélium mai részlete legyen az a kiindulópont, ahová újra és újra visszatérünk. Ne csupán hangulatot, múltó érzéseket keressünk ezen az éjszakán, hanem figyeljünk arra a valóságra, amely a legmélyebben meghatározza életünket, jövőnket. Az írások olvasása és a szentmisében a konszekráció szavai ismét közénk hozzák az Úr Jézust, és lehetővé teszik vele a legteljesebb találkozást, ami a földön elképzelhető.

Karácsony

Pásztorok miséje

Iz 62,11-12; Tit 3,4-7; Lk 2,15-20

„A pásztorok így biztatták egymást: Menjünk hát Betlehembe, nézzük meg a történeteket, amelyeket az Úr hírül adott nekünk!”

Keljünk útra mi is a pásztorokkal, és képzeletben menjünk Betlehembe, ahol megtaláljuk Máriát, Józsefet és a jászolban fekvő Kisdedet. Van-e szebb emberi esemény, mint amikor lélekben visszamegyünk oda, ahol először találkoztunk azzal, akit a lelkünk szeret? Miért kellene leállítani fantáziánkat, amikor Jézust keressük?

Csillagfényes, titokzatos éjszaka... A barlangban dereng valami kis világosság. Előbb Máriát látom meg, azután a fölé hajló Józsefet, s csak legvégül a jászolban fekvő, pólyába takart kis Jézust. Ugy be van bugyolálva, hogy szinte ki sem látszik belőle. Micsoda látomás!

Ugyanakkor az én szemem, az én hitem nem a pásztorok szeme és hite. Én az Egyháznak és pásztorainak, az apostoloknak hitében élek, akik nagy erővel tettek tanúságot Krisztus megváltó haláláról és dicsőséges feltámadásáról. A pásztorokkal keltem útra, de a jászolba, ahol a csecsemő fekszik, már Szent Pál meg Szent János szemével és a nicea-konstantinápolyi hitvallásban megvallott hittel tekintek. Ahhoz hasonlít ez, mint mikor valaki egy szép emberi szeretetszövetség hosszú évtizedei után felidézi az első találkozás esetlenségükben is gyönyörű, felejthetetlen pillanatait, melyek már magukban hordozták a későbbi kiteljesedést, amiről akkor álmodni sem mert.

Első hallásra talán úgy érezzük, élesen elüt az Evangéliumtól a Szentlecke stílusa. Valójában azonban a kettő nem kontrasztban, hanem szerves összefüggésben áll egymással. Mi már Szent Pállal együtt mondhatjuk a betlehemi Kisded jászolánál állva: *Üdvözítő Istenünk kinyilvánította jóságát és emberszeretetét...* Melyik istenről lehet még elmondani, hogy jóságos és emberszerető?

Hajnalodik. Az emberiség történelmének és az én életemnek is új hajnala ez:

*„Na(t)ivitas Domini –
emberszabású ragyogás.”*

Karácsony

Ünnepi mise

Iz 52,7-10; Zsid 1,1-6; Jn 1,1-18

„A tulajdonába jött, de övéi nem fogadták be. Mindazoknak azonban, akik befogadták, hatalmat adott, hogy Isten fiai legyenek.”

Ha vallom azt, hogy Isten valóban Isten – tehát a világ nem isten, hanem mindenestül tőle van –, akkor elfogadhatom azt is, hogy tud képességet adni az ő szent Fiában hívőknek arra, hogy az ő gyermekei legyenek a szó megrendítően mélységes értelmében, vagyis hogy isteni természetéből tud adni nekünk, kiárasztva reánk Szentlelkét, hogy az ő Egyszülöttjére, Jézus Krisztusra hasonlítsunk.

Karácsony valóságának csak az egyik oldala az, hogy Isten emberré lett, a másik, amely ebből következik, hogy az ember Istenné lesz, ahogyan nagy merészen a görög szentatyák hirdetik. Természetesen Jézus az *unio hypostatica*, a személyes egység révén Isten Fia, mi pedig a Szentlélek kiáradása által lettünk az isteni természet részesei.

Karácsony fényes napja, ünnepi miséje megköveteli a hívő értelemtől a gondolkodás élességét és ragyogó ártatlanságát. Az éjszaka varázslatából most kibontakozik az egyértelműen látható isteni gondolat, terv, valóság.

Ha hiszel Jézus Krisztusban, és meg vagy keresztelve, Isten természete árad beléd: új fogantatás és születés megy végbe benned.

Ne csak arra figyelj Karácsonykor, hogy Isten emberré lett, hanem tekints magadra is a hit szemével: *Nézzétek, mekkora szeretetet tanúsít irántunk az Atya: Isten fiainak hívnak minket és azok is vagyunk.*

Itt a földön ez Isten utolsó üzenete nekünk: Jézus Krisztusban fiai vagyunk. Örök, elpusztíthatatlan, isteni életünk van. A történelem jelen idejét ez a végső isteni üzenet teszi végső korszakká.

Képességet, hatalmat kaptál, hogy Isten gyermekeként élj, ezért az Evangéliumban felhangzó egyetlen követelmény sem idegen legbensőbb természetedtől. Ha téged testedben vállalt az Isten, vállald őt te is testi életed napjaiban.

Karácsony nyolcada

Szent Család vasárnapja, A évben

Sir 3,3-7.14-17a; Kol 3,12-21; Mt 2,12-15.19-23

„Kelj fel, vedd a gyermeket és anyját, és menekülj Egyiptomba.”

Csak az igazán gyermeki, ártatlan értelmű, tiszta szívű ember képes elfogadni olyan nagy méltóságot, feladatot, hivatást, amelyet Isten szokott adni az embernek.

A kevély, gőgös, megalomániás ember nagyravágyásában általában kevesebbre törekszik, mint amit Isten adni akar neki. Megelégszik azzal, hogy első ember legyen egy országban, hogy ő legyen a legerősebb, legszebb, leghíresebb. Szent Józsefre és rád nem ilyen kis, mulandó dolgokat bíz az Isten, hanem egyszülött Fiát.

Vedd már észre, hogy homlokegyenest más Isten elgondolása felőled, mint amit te elképzelsz. Igenis vannak pillanatok, amikor a te döntéseden múlik az Egyház élete ebben a világban. És ha azt mondom: az Egyház élete, akkor ebben benne foglaltatik a világmindenség, az egész teremtés sorsa is.

Nem ettől a hivatástól akar-e elmenekülni az az asszony, aki nem vállalja az anyaságot? Nem ettől futamodik meg az a férfi, aki nem akar igazi apává lenni? Nem ettől a méltóságtól riad-e vissza az a pap, aki, miután tovatűnt a primíciás hónapok bizsergető édessége, embertelennek érzi a hivatásában való kitartást? Mindegyik esetben arról van szó, hogy az ember menekül, mert „méltatlannak”: kicsinek, erőtlennek tudja magát, pedig csak nem hisz és nem bíz az őt meghívó Istenben.

Miért nem mered elfogadni Istentől kapott feladatokat, hogy a lelket gyilkoló Sátán-Heródes elől lélekben kivonulva ebből a világból mentsd meg nem csupán magadat, hanem Krisztus Titokzatos Testét, az Egyházat, mely rád is van bízva?

Karácsony nyolcada

Szent Család vasárnapja, B évben

Ter 15,1-6;21,1-3; Zsid 11,8.11-12.17-19; Lk 2,22-40

„Ábrahám hitből engedelmeskedett... Elindult anélkül, hogy tudta volna, hová megy. Sára is a hitében kapta az erőt, hogy előrehaladott kora ellenére anya lehessen. Ábrahám hittal áldozta fel Izsákot, amikor az Isten próbára tette.”

Alapvető tévedés férfi és nő, szülő és gyermek kapcsolatát úgy tekinteni, mintha ma is fennállna a paradicsomi állapot. Akár tetszik, akár nem, mindennapi tapasztalatunk is tanúsítja, hogy ezekbe a viszonyulásokba is beférkőzött az eredeti bűn, s Istennel szakítva a személyes létezés szintjéről legalábbis részben a birtoklás világába csúsztak, aminek következtében nemi vágyunk rendtlené vált, szeretetünk megzavarodott. Az a naivitás, amely nem vesz tudomást az emberi természet e megromlott állapotáról, bűnös tudatlanság, melynek súlyos következményeit nap nap után látjuk és érezzük.

Sebzettségünk csak akkor gyógyul, ha mindenestül belépünk az üdvtörténetbe, melyet Isten kezdeményezett Ábrahámmal, ha hagyjuk, hogy a természetünket felülmúló hit és bizalom által Isten méreteire táguljanak vágyaink és emberi kapcsolataink.

Az üdvtörténet kezdetén Ábrahám minden evilági biztosítékról lemondva ráhagyatkozott Isten gondviselésére, s így vált igazzá. A hit és a bizalom zarándokútját járta, Istenre bízva ígéretei teljesítésének idejét és módját.

Kivonulása Ur városából előrevetíti a mai kor keresztény családjainak útját, akiknek szintén vállalniuk kell egyfajta exodust, kivonulást a pogány világból, ha valóban Isten törvényei szerint akarnak élni. Be kell állniuk az üdvtörténet sodrába, különben elsodorja őket a jelen világ értékvesztéstől és büntől megáradt, zavaros folyama.

Ábrahámnak és Sárának Istentől kellett várnia gyermeke megszületését, nem hagyatkozhattak szexualitásuk zavartalan működésére. A biológiai jelentőségénél sokkal mélyebb teológiai mondanivaló fogalmazódik meg itt: a születendő Izsák elsősorban Istené, nem az övék! Mint ahogy ők is mindenekelőtt Istenhez tartoznak, s csak azután, őbenne egymáshoz. Sára ezt átérezte a csodás foganás isteni ajándékában, Ábrahámnak viszont később kell megtanulnia, amikor Isten Izsák feláldozását kéri tőle. A bizalom már-már embertelen próbatétele ez, ami után azonban kapcsolata fiával – és feleségével is – olyan mélységre jut, amelyben már nincs helye a birtoklásnak, kisajátításnak.

„Még a te lelkedet is tör járja át!” Engedd, hogy szereteted megtisztuljon az Isten iránti feltétlen bizalomban, úgy, hogy semmit és senkit nem tagadsz meg tőle.

Karácsony nyolcada

Szent Család vasárnapja, C évben

1Sám 1,20-22.24-28; 1Jn 3,1-2.21-24; Lk 2,41-52

„Akkor hazatért velük Názáretbe, és engedelmes volt nekik.”

Jézus számára az otthon nem azt jelenti, hogy elengedem magam, és azt csinálom, amihez éppen kedvem van, hanem hogy tudom a helyem és a feladatom, alkalmazkodom azokhoz, akikkel együtt élek, s készségesen alávetem akaratomat nekik, hiszen Isten az ő gondjaikra bízott. És ez nem csupán a gyermekekre érvényes, hanem Máriára és Józsefre is a maga módján, illetve mindazokra, akik a názáreti Szent Család mintájára akarnak közösségi életet élni.

A modern kor ideálja persze nem ez, hanem a mindenkitől független, magát sehol le nem kötő és el nem kötelező világfi, aki mindig a maga útját járja és a maga akaratát cselekszi, így valósítva meg önmagát. Vajon melyikünket ne kísértett volna meg az olyan eredetinek és vonzónak tűnő életforma, ahol végre a magunk urai lehetünk, és nem szól bele senki, hogy mit, mikor, hogyan és miért teszünk?

Jézus függetlensége azonban nem abban állt, hogy mindenben ragaszkodott saját elképzeléseihez, ízléséhez és kedvteléseire, az ő függetlensége éppenséggel az ilyen dolgoktól való függetlenség volt. Nem esett nehezeére pont olyannak lenni, mint akárhány más zsidó fiatalember, mert az ő eredetisége nem a másságban rejlett, hanem az Atyához való feltétlen ragaszkodásban. Nem jelentett neki nehézséget, hogy valamit megtegyen vagy ne tegyen, mert így is, úgy is Atyja dolgaiban volt, akár dolgozott, akár evett vagy éppen aludt. Ő mindenekelőtt az Atyánál volt otthon, a vele való meghitt, ugyanakkor végtelenül tágas kapcsolatban, amit csak mi, tékozló fiúk és tékozló gyáva idősebb testvérek érzünk börtönnek. Pedig ezen a kapcsolaton kívül hiába keresünk otthont a földön, mert hamarosan szűknek és levegőtlennek, a legszebb hitvestársi és egyéb családi vagy baráti kötelekeket fojtogatónak és embertelennek, az életet pedig elviselhetetlennek fogjuk találni.

A názáreti ház titka az, hogy lakói egyenként és együtt is elsősorban a magasságbeli Istennél vannak otthon, s így otthont tudnak egymásnak is nyújtani. Számukra az engedelmisség nem nyűg és teher, hanem magától értetődő folytatása annak, hogy mindig Isten akaratát keresik, s önmegvalósítás helyett hagyják az ő terveit megvalósulni életükben. Ők az igazán eredetiek, mert életük Istenből, az ősforrásból ered.

Ha sok család, szerzetesi közösség és egyházközség formálódna názáreti otthonná, Isten országa a világ számára is kézzelfoghatóan jelen lenne a földön.

Karácsony nyolcada

December 29.

1Jn 2,3-11; Lk 2,22-35

„*Most már elbocsáthatod szolgádat, Uram, szavaid szerint békességben.*”

Milyen kár, hogy a keresztény hívek nagy tömege nem imádkozza az Egyház imádságát, a szent zsolozsmát, pedig bizony megtehetné, legalább rövidített formában. Reggel egy zsolnárt Zakariás énekével a *Benedictusszal*, este egy másikat a Szent Szűz énekével, a *Magnificattal*, lefekvés előtt pedig a 90. zsolnárt – akár kívülről megtanulva – a mai Evangéliumban felhangzó *Nunc dimittisszel*. Lassan és figyelmesen imádkozva, esetleg énekelve háromszor öt percet vesz igénybe az egész, s közben végtelen gazdagságot tár fel, hiszen sugalmazott imádság, a szentírás része.

A Szentlélek, aki az év minden napján az éjszaka beállta előtt ajkunkra adja Simeon énekét, sajátos tanítást ad nekünk.

Mindennap elmondhatom, hogy „*szemeim látták az Üdvösséget*”, vagyis magát Jézus Krisztust... Nem a testi szemeim, hanem belső látás által. Ahogy naponta látom szeretteimet, bár távol vannak, mert ezen látás nélkül megbetegednék, ugyanúgy naponta láthatom az elmélkedés idejében, a szívbeli fohászkodás pillanataiban, a szentségimádás vagy a szentáldozás csendes perceiben Jézust, aki nemcsak Üdvözítőm, aki üdvösséget ad, hanem maga az Üdvösség: örök életem, boldogságom. Mindennap találkozhatom vele, mint világossággal. *Aki gyűlöli testvérét – halljuk ma a Szentleckében –, az sötétségben él. Aki szereti testvérét, az világosságban él.* Jézus tanít meg szeretni, csak vele, benne és általa járja át világosság az életemet. Ha világosságban járok, nem botlok meg, de ha elesnék is, tovább tudok menni.

Mindennap megtapasztalhatom, hogy Jézus az én dicsőségem: vagyis Isten láthatatlan, felfoghatatlan mélységének, benső életének felszínre bukkanása, fényes ragyogása.

Aki minden éjszaka az Úrral való találkozásból fakadó békességben adja át magát Teremtőjének elalváskor, annak halála is ilyen békességes lesz, s egy nap az örök Hajnal ragyogására ébred.

Karácsony nyolcada

December 30.

1Jn 2,12-17; Lk 2,36-40

„Beszélt a gyermekről mindazoknak, akik Jeruzsálem megváltására vártak.”

Miért csak nekik beszél Jézusról, miért nem mindenkinek?

Mert csak azok képesek figyelni az evangéliumra, akik tudják, hogy Jeruzsálem, Budapest, New York – az egész világ megváltásra szorul. Aki olyan naiv, hogy azt hiszi, az emberi társadalom képes saját erejéből célba érni és megteremteni a földi paradicsomot, az nincs fölkészülve a karácsonyi üzenetre, annak csak „karácsonyi rege”, vallási mese Isten legnagyobb tette, hogy Fiában „értünk, a mi üdvösségünkért leszállott a mennyből”.

A mi életünkben is megvan a szerepük a kudarcoknak, sőt a kisebb-nagyobb összeomlásoknak is, hogy ne a következő évtől, ne a sorstól, ne önmagunk erejétől várjuk, hanem a Megváltóban keressük életünk végső megoldását.

Azok a jeruzsálemiek, akik nem várják Jeruzsálem megváltását, azt szeretik a világban, ami nem az Atyától van: a test kívánsága, a szemek kívánsága és az élet kevélysége uralkodik szívükön. Ebből a háromból épül fel az Isten ellen fellázadt ember világa.

Lehet valaki külsőleg vallásos, de ha szíve ebben a világban él, kiálszik lelkéből a vágyakozás a megváltás után. Csak a tisztaszívűek vágyakoznak igazán Isten után, és azok, akik már megtapasztalták, hogy Jeruzsálemnek és benne nekik nincs megváltásuk, szabadulásuk, békességük másban, csak az élő Istenben.

Karácsony nyolcada

December 31.

1Jn 2,18-21; Jn 1,1-18

„Gyermekeim! Itt az utolsó óra!”

A polgári év utolsó napján különös hangsúlyt kap a kijelentés: *Itt az utolsó óra!*, de a másik állítás is: mindazok, akik hisznek a megtestesülésben, *Istenből születtek*.

Az Isten szeretetét visszautasító embernek minden óra utolsó óra, mert a testi halál felé sodródik, amely mögött az örök kárhozat rémületes örvénye vár rá. Azok életében, akik eladták lelküket, hitüket a pillanatnyi gyönyöröknek, már most láthatjuk a végső ítélet elővételezését. Látszólag boldog, sikeres életük mélyén a legteljesebb értelmetlenség szakadécai tátonganak.

Szinte félek találkozni velük. A hitről már nem lehet szólni hozzájuk. Nem értik. Ha meg arról beszélek velük, ami őket érdekli, mindjárt feltáruul kiüresedett, kiégett, értelmetlenné vált halott életük. Négyféle hidegtáliból esznek ma este, na és a kaviáros szendvicsek. Pezsgőt isznak és táncolni fognak. Külföldi utazásaikról beszélgetnek. Hallgatom őket, és a hátamon futkos a halál jeges hidege.

Nem élnek már, halottak, elérkezett az utolsó órájuk... még nem a végső evidencia rémületével, de igenis a végső értelmetlenség kimondhatatlan keserűségével.

Akik viszont hisznek Isten Fia valóságos megtestesülésében, *Istenből születtek*. Ezek mi vagyunk, persze nem a magunk érdeméből, hanem az Isten végtelen kegyelméből. Minden óránkat átjárja az örökkévalóság, mert az isteni természet részesei lettünk. Testünk öregszik, és sodródunk a biológiai pusztulás felé, de személyünk mélyén istengyermeki élet van, mely egyre áradóbb lendülettel visz a létezés végtelen óceánja felé, az Atyához.

Karácsony nyolcada

Szűz Mária, Isten Anyja – Január 1.

Szám 6,22-27; Gal 4,4-7; Lk 2,16-21

„Így áldjátok meg Izrael fiait.”

Tudsz-e „profán” áldást adni? Elismered-e a környezetben élők jótetteit, nemes szándékát, sikereit, erőslelkű szenvedését? Hidd el, amennyire te szomjazol titkon a jó szóra, annyira szomjaznak mások is a te biztatásodra és dicséretedre. Tudod- e szavaiddal, gesztusaiddal, tekinteteddel ezt sugározni azoknak, akikkel kapcsolatba kerülsz: jó, hogy vagy, merj még jobban létezni, kiteljesedni és élni?

Amikor Isten felénk fordítja arcát, az elismerést jelent, a létezésben való megerősítést. Ez az elismerés nem elsősorban gyatra jótetteinknek szól, hanem nekünk magunknak: felbátorít, hogy ne féljünk tőle, mert jóságos hozzánk, és valóban örök életre hív, hiszen arra teremtett bennünket.

„Ó, szép Jézus!” – az Atya Egyszülöttjének, Mária fiának neve maga is áldás. E név segítségül hívása az egész új esztendőt Isten életadó áldásának erőterébe vonja.

Jézus nevét hittel kiejteni nem ájtatoskodás, hanem az imádság csúcspontja: az üdvösség eseménye, az isteni kinyilatkoztatás és az üdvösségtörténet összefoglalása, végső soron egyesülés Istennel magával. Figyelj oda az új esztendőben, hogyan mondd ki Jézus nevét, a legszentebb nevet, amelyen kívül *nem adatott más név az ég alatt az embereknek, amelyben üdvözülhetnének.*

Nem az a kérdés, mit hoz az elkövetkező év, hanem hogy kegyelemben élünk-e, méltón-e Isten Fiához, akinek megtestesülésével ránk köszöntött az idők teljessége. Az ő születése nemcsak a keresztény időszámítás, hanem az örökkévalóság kezdete is bennünk. Csak őbenne, aki változatlan, nyer értelmet az idő változandósága. S az a keresztény, a krisztusi ember, a szent, akinek élete megmagyarázhatatlan, érthetetlen, sőt teljességgel értelmetlen Jézus Krisztus nélkül.

Bárcsak elmondhatnánk ebben az évben Szent Pállal: *„Élek én, de már nem én élek, hanem Krisztus él bennem”!* Ez az isteni áldás teljessége. Merj áldást mondani, áldást közvetíteni s magad is áldássá lenni, akkor életed a rejtettségben is másokat tápláló forrás, beszédes jel, történelmet alakító szelíd erő lesz.

Karácsonyi idő

Karácsony utáni II. vasárnap

(Ha Vízkeresztet január 6-án ünneplik)

Sir 24,1-4.12-16; Ef 1,3-6.15-18; Jn 1,1-18

„Urunk, Jézus Krisztus Istene, a dicsőséges Atya adja meg nektek a bölcsesség és a kinyilatkoztatás Lelkét, hogy megismerjétek őt.”

Az Atya megismerésének kegyelme Karácsony ajándéka. Amikor Atyát mondunk, Isten belső életére utalunk, mely fölfoghatatlan az emberi értelem számára. Egy másik ember belső világa is csak akkor tárul föl előttünk, ha méltat arra, hogy szóljon hozzánk és beavasson titkaiba, azaz ha egyfajta kinyilatkoztatást ad magáról. Az Isten nem csupán az emberi nyelvhez és értelemhez alkalmazkodott, hogy megértsük a kinyilatkoztatást, de természetünket is fölvette, hogy majd az ő isteni természetében részesülhessünk.

Amint a megtestesült Fiúisten csak most kezdi emberi módon, emberi szemmel, emberi füllel érzékelni a világot, úgy mi keresztségünk óta kezdjük isteni módon megismerni az Atyát, az isteni természetből való részesedés által. A keresztség lényege ugyanis nem a tudás, hanem az átistenülés. Ugyanaz a Szentlélek, aki szólt a próféták szavával, és aki Isten végső üzenetét, az örök Igét lehozta az égből Mária méhébe, működik bennünk is, s úgy vezet a teljes megértés felé, hogy egyre jobban kibontakoztatja bennünk az isteni életet.

A világ azonban, amely legfeljebb következtet Isten létére, de nem ismeri az Atyát, végső soron önmagát, a másik embert és a teremtést sem ismeri, hiszen Isten minden műve a Szentháromság életközösségéből ered. A teremtés mérhetetlenül szorosabb kapcsolatban van a Teremtővel, mint edény a fazekassal, vers a költővel, mert ezek alapanyaga az alkotás előtt is létezett, a teremtményből viszont semmi sem volt a teremtés előtt. Ezért a nyíló rózsának legmélyebb, leglényegesebb, rózsza mivoltánál is alapvetőbb meghatározottsága, hogy Isten teremtménye, az ő akaratából jött létre. Ugyanez érvényes az emberre is. A másik embert mint személyt ráadásul csak a szeretetben lehet megismerni, s e szeretet forrása ismét csak a Szentháromság egy Isten.

Az ókori görögök azt mondták: „*Ismerd meg önmagad!*” – de nem ismerték meg önmagukat. A keresztség azt mondja: „*Ismerd meg az Atyát!*”, s Isten Fia megtestesülése óta valóban kezdjük megismerni őt, s benne a világot, egymást és önmagunkat.

Karácsonyi idő

Január 2.

(Ha Vízkereszt előttre esik)

1Jn 2,22-28; Jn 1,19-28

„Maradjon meg bennetek a tőle kapott Kenet (vagyis a Szentlélek), akkor nincs szükségetek más tanítóra, hiszen az ő Kenete megtanít benneteket mindenre, és ez igaz, s nem hazugság.”

Hang, Ige, Kenet. Ők hárman a szeretet önközlésének szereplői.

Aki szeret, annak van közölnivalója. Ehhez felhasználja a hangot, és szavának, igéjének szolgálatába állítja. A hang kívül szól: erővel hasít bele az éterbe, hullámai fülünkig hatolnak, majd lassan elcsitulnak, elhalnak. Az ige nem érhet el hozzánk, csak ha felfogjuk a hangot, ha a megfelelő hullámhosszra hangolódunk. És mi az üzenet, amit az ige hordoz? Nem pusztán információ, hanem kenet a szívnek. Életközlés. Ettől fogva az *én* a *te*-ben él, a *te* az *én*-ben, s mindketten egy új életszinten, a legmagasabb létmódban, ami csak elképzelhető a világmindenségben: a *mi*-ben. Így van ez mindenütt, ahol szeretik egymást, ahol legteljesebben kibontakozik bennünk és közöttünk hasonlóságunk a Szentháromság egy Istenhez, akinek képére teremtettünk.

„*Én a pusztában kiáltó hangja vagyok.*” A Hang, Keresztelő János igehirdetése csak felhívja Jézusra a figyelmet, azután elhal, mert megszólal maga az Ige, az Atyaisten testé lett szava. *Utoljára Fia által szólt hozzánk.* Az üzenet, melyet az Ige közvetít szavaival, tetteivel, életével és halálával, nem gondolatok és igazságok összessége, hanem a szó szoros értelmében önközlés, isteni életadás. Pünkösöd óta bennünk is élő az üzenet a bennünk lakó Kenet, a Lélek által.

Sejted már, miért nem elég teológiát tanulni, s vallási kérdéseken vitatkozni? A keresztény hit nem elhaló hang, nem is csupán ige, hanem Kenet: részesedés Isten életéből.

Amint Isten igéjének megtestesülése, fogantatása Mária méhében a Szentlélek által történt, úgy szívünkben is a Szentlélek által fogan meg Isten igéje, és benne tárul föl teljes értelme.

Ez a Krisztus-fogantatás Karácsony lényege. Enélkül szép mese, meghitt hangulat, üres díszlet, nem több.

Karácsonyi idő

Január 3.

(Ha Vízkereszt előttre esik)

1Jn 2,29–3,6; Jn 1,29-34

„Ha tudjátok, hogy Jézus az igazság, akkor azt is tudnotok kell, hogy mindaz, aki az igazság szerint cselekszik, őtőle született.”

Hány keresztény szereti olvasni Szent János első levelét a maga egészében? Nem úgy vagyunk-e vele legtöbben, mint Szent Pál kortársai az ő leveleivel, melyekről az a hír járta, hogy érthetetlenek? Ha valaki mégis szereti és érti, az nem azért van, mert annyi teológiát tanult, hanem annak a jele, hogy valóban választott és szentségre hivatott. Nem biztos, hogy elemezni tudná és mondatról mondatra megmagyarázni, amit olvasott, de rezonál rá, érti belülről, a fogalmi értésnél sokkal mélyebb – és, persze, magasabb – szinten.

Ugyanakkor vannak zseniális tehetséggel megáldott teológusok, akik briliánsan elemzik és magyarázzák a szentírást, aztán tudományukkal oda lyukadnak ki, hogy Jézusnak voltak, de legalábbis lehettek vér szerinti, azaz Máriától született testvérei, továbbá tagadják Mária szüzi fogadását, Jézus test szerinti feltámadását, és hasonlók. Hiába okosak és tehetségesek, ha nem él bennük Jézus, ha nem öbelőle születtek, annak a szüzi fogantatásnak gyümölcsseként, amelyben a Szentlélek a hit által Jézus isteni természetéből részesít. Pedig ez a lelki élet alapja. Ezt kellene tanítani és tanulni a keresztény otthonokban és a hittanórákon, a szemináriumokban és a szerzetesi növendékházakban. Nincs ennél fontosabb stúdium.

E nélkül a sajátos benső születés nélkül, e Szentlélekben történő új és örök Karácsony nélkül üres az egész keresztény hit. Csak az istengyermekségnek ebben a mélységben való vállalása nyitja meg előttünk azt a perspektívát, amelyről Szent János éppen a mai Szentleckében ír: *Szeretteim, most Isten gyermekei vagyunk, de hogy mik leszünk, az még nem nyilvánvaló. Azt tudjuk, hogy ha ő megjelenik, hasonlók leszünk hozzá, mert látni fogjuk őt úgy, amint van.*

Ezért is érdemes megfontolnunk azt, amit az igencsak józanul látó ferences szerzetes, Alkantarai Szent Péter írt Avilai Szent Teréznek, miután az a teológusok után hozzá fordult tanácsért a lelki élet bizonyos kérdésében:

„Nagyon csodálkozom, hogy nagyságod az ilyen ügyet írástudókra bízta, noha azoknak semmi közük hozzá. Mert ha vitáról vagy lelkiismereti kérdéstről van szó, illik elfogadni és követni a jogászok és hittudósok tanácsát és véleményét. Ámde a tökéletes életről csak azokat kérdezzük meg, akik azt tapasztalatból ismerik. Ne higgyen azoknak, akik sohasem ízlelték meg, hogy mily édes az Úr azokhoz, akik neki szolgálnak.”

Karácsonyi idő

Január 4.

(Ha Vízkereszt előttre esik)

1Jn 3,7-10; Jn 1,35-42

„Elmentek vele, megnézték, hogy hol lakik, és aznap nála maradtak.”

Templomainkban Karácsonykor Betlehemet állítanak, faluhelyen szokás volt és most újjáéledőben van a betlehemezés, mert az ember elementáris vágya, hogy felidézze azokat az eseményeket, melyekkel kezdetét vette egy szeretet története. A szeretet ébredésének első jelei közt van az a vágy is, hogy meglássuk a helyet, ahol lakik, akit szeretünk, hogy egy fedél alatt lakjunk vele. Ahhoz, hogy bebocsátást nyerjünk szívének hajlékába, előbb otthonába kell belépnünk.

A mai Evangélium fölbátorít arra, hogy elmenjünk oda, ahol Jézus élt, oda, ahol megszületett, és vele maradjunk. Nekünk még messzebbre kell visszamennünk, mint Jézus kortársainak: a betlehemi istállóba. Akinek van kisgyermek, kisunokája vagy kistestvére, aki már tapasztalatot szerzett arról, hogyan lehet találkozni egy újszülöttel az emberi együttlét gyönyörűségében, az könnyen el tudja képzelni, hogyan lehet a most született kis Jézussal lenni. Karodba veheted, átölelheted, megcirógathatod az arcát. Szólhatsz hozzá vagy énekelgethetsz neki, megérti a szavakon túli mélységes üzenetet, a tekintetében, hangodban, mozdulataidban kifejeződő szeretetedet. Isten engedi, sőt maga akarja, hogy ilyen módon is vele lehessünk.

Keresztelő János viszont már mint Isten Bárányára mutat rá Jézusra, s Karácsony ragyogásában egyszerre jelen lesz valami Nagypéntek sötétségéből. Szabad együtt látni ezt a kettőt: a megtestesüléssel nem csupán a gyermeki kiszolgáltatottságot vállalta az Isten Fia, hanem a halál keserűségét is. Emberré lett érted, mert szeretett téged, s nem vonja vissza szeretetét, nem függeszti fel emberségét akkor sem, ha az életébe kerül. Aki érted született, kész meghalni is érted.

A két tanítvány, miután elment Jézushoz, visszatért, és elmondta másoknak, amit látott és tapasztalt. Ha látogatásod Betlehemben, találkozásod Jézussal valóban hitben történt, az meg fog látszani rajtad, s ismerőseid meg fogják kérdezni, hol voltál és mit láttál. Ezt a mélységes hitbeli tapasztalatot add át nekik!

Karácsonyi idő

Január 5.

(Ha Vízkereszt előttre esik)

1Jn 3,11-21; Jn 1,43-51

„Kezdetől fogva azt a tanítást kaptátok, hogy szeressük egymást.”

Másképpen érvényes a szeretet parancsa az Egyházon kívül és az Egyházon belül.

A világ fiait is szeretnünk kell, mint ahogyan az Atya szereti őket, egyaránt felkeltvén napját jókra és gonoszokra, de a világ fiainak nem parancsolja meg Isten, hogy szeressenek minket, akik krisztusiak vagyunk, mert azt a szeretetet csak a kinyilatkoztatás teljességét ismerő gyermekeitől várja el, akiknek megadta a természetfölötti szeretet képességét a Szentlélekben.

Nekünk azonban szent Fia által parancsba adta, hogy szeressük egymást, mert a szeretet Istentől van. Olyan kötelességünk ez, mely alól nincsen mód kibújnunk, mert mi megismertük Isten szeretetét, és a kölcsönös szeretet maga az Isten országa. Pontosán ezzel lehet az Egyház jellé, amelyre felfigyel a világ. Ezért kell elszégyellnünk magunkat, amikor a világ fiainak körében megtapasztaljuk az őszinte szeretetet, melyre szívünk legbensőbb hangját követve jutottak el – ugyancsak Isten kegyelméből, hiszen őket is a szeretetre teremtette –, miközben mi, akik Krisztustól tanultunk szeretni, s megkaptuk Isten szeretetét, a Szentlelket, marjuk egymást és gyűlölködünk. Az Egyház csak ott újulhat meg, ahol a keresztények mindent föláldoznak azért, hogy megtanuljanak szeretni. A harmadik évezredben ez az Egyház – és általa a világ – egyetlen túlélési lehetősége.

Ne csak szóval és beszéddel szeressünk, hanem tettel és igazsággal! Ebben a felszólításban benne van, hogy szóval is kell szeretnünk. Csodákra képes egy-egy figyelmes szó, a néven szólítás, a biztatás, a köszönetmondás. Ha szívből fakad a kedves szó, az már a szeretet cselekedete. S akinek szívéből ilyen szavak fakadnak, annak tettei is igazak és a szeretet kifejezői.

A kölcsönös szeretet parancsa több annál, mint szeretni a minket szeretőket. Azt a pogányok is megteszik. Nem azért kell szeretnünk egymást, mert hasonszőrűek vagyunk, nem azért, mert egyezik az ízlésünk és a világfelfogásunk. Egyszerűen azért kell szeretnünk egymást, mert keresztényként ez a hivatásunk és ez a jövőnk. Isten Lelke képessé tesz arra, hogy elfogadjuk a másikban, amit természetünk szerint nem fogadnánk el, ami tőlünk idegen, sőt idegesítő, és a kölcsönös szeretet világának olyan mélységeit tárja föl előttünk, amely messze túlhaladja az emberi rokonszenv és érzelmek szintjét.

Karácsonyi idő

Január 6.

(Ha Vízkereszt előttre esik)

1Jn 5,5-13; Mk 1,7-11

„Tehát hárman tanúskodnak: a Lélek, a víz és a vér, és ez a három egy.”

Mivel Isten Fia testben jött el (ez Karácsony újra és újra csodálatba ejtő titka), a Lélek tanúságtétele is az anyaghoz kötődik. A krisztusi hit egyben sakramentális hit is: központi eleme az egy szent keresztség (melynek anyaga a víz) és az eucharisztia (melynek anyaga a vér). A hit ugyanis nem csupán a túlvilágról szóló igazságok és jelen életünkre vonatkozó erkölcsi szabályok elfogadása, hanem valóságos részesedés az isteni természetből.

A tanúságtétel pedig abban áll, hogy az Isten örök életet adott nekünk, és az élet az ő Fiában van. Aki magáénak mondhatja a Fiút, annak van élete; akiben nincs az Isten Fia, annak nincsen élete. Az örök életet a keresztség közvetíti számunkra a Lélek által, s az eucharisztia vétele táplálja. Hogyan lehetne miénk Isten élete, ha a keresztség vizében nem részesülnénk szentséges vére árán szerzett megváltásának erejében? És hogyan lehetne bennünk Isten Fia, ha nem vennénk magunkhoz az ő testét és véréét, nem csupán szimbolikusan, de valóságosan?

A pap a szentmisében felajánlaskor néhány csepp vizet vegyít a borba ezekkel a szavakkal: *„A bor és a víz titka által részesüljünk annak istenségében, aki kegyesen részese lett emberségünknek.”* Íme, egy jelentéktelennek tűnő mozzanat, amely ugyanakkor magába sűríti Karácsony misztériumát. Szeressük a liturgiának ezeket a nem feltűnő, mégis lényeges gesztusait, szavait és jeleit, mert sokszor éppen ezek nyitják meg szemünket az emberi logikával meg nem ragadható valóságra. Isten Fia azért lett részese emberi természetünknek, hogy mi az ő isteni természetének részesei lehessünk a Lélek, a víz és a vér által.

A szentmise nemcsak összefoglalja Isten nagy tetteit, hanem részesít is bennük. Így érthető csak igazán, amit Szent János ír a mai Szentleckében: *Ki győzi le a világot, ha nem az, aki hiszi, hogy Jézus az Isten Fia?* A szentségek erejéből táplálkozó krisztusi hit valóban képes erre. Az epiklézis szavai által, a Lélek erejével legyőzi és az ember üdvözítésének szolgálatába állítja a mulandó elemeket, legyőzi a bűnt és meghozza a bűnök bocsánatát, legyőzi a jelen világrendet, s új eget és új földet készít elő.

Karácsonyi idő

Január 7.

(Ha Vízkereszt előttre esik)

1Jn 5,14-21; Jn 2,1-11

„Isten Fia eljött, és érzéket adott nekünk az igaz Isten ismeretére.”

Megköszöntük-e már az igazi nagy karácsonyi ajándékot, hogy érzéket kaptunk az igaz Isten ismeretére? Olyan ez, mint a szépérezék vagy a zenére, költészetre való fogékonyság: nem szükséges minden egyes esetben magyarázni, hogy mi miért van úgy, ahogy, mert akinek érzéke van hozzá, az úgyis megérti szavak nélkül is, aki meg botfűlű, annak magyarázni meglehetősen reménytelen. (Persze, azért figyelemmel, szorgalommal ki lehet fejleszteni legalább egy minimális érzéket, amely az általános szabályok fölfedezéséből fakad, és nagyjából eligazít, neveli ízlésünket.) Nem mindegyikünknek ugyanahhoz van érzéke, s ha valamihez egyáltalán nincs adottságunk, más területen találunk kárpótlást.

Jó, ha érzékünk van szép és hasznos dolgokra, de még fontosabb, hogy legyen érzékünk az egy szükségesre. Az Isten ismeretére való érzék nem más, mint képesség arra, hogy a felfoghatatlan, egészen más Isten végtelen gazdagságát fölismerjük Jézus Krisztusban. Ezt a képességet mindannyian megkaptuk a hitben és a szent keresztségben, de akárcsak az esztétikai érzéket vagy a zenei tehetséget, ezt a készségünket is fejlesztenünk kell, máskülönben elsorvad.

Hogyan fejleszthetjük magunkban a Jézus Krisztus ismeretére képesítő érzéket? Úgy, hogy vele járjuk életünk útjait. Hogy szüntelenül az ő jelenlétében tudjuk magunkat, s minden helyzetben megtesszük, amit mond – hiszen erre szólítja fel Mária is a szolgálókat a kánai menyegzőn.

Ez a menyegző, amelyen Jézus is részt vesz, s ahol véghezviszi első csodáját, annak a menyegzőnek előképe, amelyre mindannyian hivatalosak vagyunk Isten országában. Jézus Krisztus nem tilt el az örvendezéstől, az önfeledt ünnepléstől, sőt jelenlétével megszenteli azt, de óva int a tobzódástól, mely lerontja bennünk az Isten iránti érzéket. Ez az érzék ugyanis összefügg egész lényünkkel, érinti testünket, ösztönvilágunkat, mindennapi életvitelünket is. Tartósan nem lehet magasztos isteni dolgokkal foglalkozni, miközben elmerülünk a korunk divatja szerinti szellemi-erkölcsi ingoványban. Az eretnokségek, tévtanítások sem annyira logikai elcsúszásokban vagy félreértésekben gyökereznek, mint inkább vallási ízlésromlásban, a test túlzott felértékelésében vagy éppenséggel teljes megvetésében, a Jézus Krisztussal és általa a Szentháromság egy Istennel való személyes kapcsolat eltorzulásában.

Karácsonyi idő

Vízkereszt (1)

Iz 60,1-6; Ef 3,2-3a.5-6; Mt 2,1-12

„Jézus Krisztusban a pogányok is társörökösök, tagjai az egy testnek, és az evangélium által részesei az ígéreteknek.”

Az ember igazi öröme a szeretet. A szeretet legmélyebb valósága pedig az intimitás: bensőséges együttlét azzal, akit szeretünk és aki bennünket szeret. Szűz Mária így szólhatott a betlehemi éjszakában, amikor arcához emelte Isten szent Fiát: Én Jézusom! Senki másé nem lehet így, mint az enyém. József is mondhatta: Jézusom, fiam!, és senki ezt így nem mondhatja soha többé. De az istenség mélységeiben is hallhatjuk a szót, amelyről Karácsonykor az éjféli mise introitusa énekel a zsoltárt idézve:

Az Úr mondá nekem: „Én fiam vagy te, én ma szültelek téged.” Senkinek sem fia úgy Jézus, mint az Atyának. Ez a szeretet legmélyebb természetrajza.

Jézus Izraelé is. Mindenekelőtt Izrael fiainak volna joguk ezt mondani: Jézus, én testvérem. Ugyanakkor az Egyház a végidők megújított Izraele, amelyben a hívő és megkeresztelt lelkeket a testi rokonságnál erősebb kapocs fűzi Krisztushoz és egymáshoz. A keresztség és a szentáldozás mélységes intimitásba von bennünket, olyan bensőséges kapcsolatra Istennel, amely bár kizárólagos, ugyanakkor egyetemes is, hiszen minden ember erre lett teremtve.

A napkeleti bölcsek feltűnése Karácsony ünnepkörében erre az egyetemességre utal. A jelen világ pogányai és hitetlenjei is arra vannak rendelve, hogy Jézus Krisztusban társörökösök legyenek és részesedjenek Isten ígéreteiből. Engedem, hogy Karácsony intimitása egyetemes méretűvé tágítsa szívemet? Megteszek legalább annyit, mint a főpapok és írástudók, hogy a kereső pogányoknak utat mutatok? Hitetlen környezetemben tájékozódási pont vagyok-e a Jézus Krisztust keresőknek? Örülök-e nekik? Van-e rájuk időm? Boldoggá tesz-e egy-egy megtérés, vagy így szólok: Mit keres ez itt közöttünk? Katolikusnak lenni annyit tesz, mint az Istennel való bensőséges kapcsolatot minden embernek kívánni és közvetíteni.

Karácsonyi idő

Vízkereszt (2)

Iz 60,1-6; Ef 3,2-3a.5-6; Mt 2,1-12

„Láttuk csillagát napkeleten, és eljöttünk, hogy hódoljunk előtte.”

A hit eseménye az üdvösségtörténet kezdetétől úgy jelenik meg a szentírásban, mint útra kelés, exodus. Legtöbbször fizikai helyváltoztatással is jár, de még inkább a régi életmódból való kivonulásban ölt testet: Ábrahám, Mózes vagy Dávid meghívása, Izrael népének kivonulása Egyiptomból mind-mind a hit és az isteni vezetésre való ráhagyatkozás eseménye.

A mi életünkben is el kell következnie annak a pillanatnak, amikor egy hang szólítása vagy egy csillag ragyogása úgy megérint bennünket, hogy indulnunk kell. El kell hagyni a megszokottat és biztosat, s útra kell kelni, ki tudja, hová. Nem az oly sokunkban jelenlévő nyughatatlanság ösztökélése ez, az többnyire vaktában űz bennünket ide-oda, hanem egyfajta belső parancs, amilyen a vándormadaraké: menetrendszerű és meghatározott úticélra kódolt. Akiben jelentkezik, az a hívás ellenállhatatlan vonzásába kerül, s már indul is, minden akadályt legyőzve, ha kell, hegyeken, óceánon át, hogy találkozzék azzal, aki hívta.

De megesik, hogy készségesen útra keltünk, megyünk, megyünk, s egyszer csak eltűnik a csillag. Bizonytalanság lesz úrrá rajtunk, nem tudjuk, merre tovább. Meg kell állni ilyenkor, s megvizsgálni: nem arról van-e szó, hogy lelkünk horizontját valami más kezdi betölteni, ami eltakarja szemünk elől a csillagot? A kezdetben tisztán látott célt nem homályosítja-e el a lelkesedésünkbe menet közben beférkőzött önzés: hiúság, önelégültség, karrierizmus? Nem lehet-e, hogy észrevétlenül más vonzásba kerültünk, ami összezavarta belső iránytűnket? Ha visszatérünk oda, ahol még biztosan tudtuk az irányt, megmenekülünk az eltévedéstől. Ismét feltűnik a csillag, s mi, akárcsak a napkeleti bölcsek, megörülünk.

Sőt. Még az is előfordulhat, hogy külső kényszerből vagy számításból eredtünk útnak. Nem is akartunk igazából találkozni Jézussal, csak szüleink erőltették a templomba járást, vagy megtetszett egy közösség, életforma, netán hasznot reméltünk attól, hogy vallásosnak mutatjuk magunkat. Isten a merőben külsődleges hatásokat is képes átformálni és megtölteni belső vonzással, felragyogtatni a csillagot az előtt is, aki nem kereste. S aki kincsek nélkül indult útnak, észreveszi, hogy mégis van valamije, amivel hódolhat az isteni Gyermekek előtt: értelmével, akaratával és érzelmeivel, melyek Betlehembe érve a hit, a remény és a szeretet ajándékaivá alakulnak.

Karácsonyi idő

Vízkereszt (3)

Iz 60,1-6; Ef 3,2-3a.5-6; Mt 2,1-12

„A csillagot meglátva nagyon megörültek. Bementek a házba, és ott látták a Gyermeket anyjával, Máriával.”

Izajás próféta grandiózus látomásában a hegyre épült várost, Jeruzsálemet bearanyozzák a felkelő Nap sugarai, míg a környező dombokat és a messzi pusztaságot homály borítja. A népek meglátva ezt a ragyogást seregestül indulnak a szent városba, mert az ember szomjazza a világosságot, különösen oly hosszú sötétség után.

A napkeleti bölcsek azonban csupán egy szerény hajlékra bukkannak, s ott találják meg az újszülött Királyt, szegényes környezetben, rongyokba takarva. Mégsem botránkoznak meg, s egy pillanatra sem támad kétség a szívükben, hogy jó helyen járnak-e, mert nem a külsőségeket nézik, hanem a csillagra figyelnek.

Nem homályosítja el látásukat a dicsőségről és hatalomról alkotott emberi felfogás, nem téríti el őket semmi, ami nem égi fény, csupán talmi csillogás. Egy gyermeket találnak, ki még szólni sem tud, kit édesanyja táplál és ölel, s földre borulva hódolnak neki.

És milyen megrendítő és a lényegre tapintó az a kedves legenda, mely a negyedik bölcsről szól, akit útjában százféle akadály tartóztatott fel, s csak harminchárom esztendő múltán jutott el végre kitűzött céljához, s találta meg a Királyt, akit keresett – a kereszten függve, már szólni képtelenül!

Igen, ha valóban őt keressük, egy magatehetetlen csecsemőt vagy egy ártatlanul szenvedő embert találunk, s valamiképpen a kettőt együtt a szentmisén, az oltáriszentség hófehér kenyérdarabkájában, melyben velünk marad a világ végezetéig. Az Egyház megújulásának forrása mindig az volt és az is lesz, hogy néhány férfi és nő újra fölfedezi a megtestesülés megrendítő tényét, az értünk gyermekké, s a kereszten a minden ártatlan gyermeknél tisztább, áldozattá lett Isten Fiát, és benne a transzcendens, félelmetesen dicsőséges Isten irántunk való gyöngéd szeretetének múlhatatlan valóságát.

Ők elmondhatják Szent Pállal: „*Megismertem Krisztus titkát*”; életük szellemi-lelki hódolattá vált, és sokakat vonzanak az Úrhoz, aki kinyilvánította minden értelmet meghaladó dicsőségét: szeretetét Jézus Krisztusban.

Karácsonyi idő

Január 7. vagy hétfő Vízkereszt után

1Jn 3,22–4,6 Mt 4,12-17.23-25

„Minden lélek, amely azt vallja, hogy Jézus Krisztus testben jött el, Istentől való.”

Az Evangéliumban olvasható nagy népsereg eszünkbe juttathatja azt a sok-sok embert, akik Karácsony táján, talán az egész év során ez egyetlen alkalommal elmennek a templomba, éjféle misére vagy a gyerekekkel megnézni a felállított Betlehemet.

Sokak ünnepe a Karácsony, de még a buzgó vallásgyakorlók közül is csak kevesen gondolnak bele annak a misztériumnak a mélységébe, amelyet ez az ünnep hordoz. Elvárásol az ajándékvárás izgalma, a szenteste békéje, az ünnepi asztal ízei és illatai, felidézve gyermekkori karácsonyok hangulatát, s közben könnyen elmegyünk a kinyilatkoztatás legsorsdöntőbb mozzanata mellett: hogy Isten Fia emberré lett – értem és érted.

Mikor veszem észre a díszletek mögött a lényegét? Mikor jön el életemben az a nap, amikor a Karácsonyból nem kell más, mint az értem emberré lett második isteni személy, Jézus Krisztus? Nem csupán a pólyába takart, jászolba fektetett Jézuska, hanem az örök Fiú, akiben az Atya lehajolt hozzám és egészen felém fordult.

Akkor, amikor válaszolok erre a felém fordulásra, amikor én is Istenhez fordulok, egész valómmal megvallom, hogy életem értelmét adja a megtestesülés titka, új világot tárva fel előttem.

Ez az Istenhez fordulás minden gyógyulás gyökere. Testi és lelkié egyaránt. *Jézushoz vittek mindenféle beteget* – olyanokat is, akiknek helyzete az orvostudomány akkori állása szerint teljesen reménytelen volt –, *és ő meggyógyította őket.*

A mi szívünket is meggyógyítja, ha őhöz fordulunk, s rajta keresztül az Atyához. Megtisztítja látásunkat, eloszlatja sötétségünket, hogy új fényben lássunk, s a megtestesülésbe vetett egzisztenciális, mindenestül vállalt hit által meg tudjuk különböztetni a lényegest a lényegtelenről, a jót a rossztól, az igazság lelkét a hamisság szellemétől.

Karácsonyi idő

Január 8. vagy kedd Vízkereszt után

1Jn 4,7-10; Mk 6,34-44

„Szeressük egymást, mert a szeretet Istentől van!”

Kétszeresen is furcsa felszólítás ez.

Először túl könnyűnek tűnik a teljesítése. Az ellenségszeretet, az igen, az próbára teszi kereszténységünket, de egymást szeretni? Nem így tesznek a pogányok is?

Aztán meg az az ellenérzésünk támadhat, hogy Szent János valami olyasmit vár el tőlünk, ami nem megparancsolható. Ha minden szeretetben valamiképpen jelen van az Isten, akkor mire kell egyáltalán törekedni? Nem mesterkélte, erőltetett, őszintétlen a szeretetünk, ha parancsra tesszük?

Az ellenségszeretet bizonyos értelemben könnyebb, mint a *Szeressük egymást!* parancsának teljesítése. Ugyanis csak rajtam múlik, sikerül-e ellenségemet szeretnem. Annak a másoknak semmit sem kell tennie, sőt, minél rosszindulatúbb, gonoszabb, annál alkalmasabb alanya az ellenségszeretnek. Egyedül az én kegyelmi indításra meghozott döntésem és a kegyelemben való megmaradásom szükséges ahhoz, hogy szeressem.

A Szent János-i parancs teljesítéséhez azonban legalább két személy szükséges. A kölcsönös szeretetben mindig van valami kiszolgáltatottság, s ettől nehéz. A szeretet teljessége mégis csak ez a viszonzott szeretet lehet. Jézus Krisztus meghalt értünk, amikor még ellenségei voltunk, de mit sem használ nekünk az ő szeretetből vállalt megváltó halála, ha a benne megnyilvánult szeretetre nem válaszolunk.

A szeretet teljessége a kölcsönös szeretet: szüntelen áramlásként, éltető légkörként árad a Szentháromság személyei között, s tőlük kiindulva elér bennünket is. Az isteni szeretet mint falat kenyér jut el hozzánk, s az Egyháznak, azaz nekünk az a hivatásunk, hogy ezt a szeretetet továbbadjuk, kiosszuk az éhezők között.

Mert a kenyérszaporítás sem természetes szükségleteinket kielégítő csoda, hanem a szeretet titkának nagyon is fogható, érzékelhető jele. Azok részesültek belőle, akik Isten országát és annak igazságát keresték, akik válaszolni akartak a hozzájuk szóló Isten szavára.

A szeretet civilizációjának építése nem egy a sok feladat közül, hanem valamennyi feladatunkat magába ölelő egyetlen óriási vállalkozás. De nem grandiózus tervekre, bizottságok felállítására és szervezésre, hanem megtérésre, bocsánatkérésre és megbocsátásra, bűnbánattartásra és újrakezdésre van szükség hozzá, újból és újból.

Karácsonyi idő

Január 9. vagy szerda Vízkereszt után

1Jn 4,11-18; Mk 6,45-52

„El akarta kerülni őket.”

Meglepő Jézus részéről ez a lépés: a tanítványok felé indul, de közben mintha el akarná kerülni őket.

Mindennapi tapasztalataink között vannak hasonló élmények. Isten mintha szándékosan bújócskát játszana velünk. Kétségek közt hagy, szinte végsőkig próbára teszi erőnket, türelmünket.

Miért?

Ha már egyszer vállalta a földi életet, ha már kinyilatkoztatta magát Jézus által, miért nem teszi ezt tökéletesen nyilvánvalóvá? Miért nem tesz egyértelművé mindent, hogy pontosan lássuk, miről is van szó? Miért engedi, hogy kísértetnek véljük?

Mert nem az egyértelműségben, a világosan látásban, hanem a kölcsönös szeretetben tudja egészen kinyilatkoztatni magát. Megismerni a szeretetet pedig annyi, mint hinni benne. A vízen járó Jézus nem félelmet akar kelteni tanítványaiban, hanem szeretetüket akarja növelni.

A tanítványok bárkája hű képe bizonytalan emberi létünknek, amely az elemeknek kiszolgáltatva igyekszik a túlpárt felé. Ahogy Jézus beszáll a bárkába, a szél és a víz elcsendesedik, és a tanítványok félelme is eloszlik. Kimondott vagy kimondatlan, magunk elöl is rejtegetett szorongásaink csak akkor oldódnak fel, amikor Jézust bárkánkba, törékeny és bizonytalan mindennapjainkba befogadjuk.

Az ő vízen járása nem erőfitogtatás, magamutogatás. Szelíd, de erőteljes kinyilatkoztatás Istenről, aki uralkodik a természet erőin. Az pedig, hogy beszáll a bárkába, jöllehet semmi szüksége e törékeny eszközre, felér egy szeretetvallomással.

A tanítványok szíve még érzéketlen ilyen finom jelzések megértésére. Előlük a háborgó, majd megnyugvó felszín még eltakarja a titokzatos mélységet. De talán legközelebb, amikor újra haragos lesz a tenger, s bárkájuk ide-oda hánykolódik a hullámok taraján, eszükbe jut a szó: *„Bátorság! Ne féljete!”* És maguk mellett érzik az Urat, akinek lába alatt a hatalmas hullámok lágy szőnyeggé simulnak.

Karácsonyi idő

Január 10. vagy csütörtök Vízkereszt után

1Jn 4,19–5,4; Lk 4,14-22a

„Mindenki, aki az Istentől született, legyőzi a világot. És ez a győzelem – győzelem a világ fölött! – a mi hitünk.”

Feltűnő, hogy Szent János egyszer parancsról, egyes számban, máskor viszont parancsokról ír. E nyelvtani jelenség mögött teológiai valóság áll, amely arra ösztönöz, hogy felfedezzük a különböző törvények és parancsok mélyén működő egyetlen isteni mozgatóerőt, a szeretetet.

Jézus a főparancsról szólva azt mondja, hogy az Isten és a felebarát szeretetében foglalható össze a tízparancs, sőt az egész törvény és a próféták.

Megtetesülése, halála és feltámadása pedig nyilvánvalóvá tette, hogy az Isten szeretete és a felebarát szeretete is elválaszthatatlanul egy. Az tehát, hogy én szeretem-e Istent, elsősorban azon mérhető le, hogy hogyan szeretem azt az embert, testvéremet, aki előttem áll.

Ebben az egységben szemlélve állítható csak Isten parancsairól, hogy nem nehezek. És persze akkor, ha nem a magunk erőfeszítésével akarjuk teljesíteni.

A szeretet ugyanis Istentől való, s aki Jézus Krisztusban hisz és megkeresztelkedik, erre a szeretetre válik képessé, hiszen az Atya igazi gyermekévé lesz a Szentlélekben. Ha a keresztségben kapott új természetem szerint élek, a szeretet nem nehéz. Ha azonban hagyom a régi, önző és ezért szeretetlen természetemet érvényre jutni, a szeretet parancsát alighanem emberfeletten nehéznek fogom találni.

Egyedül az élő hit, a szegények, a foglyok, a vakok és elnyomottak mélységes, Istenbe vetett bizalma képes győzni a világ fölött, és győzni szívemben a világ erői, az önzés és a gőg fölött.

Karácsonyi idő

Január 11. vagy péntek Vízkereszt után

1Jn 5,5-13; Lk 5,12-16

„Ezt azért írtam nektek, akik hisztek az Isten Fiában, hogy tudjátok: örök életetek van.”

Szent János nem azt írja: örök életetek lesz, hanem: örök életetek van. Mit takar ez a kijelentés?

Azt, hogy biológiai életünkkel szemben, mely születésünk pillanatától a halál felé tart és a megsemmisülésbe hanyatlik, létezik egy új minőségű, haláltól eleve mentes istengyermeki élet, melynek a keresztség által részesei lettünk. Ez az az élet, mely az Atyánál volt, s Betlehemben megjelent nekünk. Ez az az élet, melyről azt mondja Jézus: *„Azért jöttem, hogy életük legyen, és pedig bőségben.”*

Kudarcaink, csalódásaink és kiábrándulásaink háttérben majdnem mindig az található, hogy elfelejtjük vagy nem vesszük eléggé komolyan, hogy örök életünk van.

Márpedig Jézus nem azért jött e világra, hogy keresztény értékeket mutasson fel, melyek által elviselhetőbbé válik a földi lét. Nem is új vallást akart alapítani és új erkölcsi rendet meghirdetni, hanem életet adni, amely nem attól örök, hogy végtelen hosszú, hanem attól, hogy egészen más dimenziót nyit emberi személyünk előtt.

Keresztényként nagy döntést hozni, elkötelezni magunkat egy hivatásban, életformában, életre szóló igent mondani felelőtlenség, ha nem erre alapozunk. És viszont: földi életünk szenvedései, a kisebb-nagyobb igazságtalanságok, a testi-lelki fájdalom ebben a távlatban nézve egészen más színben tűnnek fel.

A kereszténység nem megédesíteni akarja a szenvedést, nem érvekkel akar meggyőzni hasznos vagy szükséges voltáról, s nem is egy álombeli túlvilág elmosódott körvonalait próbálja felrajzolni, hogy elterelje figyelmünket, hanem feltárja a szívünk mélyén már létező valóságot, amely minden más valóságnál reálisabb: hogy nekünk, akik hiszünk Isten Fiában, örök életünk van.

Karácsonyi idő

Január 12. vagy szombat Vízkereszt után

1Jn 5,14-21; Jn 3,22-30

„Tudjuk...”

Ötször fordul elő ez az ige a mai Szentleckében, mindannyiszor hitbeli, természetfeletti valóságokra vonatkozóan.

Miféle tudásról ír itt Szent János? Min alapszik ez a tudás, ha nem tapasztalati úton igazolható dolgokra irányul?

A természettudományok bűvöletében élő modern ember kérdésfelvetése ez. Azé, aki hozzászokott, hogy ami tudható, az mind érzékelhető, mérhető, kiszámítható is egyben. Ami pedig kívül esik a természettudományok és az ugyancsak egzakt módszerekkel dolgozó társadalomtudományok vizsgálódási körén, arról legfeljebb sejtéseink, feltételezéseink, többé-kevésbé megalapozott hitünk lehet, de nem tudásunk.

Valójában az embert igazán érdeklő, eredetére és jövőjére vonatkozó kérdésekre ezek a tudományok soha nem fognak tudni válaszolni. Előfordul, hogy illetéktelenül megkísérlik e hatáskörükön túli kérdések feszegetését, de próbálkozásaik eleve kudarcra vannak ítélve, ráadásul tudománytalanok. A világegyetem keletkezésének okait és módját kutatva például előadhatnak tetszetősebbnél tetszetősebb hipotéziseket, visszamehetnek az időben, ameddig csak bírnak, akkor sem tudnak semmit mondani arról, ami az idő kezdete előtt volt. Ugyanez érvényes a történelem utánra is. Márpedig az igazán lényeges, életünknek egzisztenciális értelmet adó kérdések és válaszok ezekben a tartományokban keresendők.

Magáról a vallásról, kialakulásának okairól és hogyanjáról is beszélhet a tudomány; azt azonban, hogy mi zajlik az ember lelkében, s hogy egyáltalán, mi az a lélek, semmit nem tud és nincs is joga mondani.

Mint ahogy arról a bizalomról sem, amire a mai Szentleckében hivatkozik Szent János. Arról a bizalomról, amely egy egészen másfajta tudás alapja, mint az egzakt tudományok által birtokolható tudásé.

A tudás, amelyről itt szó van, nem bizonytalanabb, gyöngébb, kevésbé érvényes, mint amaz, ellenkezőleg: biztosabb, erősebb és érvényesebb. A természettudományok által felismert és leírt törvények ugyanis csupán addig érvényesek, amíg ez a Föld és ez a világegyetem így működik, ahogyan most tapasztaljuk.

A róluk szóló tudás éppen ezért mulandó, mindenestül pusztulásra van ítélve. Az Úr igéje azonban örökre megmarad, s az általa közvetített tudás nem veszíti érvényét soha.

Karácsonyi idő

Urunk megkeresztelkedése, A évben

Iz 42,1-4.6-7; ApCsel 10,34-38; Mt 3,13-17

„Hagyd ezt most, mert úgy illik, hogy teljesítsük mindazt, ami igazságos.”

Talán túlságosan banálisnak tűnik az, amire ma figyelünk, de óvakodjunk attól, hogy lekicsinyeljünk bármit is, ami személyek között történik: ez az ember igazi története.

„Úgy illik.” Régen tanítottak még illemszabályokat a családi és polgári életre készülőknek, valamint papi szemináriumokban és kolostorokban is. Nem a testiségtől és a hatalomvágytól megfertőzött világ illemszabályaira gondolok; azokkal szemben bátran illetlennek szabad és kell lennünk. De gondolok a pátriárkák illetmanára, a Bibliának a teremtést isteni műnek tekintő és így az emberi viszonyokat tiszteletben tartó illemkódexére.

Arra, hogy van hierarchikus rend, amelyet tisztelni kell, mert létezését fenntartó erő. A modern demokrácia és erkölcsi-szellemi liberalizmus gyűlöli a hierarchiát a családban, iskolában, közéletben, miközben egy álcázott és öntörvényű hierarchiát állít az Istentől rendelt szent rangsor helyére.

Az Úr Jézus ezzel szemben nem hierarchiaellenes; nem rontja le, csak megadja igazi tartalmát: a szolgálatot. Nem azt mondja az utolsó vacsorán: Ne nevezetek engem úrnak és mesternek, én is csak ember vagyok; mi mind egyenrangúak vagyunk. És Keresztelő Jánosnak sem azt mondja: Tévedsz, mától fogva mindenki testvér, én is, te is. Hanem: *„Hagyd ezt most.”* Most, amikor Istennek, az Atyának szent akaratát kell teljesítenem.

Van egy illetman, amely felülmúlja a földi viselkedés szabályait, mert beteljesíti azokat. Amikor a világ végső értelme felragyog, a gyermek otthagyja szüleit Jézus hívására, és követi őt... Ez nem felforgatása az ősi rendnek, hanem beteljesedése.

A ministráns öltözteti a sekrestyében a papot, nem pedig fordítva. De ezen a renden áttör néha a beteljesedés világa: a pap odamehet miseornátusban ministránsához, és megigazíthatja rajta a karinget. Az első tál ételt az apát elé illik tenni, vagy a gvardián elé. Ő azonban egyszer-egyszer megteheti, hogy feláll és odaviszi a legutolsó asztalnál ülő novíciushoz.

Aki ezt nem akarja megérteni, engedetlen – nem az emberrel, hanem Istennel szemben. Lehet buzgón vallásos, azonban életét, minden tettét homokra építi, nem pedig sziklára.

Karácsonyi idő

Urunk megkeresztelkedése, B évben

Iz 55,1-11; 1Jn 5,1-9; Mk 1,7-11

„Keresztelő János ezt hirdette: »Aki utánam jön, hatalmasabb nálam.«”

Az Atyához Jézus vezet el bennünket, de előbb Jézushoz kell eljutni, ez pedig nem megy másként, mint emberi vezető által, akit a Lélek közvetítőül kiválaszt. Ez még akkor is így van, ha valaki közvetlenül a szentírást olvasva tért meg Jézushoz, hiszen az apostolok és evangélisták, az ősegyház Szentlélektől sugallt, de egyben emberi tanúságtételét olvasta.

Keresztelő János a Jézus Krisztushoz vezető ember prototípusa. Átala az egész Ószövetség ér el Krisztusig, hogy elnyerje beteljesedését az Újszövetségben. De mindannyiunk hitének útján ott állnak a Keresztelő Jánosok, és Jézusra mutatnak. Hálát szoktál-e adni azokért, akik téged útba igazítottak a Jézushoz vezető úton? Egész életedben imádkoznod kellene értük, mert a legnagyobb szolgálatot tették neked, amit ember csak tehet, majd az örökkévalóságban fog kiderülni, hogy mekkorát.

Keresztelő János azonban tisztában van vele, és hangsúlyozza is, hogy a Jézussal való személyes találkozás mérhetetlenül felülmúlja mindazt, amit az emberi tanúktól hallhatunk róla. Jézust nem lehet emberi szavakkal meghatározni, fogalmakkal behatárolni, csak utat lehet mutatni feléje. Ezért amikor te kapod Keresztelő János szerepét, mert előbb-utóbb erre is sor kerül, fontos, hogy olyan józanul lásd feladatodat és helyedet, mint ő.

Ne ess bele abba a hibába, hogy csupán intellektuális magyarázatot adsz egzisztenciális útmutatás helyett. Tanúságtételednek olyannak kell lennie, hogy akit Jézushoz akarsz vezetni, érezze, hogy hegyeket kell lehordani és völgyeket feltölteni az életében, ha vele szeretne találkozni. És föl kell készülnöd arra, hogy – fokozatosan vagy drasztikus hirtelenséggel – kisebbedned kell, s egy adott pillanatban eltűnnöd a színről, mert szereped véget ért.

Ne sajnálkozz emiatt. Ne várj hálát sem azoktól, akiknek te mutattad meg az Isten Bárányát. A te jutalmad sokkal nagyobb lesz, mert kisebbedéssel arányosan fog növekedni a te életedben is Krisztus, míg csak be nem tölt egészen. A Keresztelőénél is magasabb hivatás lesz a tiéd: hogy Krisztus eleven ikonja legyél a világban.

Nem ezért érdemes papnak és szerzetesnek lenni? Vagy hitvalló szülőnek, nevelőnek? Egyáltalán: kereszténynek?

Karácsonyi idő

Urunk megkeresztelkedése, C évben

Iz 40,1-5.9-11; Tit 2,11-14;3,4-7; Lk 3,15-16.21-22

„Miközben imádkozott, megnyílt az ég.”

Szent Lukács evangélista különösen is érzékeny Jézusnak az Atyával való állandó bensőséges kapcsolatára, ezért is említi Jézus életének jelentős eseményeinél, hogy imádkozott. Imádsággal kezdi meg nyilvános működését a mai napon, hogy miután alámerült a Jordán vizében, elinduljon, s Isten Szentlelkébe merítse alá ezt a világot, imádkozik, mielőtt kiválasztaná tizenkét apostolát, imádkozik vérrel verítékezésekor a Getszemáni kertben, és imádkozik a kereszten is, utolsó szavával is Atyját szólítva. Imádságában megnyílik az ég, feltárul a mennyország: az Atya és a Fiú közössége a Szentlélekben. Ez az a mindennél fontosabb látomás, melyet Szent István vértanú látott, miközben záporoztak rá a kövek, ez az, amit elragadtatásukban megtapasztaltak a misztikusok, s ez az, aminek meg kellene valósulnia a mi életünkben is, amikor imádkozunk.

A mi mennyországunk, megnyílt egünk maga Jézus Krisztus, akinek arcán fölragyogott nekünk Isten dicsősége, akit látva látjuk az Atyát, s akinek a szent keresztség által testvérei lettünk, a *Szentlélekben való újjászületés és megújulás fürdőjében* részesedve isteni természetéből. Ezért a mi imádságunk közben is megnyílik az ég, és nekünk is szól az Atya szózata: „*Te vagy az én szeretett fiam, benned telik kedvem.*” Kívánhatsz-e ennél többet, keresztény lélek, mikor imádkozol, s megelégedhetsz-e kevesebbel? Keresztény-e egyáltalán, aki beéri azzal, hogy imádságában ideigvaló javakat kér az Istentől, amikor ő önmagát akarja adni?

A keresztény imádság mindig az Atyához szól, Krisztus által, a Szentlélekben, s legmélyebb valósága a Szentháromság személyei közötti kapcsolat feltárulása, illetve az abból való részesedés. Ehhez képest eltöpreng mindaz, amit az imádságban kérünk s amit egyáltalán kérhetünk, hacsak nem azt kérjük, hogy ez a misztérium járja át egész valónkat, s „*ragadjon ki mindabból, ami az ég alatt van*”. A szent liturgia nagy könyörgései más-más szavakkal, de végül is mind ezt kérik Istentől, ezért lehetnek egyéni kéréseink összefoglalói és mintái.

A mai nap collectájában például így imádkozunk: „*Add, hogy mindig kedved teljék bennünk, fogadott gyermekeidben, akik újjászülettünk vízből és Szentlélekből*”, illetve: „*Add, kérünk, hogy bensőleg alakítson újjá minket Jézus, aki külsejét tekintve hasonló lett hozzánk*”. Nem költői kép vagy párhuzam csupán, hanem minden másnál reálisabb valóság az az új, romolhatatlan élet, melyre már megszülettünk, de aminek még egyre növekednie és tökéletesednie kell bennünk, hogy a dicsőséges feltámadásban, az új ég és új föld teremtésekor majd kibontakozzék a maga teljességében.

Nagyböjt első napjai

Hamvazószerda

Jel 2,12-18; 2Kor 5,20–6,2; Mt 6,1-6.16-18

„A szíveteket szaggassátok meg, és ne a ruhátokat!”

A mai nappal ismét ránk köszönt az alkalmas, szent idő, amely arra hivatott, hogy testünket-lelkünket az élő Isten szolgálatába fogja, az ő akaratának megismerésére és teljesítésére hangolja.

A keresztény lét koncentrátuma ez a negyven nap: a megújulásra való felhívástól a Krisztussal együtt vállalt szenvedésen át a feltámadásig magába sűríti a Krisztus-követés valamennyi fázisát.

Egyszerre félelmetes és vigasztaló a por mivoltunkkal való szembesülés. Ha komolyan vesszük, bizony, súlyosan érint, hogy terveinkről, álmainkról, mindarról, amiért nap mint nap fáradozunk, kimondatik, hogy velünk együtt az enyészeté lesz, ugyanakkor szabadító erejű is az illúziókkal való leszámolás, mert rájövünk, hogy nem is kell másnak lennünk, mint pornak: Isten kezében, az ő fényénél ez a por aranyként ragyog és élettel telik meg.

Nagyböjti jó elhatározásaink arra irányuljanak, hogy mind inkább Isten fényébe helyezzük életünket. Nem a világból érkező, olykor egészen vakító reflektorfényeket keressük, hanem Isten tekintetét, aki a rejtekben is lát.

Éppen ezért kicsiny, nem látványos, de konkrét és magunkon mindennap számon kérhető vállalásokat tegyünk. Az imádság, böjt és irgalmasság egymásból fakadjon, ne pusztán külsőség, erőpróba, izzadságszagú erőlködés legyen. A keresztény böjt nem testünk büntetése, sanyargatása, hanem szellemi-lelki Istenhez fordulásunk fizikai vetülete. Testünk a böjttel vesz részt az Istenre figyelésben, és ez visszahat lelkünkre: érzékenyebbé tesz az Istentől érkező apró jelekre, indításokra.

Továbbá csak úgy van értelme bármit is megvonnunk magunktól, ha azt jó szívvel Istennek adjuk. Ő pedig sokszor felebarátunk képében jelentkezik. A tévénzés, a társasági élet korlátozása például jó alkalom, hogy az így felszabaduló időnkét családunk vagy elhanyagolt barátaink, ismerőseink meglátogatására, meghallgatására, vigasztalására fordítsuk.

Testi-lelki adottságaink, körülményeink folytán mások a lehetőségeink, és persze teherbíró képességünk sem egyforma. Minden nemes szándékunkat és jócselekedetünket megmérgezheti a teljesítményközpontúság s a másokéval való összehasonlítás.

„Ha két napig böjtölsz, ne képzeld, hogy különb vagy annál, aki nem böjtölt. Te böjtölsz, de haragszol, ő ugyan eszik, de kedves. Te szíved kínját és gyomrod korgását civakodással emészted meg, ő mértékletesen eszik, és hálát ad Istennek.”

(Szent Jeromos)

Nagyböjt első napjai

Csütörtök Hamvazószerda után

MTörv 30,15-20; Lk 9,22-25

„Így hát válaszd az életet.”

Élet és halál fogalmai Jézus szájából nem biológiai állapotunkra vonatkoznak, hanem sokkal mélyebb valóságot jelölnek létezésünk mélyén. S amit ő ért az *élet* és *halál* szón, arra oda kell figyelnünk, mert Isten gondolatai valóságok, míg a mieink csak a valóságról alkotott fogalmak, halvány árnyképek, hasonlatok. A jó egészségnek örvendő, de erkölcsileg kettősségben élő emberen sokkal inkább a halál uralkodik, mint a szenvedését elfogadó rákos betegen.

Az élet és halál nem külső tényezők függvénye, hanem benső döntés kérdése. Az életet választani kell, úgy, hogy ragaszkodom Istenhez és az ő törvényeihez.

Ez a mindennapok során kereszthordozásként jelenik meg, mert az élet szüntelen áldozatot követel. Azt az életet, melyet a világ bálványoz, el kell veszíteni ahhoz, hogy a másikat, az igazit megnyerhessem. Az illúziót fel kell adnom, még mielőtt szertefoszlaná, hogy a valóságosba kapaszkodhassam.

Önző énem lázadozik az efféle apró meghalások ellen. Szeretné fenntartani a látszatot, az önmegvalósítás, önkifejezés ábrándját, s ezért nap mint nap meg kell küzdeni vele. Isten azonban segít. Valahányszor engedi, hogy a magamba vetett hitem meginogjon, a személyiségemet körülengő, saját magam alkotta mítosz szappanbuborékként szétpukkadjon, s megmutatkozzék a mögötte lévő üresség, új és új lehetőséget kapok, hogy feladjam az álvalóság örült hajszolását, s az igazit válasszam. Az életet és valódi önmagam.

Mert csak az önmegtagadás vezethet el önmagam megtalálásához. A külső rétegeket le kell hántani és el kell vetni, hogy eljussak szívem közepébe, személyiségem központjába, ahol Isten lakik bennem. Csak ebben a mélységben találkozhatok vele, s csak innen kiindulva indulhat meg az újjáteremtés, a Krisztus képére formálódás.

Minden egyéb kísérlet az élet megtartására eleve kudarcra van ítélve: külső tatarozás, meszelés csupán. Arra jó, hogy ideig-óráig eltakarja a belső szennyet és rothadást, míg végül az egész romba dől, és az enyészeté lesz kívül-belül egyaránt.

Nagyböjt első napjai

Péntek Hamvazószerda után

Iz 58,1-9a; Mt 9,14-15

„Bizony, mostani böjtölésnek soha nem szerez nektek meghallgatást a magasságban.”

Jézus, akit ellenfelei falánk és borissza embernek tartottak, nem a böjtölés ellen szól, hanem a böjt igazi értelmét tárja fel, amikor arra hivatkozik, hogy amíg ő, a Völegény velük van, a násznépnek nem illik böjtölnie.

A böjtnek ugyanis, akárcsak a böjt feloldásának, Istennel és Jézus Krisztussal kell kapcsolatban lennie. Miatta, az ő kedvéért, rá figyelve kell böjtölnöm, és ugyanezért kell a böjtölést megszakítanom.

A keresztény életből nem maradhat ki a böjt. Különösen akkor van meg az ideje, amikor annak emlékezetére készülünk, hogy a násznép köréből kiragadták a Völegényt: a Nagyböjt szent negyven napjában. És böjtölésünk nem önmagában értékes, hanem csak annyiban, amennyiben Jézus Krisztus példáját követi, aki negyvennapos pusztai tartózkodása során megszentelte a böjtölést.

Böjtölésed akkor nevezhető kereszténynek, krisztusinak, ha valóban Jézus Krisztus böjtöléséhez hasonlít.

Okában: ha Isten irántad való szeretetének megtapasztalása készíttet rá, hogy csak vele legyél és rá figyelj, testben-lélekben ráhangolódva az ő akaratára.

Céljában: ha testi, szellemi és lelki életedet valóban meg akarod nyitni a Szentlélek előtt, hogy ő töltsön el és működjék benned.

Módjában: ha a rejtekben, szíved pusztaságában akarsz Istennel együtt lenni.

Gyümölcsében: ha az Úrral való bensőséges együttlét áldásai kiáradnak a körülötted élőkre is.

A modern kor emberét nem annyira a külsőségekben kimerülő böjtölés kísértése fenyegeti, mint inkább a böjt teljes elhagyása. Igaz, böjtnek szokás manapság nevezni a különböző tavaszi tisztító- méregtelenítő kúrákat, de ezeknek semmi köze Krisztushoz, így a keresztény böjtöléshez sem.

Mindenekelőtt szívedet-lelkedet méregtelenítsd, akkor van esélyed rá, hogy Istennek tetsző lesz a böjtölésed. Amíg magadra figyelsz, böjtölésed önbecsapás és bálványimádás; amint Istenre tekintesz, helyesen fogod látni önmagad és testvéredet, s azt is meglátod, hogyan törheted össze az igát, melyet mások nyakába akasztottál.

Nagyböjt első napjai

Szombat Hamvazószerda után

Iz 58,9b-14; Lk 5,27-32

„Meggzólította őt: »Kövess engem!«”

Sokszor tapasztaljuk azt és panaszkodunk, hogy Isten nem hallgatja meg kérésünket, imádságunkat, kétségbeesett kiáltásunkat. Pedig lehet, hogy csak arról van szó, hogy ő megszólított: „Kövess engem!”, mi pedig hallatlanra vettük, és a helyünkön maradtunk.

Most aztán várhatjuk, hogy Isten „lépjen”: következetesebb ő annál, hogysen hajlandó legyen asszisztálni tettetett süketségünkhöz. Nekünk kell megtennünk a soron következő lépést: követnünk kell őt.

Ez a felszólítás: „Kövess engem!” elkíséri az embert egész életében. Ez hangzik el Jézus szájából az apostolok meghívásakor, és ez az evangéliumokban megőrzött utolsó szava is Péter apostolhoz: „Te kövess engem!” Más-más árnyalattal, változó tartalommal, de mindig ugyanolyan intenzitással hangzik el: valójában az egész keresztény élet ennek a szónak az ismétlődéséből és rá adott válaszaink egymásutánjából épül fel. S ahol a szó visszhangtalan marad, ott elakad fejlődésünk is: egy helyben toporgunk és nem értjük, miért nem haladunk előre, holott éppen arról van szó, hogy mi nem tettük meg az éppen szükséges lépést.

Sok fajtája és fázisa van a Krisztus-követésnek a lelkes nekiindulástól a tudatos keresztthordozásig. Nem kell aggódnunk és irigykednünk az apostolokra és szentekre, amiért ők a követés olyan fokára jutottak, mely számunkra elérhetetlenül messzinek tűnik.

Nekünk elég a magunk tempójában követni Jézust, az ő hívására adott igenjeink ritmusában egyre bensőbbé alakítva ezt a követést. A díszletek, szereplők változhatnak körülöttünk – a lényeg ugyanaz marad. De lehetnek a külső keretek nap mint nap változatlanok is – az odaadás, a bensőséges kapcsolat egyre mélyebbé válik, állandó személyes jelenlétbe vonja a mindennapokat, mely egyre jobban átjár, betölti életünket, s a maga képére formál bennünket.

Jézus szemében senki sem reménytelen eset. Ahol mi botrányt és züllést látunk, ott ő reménykedik, hogy szava: „Kövess engem!”, nem talál süket fülekre. És ha valaki elindul a követés útján, azt nem hagyja cserben, hanem mindaddig mutatja előtte az utat, míg az út végére érve célba nem ér.

Nagyböjt I. hete

Vasárnap, A évben

Ter 2,7-9;3,1-7a; Róm 5,12-19; Mt 4,1-11

„*A Lélek a pusztába vitte Jézust.*”

A római liturgia szent „meggyőződése”, vagyis a Szentlélek titkos üzenete, hogy nem szabad a Szent Negyvennap idejébe – amely keresztségünk, tehát isteni és örök életünk eredetét ünnepli és valósítja meg évről évre, – és különösen két utolsó hetébe, a Szenvedés idejébe belépni anélkül, hogy tudatosítanánk: Ádám elbukott, van áteredő bűn, amelynek következménye, a rettenetes szellemilelki egyensúlyvesztés a szent keresztség után is bennünk marad; és hogy Krisztus győzött az őskígyó minden kísértésén és lerontotta kelepcéit.

Minden vallási érzés, meghitt keresztútjárás, lelkigyakorlat előtt ott van a szigorú követelmény: vedd komolyan, keresztény lélek, ezt a két valóságot, amelyet nem azért tár fel előtted Isten Szentlelke és adja eléd évente a szent liturgia által, hogy csupán teológiai eszmefuttatások tárgyává tedd, hanem hogy beletekints a bűn igazi mélységébe. Hogy meglásd, a bűn lázadás, kegyetlen, engesztelhetetlen istentagadás és önistenítés, bármilyen közben is jelenjék meg a felszínen. És ha ezt beláttad, vonulj ki Krisztussal a pusztába! Csak a pusztában kezdődhet minden minden igazi történet Isten és ember között.

Advent elején Keresztelő Jánossal vonultál ki a pusztába, Krisztusra várakozva. Most Uraddal, Krisztusoddal menj a pusztába böjtölni és imádkozni, hogy tanúja légy győzelmének a bűn szerzője fölött.

Gondolkodj el, mi ez a pusztaság? Már nem csupán magány, a város elhagyása, ahol szeretteid laknak és sokan mások, hanem egyfajta kizárólagos együttlét Jézus Krisztussal.

A Szentlélek azt akarja, hogy lásd azt a gigantikus küzdelmet, amelyet a Sátán vív ellene, és amelyet Krisztus vív meg érted, és azt a véres verítékes, ugyanakkor csodálatosan könnyed győzelmet, amelyet az Úr a gonosz felett arat.

Az ember megkísértett lény. A legnagyobb kísértés kezdete nem látszik okvetlenül kísértésnek. Csupán egy kérdés, amely Isten neked adott parancsára vonatkozik: „*Valóban azt mondta Isten, hogy nem ehettek a kert valamennyi fájáról?*” – Ha belebocsátkozol a gonosszal folytatott párbeszédbe, biztosan elbuksz, mert ő erősebb és okosabb nálad. Csak az segít, ha szóba sem állsz vele.

De mit tegyél akkor, ha észre sem lehet venni a nagy kísértés kezdetét? Maradj állandóan Isten imádásában! Ha a Magasságbelít választod oltalmazd, semmilyen veszedelem nem érhet téged.

Nagyböjt I. hete

Vasárnap, B évben

Ter 9,8-15; 1Pét 3,18-22; Mk 1,12-15

„A vízőzönnel jelképezett keresztség most titeket is megment... Hiszen az nem a test szennyének a lemosása, hanem könnyörgés az Istenhez, hogy adjon tiszta lelkiismeretet Jézus Krisztus feltámadása által.”

A Szent Negyvennap középpontjában nem a *keresztút* áll, hanem a *keresztkút*. A Húsvét éjszakáján megkeresztelendőkkel együtt készülünk, hogy megújítsuk keresztségi fogadásunkat: radikálisan ellene mondjunk a bűn szerzőjének, a sátánnak (amint Urunk tette a pusztában), és letegyük a hitvallást, mely megtérésre és életünk Krisztusban való megújítására hív.

Nagyböjt alkalmas, szent idejét egészen gyakorlati módon kellene felhasználnunk. Mindenekelőtt liturgiájának gazdagságából merítve. Nem feltétlenül a mindennapi szentmisére járás az eszmény. Ez nem is mindenütt megvalósítható, s emberi gyarlóságunkból fakadóan Krisztus végtelen értékű áldozatát relativizálja életünkben a misék túlzott halmozása. Az ősegyházban sem volt mindennap eucharisztia, de szerdán és pénteken a korai időktől kezdve összegyűltek a keresztények, hogy együtt imádkozzanak. A vecsernye közös eléneklése, akár hozzá kapcsolódó szentáldozással és, ahol pap vagy diakónus van, félórás tanítással, elmélkedéssel hitünk alapjairól, a húsvéti készület rendszeres és gyümölcsöző formája lehetne. Ezt egészítené ki az Egyház ősi gyakorlatában szereplő vezeklők visszafogadása szertartásának mai körülményeinkhez igazított változata Nagyböjt vége felé, melynek keretében mindenki elvégezhetné szentgyónását, majd a feloldozást követően mindnyájan közös áldásban részesülnének.

Mindehhez csatlakoznának a böjt és alamizsnálkodás közösségi formái, melyeket egyházközségi gyűlésen közösen határoznának el a hívek. Az összejöveteleket nem kellene ritkítani, de csevegés, szórakozás helyett most például a nagyheti szertartások énekeit próbálhatnák. Az ilyen közösségi programok minden bizonnyal serkentőleg hatnának a családban és egyénileg vállalt nagyböjti lemondások és jócselekedetek kiötlésére és megvalósítására is.

Mindezek a gyakorlatok segítenek hozzá, hogy Húsvétkor valóban elnyerjük Istentől a tiszta lelkiismeret ajándékát, mely kettőt jelent: egyrészt a bűnbocsánatot, melyet Krisztus halála és feltámadása szerzett meg nekünk, másrészt lelkiismeretünk helyes működését, mely az evangéliumban felhangzó végső kinyilatkoztatáshoz igazodik. Semmiféle gyakorlat, imádság, lemondás, jócselekedet nem használ, ha nem éri el lelkiismeretünket, s nem hoz személyes kapcsolatba Jézus Krisztussal, akinek szava nekünk szól: *„Térjete meg, és higgyetek az evangéliumban!”*

Nagyböjt I. hete

Vasárnap, C évben

MTörv 26,4-10; Róm 10,8-13; Lk 4,1-13

„Jézus a Szentlélektől eltelve otthagya a Jordánt, s a Lélek ösztönzésére a pusztába vonult negyven napra. Itt megkísértette a sátán.”

Sok Krisztus-követő nem számol azzal, hogy éppen ott, ahová Isten hívja, fogják érni a leghevesebb sátáni támadások. Talán azt gondolják, az a hivatás biztos jele, hogy azon a helyen és állapotban, amelyet Istenért választottak, semmi sem zavarja meg lelkük nyugalma. A mai Evangélium fényében egyszer s mindenkorra le kell számolnunk ezzel az illúzióval.

A sátán éppen akkor támad, amikor meghozzuk a nagy döntést, és rálépünk a keskeny útra, legyen az akármilyen életforma: papság, szerzetesség vagy házasság. Miért is kísértene akkor, mikor még nincs honnan letérítenie? Miért ne hagyná, hogy romantikus álmokat szőjünk arról, hogyan fogjuk Isten dicsőségét szolgálni? Talán még a mézesheteket is kívárja, hadd kábuljon bele annyi édességbe az ember, s higgye azt, hogy ez már örökké így fog tartani. Majd csak ezután kezdi meg offenzíváját, még mielőtt önátadásában egészen megszilárdulna a lélek.

Három fronton támad: a test kívánságát, a szemek kívánságát és az élet kevélységét próbálja felébreszteni bennünk, ugyanúgy, mint Jézusban, legfeljebb más szavakkal és eszközökkel. Fokozásként is fölfoghatjuk a kísértés három szintjét, de az is meglehet, hogy az első kettő csak puhatolózás, vagy épp elterelő hadművelet, a fő csapást – akárcsak az első megkísértéskor, a kezdet kezdetén – Istenbe vetett bizalmunkra készül mérni. Igazi célja nem az, hogy ebben vagy abban sikerüljön megmutatnia, mennyire gyöngék és esendők vagyunk, hanem hogy kihúzza hitünk alól a talajt, s ezzel kétségbeesésbe vagy vakmerő bizakodásba kergessen.

Ezért ennek megfelelően kell kidolgozni védekezési stratégiánkat: minden próbálkozása mögött leleplezni ezt a hátsó szándékot, és újra meg újra megerősíteni bizalmunkat Istenben. Nem fogósszeszorítva kell böjtölnünk és küszködnünk, hanem szüntelenül Isten arcát keresnünk.

Lehet, hogy egyszer-egyszer mégis elbotlunk, de a lényeg, hogy a harmadik fajta kísértésben ne győzhessen a sátán. Ha a hit és a bizalom belegyökerezik akaratunkba, gondolatainkba, életvitelünkbe, látszólag rángathat ide vagy oda, vihet a hegy tetejére vagy a templom párkányára, valójában nem tud helyünkről kimozdítani, s kénytelen megszégyenülten eltakarodni.

Nagyböjt I. hete

Hétfő

Lev 19,1-2.11-18; Mt 25,31-46

„Uram, mikor láttunk téged éhezni...?”

Milyen furcsa: ebbe a kérdésbe torkollik mindnyájunk élete és az egész világtörténelem. Ugyanezt a kérdést teszik fel az ítéletkor az igazak és a gonoszok, s az erre a kérdésre adott isteni válasz dönti el örök sorsunkat. Nem vallási kérdés ez, hanem üdvösségünk alapkérdése, amely egy bizonyos életformát feltételez. Csak a tettek szolgálhatnak üdvösségre, akár kifejezett vallásos hit nélkül is, mert a másokért való élet öntudatlan mélységben a megtestesülésbe vetett hitet hordozza.

Ennek a mai evangéliumi szakasznak – mint bármely részletnek a szentírásból – mindenkor érvényes örök mondanivalóján belül van mindig egy itt és most aktuális üzenete is, amely más akkor, amikor az egyházi év végén olvassuk, s más most, a Nagyböjt kezdetén. Ma különös hangsúlyt kap a Szent Negyvennap harmas gyakorlatából az alamizsna, vagyis – tágan értelmezve a fogalmat – az ingyenes jótettek, az irgalmasság cselekedetei. Jézus jó pedagógus: amikor előre elárulja, mi lesz megítéltetésünk mércéje az utolsó napon, egyben „receptet” is ad az üdvösségre.

Válogatás nélkül tedd a jót, úgy, hogy már szinte magától menjen. Ne válogass, mert elszalasztod az alkalmat, hogy Jézussal jót tehess. Talán nem is annyira a jócselekedetek számának növelésére kellene törekedned a Nagyböjt szent idejében, mint inkább megpróbálni mind jobban kitágítani szemhatárod, hogy minél több segítségre, irgalomra szoruló embertársad beleférjen. Hiszen a számonkérés az utolsó ítéleten minden állapotot és élethelyzetet felölel. Lehet, hogy az idegeidre menő szomszédról, az aluljáróban piszkosan, részegen heverő hajléktalanról, a goromba portásról nehéz elképzelni, hogy ő Jézus, de ne feledd, Szent Ferenc is csak akkor ismerte fel őt a leprásban, miután megcsókolta. Az a leprás valószínűleg minden egyebet inkább kért és várt volna tőle, mint ezt, mégis pontosan ezt kellett tennie.

Nem adsz pénzt az utcai kéregetőnek, mondván, hogy pár forinttal úgysem tudod megoldani a nyomorgók helyzetét? Vagy azért nem adsz, mert megbízásból dolgozik vagy itálra költi? Esetleg adsz, de csak azért, hogy megnyugtasd a lelkiismereted? Ne hagyd becsapni magad: csupán pénzzel így sem, úgy sem segíthetsz. Lehet, hogy nem is azt a kirakatba tett, a jó ízlést provokáló ínséget kell orvosolnod, hanem valahol mélyebben kell irgalmasnak lenned. Hiszen nemcsak testi éhség és szomjúság, nemcsak testi idegenség és mezítelenség, nemcsak testi betegség és fogság létezik, hanem szellemi és lelki is. Ezek enyhítése nem pénztárca kérdése. Mint ahogy igazából semmi sem az, ami lényeges.

Nagyböjt I. hete

Kedd

Iz 55,10-11; Mt 6,7-15

„Azt hiszik ugyanis, hogy akkor nyernek meghallgatást, ha sokat beszélnek.”

Jézus szavai egy lényegében pogány alapállást lepleznek le, amely bennünket is kísért: azt a fajta imádkozást, amikor az ember mintegy el akarja fárasztani szövegével az istenséget, hogy az rábólintson a kérésére (*fatigare deum*). A kiindulópont hibás: az ember úgy képzei, hatást kell gyakorolni Istenre, meg kell mondani neki, hogy mit tegyen, s végül „meg kell dolgozni”, hogy teljesítse az ember kívánságát.

Ezzel szemben Jézus a Miatyánkkal olyan imádságra tanít, amelyben mi hangolódunk rá Isten akaratára, és horizontunk az ő méreteire tágul. Jézus nem azt akarja, hogy tájékoztassuk a mennyei Atyát, mire is van szükségünk: jobban tudja azt, mint mi magunk, hanem hogy apró-cseprő gondjainkat, kérésünket emeljük bele abba az egyetlen kérésbe: „*Legyen meg a te akaratod.*”

Amíg itt a földön élünk, szükségünk van szavakra, hogy Istent megszólítsuk. A szavak azonban nem önmagunkban hatnak, mint a ráolvasás varázsigéi, hanem csak annyit érnek, amennyit hordoznak belőlünk magunkból – *a szív bőségéből szól a száj*. Felőtt keresztény élet nem képzelhető el saját szavainkkal megfogalmazott, bensőnkől fakadó imádság nélkül. Jézus maga adott erre példát, amikor magányos helyeken éjszakákat virrasztott át Atyja imádságában. A szentekről is feljegyezték, hogy hosszú órákat töltöttek imádságban, úgy, hogy az idő szinte megszűnt számukra. S ahogy a lélek egyre feljebb emelkedik, úgy maradnak el egyre jobban a szavak, hogy átadják helyüket a csendes szemlélődésnek, az Isten előtt való egyszerű jelenlétnek, melyben megtapasztalhatjuk a boldog színelátás előízét.

Ne feledjük azonban, hogy Jézus nem módszert, hanem egy kötött szövegű imádságot adott tanítványainak, mint minden imádság mintáját. Saját szavainkkal mondott imádságaink csak akkor lehetnek valóban imádságok, ha van közük a Miatyánkhhoz, ha belőle nőnek ki, illetve ha belenőnek.

Nem szabad éppen ezért lebecsülni a többi kötött szövegű imát sem, melyek több száz vagy ezer évvel ezelőtt születtek. Amikor az Egyház ajkunkra adja ezeket, úgy tesz, mint az édesanya, aki beszélni tanítja gyermekét. Ne szégyelljünk tanulni belőlük: személyes imádságunkat éltető forrás, kimeríthetetlen kincsesár lesznek, s mind-mind ahhoz segítenek, hogy ne Istent akarjuk saját méreteinkhez igazítani, hanem mi tágítsuk szívünket-lelkünket az ő világának méreteire.

Nagyböjt I. hete

Szerda

Jón 3,1-10; Lk 11,29-32

„Ez a nemzedék gonosz nemzedék. Csodajelet követel, de nem kap mást jelet, mint Jónás próféta jelét.”

Azután mondja ezt az Úr Jézus, miután isteni küldetését és tanítását hatalmas csodákkal igazolta. Arra persze nem hajlandó, hogy a végtelenségig szaporítsa ezek számát, hogy ellenfelei újabb és újabb kifogásokat találjanak és megmaradjanak folytonos követelözésüknél.

Ahol mi jelet követelünk, ott érzéketlen vakságunkat áruljuk el az Istentől eddig kapott jelek iránt, vagy szándékosan nem akarjuk észrevenni és elfogadni őket. Rendszerint ugyanis nem azt várjuk, hogy e jelek meggyőzzenek, hanem hogy igazolják elméleteink helyességét és szentesítsék megszokott életvitelünket.

Az ehhez való asszisztálásra Jézus Krisztus nem kapható. Az általa mutatott sokféle jel nem arra hivatott, hogy felmentést adjon az erőfeszítés alól, éppen ellenkezőleg: hogy mindegyik ugyanabba az irányba mutatva az ő személyében válják egyetlen hatalmas felkiáltójellé.

„Ahogy Jónás jel volt a niniveieknek, úgy lesz az Emberfia is jel ennek a nemzedéknek.” Jónás mint Isten hatalmának és az ítélet közelségének hirdetője volt jel a niniveieknek, s nem ugyanezt hirdette-e szavaival és tetteivel Jézus is kortársainak? Jónás prédikációjára azonban a niniveiek megtértek és pusztulásuk elmaradt, mindenekelőtt magának Jónásnak legnagyobb megrökönyödésére. Ezáltal viszont ők váltak jellé a próféta számára, előre hirdetve Isten minden népre kiáradó irgalmasságát, melyet Jézus Krisztus kinyilatkoztatott. És így kétszeresen is jelnek kellett volna lenniük Jézus kortársai számára: az őszinte megtérés és Isten pogányokat is üdvözíteni szándékozó kegyelme példáinak.

Máté evangéliuma még egy titokzatos összefüggést főtár Jónás és Jézus között, az Úr sírban nyugvására utalva: *„Amint ugyanis Jónás próféta három nap és három éjjel volt a halgyomrában, úgy lesz az Emberfia három nap és három éjjel a föld szívében.”*

Íme Jónás jelének teljes gazdagsága! A legsokatmondóbb jel, hiszen felöleli Jézus Krisztus küldetésének egészét: nyilvános működését, melyben az örömhírt hirdette és megszerezte a bűnbocsánatot, és a pogányok részvételét Isten országában, melyet megváltásának egyetemességével előttük is megnyitott.

Nagyböjt I. hete

Csütörtök

Esz 4,1.3-5.12.14; Mt 7,7-12

„Nézd, milyen egyedül vagyok, és más segítők rajtad kívül nincs sehol!”

Imádságunk akkor igazán hiteles, ha őszinte és az egy szükségesre irányul.

Jézus maga tanította, hogy bármit kérhetünk, amire szükségünk van. Kérhetek tehát őszintén egy autót, lakást, szakmai előmenetelt, egészséget és minden mást. Ha azonban az a sok jó, amiért imádkozom, elfedi az egyetlen szükségest, akkor imádságom elszakad a forrásától és elveszíti eredeti célját is: bálványimádássá lesz. Hiszen sem az anyagi jólét, sem az elismerés, sem a testi erőnlét nem abszolút érték, ha fontos is itt a földön.

Jézus feltételezi, hogy azzal a lelkülettel imádkozunk, amelyet ő a Miatyánkban megmutatott nekünk. S azt is hozzáteszi, hogy különösen szívesen teljesíti kérésünket, ha a Szentlelket kérjük. Tehát ha nem valamire irányul az imádságunk, hanem valakire, ha nem húzza le a föld vonzása, hanem szabadon tör az ég felé.

Ilyen egzisztenciális mélységű, mindenestül hiteles imádságra azonban csak elvétve képes az ember. Többnyire olyankor, amikor helyzete kilátástalan, élete veszélyben forog, és senkire és semmire nem számíthat. A határhelyzetek az ember imádságát őszintévé teszik és az egyedüli szükségesre irányítják. Ezért is olyan értékesek a zsoltárok: jó részük ilyen kétségbeejtő helyzetben fogant üldözés, megaláztatás, reménytelenség közepette.

Az embernek már az is megalázó, amikor rá kell döbennie, hogy nem bízhat a saját erejében. Amikor szembesülnie kell azzal, hogy mások segítségére szorul. Hát még milyen csalódás az, ha látja, hogy embertársaira sem építhet! Márpedig vannak helyzetek, ahol mások a legnagyobb jóindulattal sem tudnak rajtunk segíteni, tehetetlenek és kiszolgáltatottak vagyunk.

Szégyen, ha csak ilyenkor szakad fel belőlünk az őszinte imádság, amelyet, amíg minden rendben volt, elhanyagoltunk. De ekkor talán megtanulunk szívből imádkozni ahhoz, aki nem szeszélyes kívánságaink engedelmes kiszolgálója, hanem mélységes vágyaink, sőt evilági lehetőségeinket messze felülmúló reményünk és egész létezésünk egyetlen szilárd alapja és beteljesítője.

Nagyböjt I. hete

Péntek

Ez 18,21-28; Mt 5,20-26

„Hagyd ott ajándékokat az oltár előtt, s menj, előbb békülj ki testvéreddel.”

Az Isten előtti bocsánatkérés nem helyettesítheti az embertől való bocsánatkérést. A tékozló fiú jól tudta ezt, amikor így beszélt atyjához: *„Vétkeztem az ég ellen és teellened.”*

Aki szívében negatív érzelmeket táplál testvére iránt, és aki nem kárpótolja testvérét az általa okozott sérelemért, annak ájtatossága merő képmutatás és csak arra alkalmas, hogy botránykő legyen. Bizony, sokan vannak, akiket az tart távol a templomtól, hogy látják: olyanok vonulnak áldozni nap mint nap, akik gyilkos haragot táplálnak szívükben szomszédjuk, komájuk ellen, becsapják ügyfeleiket, megszólják ismerőseiket, illetve pletykákat és rágalmakat terjesztenek felebarátaikról.

Az őszinte bocsánatkérés első feltétele: az érzékeny lelkiismeret. Hányan vannak, akik még idáig sem jutnak el! Akik meg vannak győződve tökéletességükről, akik észre sem veszik, hogy a másik embert megbántották, megkárosították. Akik aprólékos gonddal meggyónják, ha elmulasztották az esti imát, de eszükbe sem jut meggyónni, hogy szeretetlenek voltak.

„Hagyd ott ajándékokat.” Mellbevágó kijelentés: Isten maga küld el az oltártól, hogy testvéremtől bocsánatot kérjek. A legtiszteletreméltóbb vallásos cselekedet, az áldozatbemutatás sem boríthat fátylat arra, ha valami rendezetlenség van emberi kapcsolatainkban, hiszen az ajándék önmagunk felajánlását jelenti.

Ez a visszafordulás megalázkodást igényel, annak elismerését, hogy valami nincs rendben, valamit helyre kell hoznom. Hát még maga a bocsánatkérés: az aztán gőgös énünk igazi meghajlása, megtörettetése! De ha csak egyszer is sikerül legyőznünk magunkat, megízlelhetjük az önmagunk súlyától való megszabadulás hasonlíthatatlan örömét.

Ez persze csak akkor lehetséges, ha a bocsánatkérés őszinte. Úgy is lehet bocsánatot kérni – és adni –, hogy újra csak megalázzuk a másikat, és még jobban beledöngöljük fájdalmába, kiszolgáltatottságába. Csak a valóban kiengesztelődött szív mutathat be kedves áldozatot Istennek, s fogadhatja be a szentáldozásban a legnagyobb Ajándékot, kiengesztelődésünk zálogát.

Nagyböjt I. hete

Szombat

MTörv 26,16-19; Mt 5,43-48

„Ha csak azokat szeretitek, akik titeket szeretnek, ugyan mi lesz a jutalmatok?”

A kölcsönös szeretet önmagában hordja jutalmát, hiszen minden szeretet akkor teljesebbé válik, ha viszonzásra talál. Az Isten országa sem más, mint kölcsönös szeretet. Ha azonban csak viszonzunk a szeretetet, amellyel mások felénk fordulnak, mi különösebb teszünk? Azt, ha tiszta a szeretet, meg kell tenni, de ezt megteszik bizonyos kapcsolatainkban a pogányok is – megélve így az Ország eljövételét. De mit teszünk mi akkor, ha nincs viszonzás? Amit akkor teszünk, abból derül ki, hogy hiszünk-e az eljövendő kölcsönös szeretet országában.

Mit tett velünk Isten Jézus Krisztusban? Akkor is szeretett bennünket, amikor mi még meg sem születtünk, illetve amikor még bűnösök voltunk: nem viszonztuk szeretetét, sőt durván visszautasítottuk. Ő mégsem adta fel, mint mi szoktuk annyiszor megsértődve az első kudarc után.

A szeretet lényege az, hogy tovább szeret. Ez a belső természete. A mi szeretetünk könnyen gyűlöletbe csaphat át, ha nem megfelelő fogadtatásban részesül. Az isteni szeretet viszont nem rendül meg akkor sem, ha visszautasítják, hanem új és új lehetőségeket kínál.

Jézus Krisztust azért küldte az Atya, hogy a kölcsönös szeretet mennyországát megnyissa minden ember előtt. Ez azt is jelentette, hogy szüntelenül neki kellett kezdeményeznie, és sorozatosan el kellett szenvednie szeretete félreértését, viszonzatlanságát és visszautasítását, egészen a kereszthalálig.

A kereszten azonban szeretete győzelmének eszköze lett: értünk felajánlott halálában nyilatkoztatta ki, hogy ő továbbra is, mindennek ellenére is szeret, s végtelen értékű áldozatával örök jövőt nyitott minden ember előtt, hogy megtérjen és befogadja a szeretetet.

A te feladatod, hogy folytasd Jézus küldetését: légy kezdeményező a szeretetben, ajánld fel másoknak a kölcsönös szeretet mennyországát. S hogy el tudd viselni a szeretet visszautasítását is, hogy képes legyél tovább szeretni, meríts erőt a már megtapasztalt kölcsönös szeretetből, amint Jézus is erőt merített az őt Atyjával összefűző örök szeretetből.

Nagyböjt II. hete

Vasárnap, A évben

Ter 12,1-4a; 2Tim 1,8b-10; Mt 17,1-9

„Ott elváltozott előttük: az arca ragyogni kezdett, mint a nap, ruhája pedig vakító fehér lett, mint a fény.”

A Krisztus-követésnek a pusztai tapasztalat után következő, ki nem hagyható állomása az az igen magas hegy, ahol ránk ragyog Krisztus dicsőséges arca, mint Péterre, Jakabra és Jánosra, vagy mint Assisi Szent Ferencre San Damiano roskadozó templomának feszületéről. A keresztény hit középpontja egy emberi arc: az Atya Egyszülöttjének Isten dicsőségétől ragyogó arca. Ennek az arcnak felfedezése teszi hitünket személyessé. Az még nem igazán Krisztus-követő, aki nem mondhatja el Szent Jánossal: *„Láttuk az ő dicsőségét, az Atya Egyszülöttjének dicsőségét”*, vagy Szent Pállal: *„Isten világosságot támasztott a mi szívünkben is, hogy fölragyogjon nekünk Isten dicsőségének ismerete Jézus Krisztus arcán.”* Mélységes, sokat mondó kijelentés. Nem Jézusnak, hanem a mi szemünknek és szívünknek kell egy nap elváltoznia, hogy megláthassuk Jézus arcán Isten dicsőségét, vagyis azt, hogy az ő arca a második isteni személynek, az egyszülött Fiúnak az arca.

De még ez sem elegendő. Nem maradhatunk sokáig ebben a színeváltozott, elragadtatott világban. A Tábor hegyéről le is kell jönni a sík vidékre, és rá kell térni arra az útra, amely a Golgotára vezet, mert Istennek előbb ki kell minket ragadnia a sötétség hatalmából szent Fia által, és csak azután helyezhet át véglegesen szeretett Fia országába. Minden azon fordul meg – az egész Krisztus-követés, sőt örök életed is –, hogy miként viselkedsz akkor, amikor lejöttél a Tábor hegyéről, és Jézus arról beszél neked, hogy szenvednie kell és meghalnia a kereszten. Vállalod-e vele ezek után is minden helyzetben az életközösséget? Megőrzöd-e drága kincsként az Úr dicsőségének titokzatos látomását szívedben akkor is, amikor az egész illúzióknak, mesebeli álomnak tűnik a való világ durvaságai között? Nem botránkozol-e meg rögtön, és nem veszíted-e el mindjárt a kedved, ahogy környezeted kisszerűségével találkozol a mindennapokban? Nem esel-e azonnal pánikba, mikor a legkisebb szenvedés ér?

Hogy mennyire váltál színeváltozottá magad is, az éppen a hétköznapiakban derül ki, amikor az örök fogadalom ünnepi hangulata, a primíciás oltár ragyogása, a lakodalom hangos vidámsága már tovaszállt. Akkor megmutatkozik, hogy csupán az ünnep tűnő visszfénye tükröződött-e arcodon, vagy belülről járt-e át az Isten Fia arcáról is sugárzó ragyogás...

Nagyböjt II. hete

Vasárnap, B évben

Ter 22,1-2.9a.10-13.15-18; Róm 8,31b-34; Mk 9,2-10

„Egyszerre megjelent nekik Illés és Mózes, és beszélgettek Jézussal.”

Mi másról beszélgethettek volna, mint Jézus eljövendő szenvedéséről és haláláról, amint azt a hegyről lejövet a tanítványoknak adott utasítás is sugallja.

Az apostolok azonban nemigen figyelnek erre a beszélgetésre. Őket elragadják a dicsőséges jelenés fényes külsőségei. Számukra, mint szinte mindannyiunk számára, a dicsőség egyet jelent a ragyogással és a mindent betöltő, fönséges isteni szózáttal. Pedig az igazi dicsőség, Krisztus megdicsőülésének pillanata is éppen akkor jön el, amikor ezekből a mennyei díszletekből és kellékekből semmi sem látható. Ellenkezőleg, vér folyik, és a világ fejedelme dörzsöli tenyerét: győztem!

Komoly figyelmeztetés ez nekünk, akik a magunk megdicsőülését rendre a színeváltozás hegyén képzeljük el – nem ott fog bekövetkezni, hanem Morija hegyén és a Golgota hegyén, ha az Atyába vetett bizalmunk akkora magasságot és mélységet fog át, mint Ábrahámé, sőt Krisztusé.

Hiszen Isten valójában nem fia feláldozását kérte Ábrahámtól, hanem saját maga feláldozását, hogy úgy reméljen Istenben, aki az ígéretet adta, hogy közben lemond ezen ígéret emberi alapjáról: egyetlen fiáról, Izsákról, az ígéret teljesítésének biológiai garanciájáról. Jézust pedig arra indította a Szentlélek, hogy merjen belehalni az Atyába vetett bizalomba, hogy az ő halálon túl is érvényes, feltámasztó szeretetébe ajánlja lelkét agóniája végső pillanatában.

Az igazi dicsőség valójában nem más, mint akaratunk teljes egyesülése Isten akaratával, amely a mi testi-lelki, egész emberi valónkra kiterjedő megdicsőítésünket tűzte ki célul. Nem a szenvedésnek vagy a gonoszság hatalmának adjuk meg tehát magunkat, hanem újra meg újra Istennek, minden körülmények között.

Ha csupán a dicsőség fényére és attribútumaira áhítozunk, vagy ami még rosszabb, álszíneváltozásokat és áldicsőségeket hajszolunk, rossz úton járunk, s csak Jézus Krisztus értünk valóságosan kiontott vére moshatja le rólunk a magunkra pingált cicomát.

Ha azonban átadjuk magunkat a Szentlélek szeretetének, aki akaratunkat egyesíti Isten akaratával, ha megtapasztaljuk az Istenbe vetett bizalom ábrahámi és krisztusi méreteit, rátalálunk az igazi dicsőség forrására, és senki nem emelhet vádat ellenünk, hiszen *Krisztus Jézus, aki meghalt, sőt fel is támadt, az Isten jobbán közbenjár értünk.*

Nagyböjt II. hete

Vasárnap, C évben

Ter 15,5-12.17-18; Fil 3,17-4,1; Lk 9,28b-36

„Jézus kiválasztotta Pétert, Jánost és Jakabot, és fölment velük a hegyre imádkozni.”

A múlt vasárnapi Evangéliumban a sátán vitte föl Jézust egy magas hegyre, most Jézus viszi oda tanítványait. A sátán a hegyről lefelé mutatott, és arra akarta csábítani Jézust, hogy a birtoklás szintjén valósítsa meg önmagát, Jézus viszont fölfelé, a hegynél is magasabbra irányítja a tanítványok tekintetét, és a tiszta létezés világába helyezi őket. A sátán azt kívánta Jézustól, hogy leborulva őt imádjá, Jézus pedig Pétert, Jánost és Jakabot az Atya imáadására tanítja.

Az Atya imáadásának lényege a feltétlen bizalomban való teljes önátadás. Ezt a bizalmat törte meg bennünk az ősbűn, ezért újra kell tanulnunk. Tanulhatunk Ábrahámától, aki *hitt az Úrnak, Isten pedig beszámította ezt az ő megigazulására*. Tanulhatunk Mózesztől, aki a törvényt képviseli, és Illéstől, aki pedig a prófétákat. Mind személyes életüknek, mind az általuk képviselt szentírási könyveknek az az üzenete, hogy Isten mindenhatóságában lehet megbízni egyedül, de ez a mindenhatóság a szeretet mindenhatósága. És tanulhatunk Jézustól, aki akár a pusztában, akár fenn a hegyen, akár a Getszemáni kertben az Atyára figyelt és belé kapaszkodott, és tökéletesen átadta magát neki. Arra kaptuk a Szentlelket, hogy mi is képesek legyünk hasonló önátadásra. Ennek az önátadásunknak lesz kifejezője Húsvét éjszakáján keresztségi fogadásunk megújítása.

A színeváltozásban azt nyilvánítja ki az Atya, hogy milyen dicsőségben lesz részük azoknak, akik őt Lélekben imádják, azaz teljes bizalommal átadják magukat neki. Ez árad ki lelkük mélyéből pszichéjükbe, verődik ki testükre, és ragyogja be környezetüket. Ezért valójában a színeváltozás hegye nem hely, hanem állapot. Lehet, hogy ebben a pillanatban éppen pusztaságban van a lelkem, magányban és megkísértettségben, lehet, hogy a színeváltozás ragyogó villámfényében, lehet, hogy hamarosan agóniám kezdődik. Mindegy: itt és most átélhetem a színeváltozás lényegét, a teljes ráhagyatkozást az Atya szeretetére. Az ő kezébe teszem le életemet, földi és örök sorsomat.

A mi hazánk a mennyben van – olvassuk a Szentleckében. Itt a földön nem verhetünk sátrat, nem táborozhatunk le a színeváltozás hegyén. De a bizalom kötelékeivel már most kezdetjük kifeszíteni mennyei sátrunkat, ahol örökké az Úrral és az ő választottaival leszünk, már nem csupán szemlélőjeként, hanem részeseként annak a végső színeváltozásnak, melyben Urunk, Jézus *átalakítja gyarló testünket, és hasonlóvá teszi megdicsőült testéhez*.

Nagyböjt II. hete

Hétfő

Dán 9,4b-10; Lk 6,36-38

„Legyetek irgalmasok, amint mennyei Atyátok is irgalmas.”

Az irgalmasság olyan alaptulajdonsága Istennek, amely felfoghatatlan az emberi értelem számára. Irgalmasságának következménye, hogy létezik ez a teremtett világ és benne mi is, hiszen megesett a szíve azon, ami nem létezett, és létbe szólította az univerzumot, a Földet, az embert. Isten irgalmassága tartja fenn a világmindenséget, ez az a „légkör”, amely nélkül nemcsak megfulladnánk, de meg is szünnénk létezni.

Hogyan lehetnék képes utánozni Isten irgalmasságát, amikor én nem vagyok mindenható? Úgy, hogy közvetítője leszek az ő irgalmasságának. Elsősorban azzal, hogy irgalmas szeretetének megannyi csodáját tudatosítom életemben, s ha már befogadtam az ő irgalmasságát, tovább is adom embertársaimnak. Jézus a példaképem, aki állandóan szemlélte Atyja irgalmasságát az ő teremtményei iránt, ahogy felkelti napját jókra és gonoszokra egyaránt. Az Úr Jézus mindent és mindenkit, még ellenfeleit is az Atya irgalmas tekintetével nézte, újra meg újra felkínálva nekik a megtérés lehetőségét. Az isteni irgalmasság elfogadása azt jelenti, hogy az Atya teremtő akaratával együtt mondok igent a magam és mások létezésére, megvallva a létezés csodáját és az emberi személy kimondhatatlan misztériumát.

Csak ebből az isteni irgalmassággal való találkozásból fakadhat valódi keresztény irgalom a mindennapi szavak és cselekedetek szintjén, egyébként csak jámbor vagy nagyon is önző jótékonykodás az, amit irgalomnak nevezünk.

Nem lehet irgalmas az, aki nem ízlelte meg még Isten irgalmasságát saját maga iránt, hiszen ez egyik legmélyebb tapasztalatunk Istenről. Ha viszont van tapasztalatunk Isten irgalmasságáról, az abban fog megnyilvánulni, hogy mi is az ő irgalmasságával – és nem a magunkéval – közeledünk embertársainkhoz, miközben csendben és feltűnés nélkül gyakoroljuk az irgalmasság testi és lelki cselekedeteit. Ugyanez áll a megbocsátásra is, amely az irgalmasság egyik megnyilatkozási formája.

Az embertársamnak való megbocsátás nem annak feltétele, hogy Isten megbocsásson nekem, hanem annak, hogy egyáltalán alapja legyen az én bocsánatkérésemnek. Aki nem hajlandó megbocsátani, nem is kérheti Isten bocsánatát. Az kérhet hitelesen bocsánatot Istentől, aki maga is megbocsát másoknak. És viszont: az tud másoknak szívből megbocsátani, aki őszintén kérte és befogadta Isten bocsánatát.

Nagyböjt II. hete

Kedd

Iz 1,10.16-20; Mt 23,1-12

„Tegyetek meg és tartsatok meg mindent, amit mondanak nektek, de tetteikben ne kövessétek őket.”

Nem csupán az írástudókra és a farizeusokra vonatkozik, hogy amit tanítanak, nem élik. Előfordul költőkkel, zeneszerzőkkel és festőművészekkel is, hogy alkotásaikkal a mennybe röpitenek, miközben ők maguk bűnökben botladoznak. A művészet tanítómesterei ők, akik a szépség tanítószékében ülnek, s akiktől van mit tanulnunk, de életvitelüket nem kell követnünk.

Fogadd el: Isten legnagyobb műveit emberi közvetítőkre bízta. Az életadást testi és lelki értelemben (születés és keresztség), az evangélium hirdetését, a legszentebb áldozat bemutatását, a szentségeket. Isten mintegy kiszolgáltatja, kezünkbe adja magát nekünk, gyarló embereknek. Az ember, ha helyesen fogadja ezt a zavarba ejtő megtiszteltetést, igyekszik felnőni küldetéséhez, és a hivatás szentsége őt is megszenteli. Ha azonban visszaél hivatásával és hivatalt csinál belőle, amelyhez úgy ragaszkodik, mintha járna neki, súlyosan vétkezik küldője ellen. Bűne annál nagyobb, minél szentebb a feladat, amelyet rábíztak. (Ezért a mindenkori írástudók és farizeusok felelőssége is nagyobb, mint például azoké a művészeké, akik tehetségükhöz nem biztos, hogy megfelelő iránymutatást is kaptak.) Isten azonban nem közvetítői személyes életszentségétől teszi függővé ajándékait. Tanítása akkor is érvényes, ha méltatlan száj hirdeti, szentségei akkor is hatnak, ha méltatlan kezek szolgáltatják ki. Itt egyszerre kettőt kell megtanulni. Amennyiben „írástudó és mester vagyok”, tegyem is azt, amit tanítok. Amennyiben tanítvány vagyok, éljek a szent tanítás szerint, amit lelkiatyámtól kaptam, és ne hibáit, esetleg bűneit keressem.

A történelem folyamán csupán egyvalaki volt, akiben a szó és a tett egysége maradéktalanul megvalósult, egyetlen Mester, akinek nem csupán tanítása, de életének minden lépése is követésre méltó. Ő nem rakott elviselhetetlen terheket az emberek vállára, hanem ő hordozta a mi terheinket, nem foglalta el az első helyeket, hanem megalázta magát a kereszthalálig. *Ő nem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon másoknak, és életét adja váltságul sokakért.*

Nagyböjt II. hete

Szerda

Jer 18,18-20; Mt 20,17-28

„Készek vagytok-e arra, hogy kiigyátok azt a kelyhet, amelyet nekem ki kell innom?”

Jeremiás próféta és az Úr Jézus sorsa közti hasonlóság több, mint véletlen egybeesés, szép párhuzam: az összefüggés gyökere teológiai mélységekig hatol. Jézus maga említi előképként az Izrael által megölt prófétákat, és a sor a történelem első gyilkosságáig, Ábel véréig vezethető vissza. Minden ártatlan ember megölése Krisztus elleni merénylet, így akik Jeremiásra rontanak, Krisztusra emelnek kezét.

Megdöbbenő kontrasztot képez Jézusnak szenvedését megjövendölő bizalmas közlésével szemben a Zebedeus-fiak és anyjuk kérése: teljes érzéketlenségről árulkodik, a lényeg félreértéséről.

Amikor a többi tíz ezt meghallotta, méltatlankodni kezdett a testvérpár viselkedése miatt. Ez a méltatlankodás elárulja, hogy ők is ugyanarra vágytak, csak nem merték kimondani (a tékozló fiú bátyjának magatartását idézve eszünkbe).

Jézus türelme csodálatra méltó.

Miután előbbi kijelentése, szenvedésének megjövendölése láthatólag süket fülekre, érzéketlen szívekre talált, mondanivalóját úgy fogalmazza újra, hogy közben válaszol a tanítványokban felötlő kérdésekre is. Anélkül, hogy megszegyenítené bármelyiküket, szép csendesen átrendezi értékvilágukat.

Húsvét hajnalán derül fény arra, hogy az igazi öröm nem is az, hogy vele lehetünk a végső győzelemben, hanem hogy vele lehettünk a küzdelemben és a szenvedésben. Ez a vértanúk és szentek örömeinek forrása. Persze, a tanítványokkal együtt sokat kell még fejlődünk ahhoz, hogy ez áthassa életünket és valóban készek legyünk kiinni Jézus kelyhét, amely a kiengesztelődés forrása és a megdicsőülés kezdete.

*„Én is világot hódítani jöttem
s magamat meg nem hódíthatom,*

*csak ostromolhatom, nehéz kövekkel,
vagy ámíthatom és becsaphatom.*

*Valaha én is úr akartam lenni;
Ó bár jó szolga lehetnék!*

*De jaj, szolga csak egy van: az Isten,
s uraktól nyüzsög a végtelenség.”*

(Weöres Sándor)

Nagyböjt II. hete

Csütörtök

Jer 17,5-10; Lk 16,19-31

„Ha Mózesre és a prófétákra nem hallgatnak, akkor még ha a halottak közül támad is fel valaki, annak sem hisznek.”

Ábrahám példabeszédbeli szavai első hallásra nem túl meggyőzőek; hajlamosak vagyunk azt gondolni, hogy a halálból visszatérő ember a legmegátalkodottabbakat is megtérésre indítaná. Ám a valóságos Lázár, Mária és Márta testvére, nem a példabeszédben szereplő (érdekes a névazonosság!), akit Jézus feltámasztott, mintegy igazolja Ábrahámot. A János-evangéliumban olvassuk, hogy amikor Jézus Betániában vendégeskedett, néhány nappal utolsó Húsvétja előtt, a főpapok elhatározták, hogy Lázárt is megölik, mivel miatta a zsidók közül sokan hittek Jézusban. Íme, a bizonyosság arra, hogy aki nem akar látni, az a legnyilvánvalóbb jelek előtt is eltakarja szemét.

A példabeszédbeli dúsgazdagról azonban nem feltételezzük, hogy ilyen elvetemült lett volna. Első pillantásra úgy tűnik, hogy csupán azért jutott a kárhozatra, mert jó dolga volt életében, míg Lázár azért vigasztalódott Ábrahám kebelén, mert a földön oly sokat szenvedett.

Figyelmesebben megnézve ezt a szöveget azonban kitűnik a gazdag ember bűne: észre sem vette a kapuja előtt fekvő koldust. Azaz minden bizonnyal látta, különben honnan ismerte volna, csak épp nem vett róla tudomást.

A szakadék tehát, amelyről Ábrahám beszél, nem a haláluk után keletkezett közöttük, hanem még földi életükben. Kezdetben csupán pár lépés, és a dúsgazdag a mennyországba jutott volna. Lázárhoz kellett volna odamennie, hogy segítsen rajta. Az évek múlásával azonban, ahogy egyre jobban begubózott önzésébe, a szakadék mind mélyebb és szélesebb lett, míg végül haláluk után állandósult, immár áthidalhatatlanul.

Jézus figyelmeztetésnek szánta ezt a példabeszédet mindazoknak, akik úgy birtokoljuk az anyagi vagy szellemi javakat, hogy nem osztjuk meg másokkal, akiknek kevesebb vagy éppenséggel semmi sem jutott. Lukács evangéliumában különös hangsúly van azon, hogy a gazdagság olyan állapot, mely az örök üdvösséget veszélyezteti. A gazdag csak úgy üdvözülhet, ha Isten törvényeinek, Mózes és a próféták tanításának veti alá életét, és megosztja javait a rászorulókkal, mert a feleslegnek csak kezelője az ínséget szenvedők javára, nem pedig kénye-kedve szerinti ura.

Nagyböjt II. hete

Péntek

Ter 37,3-4.12-13a.17b-28; Mt 21,33-43.45-46

„Testvérei látták, hogy atyjuk Józsefet náluk jobban szereti, ezért meggyűlöltek őt, és nem tudtak vele barátságos szót váltani.”

A mai Olvasmányt és Evangéliumot összekapcsoló fő motívum az atya kedves fia iránti kicsinyes gyűlölet, mely az irigységen alapszik. Az irigységen, amely a testvéri kapcsolatok megrontója Káin és Ábel óta, amely valósággal beteggé teszi az embert, mint az öregedő Saul királyt Dávid miatt, s amely az alvilág és a kárhozat hálója, hiszen a Bölcsesség könyvének tanítása szerint a sátán irigysége folytán jött a világba a halál.

Jézussal kapcsolatban pedig Máté evangéliumában olvassuk, hogy Pilátus tisztában volt vele, hogy ellenfelei irigységből adták a kezére, vagyis mögöttük, bennük is ott volt a sátán.

Mire irigykedtek Jézus kortársai?

Józsefet testvérei azért nem szívelték, mert atyja legkedvesebb fia volt, no meg azért, mert álmai alapján mint kiválasztottról beszélt magáról. Hasonló okokat találunk Jézus és ellenfelei esetében is. Az Úr Jézus és a mennyei Atya közti egyedülálló kapcsolat ingerelte a farizeusokat és az írástudókat; igyekeztek káromkodásnak beállítani, amit Jézus erről mondott, holott ez nem üres szó volt: tetteivel igazolta az Atyával való bensőséges egységét. Ha csupán mondja, talán nem is böszítette volna fel ellenfeleit, azok egyszerűen bolondnak tartották volna, így azonban veszélyessé vált: a nép körében elfoglalt kiváltságos helyzetüket féltették tőle. Aggodalmukat Jézus istenfiúi öntudata és küldetésének határozott kinyilvánítása tovább növelte, s amikor a mai példabeszéddel Jézus leleplezte őket, betelt a pohár: *el akarták fogni*.

Krisztus keresztje fölött nyitva áll a mennyei Atya végtelen szeretetének ege, alatta viszont a sátáni irigység egész világot elnyelni akaró örvénye kavarg. Isten nem irigy, hiszen semmilyen hiány nincs benne, szeretetből teremtett, s szeretetből akarja megosztani isteni életét velünk. Az embert azonban lépten-nyomon kísérti az irigység, sokszor az Egyházon belül is. Keresztény létünk legnagyobb rákfenéje a gőg mellett a látásunkat elhomályosító, ítélőképességeinket összezavaró, szándékainkat megmérgező irigység.

Nagyböjt II. hete

Szombat

Mik 7,14-15.18-20; Lk 15,1-3.11-32

*„Melyik isten olyan, mint te,
aki nem haragszol mindörökre,
mert kedvedet leled az irgalomban?”*

A mennyei Atya irgalmassága nem egyszer működő, máskor szünetelő tulajdonság, hanem Isten szeretetének a világ felé való állandó megnyilatkozása.

A tékozló fiú iránti irgalom nem csupán ott kezdődik, amikor az atya messziről meglátja a lerongyolódva, megszegyenülten közeledő fiút és megesik rajta a szíve, hanem már előbb: ahogy nap nap után kémleli az utat, nem jön-e már, sőt már akkor is, amikor nehéz szívvel bár, de útnak engedi az örökség neki járó részével.

Az irgalom tehát nem annak szól, aki már elindult a megtérés útján, hanem mindig megelőlegezve árad ki, hogy elősegítse a megtérést. Így lesz a tékozló fiú szégyenteljes hazaérkezéséből örömteli találkozás, ünnep. Csak az irgalom teheti újra élővé a holtat, új, más minőségű élettel ajándékozva meg őt.

A bűn felismerése még csupán reális helyzetértékelés, amely azonban kevés az új élethez. Júdás tisztában volt vétke súlyával, de nem látott rá gyógyírt, kétségbeesett, és felakasztotta magát.

A tékozló fiú messze idegenben számot vetett addigi életével, megállapította, hogy ennél atyja házában a legutolsó béresnek is jobb dolga van, elindult hát haza. Ez még nem őszinte bűnbánat, pusztán józan számítás. A szívbeli megbánás csupán az irgalmas atyával való találkozáskor születik meg, amikor nem úgy fogadják, ahogy megérdemelné, hanem úgy, ahogy legmerészebb álmaiban sem gondolta volna. Ez az a pillanat, amikor az ember szembesül méltatlanságával a megszegyenítő irgalom fényében, de ez a megszegyenülés nem mint súly nehezedik rá, hanem a megbánás könnyeit fakasztja, s fölemeli őt abba a világba, amelyben szüntelen jelen van az isteni irgalom.

Hogy ezt megtapasztaljuk, nem szükséges a disznók szintjére süllyednünk, az atyai házban maradva is felfedezhetjük megannyi csodáját, ha készek vagyunk szemünk és szívünk megnyitni előtte.

Nagyböjt III. hete

Vasárnap, A évben

Kiv 17,3-7; Róm 5,1-2.5-8; Jn 4,5-42

„Az a víz, amelyet én adok, örök életre szökellő vízforrás lesz.”

A színeváltozás hegyének magasa után vágyaink kútjának feneketlen mélysége tárul fel előttünk a mai Evangéliumban. Az Istenember, akárcsak minden más ember, szomjas. Az ő szomjúságában tárul fel legmélyebb szomjúságunk. Mire szomjas az ember? Vízre? Nem, hanem az életre, melyet a víz táplál. Milyen életre? A mulandóra? Nem, az csak képe, ígérete az örökkévalónak. Milyen örök életre szomjazik az ember? Öntudatlan felolvadásra a mindenségben? Nem! Ha képes még a szívére hallgatni, tudhatja: örök szeretetre, olyan életre, amely csupa szeretet és viszonszeretet, Isten szívéből fakadó, és oda visszatérő, örök életre szökellő vízre.

Testi valónk szomjai, pszichénk szomjazásai, értelmünk tiszta epedései csak jelzései egy nagyobb szomjúságnak, mely mélyebben van, mint a test, a psziché, mélyebben, mint tudattalan világunk, de mégis hozzánk tartozik. A szívünk mélyéről, reményünk legalapvetőbb rétegéről, központi magjáról van szó. Arról a kútról, amelyhez nincs vödrünk, és amelyből mindaddig szomjúság tör fel, míg Jézus Krisztus a hit és a keresztség által meg nem adja nekünk a Szentlelket, aki maga Isten Szeretete! Így lesz Isten legvégső, legbensőbb titka, a Szentlélek, a Szeretet a mi legvégső valóságunkká és legbensőbb titkunkká.

A mai vasárnap nélkül mit is értenénk Húsvét vigíliájából, amely tűzszenteléssel kezdődik (és a könyörgés mennyei vágyakról szól), vízszenteléssel folytatódik (mely az életre szomjazóknak lesz kútforrás), s a szertartás keretében a pap belemeríti az égő húsvéti gyertyát a keresztkút vizébe. Itt a tűz és a víz ugyanarra a mennyei valóságra utal. A keresztkút pedig az egyház méhe, illetve a megkeresztelt, újjászületett ember szíve.

Nagyböjt III. hete

Vasárnap, B évben

Kiv 20,1-17; 1Kor 1,22-25; Jn 2,13-25

„Isten oktalansága bölcsőbb az embereknél, és Isten gyöngesége erősebb az embereknél.”

Sok oktalanság és gyöngeség van az Egyházban, amely azonban nem Isten „oktalansága” és nem Isten „gyöngesége”, hanem a miénk, s emiatt joggal szégyenkezhetünk, és csak megvetést érdemlünk. Ez az oktalanság pontosan abban nyilvánul meg, hogy a kinyilatkoztatásnak ellenálló, istentelen világ gondolkodásmódját, értékrendjét, struktúráit építjük be az Egyházba és vallásos életünkbe, hogy alkalmazkodva a világhoz, megnyerjük Krisztusnak. Az eredmény siralmas: ha az alkalmazkodásnak köszönhetően tényleg megnyerünk is sokakat, nem a megfeszített Jézusnak nyerjük meg őket, aki Isten bölcsessége és ereje, hanem csupán magunknak.

Erősnek érezzük az Egyházat, és legtöbbünknek sejtelve sincs a veszélyről: miközben az elmúlt évszázadokban felfedezzük és éles kritikával elítéljük az Egyháznak a korabeli világhoz való alkalmazkodását, nem vesszük észre, hogy ma pontosan ugyanebbe a hibába esünk, legfeljebb csak a jelszavak változtak.

Modernnek hisszük magunkat, amikor bíráljuk az Egyház múltbeli hibáit, ugyanakkor kritikátlanul elfogadjuk és feltétlenül pozitívnak értékeljük mindazokat a fejleményeket, melyek a II. vatikáni zsinat után következtek.

Mi az Egyház jelenkori történetéért vagyunk felelősek, a jelen évekért és évtizedekért. És az Egyház legnagyobb kincse a magát kinyilatkoztató Isten „oktalansága” és „gyöngesége” a teremtés mögötti elrejtőzésében, szent Fiának megtestesülésében és legfőképpen keresztjében. Miért vette magára a szenvedéseinket és halálunkat? Miért bocsátott meg ingyenesen? Miért nem szállt le a keresztről, hogy higgyünk neki? Isten szeretete, mely félreteresi a világi okságot és lemond az erődemonstrációról, homlokegyenest ellenkezik a mindenkori közízléssel, a bűnbeesett ember megalomániás istenképével.

A mi felelőségünk, hogy a templomot vásárcsarnokká tesszük-e, a liturgiát, a hitvallást és a Krisztus szent halálából született szentségeket a modern világ piaci igényeihez igazítjuk-e a rosszul felfogott dialógus, pluralizmus és demokratizmus nevében.

Az a Jézus, aki soha nem bocsátotta áruba az Atya kincseit, ő tudott csak igazán párbeszédet folytatni kortársaival, ő értette meg legmélyebben őket, mert *tudta, hogy mi lakik az emberben*, ismerte látszólagos okosságunk mögötti oktalanságunkat, s részvétellel viseltetett erőnek álcázott gyöngeségünk iránt.

Nagyböjt III. hete

Vasárnap, C évben

Kiv 3,1-8a.13-15; 1Kor 10,1-6.10-12; Lk 13,1-9

„*Odamegyek és megnézem ezt a különös látványt: miért nem ég el a csipkebokor.*”

Egy napon az egész teremtett világ tűzben fog elégni, ahogy Szent Péter apostol írja: *akkor az egek nagy robajjal elmúlnak, az elemek a hőségtől elolvadnak, a föld pedig és a rajta lévő teremtmények elégnék.* Ami viszont ég, de nem ég el, mint ez a csipkebokor, az megmarad az örökkévalóság számára. Isten pedig úgy alkotott minket, hogy csak abban leljük meg nyugalmunkat, ami örökkévaló.

Az egyetlen intelligens emberi magatartás Mózesé: „*Odamegyek és megnézem*”. Mit? Ami ebben az univerzumban természeténél fogva egyedül örökkévaló: a szeretet valóságát. Mi is a szeretet? Nem csupán jó érzés, szimpátia, jóakarát, még csak nem is életre szóló szövetség két személy között, hanem szintén egy személy: a Szentlélek.

Hogyan közelíthetsz hozzá? Először is: „*Vedd le sarudat a lábadról, mert a hely, ahol állsz, szent.*” Az utolsó és leronthatatlan szakrális hely az emberi világban. A gyermek, ha szeretetet kap, abban Isten szeretetét tapasztalja meg, és úgy kapaszkodik belé, hogy pillanatnyi kétsége sincs felőle, hogy ez a szeretet örökké megmarad. A felnőtt ember azonban csalódní kényszerül a szeretetben, s kicsúszik lába alól a talaj; minden lelki betegségünk, örülségünk, talán még megátalkodott vétkezéseink is abból a kétségbeesett felismerésből származnak, hogy amiről azt hittük, örökkévaló, arról kiderült, hogy elmúlik, megszűnik. Ne hagyj becsapni magad a látszatok által! Lépj ki a racionális gondolkodás igazságról igazságra haladó logikájából. A szeretet égő csipkebokránál közelébe érve hagyj fel az okoskodással, és borulj le a misztérium előtt.

Vigyázz, mert a sátán, aki már képtelen a szeretetre, mindent megtesz, hogy elvonjon ettől a látványtól. A szeretetben vallott kudarcaidra és keserű csalódásaidra hivatkozva meg akar győzni arról, hogy egyáltalán nem érdemes vállalni a szeretet kockázatát. Pedig nincs más jövőnk, mint a szeretet. Nem az, ahol ketten egymás szemébe néznek, de nem is az, ahol mindketten egy irányba, a közös célra, feladatra tekintenek, hanem ahol Istent, a szeretet forrását szemlélik és imádják. A gyümölcs, amit életünk fáján Jézus keres, ennek a fajta szeretetnek – amely egyedül méltó a szeretet névre – a mindennapokban történő megvalósítása.

Nagyböjt III. hete

Hétfő

2Kir 5,1-15a; Lk 4,24-30

„Elizeus próféta korában is sok leprás élt Izraelben, s egyikük sem tisztult meg, csak a szíriai Námán.”

A szíriai Námán és a názáretiek magatartása több hasonlóságot is mutat.

Közös bennük az előítéletesség és a hamis elvárások. Námán meg van győződve róla, hogy rangjához méltó csak az lehet, ha Izrael királya gyógyítja meg. Amikor a király Elizeushoz utasítja, újabb csalódás éri: elvárná, hogy a próféta személyesen foglalkozzék vele, ehelyett az csak szolgájával üzen neki, ráadásul olyan „gyógymódot” ír elő, amely egyáltalán nem tűnik megfelelőnek. *„Hát nem különbek-e Damaszkusz folyói, az Abana és a Parpar Izrael minden vizénél?”*

A názáreti zsinagóga közössége ugyancsak előítélettel viseltetik Jézussal szemben: nem a jól ismert ács fia ez, honnan veszi hát mindazt, amiről beszél? És elvárásokat is támasztanak, amikor azokat a csodákat kéri rajta számon, melyeket Kafarnaumban művelt.

Az alapvető különbség Námán és a názáretiek között, hogy az előbbi – igaz, csak szolgáló rábeszélésének engedve – képes túllépni előítéletein, a názáretiek viszont megátalkodnak kishitőségükben, és kitzasztják maguk közül Jézust.

Komoly lecke ez nekünk, Jézus Krisztus mai hallgatóinak is. Vajon van-e bennünk elég bátorság, nagyvonalúság, hogy megengedjük Istennek, hogy ne a mi elvárásaink, hanem saját tetszése szerint vigye végbe csodatetteit életünkben?

Elizeus próféta viselkedése alázatra intette az előkelő külföldi vezért: az üdvösség Izrael által adatik. Ma a végidők Izraelének, az Egyháznak szentségei azok a folyók, melyek a lelki gyógyulás, az üdvösség eszközei, még ha sokan le is nézik, meg is vetik őket. Vannak látványosabb, hatásosabbnak tűnő módszerek, melyek emberi kiteljesedésünket, tökéletes önmegvalósításunkat ígérik, de egy ponton rá kell döbbernünk, hogy semmit sem használnak. Üdvösség csak az Egyház hitéből és szentségeiből fakadhat számunkra.

A názáretiek hitetlensége, szűkkeblősége viszont arra int, hogy az Egyházhoz való tartozásunk, ha csupán külsődleges, nem sokat ér. Minél közelebb vagyunk az üdvösség forrásához, annál nagyobb alázatra van szükségünk a kegyelem befogadásához.

Nagyböjt III. hete

Kedd

Dán 3,25.34-43; Mt 18,21-35

„Amikor kérleltél, én minden tartozásodat elengedtem neked. Nem kellett volna neked is megkönyörülnöd szolgatársadon, mint ahogy én megkönyörültem rajtad?”

Csak az tudja Isten irgalmát közvetíteni, aki maga is megtapasztalta. A szentek mind-mind olyan emberek, akik mélységesen átérezték, hogy nekik az Isten igen sok tartozásukat elengedte.

Akinek Isten megbocsátja bűneit, s mégsem lesz irgalmas szívű, az valójában nem fogadta el, nem fogadta be Isten irgalmasságát. Különösen, ha az arányokat nézzük: a tízezer talentum és a száz dénár közti több nagyságrendbeli különbség csak halvány illusztrációja annak a mérhetetlen távolságnak, amely Isten iránti tartozásunkat elválasztja azoktól a jelentéktelen apróságoktól, melyekkel embertársaink nekünk tartoznak.

A példabeszéd a mennyek országáról szól. Valóban a mennyország formálódik ott, ahol Isten irgalmasságát megízlelő emberek vannak együtt, akik ebből a tapasztalatból békét, erőt és örömet merítenek. Csak ilyen emberekre épülhet keresztény közösség, ha az valóban krisztusi akar lenni.

Ezek az emberek nem feltétlenül hibátlanok, minden bizonnyal számos gyengeséggel küszködnek, tövist hordanak testükben, de örömmel viselik. Lehet, hogy egy pszichológiai vizsgálat kimutatná, hogy személyiségük nem teljesen harmonikus, mégis ők a legegészségesebbek, mert Isten irgalmából élnek és ezt adják tovább. Nem biztos, hogy sikeresek az életben, mégis egyedül ők érik el azt, amire mindnyájan vágyakozunk.

Lehet-e nemesebb vágyam, nagyobb ambícióm, mint hogy Isten irgalmának követe és közvetítője, kiosztója legyek? Nem éppen arra van legegészségesebb szüksége a világnak, hogy életemmel tanúskodjam az ő irgalmas szeretetéről, amellyel a semmiből szólítja elő a létezőket, s amellyel megsemmisíti a bűnt és a halált?

Nagyböjt III. hete

Szerda

MTörv 4,1.5-9; Mt 5,17-19

„Ne gondoljátok, hogy azért jöttem, hogy megszüntessem a törvényt vagy a prófétákat. Nem megszüntetni jöttem, hanem tökéletessé tenni.”

Az Ószövetség népét mindennél jobban az különböztette meg a környező pogány népektől, hogy Istenünkkel, az egyetlen Úrral olyan bensőséges viszonyban voltak, mint egyetlen más nép sem a maga isteneivel. S ebben a hasonlíthatatlanul mély és meghitt kapcsolatban Isten volt a mindenkori kezdeményező, a Vőlegény, aki újra és újra megszólította menyasszonyát, szent népét, hol becéző, vigasztaló, hol meg feddő, korholó szavakkal.

Ennek a szerelmes Isten–ember kapcsolatnak a gyümölcse és egyben dokumentuma nemcsak a szentírás legköltőibb könyve, az Énekek éneke, hanem az Izrael mindennapjait átszövő törvények és parancsok gyűjteménye is. A törvény megtartása pedig Izrael részéről nem más, mint válasz Isten szerelmes közeledésére.

Jézus Krisztus annyiban teljesítette be, tette tökéletessé a törvényt, amennyiben még mélyebben gyökerezett bele ebbe a mélységes istenközelségbe, megtestesülésével új dimenziót nyitva meg, immár nem csupán a választott nép, hanem minden ember előtt. Ettől fogva semmi sem lehet külsődleges a törvényből, hanem az egészet átjárja az Isten és ember közti szerelem, mely az Istenemberben a maga teljességében nyilvánul meg. A törvény igája ettől édes és terhe ettől könnyű, mert egy személyben nyeri el végső értelmét, jobban mondva a Szentháromság személyeinek isteni életében, amely életre mi is hivatottak vagyunk. Ezért írhatja Szent János, hogy *a törvény teljessége a szeretet*.

A krisztusi törvény hordozója, az Egyház pedig szentségei, mindenekelőtt a keresztség és az eucharisztia által őrzi és közvetíti az Isten és ember szerelmének minden emberi elképzelést felülmúló teljességét.

Uram, Jézus, add, hogy megragadjam szívemet, értelmemet, akaratomat, egész lényemet közelségednek ez a felfoghatatlan misztériuma. Segíts, hogy ne csupán külsőleg, észérvek alapján vagy tekintélytiszteletből, esetleg pusztán megszokásból, hanem belső lendülettel, szerelmes odaadással igyekezzem teljesíteni a te szent parancsodat.

Nagyböjt III. hete

Csütörtök

Jer 7,23-28; Lk 11,14-23

„De nem hallgattak rám, és nem figyeltek szavamra; sőt még jobban megkeményítették nyakukat.”

Jézus csodája, az ördög kiűzése egy néma emberből kétféle reakciót váltott ki a körülállókból: a többségből szinte csodálkozást, sőt csodálatot, egyesekből pedig rosszindulatú magyarázatot.

A nép nagy része úgy viselkedett, mint a gyermek: a tényt magát nézte, és hagyta magát elragadtatni, a Belzebub-vád kitalálói viszont mintegy a gyermekkor naiv lelkesedését túlhaladva mintha ésszerű magyarázatot próbálnának adni a látottakra. A baj csak az – s erre Jézus rá is mutat válaszában –, hogy a magyarázat nem ésszerű. Nem a tényt magát tekinti elsőrendűnek, hanem azt az előítéletet, amely alapján a magyarázat azután a tényt valósággal meghazudtolja, visszájára fordítja.

Napjaink világában, ahol a híradást oly sokszor a kommentár helyettesíti, ahol a tényeket ideológiailag megszűrve, kozmetikázva, ilyen-olyan csomagolásban találják, ahol az ember vonatkoztatási rendszerét észrevétlenül manipulálják, igencsak szükség van arra, hogy tisztán lássunk és ne veszítsük el józan eszünket.

Hogy a csodát meg tudjuk különböztetni a szemfényvesztéstől, s ne új és új jeleket hajhásszunk, hanem engedjük, hogy hozzánk és közénk is elérkezzék az Isten országa. Ugyanakkor az Isten által adott jeleket ne ideologizáljuk agyon, hanem tartsunk bűnbánatot.

Hiszen Jézus nem csodatevő erejét akarta fitogtatni, nem lenyűgözni, elvarázsolni, elkábítani akarta hallgatóságát, hanem kinyilvánítani Isten országát, mely elérkezett és a démoni erőknél is hatalmasabb.

Isten ujsa, a Szentlélek téged is megérint. Érzékeny vagy rá? Tudsz csodálkozni? S az ártatlan gyermeki csodálkozás után le tudod-e vonni felnőtt józansággal a tettekre sürgető következtetést?

Nagyböjt III. hete

Péntek

Oz 14,2-10; Mk 12,28b-34

„*Nem jársz messze Isten országától.*”

Jézusnak az írástudó okos feleletére adott dicsérete egyben figyelmeztetés is. „*Nem jársz messze Isten országától*” – ez azt is jelenti: még nem érkeztél el oda, még nem vagy benne.

Az értelmi belátás, az összefüggések felismerése kevés. Szükséges, persze, ez a bizonyos intellektuális becsületesség, amely nélkül az igazság kapujáig sem juthatnánk, hanem megrekednénk saját szűkös ideológiánk, eszmerendszerünk posványában, mint a tegnapi Evangéliumban azok, akik Belzebubbal való paktálással gyanúsították Jézust, csak hogy ne kelljen hinniük.

A mai Evangélium írástudója olyan ember, aki alázattal engedelmeskedett a dolgok belső logikájának, s így valóban a titok mélyére hatolt. Jézushoz intézett kérdése több, mint a megszokott vizsgáztató kérdések. Úgy érezzük, mintha megsejtett volna valamit, s ehhez várna megerősítést Jézustól. Szavain átüt az őszinte lelkesedés, amikor meghallja Jézus választ.

De még csak a küszöbön áll; ahhoz, hogy az Országba beléphessen, hogy ne csak a közelében, de benne lehessen, még nagyobb alázatra és engedelmességre kell jutnia. Fel kell tudnia adni azt a pozíciót, ahol a vallási kérdéseken való elmélkedésben szellemi gyönyörűséget talál, s ahonnan dicséretet osztogat a vele „egy szinten” lévőnek.

El kell jutnia arra a felismerésre, hogy az ember a maga erejéből nem képes bejutni Isten országába, mert nem képes megtartani a főparancsot sem. És tovább lépve el kell fogadnia semmi voltát, s könyörögve kiáltani Urához, Istenéhez: Könyörülj rajtam, mert nélküled elveszem!

A tegnapi Evangélium úgy mutatta be Isten országát, mint amit Jézus hozott el nekünk, mint ami elérkezett, ma pedig úgy szemléljük, mint amely felé úton vagyunk. Ugyanannak a valóságnak kétféle megközelítési módja ez, s kifejezi azt a paradoxonszerű viszonyulást, amely még jellemzi földi életünket: már itt van, már benne élünk, s ugyanakkor még folyton haladunk feléje.

Nagyböjt III. hete

Szombat

Oz 6,1-6; Lk 18,9-14

„Istenem, hálát adok neked, hogy nem vagyok olyan, mint a többi ember...”

A farizeus vallásosságához, sőt imájának őszinteségéhez sem férhet kétség, valami mégis megmérgezi Istennel való kapcsolatát: az, hogy nem Isten szemével nézi önmagát, hanem más emberekhez viszonyítva.

Márpedig a vallásos élet legmélyebb, legalapvetőbb szintjén nem lehet más, mint kizárólagos kapcsolat én és az én Teremtőm között. Jézus még Péterre is rászól, amikor az János sorsa felől érdeklődik: *„Mit törődöl vele? Te csak kövess engem.”*

A másokkal való összehasonlítás, akármilyen eredménnyel zárul, hamis képet ad önmagáról. Ha különbnek érzem magam másoknál, a gőg, felfuvalkodottság, elbizakodottság veszélye fenyeget, ha alábbvalónak, akkor a sárga irigységé. Csak az igazán szentek szájából hiteles annak megvallása, hogy ők a földkerekség legbűnösebb emberei; éppen azért, mert alapja nem a másokkal való összehasonlítás, hanem az isteni kegyelem túlsorduló mértéke, amelyben részesültek. Ők érzik igazán, hogy ehhez képest eltörpül mindaz a jó, amit tettek. Szent Ferencről jegyezték fel, hogy egy alkalommal kijelentette: hogy ha egy gonosztevő kapott volna annyi kegyelmet, mint ő, az már régen szent volna, míg ő megmaradt bűnös és hálátlan embernek.

A mások fölötti ítélkezésnek ugyanúgy nincs helye az imádságban, mint az önmagunk méricskélésének, elítélésének vagy felmentésének. Éppen ezek a megigazulás legfőbb akadályai, mert az ember olyan dolgokba avatkozik, amelyet Isten magának tart fenn.

A vámos reálisan nézte önmagát s úgy állt oda Isten elé, ahogy volt. A templomban elfoglalt helye is ezt fejezi ki. De most ne a külsőségekre figyeljünk! Ne gondoljuk, hogy nekünk is hátul kell megállnunk, mindjárt a templomkapuban, hogy majd megigazulva térhessünk haza.

Inkább a vámos imáját tanuljuk meg, s imádkozzunk úgy, ahogy a keleti Egyházban mondják, az Úr Jézushoz fordulva:

„Uram, Jézus Krisztus, az élő Isten Fia, irgalmazz nekem, bűnösnek!”

Nagyböjt IV. hete

Vasárnap, A évben

1Sám 16,lb.6-7.10-13a; Ef 5,8-14; Jn 9,1-41

„*Ti, akik egykor sötétség voltatok, most világosság vagytok az Úrban.*”

A húsvéti keresztelés felé haladó hittanulónak és vele az egész Egyháznak újra és újra tudatosítania kell, hogy a kereszttség megvilágosodás – az isteni kinyilatkoztatás elfogadása által történő *illuminatio*. Ugyanakkor egyfajta fájdalmas elszakadás is mindazoktól, akik nem világosodtak meg, és nem látják meg Jézusban az égből jött Emberfiát.

A keresztény a szíve mélyén magányos. Jézus előtt áll, hitvallást tesz, és leborul előtte. Az olyan hit, amely azon kortársak számára is érthető, akiknek Jézus még nem nyitotta meg a szemét, nem hit, hanem csupán emberi vélekedés. Hans Küng ezért téved *Credo*-magyarázataiban, amikor a teljes hitre nem jutott és életét Krisztusnak át nem adó kortársaknak akarja mindenáron érthetővé tenni a *Hiszekegy* nagy állításait.

Hasonlít a vakonszületett, és Jézus által meggyógyított ember kihallgatása Jézus peréhez, akit szintén „kidobnak a szőlőből”, vagyis exkommunikálja a zsinagóga és kivetí a világ.

„*Amíg a világban vagytok, világossága vagytok a világnak*” – mondta Jézus a gyógyítás előtt. A történet végére nyilvánvalóvá válik, hogy a vakon született, de most már látó ember hitvallásával lett világossága környezetének, a sötétség azonban most még nem fogadta be ezt a világosságot.

Még az Egyházon belül is, egy buzgó egyházközségben vagy egy szigorú kolostorban is magányra van ítélve az, aki világosabb látásra jut a hitben. Az ilyen siessen Jézus elé. Boruljon le előtte, tegyen hitvallást, és vele lépjen olyan közösségre, amely csendesen egyre nagyobb világosságot fog árasztani környezetére. A szentekkel mindig ez történt.

Nagyböjt egyik lényeges tanítása ez a keresztény létről és a hívő helyéről a világban.

Nagyböjt IV. hete

Vasárnap, B évben

2Krón 36,14-16.19-23; Ef 2,4-10; Jn 3,14-21

„Megszentségtelenítették az Úr templomát, amelyet pedig ő tett szentté Jeruzsálemben... Kigúnyolták Isten törvényeit... Kinevették prófétáit.”

Ha egyszer a templomot megszenségtelenítették, akkor nincs értelme a templomnak. Ha kigúnyoljuk Isten törvényeit és kinevetjük a prófétákat, akkor milyen címen nevezzük magunkat Isten népének?

Isten nem segédkezik önbecsapásainkhoz: merő irgalomból és irántunk való gyöngéd szeretetből akarja, hogy az ellenség felgyújtsa a templomot, a szent népet pedig deportálja. Ott majd a nyomorúságban újra szól hozzájuk, lerakva előbb a szívekben a szent hely, a templom alapjait, és a szenvedések tüzeiben kiégetett szíveket alkalmassá teszi a prófétai szóra.

Az emberi szeretet szent hely, ahol Isten lakik. Ha kiüresítjük a szeretet szakrális tartalmát, akkor maga Isten bontja le és rombolja szét emberi szeretetünk templomát.

A mai Evangéliumban olvassuk, hogy *a világosság a világba jött*. Isten szent Fiának megtestesülése az isteni irgalmasság legnagyobb tette. Azonban az irgalmasság e legnagyobb tette is „büntetéssel” kezdődik: rávilágít hazugságainkra, bűnös életvitelünkre, a bűn által kiépített struktúrákra, és azok összeomlanak.

Abból látszik, hogy az üdvösség útját járod-e vagy a kárhozat felé sodródsz, hogy ezt a leleplező világosságot szereted-e, vagy inkább a sötétséget. A bűnvallomás keserű fájdalma, amikor régi, bűnös világunkat engedjük romba dönteni a kegyelem által, Isten első irgalmas tetteinek természetes velejárója.

S ha odafigyelünk a mai Szentleckére, felfedezzük, hogy Isten irgalma csak azokat támasztja örök életre, akik elfogadták, hogy előbb bebizonyítsa róluk, hogy bűneik miatt élőhalottak voltak. Isten nem épít bűnös életünk romlott és hazug alapjaira örök hajlékot. Előbb az alapokig lerombolja mindazt, ami a hitetlenség, a bűn, a törvénytelenység és az önzés műve bennünk.

Nagyböjt IV. hete

Vasárnap, C évben

Józs 5,9a.10-12; 2Kor 5,17-21; Lk 15,1-3.11-32

„*Ma levettem rólatok Egyiptom gyalázatát.*”

Ez ránk még inkább vonatkozik, mert Izrael csak a külső fogság gyalázatából szabadult meg, mi azonban Urunk, Jézus Krisztus vére által a bűn gyalázatától. Megszabadulásunk állomásait a mai Evangéliumban Üdvözítőnk ajkáról hallott példabeszéd tárja elénk.

Isten akkor veszi le gyalázatunkat, ha a gyalázatot gyalázatnak tartjuk. Amikor az atyai ház és a disznóól közötti különbség tudatosul bennünk, és rádöbbenünk, hogy a sertések eledelet is képesek vagyunk megkívánni. Úgy látszik, ez is kegyelem, s ezzel a kegyelemmel is együtt kell működni.

A sertéskondába való légiónyi ördög ma arra veszi rá nemcsak a világ fiait, hanem sokakat közülünk, hívők közül is, hogy a gyalázatot ne tartsuk gyalázatnak. Amikor hívő szülők minden lelkiismeret- furdalás nélkül asszisztálnak lányuknak, fiuknak, hogy az barátjával, barátnőjével szexuális kapcsolatra lépjen. Amikor a családtervezéssel nyugodtan kiiktatják a keresztnek még a lehetőségét is, és Péter utódja szavát semmibe véve védekeznek az élet ellen. Amikor papok és szerzetesek a langyos, kényelmes, kispolgári élet még gyalázatosabb kísértésének engedve agglégényéletet élnek, mely nagy bűnök nélkül is súlyos bűn. (Csak a mennyek országaért vállalt szüzesség igazi érték: a kényelemből fakadó vagy más választás híján kijutott, meg nem harcolt, pótcselekvésekben feloldódó facérság nem az.) Nézzük végig életünket: látjuk-e rajta a szégyellni való gyalázatot? Ha igen, esélyünk van arra, hogy Isten egy nap leveszi rólunk.

De kevés meglátni gyalázatunkat, el is kell indulnunk az Atya háza felé, melynek kapuja az Egyház és a templom kapuja, s csak az lépheti át, aki útközben keserűen átérezte méltatlanságát.

Az őszinte szentgyónás a Szent Negyvennap lényegéhez tartozik.

De a méltatlanságunk miatti fájdalom, s még a bűnök bevallása sem a gyalázat elvétele. Mi gyalázatunkat csak felismerhetjük, szégyellhetjük, bevallhatjuk, de le nem vehetjük magunkról. Egyedül Isten, a végtelenül irgalmas Isten veszi le: elénk siet, nyakunkba borul és átölel.

Az Atya nem rehabilitálja tékozló fiát, hanem új világba emeli. Isten soha semmit sem restaurál: *Mindenki, aki Krisztusban van, új teremtmény. A régi megszűnt, s valami új valósult meg.*

Nagyböjt IV. hete

Hétfő

Iz 65,17-21; Jn 4,43-54

„Hacsak jeleket és csodákat nem láttok, nem hisztek.”

Amikor csodákról hallunk vagy olvasunk, hogy például Urunk a kánai menyegzőn a vizet borra változtatta, vagy a pusztában megsaporította a kenyeret, vagy meggyógyította a betegeket, rendszerint figyelmen kívül hagyjuk azt a tényt, hogy minden eltörpül ahhoz a „csodához” képest, amely maga a létezés, hogy egyáltalán van víz és bor meg kenyér, emberi test és emberi élet. Mi az, amikor Jézus a távolból meggyógyítja a királyi tisztviselő fiát, ahhoz képest, hogy Isten a semmiből hozta létre a világot s teremtő akaratával ő tartja fenn minden pillanatban?

A már megszokott, hétköznapi valóság léte olyan „alapsoda”, amelyre jobban oda kellene figyelnünk ahhoz, hogy a talán látványosabb, de sokkal kisebb horderejű csodákat helyesen értelmezzük.

Igaz, hogy Jézus sok beteget meggyógyított, egyetlenegyét sem utasított vissza, aki hozzá jött vagy akit eléje hoztak. De hány és hány beteg volt, aki nem jutott a színe elé, s akit így nem gyógyíthatott meg? Ő pedig inkább magányos helyekre húzódott vissza, hogy imádkozzék: nem azt tekintette elsődleges feladatának, hogy a világ minden betegét meggyógyítsa. De ha meg is tette volna, ugyan mit használt volna az nekik? Ideig-óráig megkönnyítette vagy meghosszabbította volna földi életüket, hogy azután ugyanúgy meghaljanak, mint minden ember. Isten Fia nem érthette be azzal, hogy toldozva-foldozva javítgassa, ami a bűn miatt elromlott a világban. Ő új eget és új földet hirdetett, amelynek csíráit már magunkban hordozzuk, s a természet sóhajtozva várja, hogy kibontakozzék bennünk Isten fiainak megígért dicsőséges élete.

Minden csoda annyit ér, amilyen mértékben ebbe az irányba mutat. Amennyiben kimozdít e földi élet gyakorlati materializmusából, és előbbé teszi hitünket, megerősíti bizalmunkat az Atyában és az ő Fiában, a Szentlélek által. A kenyérszaporításnál és a víz borra változtatásánál mérhetetlenül nagyobb csoda a kenyér és bor átlényegülése Krisztus testévé és vérévé, s a betegek gyógyításánál végtelenül hatalmasabb a bűnök bocsánata, mert a szentáldozás és a szentgyónás egyaránt azt az életet táplálja, növeli, gyógyítja bennünk, mely örökké megmarad.

Nagyböjt IV. hete

Kedd

Ez 47,1-9.12; Jn 5,1-16

„Uram! Nincs emberem...”

Az a Jézus, akit annyian kerestek fel a gyógyulás reményében, hogy sokszor enni sem maradt ideje, aki időnként valósággal elszökött az őt ostromló tömeg elől, s aki semmiképp sem szeretne volna, hogy csodadoktornak tekintsék, most valami meglepőt tesz: odalép egy harmincnégy éve beteg emberhez, aki rezignáltan fekszik a helyén, a többi nyomorult között, és megszólítja: „Akarsz-e meggyógyulni?”

Annál is inkább furcsa ez a kezdeményezés, mert ugyanannak a fürdőnek öt oszlopcsarnoka tele volt hasonló betegekkel, s Jézus mégis ehhez az egyhez intézi kérdését. Még azt sem mondhatjuk, hogy különösebben hitet ébresztett volna a szerencsétlenben, annak válasza legalábbis nem erről tanúskodik.

„Nincs emberem.” Ez a két szó vethet fényt Jézus magatartására: mivel látta, hogy nincs, aki ezen a beteg emberen egy kicsit is segítsen, ő maga akart az embere lenni, az, aki a gyógyulást adó fürdőbe meríti. De nem abba a fürdőbe, amely csupán a testet képes meggyógyítani, hanem abba, amely valóban egészséget ad, testi-lelki értelemben. Erre utalnak Jézus szavai, melyeket a templomban mond a meggyógyult embernek, amikor ismét találkoznak: „Látod, most meggyógyultál. Többé ne vétkezzél, hogy valami nagyobb bajod ne essék.”

Jézus irgalma, embersége több humanitárius jótékonykodásnál: a betegség gyökereit gyógyítja meg, amikor bűnbocsánatot ad. A szívéből fakadó, örök életre szökellő vízforrás nem csupán az elmúlt harmincnégy év szenvedésétől szabadítja meg a Betesda fürdőbeli embert, hanem új horizontot nyit előtte, az örök boldogság távlatát.

Micsoda kontrasztot képez ezzel az istenemberi nagylelkűséggel a farizeusi kicsinyesség: „Szombat van, nem szabad az ágyadat vinned!” Amikor tehát Jézus a beteghez fordult, egyben ellenfeleit is megszólította. Másutt arról is olvasunk, hogy nyíltan felteszi a kérdést: „Szabad-e szombaton gyógyítani?” Ezzel a csodával is üzeni, hogy ő ura a szombatnak, és hogy embertelen az a vallásosság, amelyből hiányzik a másik ember szenvedése iránti részvét, s amely a törvény betűjét elébe helyezi Isten Lelkének, aki ott fű, ahol akar, aki azt a teljes gyógyulást viszi végbe, amely egyben a bűnök bocsánata is.

Nagyböjt IV. hete

Szerda

Iz 49,8-15; Jn 5,17-30

„Még inkább az életére törtek, mert nemcsak a szombati nyugalmat szegte meg, hanem Istent Atyjának mondta, és így egyenlővé tette magát Istennel.”

Jézus ellenfeleinek ez a reakciója érthető és logikus. Teológiailag elfogadhatatlan számukra, hogy valaki ember létére Istenné tegye magát.

Csak hogy Jézusnak ezt a kijelentését megelőzték a tettei, amelyeket a farizeusok és írástudók nem fogadtak el és tudatosan félremagyaráztak. Így teológiailag megalapozott álláspontjuk sem lehet kifogástalan. A szombati gyógyítás az ő szemükben törvényszegés, Jézus számára azonban Atyja irgalmának természetes és szükséges kinyilvánítása. Nem igazodik ellenfelei elvárásaihoz sem tetteiben, sem tettei igazolásában. Ő következetesen az Atyától kapott küldetésének megfelelően cselekszik és beszél, míg a farizeusok és írástudók egyenként logikailag támadható érveinek következetessége leginkább Jézus-ellenességükben mutatkozik.

Nem lehetünk kívülállók ebben a vitában. És nem elég az sem, hogy „hivatalból” Jézus pártján vagyunk. Ha annak az igazságnak, hogy Jézus Krisztus valóban egylényegű az Atyával, nincs köze mindennapjainkhoz, akkor kereszténységünk kevésbé logikus, mint Jézus ellenfeleinek következetes tagadása. Ha anélkül köt valaki szentségi házasságot, keresztelteti meg a gyereket vagy kér egyházi temetést, hogy egzisztenciális mélységben érintené az Atya és a Fiú, a Szentháromság titka, akkor a legnagyobb jó szándék mellett is logikátlan, ha pedig csupán a szokás, a forma kedvéért vállalja, üres képmutatás, amit tesz.

Jézus szavai állásfoglalásra szólítanak fel. Nem kell, hogy minden részletében teljesen világos legyen számunkra mindaz, amit mond ahhoz, hogy megragadjuk azt a misztériumot, amely mondanivalójának lényege. Ellenfelei is megértették, amit mondani akart és visszautasították.

Keresztényként a logikus döntés az lehet, hogy igent mondok Jézus Krisztus istenségére, s az Egyház hitében növekedve életemet hozzá igazítom.

Nagyböjt IV. hete

Csütörtök

Kiv 32,7-14; Jn 5,31-47

„Hogyan hihetnétek ti, akik egymást dicsőítitek, de nem keresitek azt a dicsőséget, amely Istentől származik?”

Jézus szavaiból kitűnik, hogy nem az a baj, hogy az emberben ott munkál a dicsőség vágya, hanem az, hogy ezt rossz helyen keresi, pontosabban beéri a látszatával, az igazi dicsőség utánzatával.

Az őszinte dicséret, elismerés, megbecsülés nem csupán kellemes, hanem hasznos, sőt gyakran kifejezetten szükséges is ahhoz, hogy az emberben lévő jó, értékes adományok a felszínre kerülhessenek és kibontakozhassanak. Abban a pillanatban azonban, amikor mások dicséreteiből glóriát fonunk saját fejünk köré, megakadályozzuk, hogy a jó tovább fejlődjön bennünk. Egy adott pillanatot akarunk rögzíteni, s a hírnév, tekintély fényében sütkérezve úgy érezzük, többek vagyunk, mint azelőtt. Ez a fajta dicsőség azonban illúzió, amely szétpattan, akár a buborék, amint a halál megkerülhetetlen tényébe ütközik.

Persze, vannak, akik azt remélik, hogy műveik, tetteik által fognak örökké élni, nevük örökre fennmarad. De vajmi sovány vigasz ez akkor, ha nekik maguknak meg kell semmisülniük. Ráadásul ez a szellemi utóélet is meglehetősen bizonytalan, teljességgel ki van szolgáltatva az utókor kénye-kedvének: a félreértésnek, a meghamisításnak és végső soron a feledésnek.

Az ember, aki szíve mélyén dicsőségre vágyik, ennél többet kíván. Azt, hogy ő maga dicsőüljön meg, létezése emelkedjék magasabb szintre és teljesejék ki soha nem ismert módon. Ezért igazi dicsőség nem is lehet olyasvalami, amit a mellünkre tűznek vagy a nyakunkba akasztanak. A valódi dicsőség belülről fakad, és beragyogja fényével egész lényünket.

Ez a dicsőség csak Istentől származhat, a dicsőség Urától és mindenek Alkotójától. Ő pedig saját dicsőségéből ad részt nekünk. Abból a dicsőségből, amelyről Thomas Merton azt írja, hogy ha látnánk, mennyire nem hasonlatos ahhoz, amit mi dicsőségnek nevezünk, belehalnánk az iránta érzett szeretetbe.

Nagyböjt IV. hete

Péntek

Bölcs 2,1a.12-22; Jn 7,1-2.10.25-30

„Én ismerem őt, mert tőle vagyok, és ő küldött engem.”

Jézus kortársai úgy vélték, ismerik őt: eredetét, családját, életének folyását. Ez az ismeret azonban nem vitte közelebb őket Jézushoz, hanem éppen ellenkezőleg: megakadályozta, hogy higgyenek benne.

Az emberi megismerés az érzékelésen és az értelem tevékenységén alapul. Amikor azonban a megismerés egy személyre irányul, kevésnek bizonyul az ész és az érzékelés, valami többre is szükség van ahhoz, hogy a személyt mint személyt, és ne csak mint tárgyat ismerjük meg. A különféle tudományok, az orvostudomány, a pszichológia, az antropológia vagy a szociológia mind-mind az emberrel foglalkozik, de egyik sem az önálló, a megismételhetetlen és végtelen értékű személyt látja benne. Csak a szeretet, a megelőlegezett bizalom képes arra, hogy a személyek között a teljes megismerésre elvezessen. Éppen ezért mondhatja Jézus, hogy ő ismeri az Atyát, hiszen kettejüket a személyes szeretetnél is nagyobb, a megszemélyesült szeretet: a Szentlélek köti össze. Jézus azért jött a földre, hogy ebben az éltető, örökre szóló szeretetben részesítsen bennünket is. Ehhez azonban tudnunk kell függetlenedni előítéletté merevülő ismereteinktől, s Istent utánozva megelőlegezni szeretetünket embertársainknak.

Ez néha nem is tűnik olyan nehéznek, ha csak úgy általában gondolkodunk az emberről, aki tőlünk több ezer kilométer távolságra van, és a mindennapokban semmi dolgunk vele. Azonban mindjárt más a helyzet, ha közvetlen környezetünkben nézünk körül.

Ismered-e valóban azokat, akik körülötted élnek? Tudod-e, honnan valók? Elgondolkodtál-e már azon, hogy mindnyájan Istennek végtelenül kedves, egyedülállóan értékes és pótolhatatlan teremtményei?

Miért van az, hogy éppen azokkal, akik a legközelebb állnak hozzánk, vagyunk a leginkább szeretetlenek, mintha az ismeret és a szeretet fordított arányban állna egymással? Miért tesszük próbára szelídségüket és türelmüket, miért gúnyoljuk és bántalmazzuk őket, mintha nem testvéreik, hanem ellenségeik lennének? Ez minősíti az idegenek iránt tanúsított szeretetünket is, kimutatva róla, hogy többnyire az egész csak képmutatás. Ne mondd, hogy ismered azt, akit nem az Isten szeretetének végtelen tágasságában látsz, s ne mondd, hogy szereted, amíg bezárva tartod róla szerzett ismereteid szűkös ketrecében.

Nagyböjt IV. hete

Szombat

Jer 11,18-20; Jn 7,40-53

„Ember így még nem beszélt!”

Forró a levegő Jézus körül. Szavának hallatára különböző reakciók születnek, és szakadás támad a nép között. Amit a szolgák mentegetőzőképpen mondanak, azt a főpapok és a farizeusok az „átkozott népség” tudatlanságával és befolyásolhatóságával magyarázzák. Nikodémus felszólalása és az arra adott válaszuk azonban leleplezi őket.

Nikodémus mint a főtanács tagja pusztán személyében is cáfolja az ellenfelek azon kijelentését, mely szerint a főtanács tagjai és a farizeusok közül senki sem hitt Jézusban. (Igaz, itt Nikodémus nem vall nyíltan színt, de viszontlátjuk Jézus sírba tételénél.)

Az ellenfelek arra hivatkoznak, hogy aki ismeri a törvényt, az nem „dől be” Jézus tanításának. Különbösen is, Galileából nem származik próféta. Nikodémus viszont éppen azért kereste fel éjnek idején Jézust, mert figyelmesen tanulmányozta az írásokat, nem pedig olyan felületesen, mint ők.

Nikodémus semleges hangvételű megjegyzését követő vad kirohanásuk elárulja rosszhiszemőségüket. Ha már a törvényre való hivatkozás is kihozza őket a sodrúkból, valami bizonyára az írásoknál és a törvéynél is fontosabb számukra: hogy Jézus vesztét okozzák. Ennek a célnak rendelnek alá mindent.

Aki befogja fülét, hogy ne hallja Jézus szavát, az előbb-utóbb az emberi szóra sem fog hallgatni. Saját maga megfellebbezhetetlen ítéletének rabjaként, egyre bonyolultabb ideológiákat gyártva sodródik a lelki halál felé.

Egyfajta megszállottság lesz rajta úrrá, és az irányítja egészen a végkifejletig. Mégis övé a felelősség, mert a gonosz indulat csíráját szívébe fogadta, és hagyta, hogy felnőjön s indáival behálózza gondolatait, érzelmeit, akaratát.

A gonoszság mechanizmusa, a sötétség hatalmának gyilkos gépezete beindult. A másik oldalon pedig ott áll Jézus, aki viszont nem ellenlépéseken töri a fejét, hanem szüntelenül Atyja akaratát keresi.

Nagyböjt V. hete

Vasárnap, A évben

Ez 37,12b-14; Róm 8,8-11; Jn 11,1-45

„Én vagyok a feltámadás és az élet. Aki bennem hisz, még ha meghalt is, élni fog.”

Milyen jó, hogy Márta figyelt az Úr szavára, és megőrizte ezt a kijelentését. Lázár feltámasztása nagy felfordulást eredményezett, hiszen Jézus a jelen természet rendjét borította fel. Egy negyednapos halott testet parancsoló szavával élővé tett. Ki figyel itt a szavakra? Pedig *ég és föld elmúlnak*, vagyis a jelen világ, *de az Úr igéi el nem múlnak*. Lázár földi élete is „elmúlik”, csak meg kell újra halnia, de az az élet, amelyről Jézus beszél, el nem múlik, *mert amint az Atyának önmagában van élete, megadta, hogy a Fiúnak is önmagában legyen élete*.

A húsvéti keresztelésekre és keresztségi fogadásunk megújítására készülve ma ezt kell megtanulnunk egyszer s mindenkorra. Az Úr Jézus nem abban a feltámadásban akar minket részesíteni, amelyben Lázárt, hanem abban, amelyben ő részesült Húsvét éjszakáján, amikor is földi testét és pszichéjét az Atyaisten a Szentlélekkel örökkévalósította, romolhatatlanná tette, bevonta sajátos isteni életébe. Ennek alapja Jézus személye, a második isteni személy. A mi feltámadásunk alapja istengyermeki életünk, az isteni természetből való részesedés a hit és a keresztség által. Így tehát bennünk már megvan a dicsőséges feltámadás csírája.

A Jézusba vetett hit nem csupán igazságok, hittételek elfogadása, nem is csak bizalom, nem csupán erkölcsi döntés, hogy egész földi életemet tanítására építem, hanem a dicsőséges feltámadás kezdete. Ha valaki megdicsér, elismer engem, szeretetét kinyilvánítja, agyam endorfint választ ki, és ez igen jó érzéssel tölt el. Hozzám se ért, csak szólt – és szavai testi-lelki elváltozást idéztek elő bennem. Adott esetben egyetlen ilyen szó az embert az öngyilkosságtól mentheti meg.

Jézus maga a teremtő Isten. Szava a nemlétezőket a létezés állapotába helyezheti. Ha szavainak hiszek, a legnagyobb elváltozások mennek végbe bennem (anélkül, hogy érezném, hiszen ami érezhető, az földi, és halállal van megjelölve). *„Aki bennem hisz, még ha meghalt is, élni fog”* – mert az az élet, amelyet hittel fogadott szavai előidéznek bennem, nincsenek alávetve a biológiai halálnak.

Magyar keresztény lélek! Mikor leszel már végre keresztény? A dicsőséges feltámadás zálogát, zsengejét, csíráját hordozod! Ehhez mérjed földi életed eseményeit, és ezzel mérj minden magányt, elhagyatottságot, kudarcot és megvetést!

Nagyböjt V. hete

Vasárnap, B évben

Jer 31,31-34; Zsid 5,7-9; Jn 12,20-33

„Ez lesz az a szövetség, amelyet majd Izrael házával kötök... Bensejükbe adom törvényemet és a szívükbe írom.”

Mire várt Isten ennek az ígéretnek a teljesítésével? Minek kellett bekövetkeznie, hogy megvalósuljon? A megtestesülésnek. Amikor az idők teljességében a második isteni személy, az örök Ige emberré lett.

Jézus benseje az az emberi benső, amelyben hiánytalanul megtalálható Isten szentháromságos életének egyetlen törvénye: a szeretet, a Szentlélek áradása. Ez a szövetség új, sőt eleddig elképzelhetetlen és hallatlan, egyetlen igazi *újdonság* a kozmosz történetében, és *örök*, mert Jézus személye, énje a második isteni személlyel azonos, aki pedig öröktől fogva mindörökké az Atyáé a Szentlélekben.

A megtestesülés eget (Istent) és földet (embert) egyedülálló módon egybekapcsoló valósága nem öncélú. Az Ige azért testesült meg, hogy istenfiúi étellel ajándékozzon meg bennünket a Szentlélek kiárasztása által. Isten örök, benső életének részesei lettünk; s ha lenne bátorságunk aszerint élni, amik vagyunk, soha nem követnénk el bűnt, mert a bűn (szakítás Istennel) legbensőbb valónk természetével ellenkezik.

A bűnbeesett emberiség közösségében élve Jézusnak ezért az új és örök szövetségért emberi életét kellett odaadnia, mert a bűnös ember azzal, hogy őt megölte, véglegesen elveszett volna, kívül helyezve magát az Istennel kötendő s Jézusban megnyilvánuló új és örök szövetségen.

Ezért hasonlítja Jézus halálát a földbe hulló búzaszemhez, amely bőséges termést hoz. Minden szent, minden igaz ember, minden Istenhez jutott üdvözült teremtmény Jézus földbe hulló életének gyümölcse, hiszen az ő életének felajánlása nélkül senki sem léphetne szövetségre az élő Istennel.

„Ha majd felmagasztalnak a földről (a keresztre), mindenkit magamhoz vonzok.” Érzed ezt a vonzást? Az irgalom vonzását? Szentgyónásaid bűnvallomásának őszintesége és az elhatározásaid teljesítéséért folytatott következetes harc lehet a bizonyítéka annak, hogy valóban be akarsz lépni az új és örök szövetség kereszt által kitárt kapuján.

Nagyböjt V. hete

Vasárnap, C évben

Iz 43,16-21; Fil 3,8-14; Jn 8,1-11

„Most már ne arra gondoljatok, ami régen történt, és ne a múlt dolgokra figyeljete! Nézzétek: én valami újat viszek végbe, és már sarjadóban is van, nem látjátok?”

Akiről a keresztség lemosta a bűnt, már ne tekingessen vissza bűnös életére, de idézze föl magában Isten nagy tetteit. Ne révedjen a messzi, bizonytalan jövőbe, de vegye észre a jelenben kibontakozó örök jövőt. Ugyanis sarjadóban van bennünk a biológiai halál által kikezdzhetetlen élet, egy új élet, amely élet Istennel és Istenben.

Szent Pál pontosan erre a sarjadásra figyel, és mint örömhírt, állandóan ezt hirdeti: itt és most a hit által Jézus isteni élete sarjad bennem. *Krisztus Jézusnak főséges ismeretéhez mértén mindent hátránynak tartok. Érte mindent elvettem, sőt szemétnek tekintek, csak hogy Krisztust elnyerhessem és hozzá tartozzam... Elfelejttem, ami mögöttem van és nekilendülök annak, ami előttem van.*

Miért tudja ezt megtenni Szent Pál? Mert a jelenben érzi az Úr feltámadásának erejét, ahogy a beléje vetett hit naponta új életet sarjaszt benne.

A mai Evangéliumban látjuk, amint az Úr Jézus megbocsátja a házasságtörő asszony bűneit, és így bocsátja el: *„Menj, de többé ne vétkezzél!”* Ha a feloldozott bűnös nem figyel arra, hogy élete mélyén most, a mai napon örök élet sarjad, akkor ismét bűnbe fog esni. Sem a múlt szép emléke, sem az eljövendő világ ragyogó látomása nem fog megmenteni, amikor a kísértések lángjai átcsapnak testemen-lelkemen. Egyedül az tud megmenteni, ha mindennap arra figyelek elmélkedéseimben, hogy a Jézus Krisztusba vetett hit által Isten szentháromságos élete sarjad bennem.

Ennek az örök életnek szemlélése nem más, mint keresztségem, az én igazi Húsvétom komolyan vétele, mert a keresztség nem egy vallásba való belépés, nem egy létmagyarázat elfogadása, hanem az örök élet forrása, mely szüntelen ontja szívem kútjának mélyén az élő vizet a nekem adott Szentlélek által.

Nagyböjt V. hete

Hétfő

Dán 13,1-9.15-17.19-30.33-62 vagy Dán 13,41c-62; Jn 8,1-11

„Én sem ítélek el. Menj, de többé ne vétkezzél!”

Dániel az ártatlan Zsuzsannát mentette meg a haláltól, Jézus elé viszont egy valóban házasságtörésen ért asszonyt vezetnek. Újabb kelepce ez: az asszony csak ürügy, eszköz arra, hogy Jézust hiteltelenítsék. Jézus mégis magára az asszonyra figyel. Ezt az alkalmat is arra használja fel, hogy megmentsen valakit a bűn rabságából.

Dániel bíróként szolgáltatott igazságot, amikor leleplezte a két vén aljasságát, romlott szándékát és hazugságát, s fényt derített Zsuzsanna ártatlanságára. Jézus viszont Isten számára szolgáltatott igazságot, amikor az asszonyt a vádlók gyűrűjéből az isteni irgalomnak törvény fölött álló világába emelte. Ő nem kinyilvánította, hanem helyreállította az asszony ártatlanságát.

Nem csupán annyit tett, hogy ügyes fogással eltávolította a vádlókat és ezzel enyhítette az asszony szégyenét. Az Isten Fia sohasem csupán elnézi a bűnt, mert ezzel cinkosságot vállalna velünk, nem pedig segítene rajtunk. Jézus azt adja meg az asszonynak, amit a legjóságosabb bírótól sem kaphatna meg: bűnei bocsánatát. Megsemmisíti a bűnt: *„Én sem ítélek el.”* Így teremtő módon új jövőt nyit neki, erőt adva ahhoz, hogy ebben a visszanyert ártatlanságban megmaradjon: *„Menj, de többé ne vétkezzél!”* Micsoda finom, mégis erőteljes megnyilatkozás! Nem bagatellizálja el a bűnt, ugyanakkor nem szégyeníti meg az asszonyt. Drámai jelenet színpadiasság nélkül.

És a vádlók? Jézus őket sem megszégyeníteni akarja. Míg lehajolva a porba írogat, mindannyian időt kapnak, hogy meggondolják a dolgot. Ők azonban tovább faggatják. Erre következik Jézus egymondatnyi válasza, majd tovább ír a földön. Nem néz rájuk, mintegy diszkrétan elfordul, hogy ki-ki saját lelkiismeretével vessen számot. Rávilágít helyzetükre, de a következtetés levonását rájuk bízta. Ők is lehetőséget kapnak, hogy annál keressenek gyógyulást, akinek egyedül van hatalma a bűnök megbocsátására.

Nagyböjt V. hete

Kedd

Szám 21,4-9; Jn 8,21-30

„Akit marás ért és rátekint, az életben marad.”

Ami a választott néppel történt a pusztai vándorlás idején, az a mi életünkben is megjelenik. Nem elég egyszer megszabadulni, megtérni: az csak a kezdete egy hosszú útnak, amely az üdvösségre vezet. Ez az út pedig fáradtságos és kísértésekkel teli. A legsúlyosabb kísértés az, hogy visszakívánkozunk előző állapotunkba. Már nem emlékszünk a rabság gyötrelmeire, csak arra, hogy ott volt mit ennünk és innunk, az Istentől jövő táplálék viszont unalmasnak, ízetlennek tetszik.

Amikor idáig jutunk, zúgolódunk és elhagyjuk magunkat, akkor támadnak a mérges kígyók: vad ösztöneink, pusztító szenvedélyeink, melyek ráébresztenek hálátlanságunkra, s arra, hogy a magunk erejéből semmire sem mennénk.

Ekkor kell föltekinteni az Emberfiára, aki a magasba emeltetett. Nem a rutinszerű feszületre pillantás ment meg, hanem a Megfeszítettel való újfajta, bensőséges találkozás. Szent Ferencet a San Damianó-i feszület Krisztusa szólította meg, feltárva előtte küldetését, Avilai Szent Terézt a szenvedő Krisztus szemlélése közben érintette meg a kegyelem és emelte ki a középszerű apácaéletből. Ezt a találkozást kínálja fel nekünk is az Egyház Nagyböjtben, amikor Krisztus szenvedésére emlékeztet, ezért is takarja lepel Feketevasárnaptól Nagypéntekig a feszületeket, hogy a keresztleplezéskor új szemmel tudjunk Jézusra tekinteni, aki a Fán függve szerezte meg nekünk a gyógyulást.

Megfeszített Jézus Krisztus, én Uram, Istenem, szüntelenül szemlélni akarlak téged. Nem úgy akarok viszonyulni keresztedhez, mint egy talizmánhoz, hanem élő és személyes kapcsolatban akarok maradni veled, aki szenvedtél és meghaltál értem. Egészen el akarom kötelezni magam melletted, és nap mint nap keresztemet felvéve követni téged, nem világmegvetésből, nem önsanyargatásból vagy kényszerűségből, hanem hogy felgyógyulva az öskígyó marásaiból, belülről hozzád hasonuljak, a te képedre formálódjam.

Nagyböjt V. hete

Szerda

Dán 3,14-20.91-92.95; Jn 8,31-42

„Ha megmaradtok tanításomban, akkor lesztek igazán tanítványaim: megismeritek az igazságot, és az igazság majd szabaddá tesz benneteket.”

Az igazság, mely szabaddá tesz, abszolút valóság, nincs alávetve senki ítéletének. Az igazság, mely szabaddá tesz, teremtő erővel bír: megszabadít a bűntől és új életet ad. Az igazság, mely szabaddá tesz, nem lehet csupán egy elvont eszme, hiszen azt bárki kénye- kedve szerint kiforgathatja, s nevében a legalávalóbb gaztetteket is elkövetheti. Az igazság, mely szabaddá tesz, egy személy: Jézus Krisztus, az Isten Fia.

Ő maga mondja a mai Evangéliumban egyszer azt, hogy az *„igazság majd szabaddá tesz benneteket”*, másszor pedig, hogy *„ha Isten Fia szabaddá tesz titeket, akkor valóban szabadok lesztek.”*

Egyetlen tanító és vallásalapító sem tett egyenlőségjelet az általa hirdetett tanítás és önmaga közé, egyedül Jézus Krisztus. Ő nem csupán igaz volt, de maga az Igazság. Isten kimondott Szava, az Atya Igéje, akiben a szó és a tett tökéletes egysége valósult meg. Más tanítók hosszú utat jártak be, hogy az igazság ismeretére jussanak, Jézus maga az Út, az Igazság, és az Élet is, mely az igazság megismeréséből fakad.

Megmaradni Jézusban, megmaradni az ő tanításában, megmaradni szeretetében – a három valójában egy. Annak az élete ez, aki mindenestül Jézusra bízta magát, átadta neki egész életét. Aki vállalkozik rá, megtapasztalja a szabadítást, amelyről Jézus beszélt: Isten ingyenes, soha vissza nem vont szeretetét, mely egyedül képes úrrá lenni a bűn mechanizmusán, amely sértetlenül megőrzi a kísértések lángjai között, mint Dánielt és társait a tüzes kemencében, miközben énekelték az Úr dicséretét.

Engeded-e, hogy Jézus Krisztus igazsága átjárja elmédet és szívedet, vagy rád is igaz, hogy nem fog rajtad az ő tanítása? Akarsz-e valóban szabad lenni, vagy Istennel szembeni függetlenségedet véded egyre?

Isten fiainak dicsőséges szabadsága azok osztályrésze, akik nem csupán szájukkal mondják, hogy Atyjuk az Isten, hanem akik életükkel tanúskodnak róla.

Nagyböjt V. hete

Csütörtök

Ter 17,3-9; Jn 8,51-59

„Mielőtt Ábrahám lett volna, én vagyok.”

Zsidó köntösbe öltöztetett egyetemes metafizikai kijelentés ez. Azonban nem kell filozófusnak lenni ahhoz – mint ahogy a Jézust körülvevő zsidók sem voltak azok –, hogy világosan megértsük, Jézus itt fölébe helyezi magát az egész teremtett világnak, hiszen mindennek, ami van, van kezdete és vége, egyedül csak Isten és az ő dicsősége az, amely el nem múlik, hanem mindörökké megmarad. Ez az „én vagyok” pedig magában foglalja a Mózesnek kinyilatkoztatott Isten-nevet: „*Én vagyok, aki vagyok.*”

Hogy megértették, mit akart Jézus mondani, az mutatja leginkább, hogy *köveket ragadtak, hogy megkövezzék.* És körülbelül egy év múltán éppen ezért feszítik keresztre, így kiáltozván: „*Ha Isten Fia vagy, szállj le a keresztről, és hiszünk neked!*” Jézus azonban nem azzal akarja bizonyítani kijelentésének igazságát, hogy visszajön ebbe az életbe, hanem hogy az Atyához megy, aki a halálon túl megdicsőíti emberségében is. Így maga az Atya tesz róla tanúságot.

Ne feledjük, hogy ezt az igen súlyos kijelentést Jézus annak a vitának közepén teszi, melyet azzal kezdett, hogy így szólt: „*Én elmegyek. Ti kerestek majd engem, de meghaltok bűneitekben.*” Azonban „*aki megtartja tanításomat, halált nem lát soha*”. Itt tehát Jézus nemcsak azt állítja, hogy ő a történelem minden eseményét megelőzően létezik, hanem azt is, hogy azokat, akik tanítását megtartják, beemeli abba az egészen más létezésbe, mely a világ teremtése előttől fogva örökkön-örökké az ő osztályrésze az Atya jobbján. Egy új világ nyílik meg most előttünk: a keresztény erkölcsstan nem csupán az erényes élet szabályainak összessége, hanem a krisztológia része, hiszen Krisztus tanításának megtartása egyben az ő életében való részesedés.

Ezért a keresztény házasságnak és a keresztény szüzességnek egyaránt teológiája van, nem pusztán pszichológiája vagy szociológiája. Ha ma a szentségi házasság, a szüzesség és cölibátus értéke megkérdőjeleződött, az nem annyira erkölcsi hanyatlásra, mint inkább Krisztus ismeretének hiányára vezethető vissza.

Nézzünk a szentekre! Mitől lettek szentté? Mert ismerték Krisztus titkát. És viszont: azért ismerték meg egyre jobban, mert hűségesen gyakorolták az állapotuknak megfelelő erényeket. Így mintegy belülről ismerték meg Jézust, és vele élték az ő istenfíui életét.

Nagyböjt V. hete

Péntek

Jer 20,10-13; Jn 10,31-42

„Melyik jócselekedetért akartok megkövezni engem?”

Fokozódó drámaiságnak vagyunk tanúi a János-evangélium olvasásakor, s közeledünk a tetőpont és a végkifejlet felé. Az ellentét Jézus és a farizeusok, írástudók között egyre éleződik, de még ezek a pillanatok is alkalmasak arra, hogy sokan higgyenek Jézusban.

Hit, vagy pedig megkövezés – harmadik lehetőség gyakorlatilag nincs, a semleges álláspont nem sokáig tartható fenn, legfeljebb önmagát árníthatja vele az ember. A semlegesség legfőbb szószólói gyakran a harcos ellenfeleknél is veszélyesebbek.

Jézus kérdése – *„Melyik jócselekedetért akartok megkövezni?”* – világosan utal arra, hogy tetteit nem lehet elválasztani a szavaktól, melyekkel az Atyával egyenlőnek mondotta magát, hiszen a csodák ennek hitelesítői, alátámasztói, kézzelfogható bizonyítékai. *„Ha nem cselekszem Atyám tetteit, ne higgyetek nekem! De ha azokat cselekszem, és nekem nem akartok hinni, higgyetek a tetteknek!”*

Láttuk, hogyan fogadták Jézus ellenfelei a csodatetteket, amelyeket most nem vitatnak: amikor nem maradt más, azzal vádolták, hogy Belzebubnak, az ördögök fejedelmének segítségével űzi ki az ördögöket.

Ha a tetteket valóban a maguk értéke szerint ítélték volna meg, Jézus szavai sem botránkoztatnák meg őket.

Szó és tett kölcsönösen feltételezi egymást. Ha Jézus állítását igaznak fogadod el, ha megvallod őt Isten Fiának, akkor kell, hogy tettek is szülessenek ebből a hitvallásból, mint ahogy Jézus maga is tetteivel igazolta szavait.

S hogy mik ezek a tettek? A leghétköznapibb helyzetekben születő döntésektől kezdve, melyekkel a jelentéktelennek tűnő dolgokban is elutasítod a megalkuvást, terjedhetnek egy újabb gyermek vállalásáig vagy épp a szűzi életforma választásáig, az élő hit alig észrevehető megnyilatkozásaitól az Istenről szóló nyílt tanúságtevésig.

Nagyböjt V. hete

Szombat

Ez 37,21-28; Jn 11,45-57

„Felállítom közöttük szentélyemet, örök időkre.”

A mai Evangélium azzal kezdődik, amivel a tegnapi befejeződött: *sokan hittek Jézusban*. Van azonban egy másik csoport is, amely egyre szervezettebben készül a Jézussal való leszámolásra. Tanakodásuk során most újabb motívum bukkan fel, ezúttal politikai: Jézus azért veszélyes, mert mozgalma provokálja a rómaiakat, akik válaszul elpusztítják majd a szentélyt és a népet.

Kaifás fogalmazza meg a megoldást, és szavaiban, amelyeket a féltékenység és rosszindulat szült, amelyeknek politikai hangzatossága mögött kisszerűség és gyávaság lapul, az evangélista felismeri az isteni üzenetet, amelyet Kaifás hivatalánál fogva, mint annak az évnek a főpapja, öntudatlanul kimondott.

Addigra azonban már Jézus megvetette az új, örök szentély és az új szent nép, az Egyház alapjait. Ezekiel próféta jövendölése, amelyet a messiási időkre vonatkoztatott, ekkor kezdett beteljesedni. Megkötetett az új és örök szövetség az ártatlan Bárány, Jézus Krisztus vérében, akit az emberi hitványság adott halálra, de akinek önkéntes áldozata szerezte meg az örök békét Isten és ember között.

Mielőtt Nagyböjt utolsó hetébe lépnénk s a virágvasárnapi bevonulástól egyenesen a Golgota tetejére kísérenék Jézust, szítsuk fel magunkban a vágyat, hogy Húsvétjában szívvel-lélekkel részt akarunk venni.

E Húsvét nélkül nem vidíthatna fel az ébredő természet szépsége, a tavaszi nap melengető sugara, mely előcsalogatja a földből a virágokat, a bogarakat és a gyíkokat. Minden szépség hiábavaló volna, s az élet maga is a halálra szántak tűnő álmodozása, ha Jézus Krisztus nem adta volna oda értünk önmagát áldozatul.

Ha viszonzásképpen átadjuk magunkat neki, minden halál, minden pusztulás egy új, teljes élet kezdete lesz, s bennünk épül Krisztus Testének temploma, amelyben közöttünk lakik az Úr, örök időkre.

Nagyhét

Virágvasárnap, A évben

Mt 21,1-11; Iz 50,4-7; Fil 2,6-11 Mt 26,14-27,66

„Áldott, aki jön az Úr nevében! Hozsanna a magasságban!”

Jézus az Úrnak, vagyis Izrael Istenének a nevében jön. A szó szoros értelmében senki soha nem jött és nem is jöhet az ő nevében, vagyis az ő isteni természetének hatalmával, csak maga Isten, az Isten egyszülött Fia.

Egy percre sem szabad feledni a szent liturgia felidéző és jelenvalóvá tevő cselekedetei közepette, hogy kicsoda ez a Jézus. Maga az Isten! Így és csak is így lesz azonnal jelenvalóvá a múlt, mert Isten és az Isten szent Fia jelen van ott, ahol ketten vagy hárman összejönnek az ő nevében. És csakis így kerülnek szinte elviselhetetlenül éles megvilágításba a felidéző szertartás mozzanatai, hogy meghatnak, megrendítenek minket anélkül, hogy prédikációt hallgatnánk; és azzal a talán meg sem fogalmazott meggyőződéssel hagyjuk el a templomot, hogy meg kell térnünk: régi bűneinket el kell hagynunk, nem várhatunk tovább.

Milyen megrendítő, hogy a végtelen Isten emberré lévén nem harci paripán, hanem szelíd kis állaton, számaron vonul be Jeruzsálembe! Ki hitte volna, hogy Isten így jön el? Az állatok szolgálata mellett megjelennek a növények is: a friss ágak, amelyeket puha szőnyegként eléje terítenek. Az egész föld hódol a Teremtő előtt, a leterített ruhákban pedig az emberi civilizáció és kultúra borul le szerényen a lába elé. És a gyerekek ajkán felhangzik az igazság: ő Dávid Fia, a Messiás, akit Isten megígért az ősatyák és próféták által...

Minden szentmisében van egy pillanatnyi Virágvasárnap, az átváltoztatás előtt, mert nem más az, mint az Úr hatalommal való érkezése és bevonulása a keresztény lélekbe a szentáldozás által. Benne áldottak vagyunk mi is.

„Hozsanna a magasságban!” Úgy hangzik ez, mint Karácsony éjszakáján az angyali szózat: *„Dicsőség a magasságban Istennek. Békesség a földön a jóakarátú embereknek.”* Isten áldása, Jézus a mi békességünk. Benne van kiengesztelődésünk és örök nyugalomunk, vele az ég, Isten jelent meg a földön, és a föld, az emberi természet emelkedett az égbe.

Jézust az angyali világ is dicsőíti. A mi gyatra éneklésünk az ő tökéletes dicséretük földi visszhangja. Angyalok sokasága gyűlik az oltár közelébe, és csatlakozik a nagy és egyetemes, valahol a földön minden pillanatban megvalósuló virágvasárnapi bevonuláshoz.

Nagyhét

Virágvasárnap, B évben

Mk 11,1-10 (vagy Jn 12,1-12); Iz 50,4-7; Fil 2,6-11; Mk 14,1-15,47

„Sokan az útra teregették köntösüket, mások meg a lombos faágakat, amelyeket a réten vágtak. Akik előtte jártak, és akik kísérték, így kiáltottak: Hozsanna! Áldott, aki az Úr nevében jön!”

Sokan, de nem mindnyájan. A város éli tovább a maga megszokott életét. Érzéketlen az Isten érkezésére, nem áll meg, nem figyel, nem csodálkozik. Így van ez azóta, hogy a bűnbeesett Ádám fiai fölépítették első városukat, s így is lesz mindaddig, amíg az utolsó város is össze nem dől az utolsó napon.

Jeruzsálem lakóinak összességéhez képest ez a *sokan* nevetségesen kevés, mégis ez a kisdud nyáj felelős az egész város üdvösségéért. Körmeneteinknek, melyeken énekszóval kísérjük végig az oltáriszentségben jelen lévő Urat a város utcáin, súlyos teológiai mondanivalójuk van, mert szembesítik a csip-csup ügyekben nyüzsgő vagy éppen közömbösen bámészkodó várost Krisztussal. Létezhet-e élesebb kontraszt a test kívánságától és a szemek kívánságától uralt vásári bazárok és a Legszentebbet kísérők ünnepi vonulása közöttinél?

De ennél több is történik. A körmenet a várost a teremtő isteni jelenlét erőterébe emeli, azaz visszahelyezi eredeti összefüggésébe, ahonnan kiszakadt. A körmenet azt is kifejezi, hogy Istentől jöttünk, vele járjuk életünk útját, s hozzá is térünk vissza.

Kétes értékű az a fajta rajongás, mely egy egész várost magával ragad, még ha látszólag őszintén Jézus Krisztusért lelkesednek is. A háttérben mindig olyan önző, politikai vagy gazdasági érdekek és elvárások húzódnak meg, melyeknek Jézus nem tud és nem is akar megfelelni. A rajongók hada így rövidesen megcsappan – mint mikor az élet kenyérének mondta magát, s ezért sokan megütközve a kemény beszéden elpártoltak tőle –, és győz a tömegvonzás törvénye: a virágvasárnapi ünneplőket a város beszippantja, elnyeli. Sok száj, melyből a mai napon „Hozsanna” hangzik, pár nap múlva már „Feszítsd meg!”-et kiált.

Jézus azonban az egész városért és az egész népért följánlotta halálát, nem csak a hűségesekéért. Mindenkinek megszerezte a belépés lehetőségét abba a városba, amely felé mi is zarándokolunk: a mennyei Jeruzsálembe. Annak a városnak lakói közül nem sokan vagy kevesen, hanem kivétel nélkül mindenki hódol az Úr előtt, és mond neki „ékes éneket” – örökkön-örökké.

Nagyhét

Virágvasárnap, C évben

Lk 19,28-40; Iz 50,4-7; Fil 2,6-11; Lk 22,14–23,56

„Nyissátok meg a kapukat, és táruljatok fel, örök kapuk, hadd menjen be a dicsőségnek Királya!”

Az Egyház szent liturgiája Virágvasárnappal kezdi a Szent Háromnap ünneplését, elővételezve az Úr szenvedéstörténetének emlékeztét a passió éneklésével, de a húsvéti győzelem ragyogását is az ünnepi bevonulással és a *Hozsanna* éneklésével. Ha Virágvasárnap nélkül érkeznénk a Szent Háromnapba, féltő, hogy Jézus egyéni történetét idéznénk föl csupán, a pert, a kínzásokat, a kivégzést. A mai szegényes, mégis dicsőséges bevonulás azonban már azt is ünnepli, hogy a mi Urunk győzött a halálon, és szent vére által megtörve a sátán uralmát a megváltásra szomjazó emberiséget az örök kapukon át a mennyei Atya házába vezeti.

Ezen a napon megtanuljuk újra átlépni a Szentegyház küszöbét, úgy, ahogy kell: a megváltás mélységes hitével, az örök életnek és a test dicsőséges feltámadásának szilárd reményével s a Szentlélek által szívünkbe árasztott mennyei szeretettel. Az Egyház kapuja ugyanis az utolsó ítélet, a dicsőséges feltámadás és az örök élet kapuja.

A mai napon nem egyszerűen körmenetet tartunk, hanem ünnepélyes bevonulást, mely önmagában is jelzi a húsvéti misztérium lényegét, hogy a mi Urunk, Jézus Krisztus ebből a világból emberi testével-lelkével bevonult az Atya dicsőségébe. Ő maga mondta az utolsó vacsorán: *„Most elmegyek ahhoz, aki küldött engem.”* És: *„Aki bennem hisz, az átment a halálból az életre, illetve: annak örök élete van, és nem esik ítélet alá.”*

Ennek fényében bűnbánatot kell tartanunk: hányszor léptük át a templom áldott küszöbét unalommal, üres és hideg szívvel! Hányszor beszéltünk az Egyházzal hálátlanul és szeretetlenül! Irgalmazz nekünk, megváltó Királyunk, Jézus! Ne zárd be előttünk szent Egyházad földi és égi kapuját, szelíd Királyunk, Jézus!

A mai szentmise olvasmányai mind arról beszélnek, hogy az Úr dicsőségébe való bevonulás útja a végsőig menő öнкиüresítés és megaláztatás. De hiszen az Úr dicsősége, a Szentháromság belső élete is csupa önjárandékozás: egyik személy sem tart meg semmit önmagának, hanem az Atya a Fiúnak, a Fiú az Atyának adja szeretetének teljességét, a Szentlelket, s őt árasztják ki ránk, emberekre is.

Virágvasárnap ezért nemcsak Nagypéntek és Húsvét titkát előlegezi, hanem Pünkösödét is. A pünkösdi Lélek van jelen a mai nap túlárado örömeiben, abban a tiszta és komoly örömben, mely *a kereszt által jött az egész világra.*

Nagyhét

Nagyhétfő

Iz 42,1-7; Jn 12,1-11

„Íme az én szolgám, akit támogatok, választottam, akiben kedvem telik.”

Nézd Jézust: ez a szemlélés vezet be a Nagyhét s a Szent Háromnap titkába. Őt szemlélve minden a helyére kerül és elnyeri értelmét.

Júdás esete figyelmeztet arra, hogy a szegények ügyének felkarolása könnyen puszta ürüggyé válhat, ha csupán a szegényeket nézzük és nem Jézust. Aki őt szemléli, a szegényeket is észreveszi, és helyesen fogja felismerni, mit kell tennie értük, mert benne látja őket, s őt látja bennük. Csak az ismerheti fel a szegényekben Krisztust, aki már elég sokat szemlélte őt kizárólagos figyelemmel, mint oly sokan a szentek körül.

Új evangelizációról beszélünk és a sokféle ínségről, amelyet nem nézhetünk tétlenül. Közben megfeledezünk arról, hogy mindenekelőtt önmagunk evangelizációjára kell gondot viselnünk, s erre nincs jobb alkalom, mint az Urunk, Jézus Krisztus szenvedésének, halálának és feltámadásának misztériumaiban való elmélyülés. Hogy hirdethetnénk szóval és tettel, életünkkel az evangéliumot, ha nem hagyjuk, hogy előbb bennünket járjon át szívünk mélyéig? Mit tudunk adni a szegényeknek, a szenvedőknek, a hitetleneknek, ha érzéketlenül megyünk el hitünk legmélyebb titkai mellett?

Ismét Máriától kell tanulnunk, aki újra csak példát ad nekünk, hogyan figyeljünk az egy szükségesre. Az ő ingyenes, pazarlóan nagylelkű szeretete méltó egyedül ahhoz a túláradó tékozló szeretethez, amelyet Isten Fia irántunk tanúsított. Az ő csendes, háttérbe húzódó, ugyanakkor ünnepet rendező lelkülete illik ahhoz a misztériumhoz, amelynek megünneplésére készülünk. S az ő tiszteletteljes, alázatos hódolata jár annak, aki áldozat lett értünk, hogy elvegye bűneinket.

Ez a néhány nap az igazi keresztény lelkigyakorlat. Olyan lélekkel kell készülnöm rá, mintha életem utolsó Húsvétját ünnepelném itt a földön. Félre kell tennem a legnemesebb ügyeket, legfontosabb feladatokat is, háttérbe szorítani az emberi szempontokat, és szememet Jézusra függeszteni. Így talán azt is észreveszem, amikor a kínzások közepette rám tekint, mint egykor Péterre, aki ettől a pillantástól újjászületett a bűnbánat könnyeiben.

Nagyhét

Nagykedd

Iz 49,1-6; Jn 13,21-33.36-38

„Miután Júdás átvette a falatot, azonnal kiment. Éjszaka volt.”

Tegnap, ma és holnap Júdás az Evangéliumok „főszereplője”. Valójában azonban nem igazi szereplő, csak a sötétség hatalmának eszköze, akiben jól végigkövethető a gonoszság feltartóztatathatlan mechanizmusa. Egyben intés is mindannyiunknak, amely ijesztő lehetősége hívja fel figyelmünket.

A tegnapi Evangéliumban Júdás okvetetlenkedő megjegyzése még csak egyszerű ünneprontás volt, s a rosszindulatot és irigységet egy nemes ügyre való hivatkozás leplezte. Jézus tapintatos válaszában megvédte Máriát, akárcsak egy más alkalommal nővérével, Mártával szemben, ugyanakkor azonban már előre jelezte saját halálát, amikor temetéséről beszélt. Távoli figyelmeztetés volt ez Júdásnak, aki azonban nem hallgatott rá.

A mai Evangéliumban Jézus a bemártott falatot nyújtja Júdásnak. Ez a gesztus mintegy az utolsó figyelmeztetés, még egy végső lehetőség felkínálása. Júdás elveszi a falatot, de mindjárt belészáll a sátán. Ez azt jelenti, hogy véglegesen döntött: utoljára is elutasítja a felé nyújtott kezét. Jézus ezt látva szólítja fel: *„Amit tenni akarsz, tedd meg mielőbb!”* Ezzel is kifejezésre juttatja, hogy nem tehetetlen elszenvetője, hanem irányítója az eseményeknek: elfogatása, megkínzása és halála csak akkor következik be, amikor ő kinyilvánítja, hogy *„elérkezett az óra”*.

A holnapi Evangéliumban Máté evangélista Júdás és a főpapok alkujáról is beszámol. És Jézus arról beszél, hogy most dicsőül meg az Emberfia. A sötétség hatalmának órája elérkezett, a gépezet beindult, de Jézus a gonoszság erőit Isten terve megvalósításának szolgálatába állítja.

Az Izajás könyvéből vett három ének Jahve szolgájáról ezt előlegezi meg a Nagy hét első három napján. Rávilágít Jézus küldetésének lényegére, melyben egyszerre jut érvényre az Atya akaratához való hűség és az emberek iránti, vértanúságig menő szeretet.

Nagyhét

Nagyszerda

Iz 50,4-9a; Mt 26,14-25

„A tanítványok úgy tettek, ahogy Jézus meghagyta nekik, és elkészítették a húsvéti vacsorát.”

Kétféle előkészület zajlik egymással párhuzamosan a mai Evangéliumban: Jézus elfogatásának és perének előkészítése, ahol diadalt ül az emberi gonoszság, illetve az utolsó vacsoráé, ahol Jézus szeretetének legnagyobb jelét készül adni.

E kétféle készület végső soron ugyanabba az irányba, a kereszt felé mutat, arra az eseményre irányul, amely emberi oldalról kivégzés, gyilkosság, Jézus felől nézve azonban az emberiség bűneiért felajánlott engesztelő áldozat.

A kétfajta előkészületnek megvannak a külső mozzanatai, de fontosabbak a belsők, amelyek a szívek mélyén születnek. Jézus ellenfelei szívének gondolatait bőven volt alkalmunk megvizsgálni és elemezni az elmúlt hetek során: irigység, féltékenység, szűkkeblűség, keményszívűség, harag, gyűlölet és megátalkodottság kavargott bennük.

Jézus szívében egyszerre van fájdalom és öröm. Fájdalom, mert el kell hagynia ezt a világot, s azokat, akiket szeretett. Fájdalom, mert még előbb azok fogják elhagyni őt. Fájdalom az emberi gonoszság és bűn miatt, amely mint zúgó örvény készül elnyelni őt. Fájdalom, amely a vajúdo asszony fájdalmához hasonlatos, s amelyet felvált az öröm, mert ember született a világra. Öröm, mert az Atya akaratához mindvégig hűséges maradt. Öröm, mert együtt lehet azokkal, akik kitartottak mellette, s átadhatja nekik legnagyobb ajándékát, amelyet most még nem értenek ugyan, de elfogadják és átveszik, s majd később meg is értik. Öröm, mert bár küldetése látszólag kudarcot vallott, ezen az estén titokzatos, minden emberi elképzelést messze felülmúló módon kinyilatkoztathatja azt, amiért e világra jött.

Ebből az egyetlen vacsorából él azóta is a világ, s születik meg a mennyország, az a menyegzős lakoma, amelynek asztalához mi is meghívást kaptunk Jézus Krisztus drága vére árán.

Húsvét Szent Háromnapja

Nagycsütörtök – Esti szentmise

Kiv 12,1-8.11-14; 1Kor 11,23-26; Jn 13,1-15

Nagycsütörtök olyan mélységesen megjelöli a Krisztus-hívő lelkét, érzésvilágát, de még a testét is, hogy ne is merjen vállalkozni senki se papságra, se szüzi életre, se házasságra anélkül, hogy bele ne merült volna a mai estén és éjszakán megnyilatkozó misztikus szerelembe, annak a titoknak végtelen gazdagságába, hogy a mi Urunk, Jézus *szerezetének legnagyobb jelét adta*. Az Úr vacsorájának bensőséges édessége és a véres haláltusa magánya összetartozik. Ez az igazi szeretet ára, s ha a szereteté, akkor az emberségé is. Légy pap vagy szerzetes, házas vagy egyedülálló, ha életedben nincs jelen ez a felbonthatatlan szeretetszövetség és ugyanakkor a végsőkig való magára hagyatottság és a vérrel verítékezés lehetősége, még nagyon az elején tartasz a Krisztus-követésnek. Jó azt tudatosítanunk magunkban, hogy a gyertyafényes, meghitt templomi virrasztás mögött valójában életünk legsötétebb órái húzódnak.

Mosni kezdte tanítványainak a lábát. Szellemünk és szívünk mindig lemarad az igazán jelentős történekek főséges nagyságához, drámaiságához képest. Péter és a többi apostol csak az Úr Jézus halottaiból való feltámadása után visszatekintve érezhette át ennek az estének és történéseinek egyedülálló voltát. Így vagyunk mi is mindannyian. Csak halálunk után, amikor eláraszt bennünket a dicsőség világossága, fogjuk megpillantani földi életünk eseményeit, többek között ezt a mai napot is, és látjuk, hogy Isten szent Fia nem a lábunkat, hanem a szennyes lelkünket, legbenső énünket mosta meg. Látni fogjuk, hogyan kezdte mosni első büntudatunk és szentgyónásunk óta, és hogyan mosta utolsó gyónásunkig, és mi még csak nem is szabadkoztunk, mint Péter. Szinte természetesnek vettük, hogy van szabadulás a bűntől, amit a világ nem ismer, hiszen csak az önfelmentés hazug ideológiáiról és pszichológiai praktikáiról tud.

„Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre!” Jöjj el, Szentlélek, és segíts rajtam! Egyedül te ismered Isten mélységeit és az én mélységeimet is. A mai nap legszebb titka éppen a két mélység találkozása. Itt most a végtelen isteni mélység az emberi mélységet, az én elesettségem mélységeit hívja, szólítja. Segíts, Szentlélek, hogy meg tudjam köszönni mindazt, amit ezen az estén kapott az Anyaszentegyház: az apostolok utódait, a püspököket és a papokat, a szentmisét, a szentáldozást, és a megmaradó krisztusi jelenlétet az oltáriszentségben. Nincsenek szavak megköszönni azt a végtelen, szerelmes isteni gyöngédséget, melyet ez a legszentebb szentség jelent. Emiatt otthon nekem ez a világ. Elvonulnak lelki szemeim előtt szentségimádásaim oltárai – gyermekkoromtól mostanáig. Micsoda gyönyörűséges belső történet ez! Miért nem ismeri föl ezt a titkot az emberiség? Majd felismeri az utolsó nap éles ragyogásában mint elszalasztott legnagyobb kegyelmet, és akkor, és éppen ezért

*„sírásunk mégegyszer fölszabadítja a tengert,
mielőtt asztalhoz ülnénk.”*

(Pilinszky János)

Majd halálfélelem vett erőt rajta, és még állhatatosabban imádkozott: verejtéke mint megannyi vércsepp hullott a földre. Megfosztják az oltárokat díszeitől, mert Isten oltárát, Jézus arcát véres veríték borítja. Az apostolok alszanak, míg az Isten Fia szenved. Ez az alvás jellemző ránk; nem bírjuk elviselni, felfogni Isten szenvedését, és félünk Isten szeretetétől.

Jézus ártatlan emberi akarata is vérrel verítékezés árán igazítható az Atya akaratához, hát akkor hogyan lenne nekem is nehéz egész vallási életem, hitem legnagyobb feladatát megvalósítani: Isten szent akaratába belevetni akaratomat? Jézus azonban kiérdemelte nekem, hogy ne legyen olyan nehéz. Ő egyedül szenvedett – én nem vagyok egyedül: ő maga van velem, bennem. Édes titok ez!

„Virrasszatok és imádkozzatok, hogy kísértésbe ne essetek!” Virrasztani és imádkozni: egy és ugyanaz. A test imádsága a virrasztás, a lélek virrasztása az imádság. Testestül-lelkestül kell megnyílni Isten előtt: ez a győzelem útja minden kísértés felett. A mai éjszakán a legnagyobb kegyelmet kérem: a mindhalálíig tartó állhatatosságot... Azt kérem, hogy amikor elérkezik az én magamra hagyatottságom és gyötrődésem órája, Olajfák hegyi éjszakámban ragyogjon az én fénylő csillagom, Krisztus, és vele tudjam mondani: *„Atyám, legyen meg a te akaratod... Bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek...”*

Húsvét Szent Háromnapja

Nagypéntek

Iz 52,13–53,12; Zsid 4,14-16;5,7-9; Jn 18,1-19,42

Ma nem annyira a szentírás szövegeire figyelek elmélkedésemben, hanem arra, hogy milyen emberi magatartást kér tőlem a liturgia Szentlelke, milyen egzisztenciális alapállást, hogy egyáltalán helyesen hallgathassam Isten Igéjét.

Elnémulva leborulni. Ma a papság a szent szertartások kezdetén leborul, lefekszik a földre a nyitott tabernákulum előtt. Nincs ének, nincs hangzó szó, nincs beszéd. A nyitott tabernákulum Jézus megnyitott oldala. A szent Kereszt alatt vagyunk most. Itt a Szentlélek megtanítja a bűnös ember alaphelyzetét Isten végső megjelenése, kinyilatkoztatása előtt: ez az adoráció alaphelyzete.

Így kellene elnémulva minden áldott nap leborulni a keresztre feszített Szeretet előtt hosszú percekig – legalább lélekben – minden teológiai fakultásnak, minden püspöki irodának, minden katolikus intézménynek, kolostornak és családnak.

Nincs igazabb emberi helyzet.

A megújulás, a felkelés, az ige új füllel történő hallgatása, egy szebb és szeretőbb közösség létrejötte csak innét forrásozhat. Két ember mélységes szeretete, szövetsége is csak ebből a teljesen magányos és mégis együttes leborulásból épülhet föl. A kezdetek kezdete nem az igehallgatás, nem a hangos imádság, hanem a néma leborulás. Ezt ma szeretném megtanulni a szent pátriárkáktól, a prófétáktól és Isten minden szentjétől.

Hittel felnézni a keresztre. A mai szent Evangélium, a János-passió és a szent kereszt leleplezése a Szentlélek műve, aki azt akarja, hogy hittel feltekintsek az Úr keresztjére: „*Íme, a keresztnak fája, melyen a világ üdvössége függött, jöjjetek, imádjuk!*” A leleplezett feszületnek ez a néma, hittel történő nézése, szemlélése az üdvösség forrása.

Aki a keresztre feszített Isten sebeire föltekint mint üdvösségének, élete végső megmentésének, beteljesülésének forrásaira, az üdvözülni. A szentírás minden kijelentése csakis is itt, a Kálvária hegyén lesz egyértelmű. A kereszt hittel történő szemlélése az írások megértéséhez vezet; nem akadémikus, hanem egzisztenciális megértéshez, amelyből az Egyház igazi élete fakad. Ezért írja Szent Pál: *Tőlem azonban távol legyen másban dicsekedni, mint a mi Urunk, Jézus Krisztus keresztjében...*

Bizonyos értelemben az egyházi év legmagasabb hegycsúcsára jutottunk fel. Jézus titokzatos jelenlétében (hiszen ő mint feltámadott már örökre jelen van) a Kálvária hegyéről lehet rátekinteni életem titokzatos vonulataira: arra, hogy honnét, hová. Minden, ami van, és mindenki, aki létezik, és minden esemény, ami eddig megtörtént és meg fog történni, csakis innét látható helyes arányaiban és igaz valóságában.

A szinoptikus evangéliumokban arról olvasunk, hogy Jézus keresztre feszítésének órájában sötétség borult a földre. Ez a sötétség földidézi a teremtés kezdetét, *amikor a föld puszta volt és üres, sötétség borította a mélységeket, és Isten lelke lebegett a vizek fölött.* De megjeleníti a bűnbeesett, megváltatlan ember állapotát is, ezt a nemlétezés sötétjénél is sűrűbb sötétséget, mely fölött nem lebeg Isten Lelke, mert Isten szeretetét visszautasította az ember. Jézus halálának pillanatáig, vagyis addig a pillanatig, amikor a megváltás megtörtént,

és ítélet helyett a megbocsátás szentsége létesült, a végső értelmetlenség áthatolhatatlan éjszakája borult az emberiségre.

Szent János evangélista viszont, akinek passiója a mai napon elhangzik, már az isteni irgalomból született új világról beszél, az új teremtésről, mely fölött ismét ott lebeg az Isten Lelke, a pünkösdi Lélek. Egyetlen evangélista sem állt a keresztnél, csak ő, s annyira elkápráztatta az új világ ragyogása, az a fény, mely Krisztus halálából áradt szét az egész világra, mindent és mindenkit bearanyozva az isteni irgalom sugaraival, és melyhez képest a teremtés hajnalán születő világosság csak halvány derengés volt, hogy a sötétségről ő „meg is feledkezett”.

Persze, hogy nem beszél sötétségről, hiszen Máriával, Jézus anyjával, a szeplőtelenül fogantatott, kegyelemmel teljes Szűzanyával állt a keresztnél, akiben a teremtés ártatlansága Fia kereszthalálának végtelen érdemére való tekintettel létezésének első pillanatától fogva eredeti fényében tündökölt. Persze, hogy nem említi a sötétséget, mert attól az órától fogva házába fogadta azt, akiben a világosság soha nem vált sötétséggé.

Miközben ruháit szétesztják, egy darabból szőtt köntösére, Mária keze munkájára sorsot vetnek, az Üdvözítő utolsó szavaival a szeretett tanítvány anyjául rendeli Máriát, s utolsó sóhajával átadja nekik Lelkét, így szöve egybe Titokzatos Testét, az Egyházat. Ezért áll fényben a mai napon a Golgota. A Jézus halálából születő élet már jelen van, megtestesült. Ezért ragyog fel ma még fényesebben az Egyház misztériuma, a Szeplőtelen Szűznek és azoknak, akiket Jézus szeret, a Szentlélektől fogantatott, örök közössége.

Húsvét Szent Háromnapja

Nagyszombat – napközben

Isten igéje nélküli nap! Igaz, van szentírásolvasás a reggeli Lamentációban (Jeremiás siralmi), de nincs áldozatbemutató, szentmise, hiszen az éjszakai vigíliamise már Húsvét szentmiséje, és így nincs evangéliumolvasás sem. Amikor éjszaka felhangzik az Evangélium, az már Húsvét napját jelzi.

Ezen a napon a csend által szól hozzám az én Istenem, és Jézus sírban fekvésének képe, ikonja által... Jézus számára is volt üzenete az égből jövő csöndnek. Az Atya akkor szólt hozzá utoljára a földön, amikor Jézus lelke megrendült a szenvedések keserű árnyékától a templomudvaron, amikor Atyja nevének megdicsőülését kérte. És majd szól hozzá a most következő éjszaka a 2. zsoltár szavával, amely az örökkévalóság éneke az Atya és a Fiú között: „*Én fiam vagy te, én ma szültelek téged*” – és erre a szóra a sírban fekvő test megdicsőül: romolhatatlan, örökkévaló, átistenült test lesz.

A két szó között azonban ott van a csönd.

Meg kell tanulnom ezt az édes-rettenetes csöndességet. Két isteni ige, két prédikáció, két szentírásolvasás, két találkozás között ott van a kereszthalálból részesítő csönd. Ki kell bírni ezt a csöndet: ez a szeretet ára. Ez maga a bizalom, hogy nem azért hallgat Isten, mert elfelejtett, hanem azért, mert isteni életébe akar belenöveszteni engem.

Az emberi szeretet két jele között ott van a rémséges és gyönyörűséges hallgatás: olyan az, mintha nem élnénk, mintha élőhalottak lennénk, mert csakis a szeretet jeleiből élünk: a két jel között mi marad? A jel emléke és a várakozás az új jelre: mint Krisztus két eljövetele között az emlékezés (*anamnézis*), amely maga a szentmise, és a várakozás a második eljövetelre, amely a keresztény lét mélyén levő Advent. De a szentmise a Szentlélek teremtő ereje által a szeretet emlékét jelenvalóvá teszi, és így az Úr végső eljövetelét elővételezi. Két egymást valóban szerető ember között is ott van valami hasonló a két jelzés között: jelenbe hozó emlékezés és titokzatos eljövetel. Az emberi szeretet csöndje is csak a Szentlélekben viselhető el, mert nincs két szeretet, hanem csak egy, amióta Isten emberré lett és *kiárasztotta szívünkbe szeretetét a nekiünk adott Szentlélek által*.

Húsvét Szent Háromnapja

Húsvét vigíliája

Ter 1,1–2,2; Kiv 14,15–15,1; Ez 36,16-17a.18-28; Róm 6,3-11; Mt 28,1-10

A keresztségre készülők, a hittanulók és velük mi mindannyian, akik már megkeresztelkedtünk, ezen az éjszakán még egy összefoglaló oktatásban részesülünk. Az olvasmányok közül egyik-másik elhagyható, vannak azonban olyanok, amelyeknek mindenképpen el kell hangzaniuk.

Olvasni kell a világ teremtéséről, mert ezen az éjszakán a föltámadt Jézusban a világ újjáteremtését, az új eget és új földet szemléljük. Ádám bűnbeeséséről is kellene hallanunk, hiszen az új Ádámban, Krisztusban istengyermeki életet nyertünk engedelmissége révén.

Hallanunk kell az egyiptomi szabadulás történetét, nemcsak azért, mert ez előképe a Krisztus vérében végbement szabadulásnak és a végső világvégi egyetemes szabadulásnak, hanem mert Isten korábbi nagy tetteit nem szabad elfelednünk. Az Egyház Izrael megszabadulásáért is hálát ad, és azt is ünnepli. Olvasni kell a próféták jövendöléseit a tiszta vízről, amely lemossa a bűnt (ez a keresztség), az új leheletről, melyet a Feltámadott közöl velünk (ez a Szentlélek), az új szívről (a megkeresztelt ember új teremtmény), az új törvényről, amely az új szívbe lesz írva (ez a szeretet). A keresztelés szertartása után aztán az Evangélium végső világosságában „asztalhoz ülhetünk”, mint az emmauszi tanítványok, és vehetjük az élet kenyerét, magát a föltámadt Krisztust.

A mai éjszaka olvasmányrendje tükrözi az ősi hitoktatást, amelynek anyagáról azt mondja Szent Ágoston: a hittanulóknak mindent meg kell tanítani a világ teremtésétől kezdve Krisztusig, de csak nagy vonalakban, és arra rámutatva, hogy mindezt szeretetből tette értünk az Isten.

Igazából ez a mai éjszaka egy titokzatos emmauszi út, ahol nem egyetlen szentírási szöveg ragyog fel az éjszakában lámpásként, hanem egyszerre az egész ószövetségi szentírás fénybe borul a feltámadt Krisztus jelenléte miatt, hiszen ő *Mózesen kezdve valamennyi prófétánál megmagyarázta, ami az Írásokban őróla szól*. Az emmauszi tanítványoknak nem csupán az értelmük világosult meg, hanem szívük is lángolni kezdett, mert itt nemcsak összefüggések megértéséről van szó, hanem egy pár perc múlva történő belobbanásról, amikor felismerik őt a kenyértörésnél: mindent megértenek, vagyis a teremtést, a történelmet, Izrael útjait; az összes korábbi isteni ígéretet, mert nyilvánvalóvá lesz számukra, hogy Jézus Krisztus Isten Fia, valóságos Isten és valóságos ember.

A mai éjszaka tanít meg minket elmélkedni a szentírásról, amely csak a Krisztusba vetett hit fényénél és a kenyértörés szentmisés valóságában érthető, ugyanakkor az írások (az Ószövetség) Krisztusra vetnek fényt: „*Hát nem ezeket kellett elszenvednie a Messiásnak, hogy bemehessen dicsőségébe?*”

Csak a „beavatottak”, vagyis a megkereszteltek, megbérmáltak és a hittel áldozók „érthetik meg” a maguk teljességében az írásokat, mert azok Jézus Krisztusban vannak, aki az írások Alfája és Omegája, kulcsa, világossága, értelme és beteljesítője.

Ebben az éjszakai nagy bevonulásban hozzánk társul a Feltámadott, hiszen a tűz, amelyet megáld az Egyház, jelképezi a nekünk adott Szentlelket, aki feltámasztotta Jézust a sírból. Tehát ugyanazon Lélekben van Jézus embersége, mint amely Lélek bennünk van a hit által („*Istenünk, te szent Fiad által isteni fényességed tüzét azaz a Szentlelket adtad híveidnek...*” – hangzik a tűzszentelési könyörgésben). Erről a tűzről gyűjtjük meg a húsvéti gyertyát, amely

a Feltámadott jelenlétének látható jele: Krisztus világossága; de meggyújtjuk saját gyertyáinkat is, mert bennünk is él és világít a Jézust feltámasztó Lélek. Így a Szentlélektől megvilágosítva és fölemelve Jézus feltámadott létmódjára olvassuk végig nagy vonalaiban az egész szentírást – majd szenteljük meg a keresztelendők számára a vizet. A tűz (a Lélek: az égő húsvéti gyertya) beleereszkedik a vízbe, mert vízből és Szentlélekből születik újjá az ember Isten igéje által.

Csak ezután ülhetünk asztalhoz az éjszaka közepén az emmauszi tanítványok boldog és megrendítő felismerésével, de most már az apostoli közösségben, ahol Péter vezetésével teljessé vált a hitvallás.

Minden szentmise rövidítve ezt az utat járhatja be velünk, mert abba akar beavatni minket a liturgia Szentlelke, ami a mi igaz történetünk: hogy mi mind Jeruzsálemből (a Paradicsomkertből) jövünk szomorúan e világ útjaira, de hozzánk társul az élet Ura, az Isten szent Fia, a föltámadt Krisztus, és igéjével megvilágosít, szent testével és vérével új életet ad, és visszavezet; de már nem a régi Jeruzsálembé, hanem az újba, ahol angyalok és szentek sokasága vár bennünket.

Húsvét Szent Háromnapja

Húsvétvasárnap, A évben

ApCsel 10,34a.37-43; Kol 3,1-4, Jn 20,1-9

„Krisztussal együtt ti is feltámadtatok. Keressétek tehát azt, ami odafönt van, ahol Krisztus ül az Isten jobbján.”

Ahhoz, hogy föltámadhassunk, előbb meg kell halnunk. Szent Pál apostol természetesnek veszi, hogy a Krisztus-hívő meghalt a bűnnek és ennek a pusztulásra ítélt világnak. Nem szimbolikusan, nem átvitt értelemben, hanem valóságosan. Az a szakítás, amit a keresztyének meg kell tennie a bűnnel és a bűn világával szemben, semmi máséhoz nem mérhető, csak a halálhoz, mert a halál visszafordíthatatlan folyamat – a legsikeresebb szakítás az előző állapottal: aki meghal, semmit sem visz magával a régi életből.

A kegyelem hatására képessé válunk erre. Ha nem így volna, Isten nem kívánná meg tőlünk. Sajnos, ezt a radikális szakítást a legtöbben mégsem tesszük meg, ezért Krisztusban való életünk lefojtott, pislákoló láng, és az a veszély fenyegeti, hogy kialszik. Szavakban megtesszük ugyan, de kikapukat hagyunk nyitva az előző világ számára. Szándékunk, fogadásunk sem egészen teljes, pedig igenis képesek volnánk rá. Ebből azután megalkuvások, bonyolult önbecsapások és igen nagy zavarok sorozata következik.

A Krisztushoz tartozás olyan totális szakítást követel a bűnnel és mindennel, ami a bűnt nyilvánvalóan előkészíti, elismeri, védelmébe veszi, hogy csak a halál visszafordíthatatlanságához hasonlítható.

A szentek életében minden esetben ott van ez a tiszta, visszavonhatatlan döntés. Egyik-másikat ez a döntése egész életére meg is szabadította a kísértéstől, mint például Aquinói Szent Tamást, aki egyszer keményen elutasította a paráznaságot, és azután soha többé nem gyötörte a kísértés.

Az ilyen Krisztusban és Krisztusért meghalt ember megtapasztalja Krisztus föltámadásának erejét. Valóban úgy él, mint aki új világra támadt fel a halálból. Nem is keresi többé az Élt a holtak között, a sírban, a leplek között, a megdicsőült Üdvözítőt e világ nyilvánvaló ürességeiben, hanem ezeknek az ürességeknek üzenetét megértve már csak az odafentvalókat keresi, amelyek egyben „idebentvalók” is, vagyis az újjászületett ember szívének örök húsvéti valóságai.

Húsvét Szent Háromnapja

Húsvétvasárnap, B évben

ApCsel 10,34a.37-43; Kol 3,1-4 vagy 1Kor 5,6b-8; Jn 20,1-9

„*Aki hisz, elnyeri bűnei bocsánatát.*”

Krisztus dicsőséges testben való föltámadásának eseményével nem olyan kapcsolatban vagyunk, mint eggyel a régmúlt események közül, amelynek valamiképpen haszonélvezői vagyunk.

Annak a hitnek, amely a szeretett tanítvány szívében fogan meg először a lepleket látva – még mielőtt Jézus megjelent volna neki –, köze van a mi mostani életünkhöz; belenyúlik legszemélyesebb életrétegünkbe, sőt életünk lényegét képezi.

Ez lesz nyilvánvaló az Olvasmányból, a Pünkösdi lángtengeréből előlépő Szent Péter beszédéből: „*Aki hisz, elnyeri bűnei bocsánatát.*” A bűnbocsánat újjáteremtés. Jézusba kapaszkodva kiléphetek eddigi életem halotti lepleiből, s a hit által Jézusba iktatva az anyag, az ösztönök és az egész világ fölötti uralomban részesülök. A bűnbocsánattal visszaadta szabadságomat. Nem számít többé a múlt. Szent halála végtelen érdemeiért megnyílt előttem az atyai háznak, Isten belső életének ajtaja. Ez a belső, lényegében láthatatlan történet, Húsvét lényege itt és most érint engem. A megbocsátás oly nagy esemény, hogy az életünk értelméül függ tőle. Ha nem bocsát meg, akit szeretünk, s akit megbántottunk, akár az öngyilkosságig menően is értelmét veszti a létezés. Ezért Húsvét töredelmes szentgyónás nélkül nem Húsvét, legfeljebb csak annak utánzata, mert csak így valósulhat meg, hogy aki hisz benne, elnyeri bűnei bocsánatát.

A választható két Szentlecke bármelyikét is olvassuk a mai napon, mindkettő arról szól, hogy Jézus Krisztus feltámadása itt és most számunkra létező, bennünk végbemenő esemény is egyben: *Meghaltatok* – olvassuk a kolosszei levél részletében –, *és életetek el van rejtve Krisztussal az Istenben*. Életünk magja: személyiségünk, lelkünk minden örökkévalóságra rendelt képességével együtt (szabadság, szeretetre való képesség, értelem, akarat) a hit által Krisztussal Isten legbelső életébe lett beágyazva. Ez a feltámadás előzetes eseménye, lényege, elővételezése. Attól függ a mi üdvösségünk, hogy ezt mennyire vállaljuk fel, mert egy ajándékot el is kell fogadni.

Mennyiben haltál meg az Istent visszautasító világ számára és szakítottál eddigi bűnös életeddel? „*Nem tudjátok, hogy egy kevés kovász az egész tésztát megkeleszti?*” *El a régi kovással!* – írja az Apostol az első korintusi levélben. A Húsvét előtti életből semmi rosszat, alantat bele ne keverj Húsvét utáni életedbe. Nem arról van szó, hogy mindjárt vétkezhetetlenné válj, hanem hogy ne alkudj meg rosszra való hajlamoddal. Ebből fakad Húsvét múlhatatlan ragyogása és békessége, mellyel köszönt bennünket a mai napon a Feltámadott.

Húsvét Szent Háromnapja

Húsvétvasárnap, C évben

ApCsel 10,34a.37-43; 1Kor 5,6b-8; Jn 20,1-9

„Simon Péter látta az otthagytott lepleket és a kendőt. A tanítvány is, aki először ért a sírhoz, látta mindezt és hitt.”

Simon Péter látását, nézését az eredeti görög szöveg azzal az igével jelöli, mely az abszolút objektivitásra törő emberi megfigyelést jelenti: csak semmi beleolvasás a dolgok látható valóságába. A szeretett tanítvány látását kifejező ige viszont olyan emberi látást, szemlélést jelöl, amely képes a dolgok felszíni megjelenésén keresztül mintegy intuícióval belelátni a lényegbe.

Az előbbi a férfiakra jellemző hozzáállás, az utóbbi inkább a nőkre. A férfi az objektivitás embere. Ha Ádám nem vétkezett volna, akkor ez az objektivitás a férfit állandóan Krisztushoz vezette volna, a végső tényhez és valósághoz. De Ádám vétkezett, s ezzel látása beszűkült, és az objektivitásra törekvésből ideológia lett, mely röviden így foglalható össze: a külső világ jelenségei nem hordoznak belső üzenetet. De egy szál virág kedvesednek, a frissen vasalt ing, amit édesanyád kikészít vasárnapra, vajon nem hordoz üzenetet? A leplek elhelyezkedése az üres sírban ugyancsak üzenet értékű annak számára, aki nem csak testi szemével lát.

Itt a régi világnak bizonyos szempontból totális túlhaladásáról van szó. *Krisztusban nincs többé férfi és nő.* Ez nem azt jelenti, hogy nem számítanak a nemek, hanem hogy Jézus Krisztus és az ő feltámadása nem lehet bezárva a férfira vagy nőre jellemző látás viszonylagosságába és esetlegességébe. Az ember képes Istenre, azaz teljes mértékben képes túllépni önmagán. Ennek példája a szeretett tanítvány. Nincs szüksége angyali híradásra, még a Feltámadott megjelenésére sem, hogy higgyen: elég belelátnia a tényekbe azzal a tudattal, hogy végtelenül szeretve van, örökkévaló, isteni szeretettel.

Az tehát, hogy a magunk férfias vagy női módján szeretjük Jézust, jó, de nem elégséges ahhoz, hogy átvigyen bennünket ebből a világból a másik világba, az időből az örökkévalóságba, a halálból az életre.

Egyedül az segít túllépni ezen a világon – a hit megszületése ez –, ha hisszük és elfogadjuk Húsvét legnagyobb üzenetét: azt, hogy ő előbb szeretett bennünket, és szeret ma is, teremtő, halottakat dicsőségre támasztó szeretettel.

Húsvét nyolcada

Húsvéthétfő

ApCsel 2,14.22-33; Mt 28,8-15

„Összehívták a nép vezetőit, és tanácsot tartottak. Azután sok pénzt adtak a katonáknak.”

A Húsvét előtti utolsó tanácsülés témája Jézus pere volt. Húsvét után ismét csak Jézus miatt kénytelen összegyűlni a főtanács. A Húsvét előtti tanácskozás Jézus elítélésével ért véget, most pedig feltámadásának hírére akarják elfojtani. Mindkét akcióhoz pénzre volt szükség: Jézus kézre kerítéséért Júdásnak fizettek, most a katonákat vesztegetik meg.

Mi változott akkor Jézus halálával? A Húsvét utáni első napon minden ott folytatódik, ahol Nagypénteken abbamaradt. Mindkét esemény mögött a gyilkos sátánnal találkozunk, aki a Mammon képét ölti. S miközben a jóság és gonoszság közti hasadék nemhogy megszűnt volna, de még tovább mélyül, körös-körül az alvó város szellemi-lelki közönye terpeszkedik. Látszólag semmi sem változott, a történelem vakon és céltalanul megy tovább a maga útján, hogy maga alá temessen mindent és mindenkit, aki gögösen azt képzei, meg tudja változtatni a változtathatatlant.

De vajon valóban ez a helyzet? Látjuk a sírtól sietve távozó asszonyokat, akiket a Feltámadott a tanítványokhoz küld, azzal az üzenettel, hogy menjenek Galileába. Majd ott látjuk Pétert a tizenegy kíséretében, lélekkel és erővel eltelve, amint hangos szóval tanúskodik Jézus feltámadásáról.

Valami mégis megváltozott! Gyökeres fordulatot vett a tanítványok élete, akik álmaik csúfos kudarca után megszégyenülve kullogtak haza. Jézus ismét összehívja őket, és küldetést bíz rájuk, mely az egész világhoz szól. A történelem mégsem vak és céltalan többé – Jézus adott neki új irányt és célt, a Feltámadott. És összefoghatnak a gonoszság erői, hogy mindezt megpróbálják bagatellizálni, elleplezni, hitelteleníteni, erőfeszítéseik sorra kudarcot vallanak.

Milyen az én életem? A feltámadott Úrral való találkozás adott-e neki új irányt, célt, lendületet? Kiléptem-e az álmos közömbösségből, az alacsony érdekek megvesztegethető kiszolgálóinak sorából? Átérezem-e, hogy Krisztus kiragadott mindabból, ami körülvesz, s ugyanakkor visszaküld éppen oda, ahonnan kiemelt, hogy az élet jóhírére közvetítem az embereknek?

Húsvét nyolcada

Kedd

ApCsel 2,36-41; Jn 20,11-18

„Hátrafordult, és íme, Jézus állt előtte. Nézte, de nem ismerte föl, hogy ő az.”

Mária Magdolnának a könnyek elfátyolozták szemét, úgyhogy nem látta meg, hogy Jézus áll előtte. Jézus is sírt földi életében, de ő könnyein át mindig látott bennünket, és megrendültségében is arra figyelmeztette a halott Lázár nővérét, Mártát, hogy minden lehetséges annak, aki hisz.

Mária Magdolna saját veszteségét siratja. Még csak nem is Jézust magát gyászolja, hanem amiatt sír, hogy *elvitték a testét, és nem tudni, hová tették*. Ez a gondolat foglalja le egészen, és ragaszkodása Urának holttestéhez megakadályozza abban, hogy fölismerje az Élőt. Az angyalok láttán nem ijed meg, de nem is örvend, gépiesen felel a kérdésükre, nem vár tőlük sem részvétet, sem segítséget.

A kertésznek hitt Jézushoz pedig egy rögeszmés kétségbeesett próbálkozásával fordul: *„Uram, ha te vitted el, mondd meg, hová tetted, hogy magammal vihessem.”* Néz, de nem lát, *„hallja a hangot, érti a szót”*, mint Ágnes asszony az Arany-balladában, de nem fogja föl. Akaratán kívül mégis kimondja a titkot, hiszen a föltámadott Úr valóban *„elvitte”* a halott Mestert – mindörökre.

Jézus pedig, akárcsak az emmauszi tanítványok előtt, egy apró, szinte jelentéktelennek tűnő gesztuson keresztül, személyes benső érintéssel ismerteti föl magát – nevéen szólítja: *„Mária!”*

Íme Húsvét legmélyebb titka! Nem elég látni és hallani a feltámadott Urat, ez még kevés ahhoz, hogy valóban találkozzunk vele. Egy szó kell, egy mozdulat, amely minden kétséget kizáróan csak ötöle jöhet, s amely egyben szívünk mélyéig megérint bennünket. Ez az igazi húsvéti esemény! Olyan benső történés, amely semmiféle külső igazolást nem igényel, amely az evidencia villámfényével világít meg mindent. Ilyenben részesült Tamás apostol is, akit az Úr felszólított: *„Tedd ide ujjadat és nézd a kezemet!”*, s aki a sebhelyek érintésével már mit sem törődve kiáltott fel, Jézus lábához borulva: *„Én Uram, én Istenem!”*

Ez az isteni érintés egyben sürgető felhívás: egy percig sem maradhatok meg ezután önsajnálatomban, de a találkozás kegyelmét sem sajátíthatom ki. Küldetésem van testvéreimhez, s a kapott isteni jelet úgy őrizhetem meg leghűségesebben, ha sietek közölni velük az örömhírt, amelyet rám bízott az Úr.

Húsvét nyolcada

Szerda

ApCsel 3,1-10; Lk 24,13-35

„Aranyom, ezüstöm nincs. De amim van, azt neked adom.”

Sokszor az akadályoz meg bennünket a jócselekedetekben, hogy azt hisszük, nekünk nincs semmink, amivel segíteni tudnánk. Miért gondolod, hogy azt kell adnod, amid nincs? Miért nem adod azt, amid van?

Van szemed, hogy észrevedd, ki az, aki segítségre, vigasztalásra szorul. Van kezed, hogy fölemeld, hogy elvedd tőle a terhet, amely alatt görnyed. Van időd, hogy meghallgasd panaszát, hogy gyógyírt adj szíve sebeire. Van szíved, hogy szeresd.

Ne panaszkodj, hogy a szentmisén szórakozottság, unalom vesz erőt rajtad, az ünnepek üresek és csalódást okoznak, ha úgy lépsz be a templom ékes kapuján, hogy észre sem veszed azokat, akik a te segítségedre várnak.

Szeretnél olyan „élményben” részesülni, mint az emmauszi tanítványok, akiknek szíve lángolt az örömtől, míg Jézus beszélt hozzájuk? Vágyakozol te is arra, hogy felismerd őt a kenyértörésben, a szentmisében? Gyakorolj irgalmasságot! Ismerd fel őt még az úton, mindazok képében, akikkel jót tehetsz.

A szentmise nem a csengetéssel és az introitus éneklésével kezdődik. Hosszú-hosszú út előzi meg, amelyen járva újra meg újra szembetaláljuk magunkat testi-lelki nyomorúságban szenvedő embertársainkkal. Ha nem tekintünk rájuk, ha elmegyünk mellettük, mint a pap és a levita az irgalmas szamaritánusról szóló példabeszédben, hogyan léphetnénk az irgalmas Isten jelenlétének terébe? Hiába lépjük át a templom kapuját, ugyanabban a világban maradunk, ahol addig is voltunk: önzésünk sivár és terméketlen pusztaságában.

Gyakorolj irgalmasságot a názáreti Jézus nevében, nem teátrális gesztusokkal, hanem a figyelmesség és részvét mindennapi cselekedeteivel. Legyen tekinteted olyan, mint az övé és az apostoloké: biztató, vigasztaló, megerősítő. Ne leereszkedve, áldozatod nagyságát érzékeltetve tégy jót másokkal, hanem engedd, hogy szentáldozásaid következményeként maga az Úr Jézus Krisztus tegyen általad jót.

Hiszen Péter és János sem a saját dicsőségüket keresték a csodával, hanem annak dicsőségét, akinek nevében irgalmasságot gyakoroltak. Nem elismerésre, hálaára vártak, hanem Isten hatalmáról akartak bizonyosságot tenni. Nem szenzációt akartak kelteni, hanem hitet ébreszteni.

Húsvét nyolcada

Csütörtök

ApCsel 3,11-26; Lk 24,35-48

„Miért ijedtetek meg, és miért támadt kétely a szívetekben? Nézzétek meg kezemet és lábamat! Én vagyok.”

A Feltámadott teljességgel azonos azzal a Jézussal, aki Betlehemben született, Názáretben nevelkedett, József mesterségét gyakorolta, majd szóval és tettel hirdette Isten országának örömhírét, s akit elfogtak, halálra ítélték és keresztre feszítettek. Ez az azonosság keresztény hitünk sarkalatos pontja. Ha a feltámadott és megdicsőült Krisztus csak a fejünkben él, ha csak az apostolok hitében támadt fel, akkor a belé vetett hitnek semmi értelme sincs!

Jézus maga is érezteti ezt, amikor sebhelyeit mintegy azonosító jelként felmutatja dicsőséges testén: *„Nézzétek meg kezemet és lábamat!”* És Tamásnak: *„Nyújtsd ide az ujjadat és nézd a kezemet! Nyújtsd ki a kezedet és érintsd meg oldalamat!”* Ugyanaz vagyok, akit keresztre feszítettek és meghalt.

Mindazonáltal Jézus többet tesz ezzel személyazonosságának igazolásánál. Kinyilatkoztatást ad arról, hogy testestül-lelkestül van jövőnk. Nem csupán a lélek él tovább a halál után, hanem testünkre is megdicsőülés és örök élet vár a feltámadáskor.

Ebben az összefüggésben kell értelmeznünk a tanítványoknak mondott köszöntését is: *„Békesség nektek!”* Nem egyszerű üdvözlő formula ez, hanem a Szentháromság közösségének, az isteni életnek közlése. A krisztusi békesség ugyanis nem a lélek nyugalma, szélcsendje csupán, hanem a Szentlélekben való átformálódás, végleges részesedés Isten nyugalmából.

Jézus úgy tárja fel a ránk váró örökkévalóság titkát, hogy egyben fényt derít a múlt eseményeire, a próféta jövendölésének értelmére is. Ez is a Szentlélek kiárasztásával történik, és ez a megvilágosítás végigvonul az Egyház egész történelmén, valahányszor a Szentlélek sugallta írásokat a Szentlélek fényénél értelmezik.

De még ez is kevés. Örök életünk, jövendő dicsőségünk zálogát, saját feltámadott testét kezünkbe is adja az eucharishtiában. A tanítványok kedvéért evett, hogy eloszlassa félelmeiket, most viszont önmagát adja eledelül, hogy szorongásainkat végleg elvegye. Valahányszor magunkhoz vesszük őt a szentáldozásban, és az eucharisztia anyagát mulandó testünk asszimilálja, lélekben őhöz hasonlóvá hasonulunk, lelkünk eltelik kegyelemmel, Isten életével, és a jövendő dicsőség zálogát nyerjük.

Húsvét nyolcada

Péntek

ApCsel 4,1-12; Jn 21,1-14

„Rossz néven vették, hogy tanítják a népet, és hirdetik Jézus példájával a halálból való feltámadást... Letartóztatták tehát Pétert és Jánost.”

Az Úr Jézus pere tovább folytatódik tanítványai életében. Ahogy őt letartóztatták, úgy most az apostolokat is letartóztatják. Egyelőre ugyan szabadon bocsátják őket, de legközelebb már megbotozzák, fogságba vetik, végül meg is ölik őket, akárcsak Mesterüket.

Az apostoli Egyház titokzatos, de egyben kézzelfogható módon is újraéli Jézus Krisztus szenvedésének misztériumát a történelem folyamán, egészen a mai napig. Századunkban is üldözték, kigúnyolták, fogságba vetették, megverték és halálra ítélték az Egyházat, de mindannyiszor új életre támadt: a vértanúk vére magvetéssé lett.

Miért gondolod, hogy te kimaradsz ebből? Jézus élete sajátos módon megismétlődik a te életedben is. A szenvedések közepette ismerheted meg te is már ebben az életben feltámadásának erejét. Hogy legyen elég bátorságod kitartani az Úr mellett, tekints a két apostolra: Péterre és Jánosra.

Péter az, aki úgy szereti az Urat, hogy meg sem várja, míg a bárka partot ér, hanem a vízbe ugrik, és siet Jézushoz. A tisztuló szeretet példaképe, aki megsiratja hűtlenségét, és megvallja az Úr iránti szeretetét. János pedig az, akit az Úr szeret, aki elsőként ismeri fel Jézust, aki a legérzékenyebben reagál az Úr szavára és jelenlétére, aki az üres sír és a leplek láttán hisz.

Mindezek azért írtattak le, hogy merjünk egyszerre Péter és János lenni: olyan tanítványok, akik tudják, hogy Jézus szereti őket.

Életünk különböző szakaszaiban hol egyik, hol másik kerül előtérbe. Vannak időszakok, amikor az Úr elhalmoz szeretetének édességével, amikor mintegy mézesheteket töltünk vele, s alig győzzük elfogadni kényeztető szeretetének jeleit. S adódnak olyan helyzetek, amikor rajtunk a sor, hogy szeretetünket kinyilvánítsuk, hűségünket bizonyítsuk a megpróbáltatások között – az előbbieket megerősödésünket, az utóbbiak a szeretetben való növekedésünket, fejlődésünket szolgálják.

Ha János szemével nézzük és felismerjük Jézust, s ha Péter bűnbánó szeretetével közeledünk hozzá, akkor vele fogunk szenvedni, de meg fogjuk tapasztalni feltámadása erejét is.

Húsvét nyolcada

Szombat

ApCsel 4,13-21; Mk 16,9-15

„Mi nem hallgathatunk arról, amit láttunk és hallottunk.”

A jeruzsálemi főtanács, amelynek sikerült elérnie Jézus fizikai megsemmisítését, most még tovább megy: szellemileg is el akarja pusztítani. Ehhez azonban már kevésnek bizonyulnak eszközei: a fenyegetés, a fenytetés, a gyilkosság. A főpapoknak csalódnuk kell, ha azt hiszik, el tudják feledtetni, el tudják fojtani azt a szeretetet, melyet az emberiség az Istenemberben megtapasztalt, azt az önmagát igazoló, fönséges, tiszta világot, amelyet az evangéliumban megismert, és azt a jövőt, amelyet Jézus feltámadásában megpillantott.

Legyen bármilyen erős az emberi hatalom, kémhálózata, erőszakszervezetei és fegyveres arzenálja révén félelmetes dolgokra képes, mégis eleve kudarcra van ítélve, mert tehetetlen a feltámadás erejével szemben. A keresztényüldözések Nérótól kezdve a fasiszta és kommunista diktatúrák egyházellenes törekvéseiig mind a krisztusi hit megerősödését és a kereszténység megújulását eredményezték.

Ahol erőszakkal akarják elfeledtetni Jézus Krisztus nevét, ott ragyog fel csak igazán, mert az üldöztetés idején valóban a lényegre figyelünk: Jézus nevére, vagyis az ő személyére, s minden másnak csak annyiban tulajdonítunk jelentőséget, amennyiben vele összefügg. Ilyenkor nem saját ügyességünkbe, módszereinkbe, intézményeinkbe vetjük bizalmunkat, hanem egyedül Jézus Krisztusba.

Akkor hát kívánjuk magunknak az üldöztetést? Ne örüljünk annak, hogy szabad nyíltan megvallani hitünket, templomba járni, a keresztény értékrend szerint élni és nevelni gyermekeinket, az egyházi óvodákban, iskolákban, egyetemeken?

Nem erről van szó. A kereszténység minősége nem politikai rezsimek függvénye, hanem a belső hozzáállásé. Belülről kell megindítanunk most önmagunk ellen egyfajta üldözést: kemény önmegtagadásnak alávetnünk vágyainkat, érzéseinket, hajlamainkat, lemondanunk hatalomról, gazdagságról, kényelemről. Akár vallásszabadságban élünk, akár üldözésben van részünk, kereszténységünk annyiban krisztusi, amennyiben a vele való személyes kapcsolat élte. Ez pedig lehetetlen anélkül, hogy ki-ki le ne mondana még saját magáról is érte! Csak ez az a kereszténység, amelyen nem vesznek erőt földi hatalmak, de még a pokol kapui sem.

Húsvét II. hete

Vasárnap, A évben

ApCsel 2,42-47; 1Pét 1,3-9; Jn 20,19-31

„Tamásnak pedig ezt mondta: »Nyújtsd ide az ujjadat, és nézd a kezemet! Nyújtsd ki a kezedet, és érintsd meg oldalamat! Ne légy hitetlen, hanem hívő!« Tamás így válaszolt: »Én Uram, én Istenem!«”

Nem kétséges, Tamás miatt, Tamásért jött el Jézus nyolc nap múlva. Minden megjelenése a személyes szeretet és törődés megnyilatkozása. Mert hallotta, amit Tamás mondott a többi apostolnak, és látta gondolatait. Oly közel került hozzánk föltámadása által szent emberségével is, hogy most, míg én e sorokat olvasom, fölém hajol, belép szívem rejtett világába, gondolataimat, elhatározásaimat és érzelmeimet jobban ismeri, mint én magam. Tudja azt is, amit talán én nem is tudok, hogy hol van hitem gyöngeségének, szeretetem tökéletlenségének forrása. Hallja, amit másoknak mondok, figyel arra, hogy beszélek róla. Minden érdekli, mert szeret engem.

Ha azzal segíthetne most rajtam, hogy megjelenne, és megmutatná sebeit, akkor meg is jelenne. Ha azonban nem jelenik meg, akkor ez a jobb, ez az, ami üdvösségemre szolgál. El akar vezetni azok boldogságára, akik nem látták, és mégis hisznek benne.

A kísértések közepette, Jézusom, szent sebeidhez menekülök. Segíts, hogy olyan megrendült lélekkel tudjam nézni az isteni szeretet végső kinyilatkoztatásának e szent jeleit, mint Tamás apostol, és szívből kiálthassam: „*Én Uram, én Istenem!*” Titokzatos, szent Testeden, az Egyházon is vannak sebeik – ezek a te sebeid, te viseled őket. Mi ejtettük, de te hordozod őket, mégpedig értünk való szeretetből.

Az Egyház igazi sebeit a kívülállók nem látják, még a félig-meddig hívők sem, csak szentjeinek tárja fel Jézus Krisztus ezt a rettenetes látványt: azt a sok gyöngeséget, kishitőséget, keményszívűséget.

Amíg az Egyházra nem úgy tekintünk, mint Krisztus Titokzatos Testére, és az Egyház sebeit nem úgy nézzük, mint Krisztus szent sebeit, addig elmegyünk az Egyház igazi valósága mellett.

Add meg, Uram, nekem azt a kegyelmet, hogy Egyházad sebeiben ne csak az emberi gyarlóságot és bűnt lássam, hanem isteni szereteted végtelen türelmét is.

Húsvét II. hete

Vasárnap, B évben

ApCsel 4,32-35; 1Jn5,1-6; Jn 20,19-31

„Ő az, aki víz és vér által jött, Jézus Krisztus. Nem csupán víz által, hanem víz és vér által. És a Lélek tesz tanúságot róla, mert a Lélek igazság.”

A víz és a vér csak a Lélek tanúskodása által lehet Jézus Krisztus eljövételének eszközévé.

Amikor Jézus megkeresztelkedett a Jordán vizében, mikor alámerült bűneink tengerébe, végső nyomorúságunkban is vállalva bennünket, a Lélek lebegett fölötte, és tanúskodott róla, hogy ő az Isten egyszülött Fia, aki e világba jött.

Amikor a kereszten szent vérét ontotta, s meghalván átadta Lelkét a kereszt alatt álló Máriának és Jánosnak, ugyancsak a Lélek tanúskodott róla, s elővételezve már itt megtörtént a pünkösdi esemény és az Egyház születése.

Figyeljünk fel arra is, hogy amikor a katona lándzsája megnyitotta oldalát, *onnan vér és víz folyt ki. Az tanúskodik erről, aki ezt látta és az ő tanúsága igaz.* Miért igaz az ő tanúsága? Mert a pünkösdi Lélek elnyerése után a Szentlélek tárta fel Krisztus halálának értelmét: Isten egyszülött Fia a mi üdvösségünkért halt meg, annyira valós halállal, hogy oldalából vér és víz (vérsavó) folyt ki.

A víz, a vér és a Lélek hármasságában felvázolódik a beavatás szentségeinek valósága. A keresztség vizében a Lélek cselekvő tanúsága által eljött hozzánk Jézus Krisztus, és isteni természetéből részesített minket. Amikor pedig szent vérét magunkhoz vesszük (a pap a Szentlelket hívja a kenyérre és a borra, hogy azok Krisztus testévé és vérévé legyenek), ismét eljön hozzánk új és egyedülálló módon, feltámadott testével, melyen a szent sebeket viseli, azokat, melyeket Tamásnak megmutatott. A szentségi hit Jézusban mint az Atya Egyszülöttében, aki víz és vér által jött e világba és az életünkbe a Lélek közreműködő tanúskodása által, máris legyőzte bennünk a halálba és kárhozatba igyekvő világot.

Csak azok a szívek és lelkek tudnak úgy egyesülni, ahogy azt legszebb és legmerészebb álmukban sem gondolták volna, akik az istenellenes, bábeli zűrzavarba visszazuhant világot legyőző hittel tekintenek Krisztusra. Ahol ő a Szentlélek erejéből születő szentségek által jelen van, ahol a szentségeket hittel és élő reménységgel vesszük, ott megvalósul a jeruzsálemi ősegyházban felragyogó igazi szeretetközösség is.

Húsvét II. hete

Vasárnap, C évben

ApCsel 5,12-16; Jel 1,9-11a.12-13.17-19; Jn 20,19-31

„Az Úr napján elragadtatásba esem.”

Van, hogy a fölséges és mindenható Úr kicsi teremtményét egyszer csak elragadtatásba ejti, szinte tudtán és akaratán kívül. Általában azonban számít a mi közreműködésünkre is. Aki valóban hiszi, hogy Jézus Krisztus Isten megtestesült Fia, aki feltámadt a halálból, végtelenül szeret és örök életre akar vezetni minket, annak részt kell vennie az elragadtatásban is. Nem rendkívüli látomásokra gondolok, hanem a hit teljes kibontakozására.

Mi akadályozza, hogy elragadtatásba essem?

Isten élete, amely a keresztség óta bennem van, és a tudás, amelyet Krisztus adott nekem, egy végtelen óceánba zúduló hatalmas folyam. Sajnos, nem merem egészen átengedni magam a sodrásának. A parton maradok és sziklákba, fákba, evilági, mulandó dolgokba kapaszkodom, hogy el ne ragadjanak az örökkévalók.

Pedig el kell engedni ezt a világot, lemondani mindenről, még önmagamról is, hogy részem lehessen az isteni örökségben. Az aszkézis, lemondás és az elragadtatás együtt jár: ha egyszer hagyom magam elragadni, legyőzve félelmemet az egészen más Istentől, mindjárt megtapasztalom a vele való találkozás elragadtatott örömét. Ez fölbátorít a további lemondásra, s a szeretet még mélyebb, édesebb elragadtatására vezet.

Jézus Krisztus fönséges ismerete kezdi értelmemet kitéríteni a logikai megismerésen túlra, vágyaimat minden földi jón messze túlra, ahol már egészen vele vagyok. Ebben a fönséges Jézus-ismeretben látom helyes módon a világot, az emberi történelmet és saját sorsomat; megtanulom, mit jelent a hit józan elragadtatásába esni, s meglátni egy pusztulásra ítélt világ és értelmetlennek látszó emberi történelem mélyén a saját szívembe rejtett örök életet. Elragadtatva lenni ettől az élettől: a hit normális, természet szerinti állapota.

Húsvét II. hete

Hétfő

ApCsel 4,23-31; Jn 3,1-8

„Egy szívvel-lélekkel felfohászoktad Istenhez... Mindnyájan elteltek Szentlélekkel.”

Péter és János által a Szentlélek ma a hiteles keresztény szemlélődésre és az ebből fakadó imádságra tanít bennünket. Négy összetevője van ennek a hiteles szemlélődésnek, s így a keresztény imának és életnek is.

Az első az a valóság, amelyet mi magunk tapasztalunk, ami velünk történik. A második a teremtés isteni ténye. A harmadik az ószövetségi kinyilatkoztatás. A negyedik pedig a mi Urunk, Jézus Krisztus, a Feltámadott.

A keresztény szemlélődés nem okok után kutat, hanem a hit figyelő szemével egységben látja ezt a négy elemet.

Hogyan? Úgy, hogy azt, ami történik velünk, Isten kinyilatkoztatásának fényénél értelmezzük. A kinyilatkoztatás első igazsága pedig a teremtés, vagyis hogy létezésünk mindenestől a teremtő Istennek köszönhető, aki a nemlétezésből hívott elő és tart fenn bennünket. Az ószövetségi kinyilatkoztatás azért lényeges, mert Isten választott népének adott üzenete keresztény létünkre is érvényes, végső értelmét éppen Jézus Krisztus halálának és feltámadásának fényében nyeri el, hiszen Jézus az a kulcs, amely az Ószövetség zárját megnyitja értelmünk előtt, s akiben beteljesedik mindaz, amit Isten Izraelnek megígért.

Az az imádság, amelyben ez a négy elem együtt található, mindenekelőtt az Egyház zsolozsmája. Benne a zsolotárók az Ószövetségben adott isteni kinyilatkoztatást foglalják össze imádság formájában, és már a Jézus Krisztusban nyert beteljesedés fényében. A teremtés tényét pedig nem csupán akkor idézi fel a zsolozsmaimádság, amikor kifejezetten említi, hanem mély értelműen utal rá azzal, hogy átszövi a nappalt és az éjszakát, s ezzel az idő egészét, valamint cselekedeteinket, életünk minden eseményét a teremtő Istennel hozza kapcsolatba. Ezért az egyéni szemlélődés és imádság legtermékenyebb talaja éppen a rendszeres zsolozsmázás. Ez az imádság azt a látást ajándékozza a keresztény embernek, amelyben egyedül ítélni meg helyesen saját helyzetét és a világ dolgait, s azokat a szavakat adja ajkára, melyekre maga a Szentlélek tanít.

Húsvét II. hete

Kedd

ApCsel 4,32-37; Jn 3,7b-15

„A hívők sokaságának egy volt a szíve-lelke.”

A feltámadt Jézus legnagyobb csodája ez a történelemben, amely a mélyben már megvalósult, de a felszínen még az Egyházon belül is csak néhány kivételes pillanatban válik láthatóvá. Az eredeti bűn olyan hasadást támasztott ember és ember között, hogy a szívek és lelkek igazi egységét csak Jézus Krisztus, az Isten Fia volt képes visszaállítani kereszthalála által, amelynek gyümölcse a Szentlélek kiáradása, az újjászületés a keresztség szentségében. Minden megkeresztelt ember ugyanarra az életre született újjá, amelyre Jézus az ő halandó testében feltámadásakor: a Szentháromság isteni életére, örök dicsőségére.

Ez a fajta, az egyazon belső isteni élet szerinti egység emberi erőfeszítéssel elérhetetlen, viszont a keresztség által már létrejött. Hatékonyá azonban csak akkor válhat, ha felismerjük és vállaljuk. Az Egyház egységét tehát nem kell és nem is lehet létrehozni, mert már a Szentlélek megvalósította. Nekünk, az Egyház tagjainak az a feladatunk, hogy vállaljuk ezt az egységet és felragyogtassuk az élet minden területén: az értelem, az akarat, az erkölcs és érzület világában.

A jeruzsálemi ősegyház éppen ezért örök példakép előttünk. A közöttük lévő egység áthatotta mindennapjaikat, megjelent a felszínen is: *mindenük közös volt*. Mindenekelőtt gondolkodásukban és életükben voltak egyek, s ez nyilvánult meg külsőleg, az anyagi javak megosztásában is.

A szíami ikrek közös élete kényszerállapot, betegség, amelytől meg kell szabadítani őket. Két keresztény ember létezése azonban nem ezen a felületen, biológiai szinten, de még csak nem is erkölcsi síkon, hanem az élet ősforrásában, Istenben kapcsolódik össze. Ott, ahol mindegyikünk legegységesebb, legszemélyesebb élete ered.

Könnyű megjósolni, hiszen a mélyben már megvalósult, hogy mi lesz az Egyház jövője: csakis az, ami a jeruzsálemi közösségben a kezdetekkor már megnyilvánult. Ahol legalább ketten-hárman meglátják, hogy mennyire egyek, s ezt a Léleknek engedelmességgel állandó megtérések fáradságos, de békét adó erőfeszítésével a felszínre is hozzák, ott megszületik a Krisztus melletti leghatékonyabb tanúságtétel, s akkor elhiszi a világ, hogy őt valóban az Atya küldte.

Az ember ősidők óta csak álmodozik arról, hogy szívében-lelkében egy legyen a másik emberrel, de ezt el nem érte. Krisztus Lelke azonban megvalósítja bennünk.

Húsvét II. hete

Szerda

ApCsel 5,17-26; Jn 3,16-21

„Menjetek és hirdessétek az örök életről szóló tanítást!”

Mi az örök életről szóló tanítás újdonsága?

Az, hogy itt nem a halál után kezdődő, túlvilági létről van szó, hanem arról, amiről a János-evangéliumban olvasunk: a szentháromságos isteni életről, amely a hit által már itt a földön kezdetét veszi bennünk. Az *örök* jelző itt nem végtelen hosszú időtartamot jelöli hanem a földihez képest más minőségű, isteni életre utal.

Ahogy van növényi, állati és emberi élet itt a földön, úgy van egy másfajta élet, amely azok osztályrésze, akik hisznek Jézus Krisztusban, az Atya küldöttében. Ez az élet, mivel Isten élete bennünk, nincs alávetve a növény, az állat és az ember evilági léte törvényeinek. A Szentlélek élete ez bennünk, aki Jézus Krisztus fiúságában részesít, s így az Atya gyermekeivé tesz bennünket.

A feltámadott Jézus első szava a tanítványokhoz: „*Vegyétek a Szentlelket!*” A Szentlélek az, aki kiárad bensőnkben, és átalakítja létezésünk legmélyét. Ez több, mint a lélek továbbélése a halál után, és több, mint egy halott visszahívása erre az életre. Olyan élet, amelyben nem látunk halált soha többé, istenfiúságunk szintjén ugyanis nem halunk meg. Ez az istengyermeki élet, amely már itt a földön megkezdődött bennünk, átnyúlik a halálon túlra, és tart az örökkévalóságon át.

A mai Evangélium első mondatát ebben az értelemben kell fölfognunk. Felfedezzük, hogy Jézus a Szentháromságról beszél: Úgy szerette Isten (az Atya) a világot, hogy egyszülött Fiát (Jézus Krisztust) adta oda, hogy aki benne hisz, el ne vesszen, hanem örök élete legyen (a Szentlélekben).

Akiben ez az élet munkál, annak nem kell tartania az ítélettől sem. A hit által már átment az ítéleten, és Isten gyermekeinek a biológiai élethez képest egészen más minőségű életét éli. A testi halálnak semmiféle hatalma nincs ezen az életen. A halállal csak ez a földi élet zárul le, amely születésünk pillanatától kezdve a megsemmisülés felé tartott. Ennek az életnek folyamán azonban megismertük Jézus Krisztust, és a hit által új életet nyertünk benne, amely az idők végén majd teljes dicsőségében kinyilvánul az egész világ előtt.

Húsvét II. hete

Csütörtök

ApCsel 5,27-33; Jn 3,31-36

„Ezeknek a dolgoknak tanúi vagyunk, mi és a Szentlélek.”

Istengyermeki életünk Pünkösdkor kezdődött, amikor is Isten nem szűkösen, hanem túláradó bőséggel ajándékozta nekünk Szentlelkét, aki Isten legbensőbb életébe vont be bennünket. Ezért a keresztény hit nem egy bizonyos tanítással való értelmi-érzelmi azonosulás, hanem élet, amely túlmutat a földi lét keretein.

Nekünk nem a földön járó Jézus nyomába kell szegődnünk, mint az apostoloknak. Nem keresztalálában kell felismernünk, hogy ő valóban Isten Fia, mint ahogy a római századosnak. Nem is feltámadásában kell őt Úrnak és Istennek vallanunk, mint Szent Tamásnak. Számunkra minden Pünkössdel kezdődött, a Szentlélek kiáradásával a kereszttségben, amikor Krisztus élete betöltött bennünket, s a hit által egyre jobban kibontakozik bennünk.

Tanúságtételünknek innen kell forrásoznia. Tanúskodni Jézusról nem azt jelenti, hogy elmondom a történetét, nem is csupán azt, hogy megvallom őt mint Megváltómat, még csak nem is azt, hogy hirdetem az ő tetteit és tanítását, hanem végső soron azt, hogy ugyanazt az életet élem, amit ő. Az ő istengyermeki életét a magam körülményei között. *A mi és a Szentlélek* kifejezés így egészen más értelemben tűnik fel előttünk: azt jelenti, hogy rajtunk keresztül a Szentlélek tanúskodik, s az ő erejével az Atyához vonzhatjuk embertársainkat, miként Jézus tette.

Ez a Jézushoz való hasonulás átalakítja egész életünket. Nem körülményeinket változtatja meg, hanem benső világunkat, viszonyunkat elsősorban Istenhez, majd magunkhoz, embertársainkhoz és a dolgokhoz.

Vannak, persze, akik külsőleg is Krisztushoz válnak hasonlóvá, például megjelennek kezükön és lábukon az ő sebei, a stigmák. A belső stigmatizáltság azonban fontosabb. Azt jelenti, hogy sebzettségeink, külső-belső szenvedésünk mind-mind Krisztus szenvedésévé lesznek, az ő szenvedésévé a világ életéért.

Húsvét II. hete

Péntek

ApCsel 5,34-42; Jn 6,1-15

„*Van itt egy fiú, akinél öt kenyér és két hal van, de mi ez ennyinek?*”

Tegnap elmélkedésünk fényében a mai olvasmányokat egy magasabb szinten, Pünkösdi világosságában kell újraolvasnunk és értelmeznünk. A kenyérszaporítás története Húsvét és Pünkösdi előtti esemény; megtörtént, elmúlt. Jézus földi testével nincs többé közöttünk. Nem nyújtja ki többé kezét, hogy hálát adva szétossza az emberek között a kenyeret és a halat.

De nem is azokra a mozzanatokra kell figyelniük, amelyek soha vissza nem hozhatók, hanem azokra, amelyek örök jelentéssel bírnak. Hiszen a kenyérszaporítás csodája, akárcsak a pusztabeli manna, előképe egy nagyobb, isteni valóságnak.

A kenyér arra a kenyérre utal, melyet Jézus az utolsó vacsorán önmaga testeként osztott ki tanítványainak. Ezt erősíti a mozdulat azonossága és az *eucharisztészasz* (hálát adott) ige használata. A pap kezéből ma is százakhoz, ezrekhez jut el ez a kenyér, és táplálja bennük az isteni életet. A hal pedig a korabeli zsidó ember számára a végidőket jelenti (erre utal az apostoloknak adott ígéret is: „*Emberek halászává teszek titeket*”). Vagyis Jézus nagy erővel meghirdeti, hogy vele elkezdődik a végső korszak: Isten utolsó és végső üzenetét közli az emberrel, és máris ő maga, Isten van jelen az ő népe számára.

Van egy további üzenete is ennek a történetnek. Ha mi is Jézushoz hasonlóan átadnánk magunkat az Atyának, és úgy adnánk hálát, és kezdenénk szétosztani, amink van, a kenyérszaporítás csodája ma is megismétlődne, mint ahogy meg is ismétlődik ott, ahol Istennek átadott életű emberek osztják a kenyeret. De ne csak arra a kenyérre figyeljünk, amely csupán halandó életünk fenntartására szolgál. Inkább arra törekedjünk, hogy minket is felhasználhasson Isten, hogy áldását továbbadva tápláljuk azokat, akik órá éheznek.

Húsvét II. hete

Szombat

ApCsel 6,1-7; Jn 6,16-21

„Nagyon megijedtek. De Jézus bátorította őket: »Én vagyok, ne féljete!«”

Az embert félelem keríti hatalmába, ha olyannal találkozik, ami felülmúlja őt és ami fölött nincs hatalma. Ezért keltenek benne rémületet a természet erői: a szélvész, a vihar, a tűzvész, az árvíz vagy a földrengés. De a legnagyobb félelmet a természetet is felülmúló transzcendens világ ébreszti benne: *Nagyon megijedtek.*

Isten az embert olyannak teremtette, hogy érzéke, sőt képessége legyen rá. A természetfelettitől való rettegés, az Istentől való sötét félelem már a bukott Ádám sajátja, s ez a félelem közrejátszhatott a bűnbeesett ember vallásainak kialakulásában. Ebben az értelemben lehet igazság a marxi valláskritikában. A kereszténység azonban ebből a kijelentésből született: „Én vagyok, ne féljete!”

Ugyanakkor ki mondhatná közlünk, hogy már teljesen evangéliumi ember, és szeretetében nincsen semmi félelem? Mi mindnyájan csak részben vagyunk evangéliumiak, és bizony, még sokszor nagyon is félünk az Istentől. Igaz, néha azzal leplezzük ezt az ősfélelmet, hogy bizalmaskodva, könnyedén, már-már félvállról beszélünk Istenhez vagy Istenről, ilyenkor azonban nem vele találkozunk, hanem csak a magunk alkotta istenképpel, amely nem több ócska bálványnál. Amikor azonban ő maga oldja fel félelmeinket és aggályainkat, nem csupán békesség költözik a szívünkbe, de mindjárt révben is vagyunk.

Milyen csodálatos! Egyszerre igaz az, hogy Jézus velünk hajózik a bárkánkban, s az is, hogy ahol ő van, máris partot érünk. Az előbbi az Egyház misszióját jelenti, amelynek kezdeteiről olvastunk a mai Szentleckében, az utóbbi pedig arra utal, ami örök és változatlan az Egyházban, ahol már elértük az örökkévalóság kikötőjét, s ahol tökéletes dicséretet zengünk az Atyának a Fiú által a Szentlélekben.

Húsvét III. hete

Vasárnap, A évben

ApCsel 2,14.22-28; 1Pét 1,17-21; Lk 24,13-35

„Szent félelemmel éljetez földi zarándoklástart idején!”

Az élet zarándokút az örök haza felé. Olyan út, melyen a feltámadt Krisztus társul hozzánk. Amíg az emmauszi tanítványok látták Jézust, addig nem tudták, kicsoda az a titokzatos harmadik. Amikor viszont felismerték, már eltűnt a szemük elől. Mi is fölismertük őt, mert hiszünk benne, de nem látjuk. Ez az ismeret végtelenül több, mint a látás! Jobb tudni, kicsoda Krisztus, és nem látni, mint látni őt, de nem tudni, kicsoda.

Mióta tudom, hogy kicsoda Jézus? Gyermekkorom óta, amióta – ahogy mondani szokták – az eszemet tudom. Nem volt életutamon olyan szakasz, melyen ne tudtam volna, kicsoda ő. Milyen végtelen húsvéti kegyelem ez! És mégis milyen méltatlan útitársa voltam az én Uramnak! Életem eddigi útjain egyedül ő volt világosságom, vigasztalásom, én csak elsötétülő és vigaszra szoruló társa voltam. Sokszor hiányzott belőlem az a szent félelem, mely a Szentlélek ajándékeként a bölcsesség kezdete. Tudtam, kicsoda Jézus, aki velem van, de mit használt az nekem, ha testemet-lelkemet nem járta át az az üdvös és édességes félelem, hogy ő az Isten Fia!

Azoknak, akik még nem ismerik Jézust a hitből, szívük lángolása jelzi, hogy életük egyetlen reménye Jézus. Azoknak viszont, akik már ismerik, a szent félelem jelzi az üdvösség további útját. Ez kiül a szívből minden más, profán félelmet, és így felszabadít a bűnös világ szolgaságából. Azért szent ez a félelem, mert hozzákapcsol a szent Istenhez, nem pedig elválaszt tőle. Ez idézi elő a megrendültséget, amely nélkül senki sem üdvözülhet. A megrendültség múltó esemény, de tanulni kell belőle, és kialakítani a csendes, hétköznapi, érzelmektől független megrendültség állapotát, mely nem felejt el az egyszer meglátott mérhetetlen arányeltolódásokat, hogy Krisztusnak, a hibátlan és szeplőtlen Báránynak drága vére váltott meg engem. Hogy Istennek kellett értem szenvednie és meghalnia, hogy az Ádámtól örökölt értéktelen élettől és életformától megszabadulhassak.

Az emmauszi evangélium még két nagy kegyelmet tár elénk: a kenyértörés, a szentmise végtelen ajándékát, és az apostoli közösségét. Ezek nélkül a Krisztusba vetett hit elsekélyesedik, egyéni látomássá zsugorodik, s nem talál vissza Jeruzsálembe, velük viszont az Egyház közös hitében elnyeri teljességét.

Húsvét III. hete

Vasárnap, B évben

ApCsel 3,13-15.17-19; 1Jn 2,1-5a; Lk 24,35-48

„Megjelent Jézus a tanítványok között, és köszöntötte őket. Ők azonban ijedtükben és félelmükben nem ismerték fel, azt vélték, szellemet látnak.”

Az ijedelem és a rettegés nem alkalmas állapot Jézus felismerésére. Egyfajta bűnös, rettegő félelem képtelenné tesz Isten jelentkezésének felismerésére, és szolgálatára is (aki egy talentumot kapott, félelmében elrejtette). Nem ez a Szentlélek ajándéka: az egészen más, az az igaz szeretet jellemvonása itt a földön, mely nem engedi, hogy eltávolodjunk a bennünket szerető Istentől.

Ezért senkit sem szabad megijeszteni és ijesztgetni Jézussal, mert akkor nem az igazi Krisztussal fog találkozni, hanem a rémületéből megalkotott helytelen istenképpel. A pokol, a kárhozat reális lehetőség, de figyelmünknek nem erre, hanem a Jézussal való eleven kapcsolatra kell irányulnia.

Amikor az ijedelem és a félelem örömbé csap át, akkor meg éppen örömben nem mernek hinni. Úgy látszik, ennek az érzelmi felindultságból született örömben is át kell alakulnia, mégpedig békességgé. Nem véletlen, hogy Urunk megjelenésekor mindig így köszönti tanítványait: *„Békesség nektek!”*, és Szentlelkét is azért küldi el, hogy lelkükben beálljon a békesség állapota.

Mi a békesség?

Nyugalom, amely abból az ősi rendből születik, amelyben Isten jelen van az ember számára, amelyben az ember totálisan rábizza magát Teremtőjére. A háborgó Balaton nem tükrözi annak arcát, aki beletekint. A háborgó lélekben Jézus arca is eltorzul. A szenvedélyek felkorbácsolt hullámain – akár a félelem, akár a túl nagy érzelmi öröm miatt – himbálódzik, megnyúlik és összehúzódik, furcsa alakot ölt az arc képe. Van mélységes istenes szomorúság és mélységes isteni öröm: ebben az állapotban az emberi lélek tisztán láthatja Urának arcát. De a felület hullámozása idején soha.

Az ijedelmet és rettegést szent sebeinek felmutatásával csillapítja, a felületes és rapszodikusan csapongó örömet azzal, hogy velük étkezik. Ha békességemet az ijedelem és rettegő félelem veszélyezteti, Jézus sebeihez menekülök. Ő ismer engem és bűneimet, mégis szeret engem. Ha a felszínes öröm ragad el, a szentáldozáshoz menekülök mélyebb, igazabb öröméért, vagyis békességért.

Jézus azért is szüntette be megjelenéseit, hogy az oltáriszentség békességes, mindennapi együttlétére figyeljünk, és az írásokra, melyekbe belefoglalta nekünk címzett és örök érvényű üzenetét: szeretlek téged. Húsvét és Pünkösöd izgalmából maga az Úr akar átvezetni az Egyház történelmi idejének, szentségi rendjének nyugalomába és békességébe.

Húsvét III. hete

Vasárnap, C évben

ApCsel 5,27b-32.40b-41; Jel 5,11-14; Jn 21,1-19

„Majd hallottam, hogy minden teremtmény a mennyben, a földön, a föld alatt és a tengerben, az egész világmindenséggel egyetemben ezt harsogta: »A trónon ülőnek és a Báránynak áldás, tisztelet, dicsőség és hatalom örökkön-örökké!«”

A Jelenések könyvében felhangzó égi Isten-dicsőítéseknek hallatlan aktualitása van.

A nem keresztény apokalipszisek élesen megkülönböztetik a jelent a jövőtől, a mindenestül pusztulásra ítélt (mert bűnös) világot az eljövendőtől, ahol Istennek és az ő választottainak győzelme egyértelmű és végleges. Ezekhez hasonló a nem egészen hívő keresztény álmodozása is, aki úgy gondolja, itt a földön túrni és szenvedni kell, de már előre látja, hogyan fognak ellenségei és rosszakarói az utolsó ítéletkor a kárhozat kénköves lángjai közé hullani.

Szent János jelenéseiben a jelen idő, ez a földi élet, amely valóban üldöztetéssel, vérontással, bűnnel szennyezett, valamiképpen már magában hordozza a végső győzelem napját: a földön miséző Egyház énekei azonosak az angyalok és üdvözültek megszámlálhatatlan seregének győzelmi énekével, s némán is ezt harsogja az egész univerzummal együtt minden teremtmény: *„A trónon ülőnek és a Báránynak áldás, tisztelet, dicsőség és hatalom örökkön-örökké”*.

A földi liturgia és az égi egyazon trónon ülőnek, az Atyaistennek; a Báránynak, a megölt, de feltámadott áldozati Krisztusnak; és a Hét Lángnak, a Szentléleknek szól. Itt a két idő: a történelmi és kozmikus jelen, illetve az örök jövő nem egymás után következnek, hanem az örökkévalóság a megtestesüléssel szinte berobbant a mulandósággal megjelölt világba, s a hit és a keresztség által azóta is feszegeti belülről a jelen idő burkát.

Így az Egyház maga is eszkatologikus, végidőbeli valóság: noha még ezen világ veszedelmei között él, liturgiája már az egyetlen isteni trón körül a végső győzelmet ünnepli és abból részesít. Amint a mai Evangéliumban láthatjuk, az Egyház csónakja a mulandó idő vizén úszik, de a part felé tart, ahol a Feltámadott vár rá, akit felismer a hitben, s akit szeretetével már elveszíthetetlenül magáénak mondhat. Az Egyház szereti Krisztust, amint azt Péter szavával megvallja, és ahol Isten szeretete uralkodik, ott nincs többé bűn és halál, mégis, az Egyháznak küldetése van ezen a világon, míg a földi idő véget nem ér s a választottak száma egészen be nem telik.

Húsvét III. hete

Hétfő

ApCsel 6,8-15; Jn 6,22-29

„Nem azért kerestetek, mert csodajeleket láttatok, hanem mert ettetek a kenyérből és jóllaktatok.”

Mi, Ádám ivadékai hol a gyakorlati materializmus, hol meg a túlzott spiritualizmus csapdájába esünk. Néha csupán földi szükségletünk kielégítésének vágya hajt Jézushoz, néha pedig a legszükségesebbekről is elfelejtünk gondoskodni, s némi önelégültséggel állapítjuk meg magunkról, hogy mennyire lelkiek vagyunk. Ez a két végletes magatartás társadalmi szinten is érvényesül: a lassú évtizedek materialista ideológiáját ma a szellemi-lelki energiák, ezoterikus jelenségek kultusza váltja fel.

Érdekes módon e kettő egy lényeges ponton megegyezik: mindkettőben az ember áll a középpontban, aki kimondva-kimondatlanul így imádkozik: legyen meg az én akaratom!

Ez a felismerés óvatosságra kell hogy intsen legszentebbnek tűnő vágyainkkal szemben is, hiszen meglehet: a lelki köntös alatt vad és nyers ösztöneink lapulnak, konkra éhesen. Nem vágyainkat kell követnünk, hanem Isten jeleit, melyek akár anyagiak, akár szellemiek, a forráshoz vezetnek vissza bennünket, túlmutatva az önző én világán. Istennek nem a „lelkizés” tetszik, hanem ha a hit útját járjuk. Ha nem elégszünk meg a testi-lelki, érzelmi jóllakottsággal, hanem az élet kenyerét, a jóllakottság forrását keressük. Ha a jóízű falatozás közben felpillantunk annak arcára, aki jóllakat bennünket, ha a lelki örömeiben lubickolva arra tekintünk, aki az igazi örömet ajándékozza nekünk.

Nem elég tehát az, hogy keressük Istent. Egy ponton még fontosabb lesz, hogy miért is keressük őt. Csupán azért-e, hogy rá se figyelve újra elteljünk ajándékaival? Bizony, szükségünk van azokra az időszakokra, amelyekben megtapasztaljuk az éhséget, sivárságot, sötétséget. Az ilyenkor tanúsított állhatatosságunk, kitartásunk Urunk mellett minősíti ajándékokban bővelkedő korszakaink vallásosságának hitelességét. Ha nem csupán ajándékaiért szeretjük Istent, akkor ezek a nehéz idők megerősítenek hitünkben, és nagyot lendítenek előre a lelki fejlődés útján. Ha viszont a lelki ínyenckedés volt vallásosságunk fő jellemzője, akkor most alapos leckét kapunk. Ez is fejlődésünket szolgálja, hogy ezentúl már ne csupán testi-lelki igényeink kiszolgálójának tekintsük az élő Istent, hanem a hit útját járva olyan eledelért fáradozzunk, amely megmarad az örök életre: őt magát akarjuk – önmagáért.

Húsvét III. hete

Kedd

ApCsel 7,51–8,1a; Jn 6,30-35

„Mindig ellenállatok a Szentléleknek ti is, akárcsak atyáitok.”

A szentírás leginkább elítélő kijelentései mindig a Szentléleknek való ellenállásra, a Szentlélek elleni bűnökre vonatkoznak, s kivétel nélkül mindig a magukat vallásosnak tartó embereket érintik. Ők résztvevői ugyan az üdvösségtörténetnek, de nem mindenestül hajlandók ennek áramában haladni; vagy megállnak és le akarnak táborozni, vagy pedig megkérdőjelezzik az útírány helyességét, és nem tudják értelmezni azokat a „jelzőtáblákat”, melyeket Isten ad nekik, hanem egyre csak újabb és újabb jeleket követelnek. E két hibás magatartásformát egymás mellett látjuk a mai szentírási olvasmányokban; az elsőről a Szentleckében olvasunk, ahol István diakónus leplezi le a nép és vezetői érzéketlenségét, a másodikról pedig az Evangélium beszél, amikor a tömegből sokan a kenyérszaporítás csodájából sem okulva újabb jelet követelnek.

A letáborozni akarás abban nyilvánul meg, hogy a kinyilatkoztatásra alapozva az ember kiépít egy vallási rendszert a maga intézményeivel és hivatalnokaival, s ezek olajozott működésében látva a vallás célját, mintegy földi örökkévalóságot teremt, ahol Isten ezentúl legfeljebb hivatkozási alap, de inkább ürügy csupán. Egyfajta ájult állapot ez: a szervezet életfenntartáshoz szükséges funkciói működnek, de hiányzik az értelem, a szellem aktivitása. Ha ez tartósan így marad, előbb-utóbb megszűnnek az életjelenségek. A próféták látomásai, jövendölései ebből a tetszhalott állapotból ráznak föl újra meg újra, hogy visszaállítsák az eredeti, élő kapcsolatot Isten és népe között, hogy az ember lássa a megnyílt eget, ahogy István látta.

A másik fajta hozzáállás a jelek követelése, a szüntelen bizonyítékra várás szintén halálhoz vezet, mert pontosan a hitet, a reményt és a szeretetet öli meg. Két ember szerelmét, szeretetét is meg tudja fojtani az a fajta bizalmatlanság, amely képtelen észrevenni és értékelni a diszkrét, mégis oly beszédes jeleket, s helyettük biztosítékot, garancialevelet vár, s ugyanez mérgezi meg és teszi tönkre az Istennel való kapcsolatunkat.

Jézus ezzel szemben a mai Evangéliumban arról a kenyérről beszél, amely Isten szeretetének legnagyobb jele a világban.

Olyan jel, amely fönséges, méltóságában sem sújt a földre, hanem inkább fölemel, föl a bizalom és ingyenesség világába, ahol Istent az ember lélekben és igazságban képes imádni.

Húsvét III. hete

Szerda

ApCsel 8,1b-8; Jn 6,35-40

„Nagy üldözés tört ki a jeruzsálemi egyház ellen.”

Az Istennek elkötelezett, az ő ügyéért fáradó ember életében komoly próbatételt jelent az üldöztetés. A jó szándék, a nemes cselekedetek visszájukra fordulnak, jutalmuk a gúny, a megvetés, a rosszindulat, erőszak. De hát miért? Miért engedi Isten, hogy művét tönkretégyék, szolgálait megalázzák? Ez a kérdésfelvetés arra utal, hogy még mindig nagyon emberi módon gondolkodunk Istenről. Azt hisszük, mi jobban meg tudnánk védeni az ő ügyét, ha a helyében lennénk. Hiszen eddig úgy képzeltük, ha Isten a mi oldalunkon áll, senki sem árthat nekünk, ügyét diadalra visszük.

Igen ám, de Isten nem így gondolkodik. Miközben egy percig sem mond le arról, hogy akaratát véghezvigye, tiszteletben tartja teremtményei szabadságát, és hagyja, hogy szembeforduljanak akaratával, s azt, hogy üldözzék híveit. Rajtunk áll, hogy ilyen körülmények között is kitartunk-e mellette, s továbbra is közreműködünk-e tervének megvalósulásában.

Így tettek a jeruzsálemi hívek, akik, ahol csak megfordultak, hirdették az evangéliumot. Jézus megdicsőülése és a Szentlélek elküldése után már nem úgy szélednek el, mint az apostolok Nagypénteken, félve és csalódottan. Nem esnek kétségbe egy pillanatra sem, hanem felismerik az új feladatot és lehetőséget, s az eddig belterjes Egyház most missziós Egyházzá alakul.

A meg nem értés, rosszindulat, amely időnként ér bennünket, nem kell hogy elkeserítsen, kedvünket szegje. De az sem volna jó, ha hamis öntudatot keltene bennünk, hogy sértődöttségünkbe zárkozva játsszuk el a mártírt, hanem Isten akaratának jobb megismerésére kell hogy ösztönözzön.

Jézus Krisztus a gyűlölet eláradásának órájában adta szeretetének legnagyobb jelét. A rázúduló rosszindulatot ismét csak visszájára fordította, hogy ahol eláradt a bűn, ott túláradjon a kegyelem. Ez Isten ügye győzelmének titka.

Amit Jézus az utolsó vacsorán a kereszt árnyékában tett, azzal a bűnbocsánat forrását nyitotta meg. Ebből a forrásból született meg az Egyház és a szentségek, s ez a forrás akar feltörni benned is, hogy minden körülmények között, akár üldöztetést szenvedve is részt vegyél Isten üdvözítő tervének megvalósításában.

Húsvét III. hete

Csütörtök

ApCsel 8,26-40; Jn 6,44-51

„A Szentlélek akkor így szólt Fülöphöz: »Menj, és szegődjél oda a kocsihoz!«”

Az ember önmaga erejéből többre nem képes, mint megérezni az Atya vonzását és szinte öntudatlanul engedelmeskedni neki. Az írások értelmét, az isteni kinyilatkoztatás mélységeit azonban csak a Szentlélektől megvilágosított elme és az élő hitre jutott szív képes felfogni.

Fülöp itt Jézus Krisztus személyében cselekszik. Annak küldetését folytatja, akit az Atya küldött, hiszen ő többé nincs közöttünk emberi valóságában. Akit az Atya vonz, annak mibennünk, Krisztus híveiben kell megtalálnia a tanító Krisztust, aki a mi szavaink, tetteink, életünk példája által akarja feltárni a világnak az Atya üzenetét.

Az Atya vonzásának engedelmeskedő kereső ember és a Szentlélek indításának engedelmeskedő, Jézus Krisztus küldetésében járó keresztény egyaránt úton van, s egyszer csak találkozik. Azért vagyunk küldöttek, hogy odalépünk azokhoz, akik már felismertek szívük mélyén egy bizonyos vonzást, de még nem tudják, pontosan hová is tartanak, hol annak a titokzatos mágneses erőnek a forrása, amelynek hatása alá kerültek. Nem provokációra, gyanútlan járókelők leszólítására, erőszakos térítésre küld a Szentlélek, hanem arra, hogy odaszegődjünk azok mellé, akik keresnek ugyan, de nincsen, aki a mind teljesebb látásra és értésre juttassa őket, s elvezesse Krisztushoz. Ehhez, persze, mindenekelőtt az kell, hogy észrevegyük, kik azok a környezetünkben, akikhez oda kell szegődnünk. Azután pedig, hogy hamis alázattal el ne hárítsuk magunktól ezt a feladatot, mondván, mi nem vagyunk illetékesek, mert nem tanultunk teológiát. Elsősorban nem teológiai tudásra, hanem élő hitre van szüksége ma a körülöttünk élőknek, s ha az Egyház missziós lendülete alábbhagyott, annak nem a teológiai ismeretek hiánya, csökkenése, hanem a mi hitünk gyöngesége az oka.

Fülöp diakónustól megtanulhatjuk, hogy a Szentléleknek engedelmeskedve, nem saját kezdeményezésünktől, hanem Istentől kapott küldetésünket teljesítve kell a keresők mellé szegődnünk.

A másik lecke, amit ma megtanulhatunk, hogy beszélgetésünk abból induljon ki, ami foglalkoztatja azt, akihez odaszegődtünk. Amikor azonban mi kezdünk beszélni, egy percig sem szabad elfelednünk, hogy kit kell hirdetnünk. A harmadik évezredben mi nem sikeres életet, önmegvalósítást, de még csak nem is szellemi-lelki energiáknak köszönhető magasabb fokú tudatállapotot hirdetünk, hanem egy személyt: Jézus Krisztust, az Atya küldöttét.

Húsvét III. hete

Péntek

ApCsel 9,1-20; Jn 6,52-59

„Amint engem az élő Atya küldött és én az Atya által élek, úgy az is, aki engem eszik, énáltalam él.”

Világos szavak: ugyanaz az élet van bennünk a eucharisztia által, amelyet Jézus az Atyától kap, az istenfiúi élet.

Jézus az Atya küldötte. Eledele az, hogy az ő akaratát teljesítse. Nekünk, hús-vér embereknek viszont önmagát adja eledelül egy fizikai realitással bíró, mégis szellemi-lelki táplálékban.

Nem kenyérrel és borral akar táplálni bennünket, hiszen ez csak földi életünket táplálná, de nem is csupán szimbolikusan. Krisztus teste és vére az Eucharishtiában nem pusztán a sejtetés, az emlékezetbe idézés szintjén van jelen, hanem valóságosan, abban az ontológiai mélységben, ahol Isten élete a mi életünk forrása. Minden szentáldozás ebben az isteni életben erősít meg, és Krisztushoz válunk egyre hasonlóbba.

„Ó, szent vendégség, melyben Krisztust vesszük magunkhoz, megújítjuk szenvedésének emlékét, lelkünk eltelik kegyelemmel, és jövődő dicsőségünk zálogát nyerjük”. Ezek a szavak jól kifejezik, mennyire együtt van az Eucharishtiában a múlt, jelen és jövő: a Fiú keresztáldozata, amelyet felidézünk, s jelenvalóvá válik minden szentmisén; a kegyelem áradása, amely ebből a végtelen értékű, kimeríthetetlenül gazdag áldozatból fakad, s táplálja bennünk az új, istengyermeki életet, örök jövőnket készítve elő.

„Íme, hitünk szent titka!” Erre a misztériumra épül az Egyház, Krisztus Titokzatos Teste. Krisztusnak az Eucharishtiában jelenlévő teste és e Titokzatos Test között mélységes és csodálatos az összefüggés. Titokzatos Testének tagjait saját testével táplálja az eucharishtiában, hogy áldozásról áldozásra egyre jobban kibontakozzék bennük az isteni élet, s ugyanattól a szőlőtőtől kapva ezt az életet, új módon, soha nem látott egységre jutva váljanak immár nem csupán egyenként, hanem mint közösség is Krisztushoz hasonlóvá, hogy amilyen a Fő, olyanná legyen a Test is.

Amikor ezekben a napokban egymás mellett olvassuk Jézus eucharisztikus beszédét és az apostoli Egyház történetének első lapjait, mindenekelőtt erre az összefüggésre figyeljünk. Az Egyházhoz való tartozásunkat és küldetésünket is mint ebből a mélységes titokból kinövő valóságokat szemléljük, s így cselekedeteink tanúskodjanak arról, hogy az eucharisztia által Krisztus mibennünk van, mi pedig őbenne.

Húsvét III. hete

Szombat

ApCsel 9,31-42; Jn 6,60-69

„Az Egyház egész Júdeában, Galileában és Szamariában békét élvezett, és tovább terjedt. Az Úr félelmében élt és a Szentlélek vigasztalása töltötte el.”

Amint megpróbáltatás volt az üldözés, úgy próbatétel a béke ideje is. Mindkét esetben hűségünk próbájáról van szó: ott a fizikai veszélyeztettség, itt a világ szellemének való engedés, az elkényelmesedés fenyeget. A külső béke sokszor többet árt, mint az üldöztetés; csak az a fajta béke üdvös, amelynek belülről van meg az alapja, s ez az alap nem más, mint az Úr félelme.

Ez a Szentlélek ajándéka bennünk, és életünk minden eseményét, döntéseinket és tetteinket az utolsó ítélet, az örökkévalóság erőterébe helyezi. Amit esetleg a külső üldöztetés válthat ki bennünk, azt az Úr félelmének Lelke mindennapi kegyelmenként megadja: hogy lássuk, mennyire mulandó ez a világ és annak dicsősége. S ez a félelem, amely nem egyéb, mint az Úrra való szüntelen figyelés, megszabadít minden földi félelemtől. Ez tette erőssé a vértanúkat az üldöztetés idején, s ez mozgatta a szenteket az Egyház békés korszakaiban. Ez az egyetlen egészséges félelem, nem is félelem, hanem inkább a teremtmény bensőséges kapcsolata Urával, Istenével.

Békeidőben külön kell imádkoznunk az istenfélelem ajándékáért. Csak ez az ajándék menthet meg attól, hogy az anyagi jólét, tisztos gyarapodás el ne fordítsa szívünket Istentől, hogy a Szentlélek vigasztalását fel ne cseréljük a világ javainak kétes vigaszával. Éppen az mutatja meg, hogy az Úr félelmében élünk-e, vagy pedig abban a rettegő félelemben, amely az elbukott Ádám ivadékainak öröksége, hogy a Szentlélek vigasztalása átjárja-e szívünket.

Az üldözések közepette nem kétséges, hogy végül is kiben remélhetünk. *„Uram, kihez menjünk? Az örök élet igéi nálad vannak.”* Ha mindenki magunkra hagy is, ha azok is ellenünk fordulnak, akikben pedig bízunk, az Úrban akkor sem csalódunk. Amikor azonban békét élvezünk, könnyen megfélekedzünk erről. Már nem az Úrhoz megyünk örömmel, hálaadásunkkal, kéréseinkkel. Már nem mondjuk: *„Az örök élet igéi nálad vannak”*, hiszen többé nem is érdekel igazán az örök élet, hanem csak az itteni, a földi. Már nem valljuk meg hittel Jézus Krisztust Isten Fiának, ezt a kijelentést csupán a sok-sok teológiai tétel egyikeként kezeljük, amelynek vajmi kevés köze van mindennapjainkhoz. De akkor hogyan várhatnánk, hogy az Egyház tovább terjedjen? Akkor hogyan beszélhetünk egyáltalán keresztény értékekről? Ezek hiteles felmutatása békeidőben is csak az Úr félelmében, az ő uralmának megalkuvás nélkül alávetett élet által sikerülhet.

Húsvét IV. hete

Vasárnap, A évben

ApCsel 2,14a.36-41; 1Pét 2,20b-25; Jn 10,1-10

„»Engedjétek, hogy kimentsünk benneteket ebből a romlott nemzedékből!« Erre azok, akik hajlottak szavára, megkeresztelkedtek. Aznap mintegy háromezer lélek tért meg.”

Ma egy más vallású hallgatósághoz mernénk-e így beszélni? Aligha. De emberi szavainknak nem is lenne hitele mindaddig, amíg a hitről és a keresztségről nem úgy gondolkodunk, mint az Úr Jézus és az ő szent apostolai.

Péter most mutatkozik először emberhalásznak. Ő már a hit által a hajóban van, a Szent Szűzzel és apostoltársaival együtt. A világ a tenger, melyből ki kell halászni a lelkeket, hogy megmeneküljenek, mert csak az üdvözül, aki hisz és megkeresztelkedik; aki nem hisz, elkárhozik. Ez nem a mászt hívő ember leértékelése, hitének semmibevétele; egyszerűen csak az egyetlen kinyilatkoztatás és örömhír bejelentése, hiszen eddig nem volt és nem is lesz filozófia vagy vallás, mely testestül-lelkestül örökre megmentené az embert. Krisztus feltámadásában viszont nyilvánvaló lett, hogy az embernek testével-lelkével együtt van jövője, örökkévalósága. „Engedjétek, hogy kimentsünk benneteket!” Mintha a süllyedő Titanic fuldokló utasaihoz kiáltana valaki egy segítségül érkező hajóról.

Az evangéliumnak akkor lesz újra világnézeteket átfogó ereje (márpedig lesz!), ha mi, Krisztusban hívők merünk hitünk szerint gondolkozni, érezni és élni. Azok a hívők, lelkipásztorok és szerzetesek voltak a legnagyobb hatással kortársaikra, akik a hit szemével bele mertek tekinteni az örök kárhozattá váló tényébe, és aztán feltekintettek az üdvözültek seregére. Akik átértékelték azt, hogy harmadik út nincsen, és az örök pokol nem isteni ijesztgetés, hanem az Isten ellen lázadó teremtmény valós lehetősége megátalkodottságának véglegességében. Ha ezt a kárhozattól való rémületet, ha ezt a mennyország miatti ujjongást valamiféle teológiai elmélet elgyöngíti, akkor az bizony nem a szent evangélium szerinti teológia.

Természetesen Szent Péter nem azért fáradozott olyan nagy buzgalommal ezen a „kimentésen” Pünkösöd napján, hogy a kimentettek azonnal belépjenek a halál utáni örök boldogságba, hanem hogy még ebben a földi életben lépjenek be Isten országába, és így kimenekülve a világból éljenek valóban a világért, a világ üdvösségéért.

Jézus azért jött, hogy *életünk legyen, és pedig bőségben*, vagyis hogy már itt a földön bővelkedjünk a mennyei életben, mert lehet élni ebben a világban Isten nélkül – biológiai és pszichológiai szempontból, de ez az élet a halálig tart csupán. Odaáttra más minőségű, vagyis isteni élet kell: ez az a bőségben levő élet.

Húsvét IV. hete

Vasárnap, B évben

ApCsel 4,8-12; 1Jn 3,1-2; Jn 10,11-18

„Nem veszi el tőlem senki az életemet, magam adom oda, mert van rá hatalmam, hogy odaadjam. Ezt a parancsot kaptam Atyámtól.”

Többszörös ellentmondást vehet észre ezekben a szavakban a mi felületes figyelmünk. Először is: Jézustól igenis elvették az életét. Letartóztatták, megkötözték, keresztre feszítették. Másodsor, ha az Atya parancsára cselekszik, hogyan mondhatja, hogy szabadon adja oda?

Elkerüli a figyelmünket, hogy az élet odaadása elsősorban és alapvetően nem abban áll, hogy halálra adja magát az ember, hanem hogy valóban szeret. Az élet nem csupán valami (egy-egy ajándék, jótett, vagy jó szó), hanem minden. Ha mindig csak valamit adsz, ügyesen kikerülsz, hogy magadat add. Önmagad odaadását pedig csak egy isteni és emberi szövetségben lehet megvalósítani, házasságban vagy szüzességben, halálig felvállalt testvéri szeretetben, örökfogadalmas odaadásban.

„Egymás életébe ütközzünk, akár szándékunk ellenére is, és az a tény, hogy tetteinket tulajdon törvényeink irányítják, rossz végre vezet, olykor helyrehozhatatlan cselekedeteink vannak. Ártalmasak. Bűnösök. Szenvedést okozunk általuk. Ez oly világos és mindennapos tapasztalatunk, hogy ki kell mondanunk: ha jót akarsz a másiknak, igazán jót, ne akarj jót magadnak. Ne ezt vagy azt ne akard, hanem semmit ne akarj magadnak.”

(Vasadi Péter)

Urunk, Jézus Krisztus igazán jót akart nekünk, ezért egész élete szeretetből odaadott élet. Éppen ebből az önfeladásból forraszik az öröm, amely a kereszttel jött és jön is a világba.

S mivel így élt a mi Urunk, ilyen lett halála is. Erőszakkal nekirontottunk, mi emberek, gonoszul bántunk vele, és halálra adtuk, de ő akkor is jót akarván nekünk, Atyjának bemutatott áldozattá, értünk, bűneink bocsánatáért esdeklő imádsággá tette halálát, hogy legyen jövőnk, ha megbánjuk bűneinket. Így hát élete szabad odaadásának gyümölcseként készen vár ránk a bocsánat.

Jézust azért küldte az Atya a világba, hogy emberként is Isten belső törvénye szerint éljen, és így megmutassa nekünk, embereknek, mit jelent Isten képmására teremtett lénynek lenni. Ez a belső törvény a Szentlélek áramlása az Atya és a Fiú között. Ezt a belső élettörvényt adta nekünk halála árán húsvéti ajándékként, hogy nekünk is legyen hatalmunk szeretetből odaadni az életünket.

Ezek után senkinek se merészed azt mondani: szeretlek, vagy ha mégis veszed hozzá a bátorságot, hát add át magad egészen szeretteidnek, s általuk az Atyának.

Húsvét IV. hete

Vasárnap, C évben

ApCsel 13,14.43-52; Jel 7,9.14b-17; Jn 10,27-30

„Juhaim hallgatnak szavamra... Örök életet adok nekik.”

A katakombák sírüregeiben is némaság honol, csakúgy, mint a pogány sírokban. A keresztény vértanúk szája örökre elnémult, mint a nagy pogány költők. A mártírok koporsóiból ugyanúgy nem jön üzenet, mint az Istent káromlók és Istent tagadók nyughelyéről.

Hogyan tudja János, hogy a nagy szorongatásból jöttek már Jézus Krisztus királyi trónjánál vannak, isznak az élő vizek forrásaiból, és maga Isten töröl le a szemükről minden könnyet?

Onnan, hogy látta Krisztus sírjában az elhagyott lepleket, és látta a megdicsőült, feltámadt Krisztust, aki sebeit megmutatta tanítványainak, jelezvén, hogy a szeretetből vállalt szenvedés erősebb, mint a halál. A halál és alvilág van alávetve Krisztus szeretetének, és nem Krisztus szeretete van alávetve a halálnak és alvilágnak, mert Krisztus valóságos Isten és valóságos ember.

Most még vannak könnyeim, elsötétüléseim, félelmeim, éhségem és szomjúságom, de tudom, hogy van szeretet, amely természete szerint örökkévaló, amely mindig újra letörli könnyeimet, derűt hoz elboruló lelkemnek, ételt és italt ad.

Ugyanaz az isteni szeretet az én életem már most, mint a halál után az üdvözülteké. Csak én még úton vagyok. Mindig új és új vigaszra van szükségem, mert ez a földi élet újabb és újabb megpróbáltatásokra vezet, mindig újra szomjazom és éhezem Isten után, mert még nemcsak belőle élek, hanem megkísértenek ennek a világnak mulandó javai.

De aki belekóstolt a szentmisébe, az Úr halálon és bűnön aratott győzelmébe, az tudja, hogy *az igaz lelkek az Úr kezében vannak*. Tudja, hogy van *odaát*, ahol nincs halál, sem gyász, sem siralom. A szentségek hittel történő vétele részesedés az eljövendő dicsőségből.

Ezért nem lehet szociológiai és pszichológiai tesztek nyomán felmérni a kereszténység igazi jelenét és jövőjét – mert Krisztus az emberiség egyetlen lehetséges jövője. Pált és Barnabást benső evidencia és a kenyértörés, a szentmise ünneplése teszi rendíthetetlen misszióssá és örvendezővé a Szentlélekben, még akkor is, amikor egy-egy vidékről elűzik őket.

Húsvét IV. hete

Hétfő

ApCsel 11,1-18; Jn 10,1-10

„Azért szeret engem az Atya, mert odaadom az életemet... Nem veszi el tőlem senki, magam adom oda, mert van rá hatalmam, hogy odaadjam.”

A Szentlélekben való újjászületésnek, az örök életbe való belépésnek leghitelesebb bizonyítéka, amikor az ember önként odaadja az életét. Erre csak az ember képes a földön, mert csak ő képes szabadon dönteni a szeretet mellett, hiszen a szeretet nem más, mint személyes önátadás.

Az ember arra kapott képességet, hogy ne csupán valamit adjon embertársának, hanem önmagát adja, szeretetből. Ez a képesség a szentháromságos Istenhez teszi hasonlónak. A szeretetből fakadó és a szeretetben történő önátadás az egész világmindenség egyedülállóan nemes, tiszta eseménye, minden mást felülmúló teljesítmény.

Ádámnak és Évának éppen ez a képessége az, amely a leginkább megsérült a bűn miatt. Azóta az emberi önátadást megfertőzte az önzés, a szeretetkapcsolatokba beférkőzött a számítás, a kisajátítani akarás, a másik ember eszköznek tekintése. Szeretetünk görcsös és sokszor féloldalas próbálkozásaiban önközpontúságában megragadt, sebzett lényünk vergődése nyilvánul meg. A szabad önátadásra csak Isten Szentlelke, a szeretet Lelke teheti képessé a bűnbeesés utáni embert.

Félünk ettől az önátadástól, mert ez azt is jelenti, hogy meg kell halnunk magunknak. Amikor Jézus arról beszélt, hogy van hatalma odaadni az életét, már eljövendő halálára utalt. Mégis hangsúlyozta, hogy nem elveszik tőle az életét, hanem ő maga adja oda. Odaadja, nem pedig eldobja magától: visszaadja az Atyának.

Erre az egyetlen hatalmas tetre kaptuk meg mi is a Szentlelket. Az önajándékozás minden más ajándékozásnál nagyobb örömmel jár, ugyanakkor vérrel verítékezéssel is.

Ezen a világon minden ajándékozó gesztust félre lehet érteni, rosszra lehet magyarázni, el lehet utasítani és vissza lehet vele élni. Amikor pedig önmagunkat ajándékozzuk, mindennél nagyobb kiszolgáltatottságot vállalunk. Mégis megéri: Istennek való önátadásunk nem vallhat kudarcot, ha emberileg sikertelennek tűnik is.

Azt a feladatot kaptuk itt a földön, hogy egész valónkat mintegy összefoglalva adjuk át életünket az Atyának a Fiú által a Szentlélekben, mindenekelőtt azokon keresztül, akiket Isten ránk bízott.

Húsvét IV. hete

Kedd

ApCsel 11,19-26; Jn 10,22-30

„Az én juhaim hallgatnak szavamra.”

Hogy mit is jelent az Úrnak, a jó Pásztornak szavára hallgatni, arra a mai Szentleckében találjuk meg a választ: *Barnabás mindenkit buzdított, hogy őszinte szívvel ragaszkodjék az Úrhoz.*

Pásztor és nyáj kapcsolatában erre a bensőséges ragaszkodásra kell odafigyelnünk, s magunkat is erre nevelnünk.

Mindenekelőtt azt vizsgáljuk meg, halljuk-e, hallgatjuk-e Isten szavát? Mert hogy szavára hallgathassunk, először is meg kell értenünk, amit mond. Erre való az Ige mindennapi olvasása, szívünkben forgatása, átelmélkedése. És ha az Úr szava átszövi, átjárja napjainkat, egész életünket, akkor nem csupán egyes tanításait fogjuk megérteni, hanem legalapvetőbb üzenetét: hogy juhain közül vagyunk, mert hiszünk benne. Örömteli felfedezés lesz, hogy hitünket ajándékba kaptuk, s minden gyarlóságunk, gyengeségünk ellenére az örök élet az osztályrészünk.

Ezt az ajándékot azonban óvni és ápolni kell. Hitünket nem úgy óvhatjuk meg, hogy elrejtjük, szívünk mélyére temetjük, hanem ellenkezőleg, ha megvalljuk. Az élő hit a tanúságtételek során tettekké válva erősödik és fejlődik. A mai Szentlecke arról tanúskodik, hogy az üldözés sem akadályozhatta, sőt inkább siettette a hit terjedését. Az üldözött keresztények többé nem pásztor nélküli nyáj, amely pánikszerűen menekül – hiszen éppen most hallják legtisztábban a jó Pásztor hangját, s azt követik.

Hol szól ez a hang? A lelkiismeretünkben, a Szentlélek által. Kell, hogy a szentírásolvasás és elmélkedés érzékennyé tegye lelkiismeretünket, szívünk fülét az Úr finom, de határozott indításaira. Az egyetlen Pásztor hangja visszhangzik a nyáj fölé rendelt pásztorok, az Egyház elöljárói szavában. Az apostolok igehirdetése és konkrét intézkedései a nyáj megerősítését és egységét szolgálják. A püspökök, papok, diakónusok szolgálata ma is az, hogy a jó Pásztor szavára való figyelmet elősegítsék és az ő gondoskodó szeretetével vezessék a nyájat.

Azután szól ez a hang embertársaink szaván keresztül is, akik örömmel-gondjokkal hozzánk fordulnak. Fel kell ismernünk ebben is a jó Pásztor hangját, s követnünk, ahogy az első keresztények tették, megérezve, hogy a világnak Krisztusra van szüksége. Az Úrhoz való szívbeli ragaszkodásunk végső soron abban nyilvánul meg, hogy nincs olyan esemény, döntés, élethelyzet, amelyben ne hallanánk meg az ő szavát és ne azt követnénk.

Húsvét IV. hete

Szerda

ApCsel 12,24–13,5a; Jn 12,44-50

„Van bírója annak, aki megvet és nem fogadja el tanításomat. A tőlem hirdetett ige ítéli el őt az utolsó napon.”

Hogyan lehetséges az, hogy egy kívülről jövő tanításnak hatalma legyen ítélkezni az ember fölött? A Jézustól jövő ige nem kívülről érkezik csupán, hanem bensőnk alapvető irányulására épül. Lelkiismeretünk, amelyet a teremtő Isten adott, ugyanabba az irányba mutat, mint a kinyilatkoztató Isten Jézus által közölt tanítása. Ezt a felismerést fogalmazza meg az apostoli atyák kijelentése: *„Az emberi lélek természeténél fogva keresztény.”* Az utolsó ítéleten mindaz, aki hallotta az evangéliumot, saját magát ítéli meg, mert Isten megjelenésekor lelkiismerete olyan világossággal fogja megvilágítani földi életútját, hogy azt többé homályba borítani, eltorzítani, erőszakkal meghamisítani nem lehet.

Az Úr Jézus azt is mondja, hogy aki hisz benne, az már átment az ítéleten, illetve nem esik ítélet alá. Igen, mert a Jézusban való hit éppen azt jelenti, hogy ítélete alá helyezem napjaimat, életem minden eseményét, minden területét. Erre szolgál a mindennapi elmélkedés is: Isten igéje ítéletének vetem alá gondolataimat, vágyaimat, döntéseimet, pénzügyeimet, szexualitásomat, indulataimat, napi munkámat és emberi kapcsolataimat. A reggel hallgatott Ige fényének meg kell világosítania lelkiismeretemet, és este ugyancsak az Ige fényénél vizsgálom meg egész eltelt napomat, s bűnbánatot tartok elkövetett vétkeimért. Így hozom előre földi életem mindennapjaiba az utolsó ítéletet, s az Ige erejében akarok napról napra megváltozni, megtérni. Ez a szentség útja.

A világosság egyre jobban beragyogja szívemetlelkemet, s az Ige egyre jobban átjár belülről. A pap számára csak ez a gyakorlat lehet a hiteles igehirdetés alapja. Ahhoz, hogy az Úr igéje egyre szélesebb körben terjedjen, ahogy a mai Szentleckében olvassuk, mindenekelőtt arra van szükség, hogy előbb bennünk terjedjen, áradjon szét, töltsön be minket egészen, s mintegy túlcsoordulva érjen el másokhoz is.

Jaj annak az igehirdetőnek, aki magától beszél! Aki nem az Atya igéjét hirdeti, hanem saját zavaros benső világából meríti gondolatait. Jézus nem magától beszélt, nem önmagát hirdette. Őt egészen betöltötte az Atya üzenete, ő maga volt az Atya Igéje. A Szentlélek bennünket is arra küld, hogy belőle élve őt hirdessük, s az örök életet, amelyet az Atya kinyilatkoztató általa.

Húsvét IV. hete

Csütörtök

ApCsel 13,13-25; Jn 13,16-20

„Boldogok vagytok, ha ezt megértitek és így is cselekedtek.”

A húsvéti szent időben lényeges a visszatekintés Húsvét előttre. Szent Pál arról beszélt a zsinagógában, hogy Isten nagy tettei mind Jézusra mutattak. Nekünk viszont Húsvét fényénél tárul fel Jézus földi életében elhangzott szavainak, végbevitt cselekedeteinek teljes értelme.

Egy pillanatra sem szabad szem elől tévesztenünk a folytonosságot a Húsvét előtti és utáni események között, az azonosságot a földi Jézus és a megdicsőült Krisztus között.

Aki e kettőt szétválasztja, nem keresztény. Ha megmarad annál, hogy Jézust prófétának, Istentől küldött csodatévő embernek tartja, akit félreismertek és kivégeztek, feltámadását pedig mítosznak nevezi, nem egyszerűen téved, hanem eretnekségbe is esik, hiszen elutasítja az apostolok igehirdetését, vagyis válogat az Egyház teljes tanításából.

Amikor az evangéliumok beszámolóit Jézus földi történetét húsvéti fénybe állítva mutatják be, az eseményeknek nem csupán krónikásai, hanem értelmezői. Szent Pál igehirdetése pedig, annak ellenére, hogy alapvetően a feltámadott Krisztussal való találkozásból született a damaszkuszi úton, újra meg újra a megfeszített Jézusra hivatkozik, felidézi az ő szavait és tetteit.

Mindez összehasonlíthatatlanul több, mint ha dokumentumszerű alaposággal ismernénk Jézus földi életét. Ha ő nem Isten Fia, aki feltámadt a halálból, tanítása nem egyéb, mint jó szándékú, de erőtlen, meg nem alapozott erkölcsi jótanácsok gyűjteménye, tettei nem többek a földi életműködés egyes hibáinak ideiglenes érvényű kijavításánál, halála pedig nem több csúfos kudarcnál.

Vajon mi készítette volna az ősegyházat arra, hogy ebből a bukott prófétából Istent csináljon? Ha pedig a dicsőséges Isten Fiát ismerték meg, mi szükségük lett volna arra, hogy azonosítsák egy földi emberrel? A józan ész logikája követeli, hogy Jézus Krisztusban az emberi ésszel megragadhatónál többet lássunk, és történelmi vagy erkölcsi leckék, illetve mitikus magyarázatok helyett a kinyilatkoztatás fényénél szemléljük őt, elfogadva az apostolok megrendítően hiteles tanúságtételét, amely sem lelkiállapotukból, sem a zsidó hitből, hanem csak a Szentlélekből fakadhatott.

Húsvét IV. hete

Péntek

ApCsel 13,26-33; Jn 14,1-6

„Mi is ezt az örömhírt hirdetjük nektek: Isten, atyáinknak tett ígéretét nekünk, az ő utódaiknak azáltal teljesítette, hogy feltámasztotta Jézust, amint a második zsoltárban is meg van írva: »Fiam vagy nékem, ma adtam neked életet.«”

A zsoltárból vett isteni kijelentés, amelyet az Apostol idéz, Krisztus örök fiúságának, örök születésének misztériumát közelíti meg emberi szavakkal. Ez a misztérium azonban számunkra Isten üdvösségtörténeti tetteiben ragyog fel: ezt a zsoltárt énekeljük Karácsony éjszakáján s ezt Húsvétkor, mert a megtestesülés és a feltámadás, az egész Krisztus-esemény erre az örök titokra mutat, amelyben mi is részesedhettünk.

A Szentháromság titka rejlik itt, amely életünk alapja és végső célja. Éppen ezért ebből a titokból kellene élnünk: újra meg újra ide visszatérni, ezt szemlélni, hozzá alakulni.

Hiszen azért jött el közénk az Isten Fia, azért testesült meg, azért halt meg és támadt fel, azért küldte el a Szentlelket, hogy a szentháromságos isteni élet a miénk is legyen. Hogy mi is halljuk, amint az Atya mondja nekünk: *„Én fiam vagy te, ma szültelek téged.”*

Nem csupán a megtestesülés, a húsvéti esemény is születés, a második isteni személy örök születésének az emberi történelemben való kinyilvánulása. Az Atya feltámasztva Jézust nem egyszerűen visszaadja földi életét, hanem új életet ad neki: földi testével együtt veszi fel dicsőségébe. S ezt az új életet ajándékozza nekünk is a hit és a keresztség által.

A keresztség az istenfiúi életre születésünk kezdete, s ez a születés majd testünk feltámadásával teljeseedik be. Amint az üdvösségtörténet eseményei mind a Fiú megdicsőülését készítették elő, úgy a mi személyes élettörténetünk eseményei is Krisztusba iktatódásunkat, a vele együtt való megdicsőülésünket kell hogy szolgálják. Benne választott ki minket Isten a világ teremtése előtt, hogy majd az utolsó napon benne örökre az ő gyermekei, örökösei legyünk.

Most még úton vagyunk e dicsőség végső kinyilvánulása felé, de ez az út sem egyéb, mint maga Krisztus, ahogy a mai Evangéliumban mondja. Nem olyan úton járunk, amelynek egyszer csak vége lesz, elfogy a lábunk alól, s ott vár valami egészen más, hanem olyanon, amely egyben maga a cél is: már az úton járva is miénk az örök élet, de csak mint növekvő, fejlődő valóság. Célba érkezésünkkel ez az isteni élet majd testünket-lelkünket elárasztja, s kinyilvánul rajtunk Isten Fiának örök dicsősége.

Húsvét IV. hete

Szombat

ApCsel 13,44-52; Jn 14,7-14

„Aki hisz bennem, ugyanazokat a tetteket fogja végbevinni, amelyeket én cselekszem, sőt még nagyobbakat is tehet azoknál.”

Az *ugyanaz* több, mint a *nagyobb*, mert az Atyával egylényegű Jézussal közös életet élni a földön a Szentlélek által a legnagyobb dolog a világon. Ezen a szinten a tanítvány nem lehet nagyobb, mint a Mestere, de az megtörténhet, hogy külsőleg, méreteit tekintve nagyobb, látványosabb dolgokat visz végbe, mint Jézus földi élete során, hiszen ő szinte át sem lépte Izrael határát, Szent Pál és a többi apostol viszont arra kapott küldetést, hogy a Római Birodalom és az egész akkor ismert világ területén hintse az isteni ige magvait.

Az *ugyanazok a tettek* jelentik továbbá Krisztus követőinek az ő szenvedésében, halálában és ennek következményeként megdicsőülésében való részvételét is.

Éppen a mai Szentleckében olvasunk arról, hogy megkezdődik Szent Pál passiója, amely Jézus szenvedésével azonos. Jézust is féltékenységből adták halálra honfitársai, őrá is szitkokat és rágalmakat szórtak, végül kiszolgáltatták a pogányoknak, hogy kivégezzék. Pál apostol ugyanazt szenvedte, mint Ura, de külsőleg nagyobbat tesz, mert a pogányok felé indulva nekik is felkínálja az Úr Jézus kereszthalálának gyümölcsét, a bűnbocsánatot.

Ne arra törekedj hát, hogy nagy és még nagyobb tetteket vigyél végbe, hanem hogy ugyanazon életet éld, melyet a te Megváltód élt. Ez az igazi nagyság, melyre Krisztus tanítványaként törekedned kell. Ha már nem csupán tetteiben, hanem szenvedésében és halálában is követed a mi Urunkat, ő minden képzeletet felülmúlóan megáld téged, felragyogtatja benned evangéliumának világító fényét, és a magad szemével talán nem is látható, mégis nagy és még nagyobb tetteket visz végbe általad, az ő dicsőségére és az egész Anyaszentegyház javára.

Húsvét V. hete

Vasárnap, A évben

ApCsel 6,1-7; 1Pét 2,4-9; Jn 14,1-12

„Higgyetek az Istenben, és bennem is higgyetek!”

És a Szentlélekben?

Ő sem marad ki, hiszen Jézust csak a Szentlélekben lehet fölismerni, vagyis csak a Szentlélek segítségével tudunk hinni benne, s lehetünk az Atya gyermekeivé (víz és Szentlélek által). A Szentlélekkel való kapcsolatunk a legmélyebb és legtitokzatosabb. Minden szép emberi kapcsolat a Szentháromság személyeibe vetett bizalmunkban teljeseedik be. Így a legszebb emberi kapcsolat, a barátság is. Nem véletlen, hogy Jézus éppen az utolsó vacsorán nevez minket barátainak, amikor tudtul ad mindent, amit az Atyától hallott.

Isten olyannak teremtett minket, hogy gyermekei lehetünk, sőt hogy mindörökre az övéi lehetünk, szent egyesülésben (a házasságban); és testvéreivé, barátaivá teremtett minket az ő megtestesült Fia számára; és ezen kapcsolatok közül élhetjük meg egyiket-másikat töredékesen, mintegy szentségi jelleggel emberi viszonyainkban. Fordítva áll tehát a dolog, mint ahogy elképzeltük. Nem emberi kapcsolatainkat vetítjük bele Isten életébe, hanem Isten szentháromságos életének szeretettörvényei vannak beleírva a szívünkbe. Legmélyebb életünk a személyes kapcsolat Istennel, és benne az emberekkel. Nem véletlen, hogy az Úr Jézusnak az utolsó vacsorán mondott, Isten benső életét legegyértelműbben feltáró szavait Húsvét idején olvassuk. Azokat csak az ő kereszthalála és dicsőséges feltámadása által nyilvánvalóvá lett istenfiúságának világosságában lehet fölfogni.

„Higgyetek az Istenben”, az Atyában, „és bennem is higgyetek”, és akkor megszűnik szívetek nyugtalansága, mert végső otthonot találtok benne. Egy személynek csak egy másik személy lehet az otthona. A mi örök otthonunk az örök Szentháromság.

Az Úr Jézus az élő szikla, vagyis Isten szent Fia. Csak rá épülve lehet örök otthonot építeni. Az Egyházban minden alá van vetve a romlásnak és a mulandóságnak, kivéve a hitet, a reményt és a szeretetet, illetve a szentségi rendet, hiszen a szentségek a hit szentségei, és a szentírást meg a szenthagyományt, melyek pedig a hit forrásai.

Húsvét V. hete

Vasárnap, B évben

ApCsel 9,26-31; 1Jn 3,18-24; Jn 15,1-8

„Ti már tiszták vagytok a tanítás által, amelyet hirdettem nektek.”

A mi igazi Krisztusban való életünk szellemünk és értelmünk megtisztításával kezdődik. Ha itt nem engedjük végbeinni a tisztulást, akaratunk, pszichénk és testünk sohasem fog megtisztulni. Keresztes Szent János mintha a fordított sorrendet követné. Valójában azonban nem, mert a test fegyelmezése, megtisztítása csak akkor lehetséges, ha valaki elfogadja Isten létét; Krisztus istenségét, megtestesülését, megváltó halálát és feltámadását, a Szentlélek kiáradását és várja a holtak föltámadását.

Szellemünk megtisztulása abban áll, hogy a hitigazságokat mélységes hittel elfogadjuk: más emberi okoskodással össze nem vegyítjük, és a világmindenséget, a történelmet és saját életünket a tiszta hit ragyogó fényében szemléljük. Nagyon sok zavaros gondolkodású keresztény van. Fejében zűrzavar uralkodik, melyet nem egy közülük szándékosan tart fenn: eklektikus keverékét a kinyilatkoztatott igazságoknak és a ma divatos eszméknek.

Ez a fajta dogmatikai liberalizmus, amely felcseréli Urunk tanításának sarkalatos pontjait más elgondolásokkal, a názáreti Jézus arculcsapása és leköpdösése. A végső igazság nem lehet egy kicsit vagy félig igaz. A halálból feltámadott Krisztus vagy a második isteni személy, vagy hazug, vagy pedig örült. Más lehetőség nincs. De ha ő Isten, mint ahogy hisszük, akkor az emberről, az örök életről mondott szavai az egyetlen igazság. Akinek gondolkodása nincs átítva Krisztus alapigazságaival, az nem is tisztulhat meg. A végső igazság, a valóság elfogadása azért nehéz, mert megköveteli az embertől az egzisztenciális választ, akaratának, erkölcsi életének teljes meghódolását. Csak ha ez megkezdődött, tisztul meg a lelki és testi rész az emberben.

A mi Urunk azért mondja, hogy *„ti már tiszták vagytok az általam hirdetett tanítás által”*, mert ennek a tanításnak (isteni, végső kinyilatkoztatásnak) az a belső természete, hogy ha befogadta az ember, szinte öntörvényűen bontakozik ki benne és veti ki előbb szelleméből, majd pszichéjéből, végül testi életéből a tisztátalanságot.

A kinyilatkoztatásban rendkívüli belső koherencia és logika van. Mi, átlagkeresztények nemcsak bűnösök vagyunk, hanem még inkább következetlenek és logikátlanok. Nem merjük levonni Húsvét tanulságát: ha Jézus Isten, és ha halálával megváltott bennünket, akkor ő a mindenünk: életünk ura, testvérünk, barátunk, lelkünk kedvese, örök életünk, és nincs más név az ő nevének kívül, melyben üdvözülhetnénk.

Húsvét V. hete

Vasárnap, C évben

ApCsel 14,21b-27; Jel 21,1-5a; Jn 13,31-33a.34-35

„Íme, újjáalkotok mindent.”

Miközben az Apostolok Cselekedeteiben szinte naplószerűen követjük az ősegyház mindennapi életét, amely tele van konfliktussal, szenvedéssel, megoldandó új feladattal, de örömmel és Isten csodáival is, halljuk a Szentleckében a trónon ülőnek, a teremtő Atyaistennek szavát: *„Íme, újjáalkotok mindent”*. Az Evangéliumban pedig Jézus új parancsát: *„Szeressétek egymást, amint én szerettelek titeket.”* Szinte egy életre szólóan, minden napra világos sémát kapunk, hogyan lehet élni a maga teljességében Krisztus követését már most, az esetlegességek és mulandóságok közepette.

Ha valaki eredményre vezető, sikeres módszerre vágyik, azt ilyen egybecsengésekből: az Isten igéjének egy pontra koncentráló ragyogásában fedezheti fel.

A trónon ülő megszólalt. Mindennap hallanunk kell kijelentését: *„Íme, újjáalkotok mindent.”* Elhagyatottságod iszonyatos magányában vagy nászéjszakádon, primíciádon vagy hivatásod lehetetlennek látszó sötét korszakaiban, egy szép csendes téli délutánon, mikor a paradicsomi békeesség mint megannyi hópehely hullik alá az égből, vagy operáció előtt, félelemtől gyötörve. Elhangzott az Atya szava. Mikor? Húsvét éjszakáján... És amit kijelent, az megvalósul. Jézus feltámadásában újjáalkotott mindent. Ha ezzel a valósággal nem veszed fel hitben a kapcsolatot: el van veszve az a nap, az a vállalkozásod. De kell az új parancsot hallanod és indulnod a nagy és lehetetlennek látszó küldetésre: ma úgy akarok szeretni, illetve úgy akarjuk szeretni egymást, ahogy te szerettél és szeretsz minket, Jézusom.

Mindez illúzió lenne a Szentlélek nélkül! Az Atyaisten a Szentlélek erejében támasztja fel Jézust örök dicsőségre, és benne az emberi testet-lelket és az anyagvilágot. Jézus a Szentlelket adta nekünk, hogy ő uralja szeretetünket, s beiktassa az Atya életébe.

Igen fontos a harmadik: a naplószerű Apostolok Cselekedetei, mely arra figyelmeztet: tegyem a dolgom és álljam meg a helyem ott, ahol vagyok, mert enélkül Isten újjáteremtése, a Szentlélek kiáradása, a szeretet (amellyel bekapcsolódunk az újjáteremtésbe) csupán elmélet marad. A keresztény élet a teendők, a feladatok pontos, felelősségteljes végzésében végigküzdött, érlelődő örök élet.

Húsvét V. hete

Hétfő

ApCsel 14,5-18; Jn 14,21-26

„Hozzá megyünk és benne fogunk lakni.”

A régi és az új pogányság nem mindenestül kárhozatra méltó. Amennyiben az emberi élet végső értelmét keresi, méghozzá a látható és mulandó világon kívül, annyiban minden vallás tiszteletre és megbecsülésre méltó. Bizonyos szinten az is igaz, hogy nem tudjuk egy mondattal kifejezni, véglegesen megragadni az igazságot, a valóságot, és hogy ezért több oldalról kell azt megközelíteni, állandóan újrafogalmazni, és párbeszédbe bocsátkozni más vallásokkal, filozófiákkal. Nyitottnak kell lenni minden szellemi széljárásra, mindent megvizsgálni, és a jót megtartani.

Mindezt azonban csak akkor tudom elfogadni az isteni kinyilatkoztatásra vonatkozóan, ha abban eleve megegyezünk, hogy Jézusnak vannak olyan kijelentései, amelyek örök érvényűek, változtathatatlanok, és melyeket nem lehet akárhogyan érteni. Azon lehet vitázni és elmélkedni, hogy hogyan jön hozzám az Atya, a Fiú és a Szentlélek, de azon nem, hogy igenis hozzám jönnek és bennem laknak, ha szeretem Jézust és megtartom tanítását. Hogy a szentháromságos Isten bennem lakik, olyan, minden mást felülmúló igazság, mely egész életemet követeli, s itt vitának semmi helye nincs. Ezek után a kinyilatkoztatás igazságait kutatni, azokról vitázni, disszertálni csak akkor lehetséges, és csak akkor van értelme, ha előbb ezt a valóságot élem, és mindent ennek a valóságnak rendelek alá.

Ezen a ponton vége a szellemi-lelki-erkölcsi relativizmusnak: a kinyilatkoztatás engem érintő legnagyobb tényéről van szó, egy újfajta életminőségről, mely minden más vallás tanításától idegen. Erről nem mondhatok le, csak hogy meg ne sértsem őket, még ha nekemesnek is, mint Pálnak és Barnabásnak, amikor hitüket szembeállították a liztraiak pogány hitével.

Halál, hol a te győzelmed? Halál, hol a te fullánkod? Lehet-e ezek után a parttalan liberalizmus és a mindenben kételkedőt játszó filozófus kérdését ártatlan képpel újra fölteni: „Mi az igazság?”

Hát ez az igazság, ez az élet és az út a végső Igazság és az örök Élet elveszíthetetlen birtoklásához. Nem kell meghatódni a vallásosság manapság tapasztalható terjedésén, s végképp nem szabad beállni a modern szinkretizmus szolgálatába. Az én dolgom, hogy azt az Isten képviseljem, szolgáljam és hirdessem, aki saját életéből adott részt nekem, s meghívott a Szentháromság boldog közösségébe.

Húsvét V. hete

Kedd

ApCsel 14,19-28; Jn 14,27-31a

„Békességet hagyok rátok. Az én békémet adom nektek! Nem úgy adom, ahogy a világ adja nektek. Ne nyugtalankodjék szívetek és ne csüggedjen.”

Mi ez a világ pillanatnyi erőegyensúlyon alapuló, ingatag békéjétől különböző békesség? Sztoikus nyugalom, szenvedélymentesség talán? Nem, a krisztusi béke éppenséggel nem valaminek a hiánya, hanem valakinek a jelenléte. Az Atyához induló Jézus nem hagyja magára apostolait, hanem titokzatos módon ott marad közöttük. Ez a békesség a Szentlélek bennünk lakásának következménye, az Isten életébe való bekapcsolódásból születik, és abban őriz meg egyre mélyebben.

A külső béke gyakran megalkuvás eredménye, ezért is oly törekeny, a belső viszont az életszentségre törekvő ember sajátja, s aki Jézus Krisztusban marad, nem is veszíti el soha.

Példa erre Szent Pál apostol, akinek megpróbáltatásairól a mai Szentleckében is olvasunk. Ő egy pillanatig sem a külső béke megőrzésén fáradozott, de birtokában volt a belső békességnek, amely megannyi rosszindulat, üldözés, szerencsétlenség közepette is erőt adott neki, hogy tovább folytassa az evangélium hirdetését.

Ez az a békesség, amely megőriz a nyugtalanságtól és a félelemtől, s amit ha hordozunk, mi magunk is békességszerzővé válunk, mint Szent Ferenc, aki mint kiengesztelődött és Isten békéjében élő ember Naphimnuszával kibékítette Assisiben az egymással szembenálló püspököt és podesztát.

*„Valami furcsa összehangolódás,
Valami ritka rend –
Széthúzó erők erős egyensúlya,
Mély belső bizonyosság idebent –
Bizonyosság arról, hogy élni jó,
Szenvedni elkerülhetetlen,
Szeretni tisztán: megistenülés,
Meghalni szép –
S a Kifejezést meglegelni mindezekhez,
Megtalálni a felséges Igét:
az igét mindezekhez: A Béke ez.
Orkán ordíthat aztán odakünt,
Robbanhat ezer bomba: kárbament,
de kárt nem okozott.
Bent:
Csend.
A Béke itt kezdődik.
Bent:
Csend.
Isten hozott.”*

(Reményik Sándor)

Húsvét V. hete

Szerda

ApCsel 15,1-6; Jn 15,1-8

„Aki bennem marad és én őbenne, az bő termést hoz, mert nélkülem semmit sem tehettek.”

A mai Szentleckében arról olvasunk, hogy a farizeusok közül megtért keresztények úgy gondolták, a pogányságból megtérteknek is körül kell metélkedniük és meg kell tartaniuk a mózesi törvényt, máskülönben nem üdvözülhetnek.

Valláserkölcsösi tanításuk Pál és Barnabás heves tiltakozását váltották ki. Ők is zsidók voltak, de a Krisztussal való találkozás egyértelművé tette számukra, hogy többé nem a testi körülmetélkedés, nem is a parancsok betartása az elsődleges, hanem a Jézus Krisztusban való élet.

A törvény előírásai tiszteletreméltóak ugyan, de a törvény előírásainak betartása Jézus nélkül hiábavaló, mert önmagában nem szerez üdvösséget, Jézussal viszont egészen más szerepet nyerne, és egy részük felesleges is, hiszen ő halála és feltámadása által szerzett az embernek új életet.

A mi Urunk erről az életről beszél, amikor így szól: *„Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők.”* A keresztségben mindnyájan az egyetlen szőlőtőbe, Krisztusba oltódunk, s az ő isteni élete áramlik szét bennünk. Ez az Egyház és minden keresztény közösség alapja. A keresztény lét nem vallási parancsok megtartására épül, hanem Urunk, Krisztus egyetlen parancsára, a szeretetre, amelyre képességet kaptunk, hiszen részt adott az ő életéből, elnyertük a Szentlelket, aki maga Isten szeretete.

Ettől fogva nem beszélhetünk vallási teljesítményekről, hanem csak gyümölcscről. Nem egy norma teljesítése a feladatunk, amely megszerzi számunkra Isten kegyelmét, hanem minden érdemünk nélkül megkapjuk ezt a kegyelmet, az isteni életet és semmi más dolgunk nincs, mint egyre mélyebben élni azt, beléhelyezve földi létünk súlypontját: gondolatainkat, érzelmeinket, szándékainkat.

Bár nehéz, mégis ki kell szakadnunk a világ teljesítménycentrikus és profitorientált szemléletmódjából, s olyan értékrendet kialakítanunk, amelyben az élet, a létezés önmagában érték.

E létezés minősége gyümölcssein mérhető. Amint a szőlőtőből felszívott tápanyagból, vízből, napfényből zamatos ízű szőlőfürt lesz, amint a férfi és nő szerelméből új ember születik a világra, úgy terem gyümölcsöt a Krisztus életében részesülő keresztény is: nem saját erejének, hanem a túlsorduló isteni életnek köszönhetően.

Húsvét V. hete

Csütörtök

ApCsel 15,7-21; Jn 15,9-11

„Ha megtartjátok parancsaimat, megmaradtok szeretetemben.”

A szeretet egyetlen parancsa nem állítható szembe a parancsokkal, amelyeket Isten adott, hiszen ezek éppen a szeretetben teljesednek be. *A törvény tökéletes teljesítése a szeretet* – olvassuk Szent Pálnak a rómaiakhoz írt levelében.

Szokás manapság a szeretetre hivatkozni, amikor a fiatalok a házasság előtt nemi életet élnek, vagy amikor a házastársak megcsalják egymást egy harmadikkal. Akkor is a szeretetet szokták emlegetni, amikor az időseket eutanáziával „segítik” a másvilágra, hogy megrövidítsék szenvedésüket. Az ilyen hivatkozás teljességgel hamis, hiszen Krisztus szeretetparancsa nem érvénytelenítette a *Ne paráználkodj!*, *Felebarátod házastársát ne kívánd!* vagy a *Ne ölj!* parancsát.

A Tízparancs, a tíz isteni szó ma is érvényben van, hogy segítsen teljesíteni a szeretet egyetlen parancsát az élet különböző területein, illetve elgördíteni az akadályt a szeretet megvalósulásának útjából. A második kőtáblán szereplő isteni szavak megjelölik azokat a cselekedeteket, amelyek totálisan ellenkeznek a szeretettel, függetlenül érzéseinktől, egyéni elfogultságainktól.

Alig van valami, ami a valódi szeretetet összeköti azzal a pillanatnyi érzelmi felindulással vagy emésztő vággyal, amelyet szintén szeretetnek szoktak nevezni. Annyi mégis, hogy ezek a félreecsúsztott és önmagunkba visszahulló szeretetek annak az ősi vágnak elkorcsosult maradványai, melyet maga Isten ültetett belénk. S mivel Ádám és Éva elszakadt a szeretet forrásától, Isten megkönyörülve a bukott emberiségen kinyilatkoztatta létünk legmélyebb törvényét tíz szavával, hogy az elhomályosult értelme, rosszra hajló akarata miatt tévelygő embert visszavezesse arra az útra, amelyen járva eltalálhat vágyai beteljesítőjéhez, az élő Istenhez.

„*Megmaradtok szeretetemben*” – Jézus szeretetében megmaradni egyet jelent azzal, hogy növekedünk a szeretetben, mert növekszik bennünk az övele való életegység.

Ő nemcsak utat, hanem példát is mutatott a tiszta, ingyenes, önfeláldozó szeretetre. Sőt saját szeretetét ajándékozta nekünk, amikor elküldte a Szentlelket. Így többé nem vagyunk saját tisztátalan szeretetünkre hagyatva, hanem azzal a szeretettel szerethetünk, aki az Atya és a Fiú kölcsönös szeretete. Csak ez, és nem más lehet a keresztény erkölcs alapja.

Húsvét V. hete

Péntek

ApCsel 15,22-31; Jn 15,12-17

„Barátaimnak mondalak benneteket, mert mindent, amit hallottam Atyámtól, tudtul adtam nektek.”

Istennel való kapcsolatunkban valamiképpen minden emberi szeretetkapcsolat átélhető. Nem szublimált, légiesített utáncatként, hanem őseredeti valóságként, hiszen Isten minden szeretet forrása, s egyben célja is, ahová minden emberi szeretet tart, mint kis patak az óceán felé. Az igazi szülői, gyermeki, testvéri, házastársi és baráti szeretet mind a végtelenre tágul, és a Szentháromság boldog életéből részesít már itt a földön.

Jézus Krisztus, aki gyermekké lett értünk, hogy karjainkba vehessük, majd testvérként élt közöttünk, Völegénynek, az új Izrael Jegyesének nevezte magát, tanítványait pedig az utolsó vacsora meghitt, ünnepélyes perceiben „*fiacskáim*”-nak szólította, mint egy jóságos atya. Utoljára pedig, mielőtt szenvedett, barátainak nevezi őket és minket is, kései tanítványait, mert a barátság az a szeretetszövetség, amely minden másnál függetlenebb a testtől és a vértől, s minden másnál ragyogóbban a Lélek műve. Ezért is kell minden kapcsolatnak szülő és gyermek, fivér és nővér, férj és feleség között barátsággá alakulva kiteljesednie.

Személyes kapcsolataink mint szentségi jelek utalnak a Krisztussal való kapcsolatunkra, amely egy bizonyos ponton túl szétfeszíti az emberi viszonylatok határait.

Az emberi barátság rendszerint két egyenrangú fél közös akaratából jön létre, vagy pedig úgy, hogy az egyik felnő a másikhoz. Jézus Krisztus úgy ajánlja fel barátságát, hogy abszolút módon ő a kezdeményező, ő emel fel magához, és nem csupán azt osztja meg velünk, amit Atyjától hallott, hanem legbenső életét is, azt a Szeretetet, aki őt öröktől fogva összeköti az Atyával.

Erre az öröktől fogva kiválasztó szeretetre adott válaszunak is túl kell haladnia az emberi barátság határain. Ez teljes életet kíván, olyat, mint amilyen Pál és Barnabás élete, akik egészen a mi Urunknak, Jézus Krisztusnak szentelték magukat.

Húsvét V. hete

Szombat

ApCsel 16,1-10; Jn 15,18-21

„Ha a világ gyűlölt titeket, tudjátok meg: engem előbb gyűlölt.”

A világ, vagyis a bukott Ádám fiai egyfajta lelki hasadást, megosztottságot hordoznak szívükben: gyűlölik a világosságot, mégis vágyakoznak rá. Miközben tudatosan üldözik Krisztust tanítványaiban, tudattalanjuk mélységeiben az ő segítségére várnak.

Ezt a bűn utáni kettősséget az emberben Jézus Krisztus világba való eljövetele leplezte le, hiszen ő a világ világossága, aki azért jött, hogy feltáruljanak sok szívnek gondolatai. Ha mi igazán Krisztus hívei vagyunk, jelenlétünk ugyanezt a rejtett lelki meghasonlottságot hozza felszínre környezetünkben.

A mai Evangéliumban Urunk felkészít arra, hogy ne legyünk naiv álmodozók, akik arra számítanak, hogy a krisztusi örömhír egycsapásra jóvá tesz mindenkit. Igenis, az evangélium szerinti élet gyűlöletet kelt a világ fiaiban irántunk, s ezt el kell viselnünk, anélkül, hogy viszonznánk. Ha mi is gyűlölettel válaszolnánk a gyűlöletre, vagy saját kiválasztottságunk tudatában tetszelegve megvetnénk azokat, akik gyűlölnek minket, magunkban is ezt a meghasonlottságot idéznénk elő, s állandósítanánk a világ fiaiban is.

Nem elég kívülről báránynak kinéznünk; nekünk valóban bárányként kell a farkasok közé mennünk, nem pedig báránybőrbe öltözött farkasként. Isten Bárányához hasonlóan, aki elvette a világ bűneit, ártatlan tisztaságban kell megőriznünk lelkünket, mert csak így menthetjük meg farkassá változott testvéreinket.

A Szentlecke ugyanis feltárja, hogy az Istent nem ismerő világ a mélyben nagyon is vágyakozik Krisztus után.

Jellemző, hogy éjszaka és látomásban mutatkozik meg ez a vágy, a tudattalan világ feltöréseként, egy macedón férfi képében: *„Jöjj és segíts rajtunk!”* Ezzel az elemi erővel felszakadó segélykiáltással veszi kezdetét Európa evangelizálása. Vajon ma nem ugyanez a kétségbeesett kiáltás tör fel a bűnökben megöregedett, elkereszténytelenedett Európa szíve mélyéből? Saját szívünk, tudatos és tudattalan világunk megosztottságát Krisztus szeretetével gyógyítva merünk-e részt vállalni megmentésében?

Húsvét VI. hete

Vasárnap, A évben

ApCsel 8,5-8.14-17; 1Pét 3,15-18; Jn 14,15-21

„Azon a napon megtudjátok majd, hogy én Atyámban vagyok, ti énbennem, én pedig tibennetek.”

Melyik *az a nap*, amiről itt szó van? Jézus visszajövetelének napja. Ez nem lehet a világ vége, hiszen akkor a világ végéig nem tudhatnánk mi, Jézus tanítványai, hogy Jézus az Atyában van, vagyis Isten az Istentől, és hogy ők is Jézusban vannak az isteni természetben való részesedés által, és Jézus bennük van. *Az a nap*, a nagy megvilágosodás napja, az igazi tudás napja, olyan tudásé, amelynek birtokába se előbb, se utána nem juthat az emberi értelem önerejéből – Pünkösöd napja. Ezért kérte Jézus az utolsó vacsorán a Vigasztalónak, az igazság és tudás Lelkének elküldését.

Pünkösöd Jézus hatalmas, új módon történő eljövele. Már nem csupán a tér és idő egy pontján van, mint elmenetele (kereszthalála) előtt ott Palesztínában, hanem a Szentlélek által a szívünkben él. *Urunkat, Krisztust szentül tiszteljétek szívetekben!* Azért ott tiszteljétek, mert Jézus Krisztus ott él, hiszen ő maga mondja: *„én tibennetek”* – és ez a Szentlélek kiárasztásának kegyelme. Mi viszont mindenestül benne vagyunk, mert elvette bűneinket és újjáteremtett minket: felvett istenfiúi életébe.

A keresztség szentsége inkább az Úr Jézus életadó halálához és dicsőséges feltámadásához kapcsol minket, a bérmálás szentsége viszont Pünkösödhöz, a nagy megvilágosodás napjához, amikor a Krisztus-hívó ráébred saját titkaira. Péter és János apostol ebben a nagy eseményben részesíti a szamariaiakat, akik meg voltak ugyan keresztelve Jézus nevében, de Pünkösöd ajándékaiban még nem részesültek. Kézzrátételük által megkapták a Szentlelket.

Ez a nap, Pünkösöd napja nemcsak a Lélek-kiáradás és a tudás napja, hanem a küldetésé is. Hiszen beszélni csak arról lehet, amit tudunk, ami nem csupán öntudatlanul, hanem tudatosan is az életünk. Ezért int bennünket Szent Péter apostol: *Legyetek mindig készen arra, hogy mindenkinek válaszolni tudjatok, aki csak kérdezi, mi az alapja reménységeteknek. De ezt szelíden, tiszteletteljesen és jó lelkiismerettel tegyétek.*

Húsvét VI. hete

Vasárnap, B évben

ApCsel 10,25-26.34-35.44-48; 1Jn 4,7-10; Jn 15,9-17

„Ezeket azért mondtam nektek, hogy az én örömöm legyen bennetek, és örömötök ezzel teljes legyen.”

Amikor Urunk azt mondja: az „*én örömöm*” és a „*ti örömötök*”, akkor ezt nem szabad úgy értékelni, mintha ezt csupán egyik ember mondaná a másiknak. Vagyis majd minden elmélkedésünkben tudatosítanunk kell Húsvét és Pünkösöd legnagyobb ajándékát, hogy tudjuk, kicsoda ez a Jézus: az örökkévaló Isten, az örök Atya Egyszülöttje, aki értünk emberré lett.

Emberek között egészen mást jelent a fenti kijelentés: mert az én örömöm ez, a tiéd az; nekem inkább Bach zenéje kedvesebb, neked inkább Mozarté.

Isten öröme egészen más, mint a mi örömünk, bár egy valamiben hasonlít ahhoz, hiszen az ő saját képére teremtett bennünket. A hasonlóság abban van, hogy ez az öröm, mint a valódi emberi öröm is, a szeretet öröme.

A radikális különbség az, hogy Isten semmi másnak nem örül, csak a szeretetnek. Az ember természetének megromlása óta másnak is tud örülni, egy tárgynak, önző sikernek, sőt más kárának is. Ha valamiféle tárgyban lelem örömet, akkor igazából csak annak örülhetek, hogy szeret engem, aki azt a tárgyat nekem adta. A tárgyat nem szerethetem, legfeljebb csak kedvelhetem.

Isten a világból csak az embert szereti. Ez nyilvánvaló abból a kijelentésből, hogy nem azért küldte Fiát, hogy elítélje a világot, hanem hogy üdvözítse. Az ártatlan állatok, növények, kőzetek sorsa az ember sorsától függ, neki van alárendelve, mert az anyagi világot mindenestül ajándékba adta nekünk az Isten. Kedvelhetjük, de nem szerethetjük. Élvezetet szerezhethet, de nem örömet.

Jézus öröme az Isten megtestesült Fiának az öröme. Ő csak a szeretetnek örül, mivel a teremtett világot Atyja adja ajándékba az embernek. A teremtményekben is Atyja szeretetének örül, és kedveli a teremtést.

Le kell szoktatnunk magunkat a szeretet kemény aszkézisével arról, hogy bármit is szeressünk (ha használjuk is ezt a szót, az „kedvelést” jelent). Soha valamit, csak valakit: a dolgokat kedvelhetjük, és észrevehetjük bennük az ajándékozó szeretetét. Ennek a szeretetnek örülünk.

Csak így, ilyen megközelítésben hallgathatjuk a felszólítást a mai Szentleckéből: *Szeressük egymást, mert a szeretet Istentől való.* Ezt azt is jelenti: merjünk örülni Jézus örömével, mert az ő öröme az Atyától való.

Húsvét VI. hete

Vasárnap, C évben

ApCsel 15,1-2.22-29; Jel 21,10-14.22-23; Jn 14,23-29

„A hét angyal egyike lélekben elvitt egy magas hegyre, és ott megmutatta nekem a mennyből, az Istentől alászállt szent várost, Jeruzsálemet.”

Amint a múlt vasárnap olvashattuk, most is három síkon zajlik az Egyház élete.

A külső teendők, súlyos felelősségek síkján, hiszen megjelenik a tévtanítás, amely végig fogja kísérni a krisztusi hitletéteményt hirdető s annak tisztaságát őrző, evangelizáló apostoli egyházat. Viták, szakadások, gyűlés, mely gondolkodást, szenvedéssel teli intellektuális munkát is követel; apostoli levél, rendelkezések. Az Egyháznak ez az élete egészen úgy fest, mint egy közösséges emberi csoport élete. Sokan ezt el is utasítják, mert hivatalok létesülnek, szükségszerű kirekesztések történnek, szabatosan megfogalmazott dogmák születnek. Mindez sokak szubjektív, égbenező, parttalan érzésekben úszó vallási életét zavarja.

Ám valójában ez csak a külső élet, amelyet ha nem vállalok, nem vállalom a megtestesülés realitását. Ha viszont csak ebben élek, elárulom az Egyház belső valóságát. Mert van az Egyháznak ezt a külső életet tápláló, éltető benső élete. Az Egyház azoknak a gyülekezete (illetve az Egyházban biztosan vannak olyanok), akikre áll Jézus szava: *„Aki szeret engem, megtartja tanításomat. Atyám is szeretni fogja őt, hozzá megyünk, és benne fogunk lakni.”* Ha a vatikáni hivatalok dolgozói, a püspökségek személyzete, a kolostorok lakói, az új templom építésén fáradozó egyházközségi tagok nem tudatosítják és nem aszerint élnek, hogy bennük a Szentháromság lakik, hogy lelkükben megkezdődött a hittel és a szent keresetséggel az örök élet: Isten élete, akkor saját magukról nem tudják vagy nem veszik komolyan a leglényegesebbet...

De ez a külső és belső élet még nem a teljes élet, mert elveszíthető. A csak befelé forduló és lelki életét figyelő keresztény még nem éli a maga teljességében Krisztus életét, aki már az Atya jobbán ül. A keresztény életnek van egy transzcendens, eszkatologikus, a végső beteljesedéshez kapcsolódó vonatkozása, amelyet a ma felolvasott apokalipszis- részletben pillanthatunk meg. A mennyei Jeruzsálemben nincs templom, mert a *Mindenható, az Úr, az Isten és a Bárány a temploma. A városnak nincs szüksége sem napra, sem holdra, hogy világítsanak, mert az Isten dicsősége ragyogja be, világossága pedig a Bárány.*

Nem az a végső reményünk, hogy Isten bennünk van, mert bűneinkkel a kegyelmi állapotot elveszíthetjük, hanem hogy mi vagyunk Istenben. Ez elveszíthetetlen, s ha ehhez ragaszkodunk, nem leszünk hűtlenné...

Húsvét VI. hete

Hétfő

ApCsel 16,11-15; Jn 15,26–16,4a

„Ha eljön a Vigasztaló, aki az Atyától származik, ő majd tanúságot tesz rólam.”

Pünkösöd ünnepéhez közeledve a szentmise olvasmányai a Szentlélekre irányítják figyelmünket. Ő az, akinek erejével az Atya feltámasztotta és megdicsőítette Jézus testét, s aki együttműködik a megdicsőült Krisztussal az Atya dicsőségére az első keresztény hithirdetők munkálkodása és a mi igehirdetésünk mélyén is.

A Szentlélek tanúságtétele, amiről Jézus a mai Evangéliumban beszél, a feltámasztás és a megdicsőítés műve volt, amely által kinyilatkoztatta a világnak, hogy Jézus az Atya Egyszülöttje, Isten hatalmas Fia. Most azonban az apostoloknak kell tanúságot tenniük, ugyancsak a Szentlélek erejében. A Szentlélek vezeti őket, sugallva, hová menjenek és hová ne menjenek. (A minap olvastuk: *„A Szentlélek megtiltotta, hogy Ázsia tartományaiban prédikáljanak.”*) Ő ad isteni erőt emberi szavaiknak, az Úr Krisztus pedig megnyitja a hallgatóság szívét, hogy befogadják tanúságtételüket, mint Lídia, a tiatírai bíboráros asszony.

Jézus és a Szentlélek csodálatos együttműködését látjuk itt: Hol a Szentlélek nyit ajtót Jézusnak, hol pedig fordítva.

Ahogy a szentáldozásban is a Szentlélekkel fogadjuk a megdicsőült Krisztust, ugyanakkor Jézus eucharisztikus jelenléte a Szentlelket árasztja szívünkbe. Ők ketten együtt alakítanak bennünket az Atyaisten gyermekeivé.

A mai Szentlecke egy további tanítást is hordoz. Egyetlen asszony nagylelkűsége elég egész Európa missziójának megindításához. A női lélek egyházalapító szerepére vet fényt az Apostolok Cselekedeteinek mai részlete, arra a készséges lelkületre, amellyel Szűz Mária befogadta az örök Igét, arra a gondos, szolgáló szeretetre, amellyel Márta vendégül látta a Mestert, s arra az odaadó figyelemre is, amellyel Márta nővére, Mária hallgatta Jézus tanítását.

Íme, a nők szerepe az Egyházban! Nem azzal nyernék el méltóságukat, ha ők is viselhetnének papi hivatalt, hanem ha sajátosan női karizmájukat kibontakoztatnák. Ha sokszínű és nélkülözhetetlen tevékenységükkel kiegészítenék a hithirdető és egyházszervező férfiak munkáját. Ha úgy működnének együtt velük, amilyen egységben, mégis csodálatos „munkamegosztásban” Krisztus és a Szentlélek tevékenykedik.

Húsvét VI. hete

Kedd

ApCsel 16,22-34; Jn 16,5-11

„A Vigasztaló, amikor eljön, meggyőzi majd a világot a bűnről, az igazságról és az ítéletről.”

A mai Szentleckét olvasva ismét láthatjuk a pogány világ, azaz a mi világunk megosztottságát, tudathasadásos állapotát. Szilás és házanépe befogadja Krisztust, mások azonban ellene fordulnak, és Pált meg Barnabást börtönbe vetik. A börtön és az éjszaka a sötétség hatalmára utal, amelyet ingerel a keresztény igehirdetésből áradó világosság. Ellenfeleik éppen ezért el akarják nyomni, a tudattalan világ sötétjébe akarják leszorítani a Pálék hirdette Krisztust. A börtönőr azonban *világosságot kért és remegve borult Pál és Szilás lábához*. Akár jelképesnek is felfoghatjuk cselekedetét: nem akart tovább sötétben maradni, azt akarta, hogy a krisztusi világosság őt is betöltse fényével.

A Szentlélek titokzatos eljövételének lehetünk tanúi ebben az eseményben. Hiszen megrendült a hely, akárcsak Pünkösöd napján, a börtönőr ugyanazt kérdezte Páltól és Szilástól, mint a Pünkösdre összegyűlt népsokaság az apostoloktól Péter beszédét hallgatva: *„Mit kell tennem, hogy üdvözüljek?” És meg is keresztelkedett minden hozzátartozójával együtt, s a hit örömmel töltötte el őt és egész házanépét*. Pünkösdi esemény ez, hiszen itt éppen az történt, amiről Jézus a mai Evangéliumban beszél. Az Egyház élete szakadatlan Pünkösöd; a Szentlélek szüntelenül munkálkodik, hol látványos, szinte viharos módon, hol pedig rejtetten, a szívek mélyén.

Ő az, aki Pál és Szilás igehirdetése által ismét meggyőzően bizonyította a bűnt, az igazságot és az ítéletet. A bűnt elismerve, az Igazságot, Krisztust elfogadva a Szentlélek felmentő ítéletében részesülhetett a börtönőr és egész házanépe. Ez volt hallatlan örömük forrása.

Újra meg újra be kell fogadnunk a Szentlelket. Hogyan is gondolhatnánk, hogy egyszer s mindenkorra befogadhatjuk őt itt a földön? Nap mint nap engednünk kell, hogy ránk bizonyítsa a bűnt és elénk állítsa az igazságot, így kedvező ítéletben lesz részünk, s megtapasztaljuk azt az örömet, mely nem ebből a világból való, melyet csak Isten adhat azoknak, akik megnyitják előtte szívüket.

Szent Ferenc leghőbb vágya volt, hogy az Úr Lelkét birtokolja, egészen addig, míg a Lélek vette birtokba őt, s tette az üdvösség hirdetőjévé, munkálójává, közvetítőjévé. Legyünk mi is a Szentlélek munkatársaivá azáltal, hogy egészen átadjuk magunkat neki.

Húsvét VI. hete

Szerda

ApCsel 17,15.22–18,1; Jn 16,12-15

„Még sok mondanivalóm volna nektek, de nem vagytok hozzá elég erősek. Amikor azonban eljön az Igazság Lelke, ő majd elvezet titeket a teljes igazságra.”

Pál remekül felépített beszéddel, a szónoki mesterség ragyogó fogásaival áll a szó mesterei, az athéni férfiak elé. Míg azonban másutt az evangélium hirdetése feltárta a szívek gondolatait, állásfoglalásra kényszerített mindenkit, addig az ókori világ szellemi fellegvárában Pál nem kap mást, mint gúnyos megjegyzéseket és fölényes vállveregetést. A művelt elit elegáns módon hártja el Krisztus üzenetét: *„Erről majd még máskor is meghallgatunk téged.”* Az udvarias formula, amellyel Páltól búcsút vesznek, legnagyobb valószínűség szerint ezt jelentette: a továbbiakban nem vagyunk kíváncsiak rád. Nem is csoda, hiszen a görögök a testet nem tartották méltónak az örökkévalóságra, csupán a lélek, a szellem továbbélését tudták elképzelni. Természetes, hogy „megfeküdte a gyomrukát” a halottak feltámadásáról szóló tanítás.

Pál egy kissé elszámította magát. Nem gondolt arra, amit Urunk nagyon is reálisan figyelembe vett az utolsó vacsorán, hogy hallgatói nem elég erősek mondanivalója súlyának elviselésére. Az athéniak között nemigen akadtak zsidók, akiket a kinyilatkoztatás ismerete felkészített volna a keresztény tanítás befogadására, a pogányoknak pedig túl sok és eddigi felfogásukkal merőben ellentétes volt, amit Páltól hallottak.

Három dolgot is megtanulhatunk Pál esetéből. Az első, hogy ne gondoljuk, hogy képzettségtől, műveltségtől függ a Krisztus üzenetére való nyitottság. Egy teljesen más irányú szellemi előképzettség éppenséggel akadályt is jelenthet az evangélium befogadásában. A második, hogy Krisztust hirdelve ne eszközökben, módszerekben és technikákban bízunk, hanem az üzenet eleven erejében. A harmadik pedig, hogy ezt az üzenetet ne egyszerre, mintegy ömlesztve, hanem fokozatosan adjuk át, mindenekelőtt életpéldánkkal, szavainkkal csak akkor, amikor eljön az ideje, s környezetünk megérett rá.

Húsvét VI. hete

Csütörtök

(Ha Urunk mennybemenetelét a következő vasárnap ünneplik)

ApCsel 18,1-8; Jn 16,16-20

„Még egy kis idő, és már nem láttok engem, és ismét egy kis idő, és viszontláttok engem.”

Ez a kis idő Jézus elmenetele és visszatérése között egyrészt sírban nyugvásának idejét jelenti, másrészt a mennybemenetele és Pünkösöd közötti időt. Feltámadásakor megdicsőült testében viszontlátják őt apostolai, tanítványai és az asszonyok, Pünkösdkor pedig egészen sajátos, végleges visszatérésének lesznek tanúi. Azelőtt ott állt előttük hús-vér emberként, feltámadása után már új, romolhatatlan testben, Pünkösöd után viszont többé nem előttük, mellettük, hanem bennük lesz jelen.

A megtestesülés után ez a legnagyobb fordulat a világtörténelemben: az Egyház születésének pillanata. Ő nekem adja istenfiúságát, halhatatlan életét, én pedig neki adom halandó testemet, földi életemet. Ő nekem adja Szentlelkét, én pedig neki adom emberi tehetségeimet, értelmemet, érzelmemet, akaratomat, hogy beléphessen általam a világba.

Szent Pál is csak lassan érti meg, hogy a körülötte kirobbanó botrányok, szakadások, a hozzá való csatlakozás és az elutasítás nem ömiatta, hanem a benne élő Krisztus miatt történnek. A „*Krisztus él bennem*” kijelentés legnagyobb emberi mélységére ő sem egyik pillanatról a másikra ébred rá, hanem hosszú évek tapasztalatán keresztül.

Ha Jézust hirdeted, és bűnbánatban élsz hosszú éveken át, az ellentmondás jelévé leszel. Nem csupán hibáid, természeted miatt ellenségesek veled, hanem Krisztus miatt. Kiteheted a lelkedet, fáradozhatsz a legnagyobb jó szándékkal, elkerülhetetlen, hogy környezeted szembekerüljön veled, talán egészen odáig, hogy megaláznak és kivetnek. Szent Benedeket első társai meg akarták mérgezni, Szent Ferencet élete vége felé követői közül többen alkalmatlannak nyilvánították rendje vezetésére, Keresztes Szent Jánost szerzetestestvérei börtönbe vetették. Ők mégsem estek kétségbe, s nem tértek le arról az útról, amelyre Krisztus vezette őket a bensejükbe adott Szentlélek által.

Ha azt tapasztalod, hogy ellentmondanak neked, nemes szándékaidat, jó törekvéseidet félremagyarázzák, Krisztusért végzett szolgálatodat korlátozni akarják, ne veszítsd el a kedved. Tudd, hogy mindenkinek ez a sorsa, aki érte él.

Küldetésed tovább folytatódik egy bensőbb, mélyebb szinten, s általad sokan fognak Krisztushoz találni és öhozzá csatlakozni. Ez az igazi misszió ára!

Húsvét VI. hete

Urunk mennybemenetele, A évben

ApCsel 1,1-11; Ef 1,17-23; Mt 28,16-20

„Szemük láttára fölemelkedett, és felhő takarta el őt szemük elől.”

A Jézusról szóló örömhírt, evangéliumát azzal fejezi be Szent Lukács, amivel az Egyházzal szóló írását, az Apostolok Cselekedeteit kezdi: Jézus mennybemenetelével. Igen, a Jézusról szóló írás éppen azért az egyetlen igazi örömhír az emberiség számára, mert Jézus a mennyből, az Atyától jött közénk, és emberségünket az Atyához vitte, miközben személyével mindig is az Atyánál volt.

A Szentlélek alkotta meg Mária méhében az örök Ige testét, és a Szentlélek dicsőítette meg ugyanezt a testet, vagyis feltámasztotta, és felmagasztalta az Atya jobbjára. Szent Lukács két könyve abban is megegyezik, hogy mindkettő a Szentlélek elküldésével kezdődik. Amint Krisztus földi teste a Szentlélektől fogantatott, úgy Titokzatos Teste, az Egyház is a Szentlélektől fogantatott Pünkösdi napján, és benne teljesedik ki az utolsó napon. Ebből azonban az is következik, hogy az Egyház oda is fog fölemelkedni, ahol már a Fő, Krisztus van emberi természetével: az Atya jobbjára.

A keresztény élet mennybemenetel.

Krisztus mindent magával vihetett a mennybe, mert nem volt egyetlen érzése, gondolata, szándéka sem, amely az Atyáéval ellenkezett volna. Minket is magával vihet, akiknek üdvösségéért leszállott a mennyből, akiket szent vérével megmosott a bűntől, és kiváltott a halál fogságából. Magával vihette Galilea tájait, mert az Atya szeretetében látta. Semmit sem látott nélküle, tőle függetlenül. Amikor a Kísértő fölvitte őt egy magas hegyre, és megmutatta neki a világ minden országát és gazdagságát, mivel mindezt az Atya iránti szerelem fényében nézte, az egészet magával vihette.

Most már az emberen múlik, mit választ: akar-e vele a mennybe emelkedni? Ha igen, akkor úgy kell élnie, hogy élete: emberi kapcsolatai, döntései, cselekedetei örökkévalósíthatók legyenek. A legédesebb és legbensőségesebb emberi szeretet sem menthető át az örökkévalóságba, ha Isten törvényein, vagyis az ő szeretetén, az egyetlen igazi és örök valóságban kívül volt.

A mennybemenetel itt és most történik velünk, amikor is elvetünk mindent, ami összeegyeztethetetlen Krisztus szeretetével, és vállalunk mindent, amit szeretete megkíván tőlünk.

Húsvét VI. hete

Urunk mennybemenetele, B évben

ApCsel 1,1-11; Ef 1,17-23; Mk 16,15-20

„Urunk, Jézus Krisztus Istene, a dicsőség Atyja gyűjtsen világosságot lelketekben, hogy megértsétek: milyen reménységre hívott meg titeket.”

Amíg el nem érjük az emberélet útjának felét, arra vágyakozunk, hogy otthonunk legyen, ahová mindig hazavárnak. Az emberélet útjának felén túl már van otthonunk, s arra vágyunk, hogy mindig legyen, akit hazavárhatunk.

Ez utóbbi állapot jobban hasonlít a mennyországhoz, ahol vár minket az Atya az ő Egyszülöttével, aki a jobbján ül, és a Szentlélekkel meg angyalaival és szentjeivel. Az sejti, hogy mit jelent az, hogy bár Istenben nincs hiány és változás, mégis személyében isteni módon hazavár minket, aki maga is vár valakit, azt, akit a lelke szeret.

Az emberélet útjának felén túl – ha nem akarunk torz és infantilis lények maradni, és vállaljuk azt a nagy változást, amit ez a korszak felkínál nekünk – szenvedéseink nagy része a tékozló fiú atyjának szenvedése lesz. A szülőé, aki mindig hazavárja gyermekét, akkor is, ha útjait nem ő irányítja továbbé. Nem írhatja elő neki, hogy látogassa meg... Nem marad más, mint várni rá. És ez az ingyenes várakozás lesz gyermeke igazi otthona, járjon bármerre is a világban, akár nem is gondolva a szülői házra.

Hasonlót átél az igazi lelkiatya és a hű barát is.

Ha mernénk szívünk mélyére, de valóban a legmélyére tekinteni, bűneink gyökerénél is mélyebbre, oda, ahol Isten képmására alkotott teremtmény vagyunk, ott megláthatnánk annak a reménységnek kopott, de mégis kivehető vázlatát, amelyre Urunk, Jézus Krisztus Isten, a dicsőség Atyja hívott meg minket.

Ti emberek, mindnyájan a boldog örök életre vágyakoztok. De már nem is mertek vágyakozni rá, mert bűneitek következtében torz képet alkottatok Istenről megromlott értelmekben. Pedig ő hazavár titeket! A mai nap erre a kézzelfogható bizonyíték, amikor szent Fiát testestül-lelkestül befogadja dicsőségébe. Ez a mennybemenetel megnyílt égének főséges üzenete.

Húsvét VI. hete

Urunk mennybemenetele, C évben

ApCsel 1,1-11; Ef 1,17-23 vagy Zsid 9,24-28;10,19-23; Lk 24,46-53

„Ekkor megnyitotta értelmüket, hogy megértsék az Írásokat.”

Hogy az emberiség ráismerjen Jézusban Isten Egyszülöttjére, aki érettünk emberré lett, Isten kiválasztott egy népet, de ennek a népnek sem volt lehetséges Jézus Krisztus főséges ismeretét előre leírni, közölni, mert Jézus nem mutatható be önmaga nélkül. Megjelenése előtt sok különböző képet adott róla az Atyaisten Izraelnek, de nem adhatta a teljességet, mert a teljesség maga Jézus.

A Messiás, a Dávid házából fölkent király képét adta róla, aki uralkodni fog mindörökké. Ezzel a képpel a Jézus feltámadásában megnyilvánuló egyetemes és örök uralmát akarta előre megsejteni Izraellel. A szenvedő szolga képével, akinek sebei által gyógyulunk meg mindannyian, a Megváltó szerepét sugallta, aki ártatlanul szenved, aki magára veszi a világ bűneit és megszerzi a kiengesztelődést Istennel. Az Emberfia képével, aki az Ősöregtől érkezik, Jézusnak örök, Istentől való eredetét ragyogtatja fel tükör által homályosan. De azt is mondja az Ószövetségben, hogy: *„Én magam fogom legeltetni nyájamat”*, illetve hogy a küldöttnek Emmánuel lesz a neve, vagyis ő maga jön el, és közvetlenül adja az üdvösséget.

Amíg Jézus el nem jött, amíg meg nem halt és dicsőségesen fel nem támadt, és amíg most vissza nem tér az „Ősöreghez” a felhőkön át, addig az írásokon nevelkedett apostolok a legnagyobb zavarban lehettek, hiszen ha Jézus a Messiás és az Emberfia, akkor nem szenvedhet, ha ő a szenvedő szolga, akkor nem ő az örök király, az pedig végképp elképzelhetetlen, hogy ember létére Isten jelenlétének hordozója legyen.

Jézus utolsó előtti tette, mielőtt a mennybe menne, az, hogy *megnyitotta értelmüket, hogy megértsék az Írásokat*. A korábban adott képek össze nem függő sorát most egybeillesztve látják, s így a részletek kiadják a teljes képet.

Jézus utolsó tette ezen a földön, hogy ezután elküldi apostolait annak hirdetésére, amit most felismertek. Azok azonban nem indulnak rögtön, mert még várnak a Szentlélek erejére.

Ez a három mozzanat kell ahhoz, hogy valaki hitelesen hirdethesse az Igét: Jézus Krisztus főséges, mindent együtt látó ismerete, küldetés annak hirdetésére és részesedés a Szentlélek erejéből.

Húsvét VI. hete

Péntek

ApCsel 18,9-18; Jn 16,20-23a

„Pál Kenkreában lenyíratta a haját, mert fogadalmat tett.”

Ez a mozzanat a krisztusi ember küldetésének sajátos oldalára világít rá. Szent Pál a legintenzívebb apostoli munka, az ígehirdetés, az utazás fáradalmi és a testi-lelki megpróbáltatások közepette sem feledkezik meg arról, hogy az Úrnak tartozik önmagával. A nazireátus fogadalma az Istennek szenteltség kifejezőeszköze, s miközben Szent Pált – lelkileg, de néha fizikailag is – csaknem széttépik, ő nem hagyja szétszaggatni, szétforgácsolni belső világát, hanem még nagyobb hangsúlyt ad Krisztushoz való tartozásának.

Az Úrral való bensőséges kapcsolat ápolásának kell hogy legyenek külső jelei is. Ezek vissza is hatnak a belsőre, és megerősítik a lelki elkötelezettséget.

A vallási törvények megtartása, az önként vállalt fogadalmak, az önmegtagadás nem a szentség maga, mégcsak nem is jele annak, de eszköze és feltétele. Azt a lelkületet segít kialakítani magunkban, amely szüntelen Isten akaratára figyel, hogy felismerjük, mit akar cselekedni általunk.

Isten elsősorban nem aktivitást vár tőlünk. Mindenekelőtt azt akarja, hogy megszülessünk a Szentlélekben, Krisztus által, az ő gyermekeivé. Ez a születés pedig bizonyos fájdalommal jár, amint erről Jézus is beszél az Evangéliumban, hiszen új életre születésünk nem mehet végbe egyfajta halál nélkül. Azonban éppen ez a születés lesz új, el nem múló örömünk forrása.

Nem a mi cselekedeteink, aszkézisünk, jó elhatározásaink az élet és az öröm forrása, hanem ez az új életre való születés. Olyan öröm forrása, melyet nem befolyásolnak a külső körülmények változásai és kedélyállapotunk hullámzásai. Az istengyermekségre születés öröme más dimenzióban van, mint e világ örömei, ezért nem veheti el tőlünk senki sem.

Kérdeznivalónk sincs már, hiszen Isten élete áramlik bennünk, s ez több, mint bármi, amit ésszel fel lehetne fogni és meg lehetne magyarázni. Arra azonban időről időre szükségünk van, hogy földi életünk gondjai, teendői közepette újra meg újra erre a misztériumra irányítsuk figyelmünket, s Istennel egyesült életünk külső jelek által is megerősítést nyerjen.

Húsvét VI. hete

Szombat

ApCsel 18,23-28; Jn 16,23b-28

„Bármit kértek majd az én nevemben az Atyától, megadja nektek.”

Mit kérjünk Istentől, az Atyától?

Jézus arra biztat, hogy ne szégyelljük kívánságainkat, bátran tárjuk őket az Atya színe elé, mert ő teljesíteni fogja őket. Másutt azonban azt is mondja, hogy *„tudja a ti mennyei Atyátok, hogy mire van szükségetek”*. Imádkozni tehát nem azért kell, hogy mi mondjuk meg Istennek, mire van szükségünk. Számunkra fontos az, hogy megfogalmazzunk kéréseinket, és hogy megvalljuk Isten színe előtt inségünket, rászorultságunkat; kívánságainkat, legtitkosabb vágyainkat pedig beemeljük Istennel való kapcsolatunk erőterébe.

„Az én nevemben.” Az apostolok Húsvét előtt is imádkoztak már Istenhez mint Atyához Jézus tanítása alapján, de nem Jézus nevében. Az ő nevében csak Pünkösdkor kezdtek el imádkozni, amikor feltárult Jézus életének végső titka: közössége az Atyával és a Szentlélekkel.

Hasonló fordulat ez, mint amit a mai Olvasmányban szereplő Apolló élt át, aki előbb csak a jánosi keresztségről tudva tanított Jézusról, majd vele mint Isten Fiával találkozott, s ez gyökeresen átalakította igehirdetését, és új, egészen eredeti lendületet adott neki.

„Megadja nektek.” Ugyan mi az, amit ha Istentől megkapunk, örömünk teljes lesz? Vajon egy hön áhított tárgy, szeretteink egészsége és jóléte vagy bármi itt a földön teljessé teheti-e örömünket? Egyetlen ilyen ajándék van: a Szentlélek. Isten őt akarja adni nekünk, mindeneke előtt tehát ezt az ajándékot kell kérnünk. Hiába adna meg az Atya bármit, amit szemünk-szánk kíván, hiába teljesítené pillanatnyi szeszélyeinket, az örömet nem tehetné teljessé a Szentlélek nélkül.

Kérni pedig éppen azért kell őt, hogy tudatosan mondjunk igent egyre mélyebben Istennel való közösségünkre.

Húsvét VII. hete

Vasárnap, A évben

(Ha Urunk mennybemenetelét Áldozócsütörtökön ünneplik)

ApCsel 1,12-14; 1Pét 4,13-16; Jn 17,1-11a

„Te hatalmat adtál Fiadnak minden ember fölött, hogy mindenkinek, akit neki adtál, örök életet adjon.”

Sokat lehet tanulni a világ bölcseitől, akik alaposan ismerik az emberi természetet. Ez a tanulás azonban veszélyes is lehet, mert ők, ha sejtik is az ember örök rendeltetését, nem azt tartják az egyetlen szükségesnek, és nem rendelnek mindent annak szolgálatába. Remek sorokat írnak filozófiai mélységgel a rántott levesről mint a legzseniálisabb ételről; okos és jó tanácsokat adnak arra vonatkozóan, hogy időnként utazgassunk, sétálgassunk és néha változtassunk napirendünkön... Még az emberi szeretetről is közölnek egy bizonyos szintig érvényes meglátásokat, de nem tudnak az új és örök szövetségről, melybe belemerítve minden emberi szeretet átminősülhetne, és megnevezhetetlen új világba emelhetne.

A mai Evangéliumban Jézus értünk, emberekért imádkozik az Atyához, és világosan megjelöli, hogy a cél az örök élet. Feltámadása óta azt is tudjuk, hogy ez nemcsak lelki örök élet lesz, hanem testi is, sőt mi *új eget és új földet* várhatunk, mert Jézus testében az ég és a föld elemei megdicsőülve örökkévalósultak. Ha ezt a célt egy pillanatra is elfeledve a bölcsek és okosak helyes és igaz tanácsai alapján rendezem be az életemet, önző és Isten szerelmére bezárult lény maradok.

Lisieux-i Teréz nem utazgathatott a Kármelben, és a napirendet sem változtathatta meg, mint ahogy sokan mások sem, akik egy családban életüket egészen odaadták. Klasszikus zenét sem hallgathatott naponta, és zseniális verseket sem olvashatott, hacsak nem elég klasszikus a gregorián, és nem elég zseniális költészet a zsoltárok világa.

De nemcsak a célt nem ismerik a világ bölcsei, hanem az oda vezető utat sem, mert az egyszerűen botrány a szemükben: részt venni Krisztus szenvedéseiben – a napi keresztre feszítés vállalása és a szenvedések elfogadása által.

Keresztes Szent János és az egyháztanítók nemcsak kiegészítik a világ bölcseinek sok-sok tanácsát, hanem le is leplezik: öntörvényű élet helyett az Istennek átadott életet hirdetik, s életükkel bizonyítják annak emberi értékét is. A világ bölcseinek tanácsából sokat tanulok, de az egyetlen szükségest nem ők mutatják. A szentek tanításának legszebb hitelesítője: személyes életük. Ez azonban Szentlélek nélkül nem megy.

Máriával, Jézus Anyjával, az apostolokkal és a szentekkel újra és újra kérem a Lélek kiáradását magam és mások életére.

Húsvét VII. hete

Vasárnap, B évben

(Ha Urunk mennybemenetelét Áldozócsütörtökön ünneplik)

ApCsel 1,15-17.20a.20c-26; 1Jn 4,11-16; Jn 17,11b-19

„Senki sem vezett el közülük, csak a kárhozat fia.”

Isten akarja, hogy nagy tetteinek ünneplésekor belepillantsunk a kárhozat rettenetes sötét és mélységbe hívó örvényibe.

Húsvét előtt a Nagyhét első három napján az evangéliumok szüntelenül Júdás árulásával foglalkoznak, és Nagypénteken sem húz spanyolfalat a Szentlélek a bal lator elé. Mi van, mi lesz ezekkel? Nem születtek áruló Júdásnak és káromkodó bal latornak ők sem. Sőt, Júdásról azt mondják az apostolok, hogy *„ő is részt kapott szolgálatunkból”*. Senkit nem rendel arra a sorsa, végzete, hogy elveszen, nincsen negatív predestináció.

Az írások csak azt *„jövendölik meg”*, ami a mindenkori ártatlan kivégzésekor bekövetkezik az emberi szabadság következményeként: a barátok, harcostársak között mindig van beépített ember, hogy az ártatlan lelki szenvedése még nagyobb legyen. Jézus értünk mondott tiszta világosságú imádságában is említi a sötétség titkát: a kárhozat fiát. Talán figyelmeztetés ez, hogy se Húsvéttól, se Pünkösdtől ne valami felületesebb ajándékot várjunk, mint magát az üdvösséget, a kárhozattól való megmenekülést, és mindehhez a végső állhatatosság kegyelmét.

Pünkösöd nem ráadás a már szépen magától menő, büntelen vallási életünkre, hanem a kárhozatból való kimentés, hiszen a Lélek közlése maga a bűnbocsánat, a Lélek közlése az örök élet bennünk. Pünkösöd első hatása éppen az, hogy az apostolokat hallgató emberek úgy érzik, hogy ezek a szavak szíven találták őket, és a Pünkösödkor megszülető Egyház azokból áll, akik hagyták magukat megmenteni. Természetesen a Lélek úgy ment meg, hogy Isten benső életének áramkörére kapcsolja rá életünket, így látványos karizmákkal is felékesíthet egyeseket. A karizmák azonban mulandók, miattuk akár még el is kárhozhatunk, ezért a mai Szentleckében arról beszél nekünk Szent János, ami örökkévaló: a szeretetről.

Az emberben a kárhozat lehetősége éppen a szeretettel van kapcsolatban. Az igazi szeretet visszautasítása maga a kárhozat. Ha Júdás igazán szerette volna Jézust, tudta volna azt, amit minden kinyilatkoztatás nélkül is tud az ember: hogy a szeretet megfizethetetlen. Ha eladok valakit, a kárhozat útjára léptem. A mammon-démon áll a legrettenetesebb bűnök mögött, és legjobban ő készíti elő a kárhozat útját. *„Nem szolgálhattok Istennek és a mammonnak.”*

Húsvét VII. hete

Vasárnap, C évben

(Ha Urunk mennybemenetelét Áldozócsütörtökön ünneplik)

ApCsel 7,55-60; Jel 22,12-14.16-17.20; Jn 17,20-26

„Szent Atyám! Megosztottam velük dicsőségemet, amelyet nekem adtál.”

Minden nagy üdvösségtörténeti esemény előbb Jézus lelkében megy végbe, amelyről imádságai tanúskodnak, majd a hívek a Jézusba vetett hit által részesülnek benne, s végül az utolsó napon minden ember kénytelen lesz tudomásul venni.

A mennybemenetel Jézus lelkének állapota, de imádságaival a benne hívőket is oda emeli, ahol ő van, az Atya dicsőségébe. Ez már megtörtént, mert amit Jézus kér az Atyától, azt az Atya teljesíti. Természetesen szabadok vagyunk, és visszajöhetünk az Atyától abba a világba, amelyet a hármaskövetség ural, amely pusztulásra van ítélve.

A mennybemenetel azonban külső esemény, amit csupán híveinek ad tudtára, akiket az apostolok képviselnek. Viszont annak végső következménye minden embert kényszerítő esemény, amikor nagy hatalommal és dicsőséggel érkezik. Erről beszélnek a mennybemenetel angyalai. Ugyanígy Pünkösd is Jézus lelkének állapota – állandóan a Lélek hatására cselekszik – de lelkébe bevonja híveit, és ő azért jött, hogy a benne hívőket összegyűjtse a Lélekben.

Pünkösdkor a benne hívők számára nyilvánvalóvá lesz a Szentlélek eljövetele. Tulajdonképpen az, hogy Jézus megosztotta velünk azt a dicsőséget, amelyben öröktől fogva része van az Atyánál: ez a Szentlélek. Az utolsó napon a Lélek erejével támasztja fel Jézus dicsőséges testben az üdvösségre azokat, akik hozzá tartoznak. A világ (az emberiség) kénytelen tudomásul venni a kozmikus és végleges Pünkösdöt!

Keresztény az, aki Jézusban él és már magában hordozza a végső beteljesedés zálogát; lelkében nyitva látja az eget, mint a Jelenések könyvének látnoka, és szomjazza a végső beteljesedést, és kiált: „*Jöjj el, Uram, Jézus!*” Ugyanakkor az emberek, akik még nem hisznek Jézusban, nemcsak megnyílni képesek a keresztényből áradó hit sugárzására, hanem bezárkózni is előtte. Mint Istvánnal tették kortársai közül sokan. Akkor nem marad más hátra, mint leroskadva, a ránk zúduló kövek alatt is értük kiáltani Jézus szavát az Atyához: „*Ne ródd föl nekik bűnül!*”

A nagy üdvösségtörténeti misztériumokat mi, hívő keresztények magunkban hordozzuk – ez lesz pünkösdki küldetésünk forrása és alapja.

Húsvét VII. hete

Hétfő

ApCsel 19,1-8; Jn 16,29-33

„De én nem vagyok egyedül, mert az Atya velem van.”

A Mennybemenetel és Pünkösöd közötti napok megízleltetik velünk azt a sötétséget, magányt és ürességet, amely a teremtés előtti állapotot idézi, a kezdeteknek azt a félelmetes csöndjét, amikor Isten Lelke még nem lebegett a vizek fölött. Átérezhetjük ezekben a napokban Jézus magányát is, akit szenvedése kezdetekor tanítványai magára hagytak. És megtapasztalhatjuk azt a légszomjat, amelyet az Isten távolléte okozhat a lelkünkben.

A Mennybemenetel utáni napok lelkisége a keresztyén hit kemény próbája. Szeretnénk, ha Jézus még mindig itt lenne közöttünk. Szeretnénk látni őt, hallani a hangját. Szeretnénk, ha mellénk szegődne az úton, és asztalhoz ülne velünk, mint az emmauszi tanítványokkal. A Jézus elmenetele és a Szentlélek eljövele közötti időszak tátongó úrt hasít keresztyén életünkbe, s ezt az úrt nem töltheti be senki és semmi, csak szüntelen imádsággal lehet elviselni, ahogyan az apostolok és Szűz Mária.

Ha Jézus úgy ment volna el, hogy egyszerűen itthagya bennünket, akkor kegyetlen tréfát űzött volna velünk: megmutatta feltámadott testét, megcsillogtatta előttünk dicsőségét, azután eltűnt, hogy majd visszatérjen ítélni az idők végén, mi pedig boldoguljunk, ahogy tudunk. Ha úgy ment volna el, hogy csupán emléket hagyott volna maga után, akkor is megfosztott volna bennünket saját magától, hiszen egy emlék mindig kevesebb annál, mint aki azt hátrahagyta.

Jézus azonban nem valamit hagyott közöttünk, hanem saját magát az eucharishtiában. Nem rövidített meg bennünket azzal, hogy a mennybe ment, hiszen közöttünk maradt. Eucharisztikus jelenléte felülmúlja földi életében való jelenlétét, mert ily módon a hit által minden keresztyén számára jelen van, s többé már nem előttünk vagy mellettünk, hanem bennünk, s általunk mások számára is. Életünk folyamán minden nagyobb isteni kegyelem befogadását ilyen Mennybemenetel utáni állapot előzi meg. Lelki fejlődésünk velejárója ez, annak jele, hogy a kisebb szeretetből a nagyobbba lépünk, pontosabban léptünk át.

S ez a nagyobb szeretet maga a Szentlélek, akinek pünkösdi eljövele egyben Urunk hatalommal és erővel való visszatérése. Ekkor teljesedik be az ember teremtése, hiszen Isten az ő szeretetét, szentháromságos életét közli velünk, és így valóban saját képmásává és jelenlétének hordozójává tesz bennünket, hasonlíthatatlanul teljesebben, mint Ádámot és Évát.

Többé nem lehetünk magányosak, mert mi is közösségben vagyunk az Atyával, a Fiú által a Szentlélekben.

Húsvét VII. hete

Kedd

ApCsel 20,17-27; Jn 17,1-11a

„Én megdicsőítettem téged a földön. A feladatot, amelyet rám bízál, teljesítettem... Kinyilatkoztattalak téged az embereknek, akiket e világból nekem adtál.”

Nem valószínű, hogy megadatik nekünk az a fajta ünnepélyes búcsúvétel, amellyel Üdvözítőnk és az ő nagy apostola, Szent Pál elbúcsúzott övétől. De úgy kell élnünk, hogy azok, akiket az Úr ránk bízott, megismerjék általunk a Jézustól kapott teljes kinyilatkoztatást, hogy Krisztussal mi is elmondhassuk: *„A feladatot, amelyet rám bízál, teljesítettem”*, és az Apostollal: *„Mert nem riadtam vissza semmitől, hogy Isten akaratát teljes egészében feltárjam előttetek”*.

Sokszor hallani szülők, nevelők szájából mintegy öngazolásképpen: Ez és ez történt, pedig mi mindent megtettünk gyermekünkért, tanítványunkért. Valóban mindent megadtak nekik, azzal, hogy anyagi jólétet teremtettek számukra, hogy megtanították őket bizonyos ismeretekre, akár teológiaiakra is, és ellátták őket jó tanácsokkal, hogy boldogulni tudjanak az életben? Akik csak ezt és ezekhez hasonlókat adtak, nem végezték el a rájuk bízott feladatot, s nem mondhatják Szent Pállal: *„Ártatlan vagyok abban, ha valaki mégis elvesznék”*.

A Jézustól kapott teljes igazságot csak úgy adhatjuk át, ha magunk is arra tesszük fel egész életünket, ha életszentségre törekvésünk hitelesíti szavainkat és tetteinket. Aki nem vállalja az életszentség keskeny útján való járást, hiába tesz meg mindent, végül is visszariad attól, hogy Isten akaratát teljes egészében feltárja a rábízottak előtt, hiszen ő maga sem akarja teljes egészében megismerni. Tanítása és élete között nincs teljes megfelelés, s ez azt sugallja, mintha lehetne úgy élni, hogy Isten nem mindig és nem mindenben Isten az ember számára.

Urunk, Jézus úgy élt közöttünk, hogy nem csupán szavaival beszélt az Atyáról, hanem egész életével tanuskodott róla, s kész volt önmagát mindenestül órá bízni, akár a halált is vállalva érte. És Szent Pál sem csak szóval hirdette Krisztust, hanem kész volt érte mindent elviselni, fáradsalmakat, hajótörést, gúnyt, üldözést, ütlegeket és végül a vértanúságot is. Az ingyenességnek, az istenszerelemnek megrendítő példái ezek.

Akkor végezzük el egészen a ránk bízott munkát, ha a krisztusi kinyilatkoztatást úgy adjuk át gyermekeinknek, tanítványainknak, hogy lássák rajtunk, hogy ez áll életünk középpontjában. Ezek után mellékes, hogy milyen módon halunk majd meg, hogy lesz-e alkalmunk ünnepélyesen elbúcsúzni szeretteinktől. Akkor halálunk nem hatálytalanítja, hanem pecsétjével hitelesíti és végérvényessé teszi tanúságtételünket.

Húsvét VII. hete

Szerda

ApCsel 20,28-38; Jn 17,11b-19

„Nem azt kérem tőled, hogy vedd el őket a világból, hanem hogy óvd meg őket a gonosztól. Hiszen nem a világból valók, amint és sem vagyok a világból.”

Mit jelent Jézus szava, hogy *„nem vagyunk a világból valók”*? Hiszen Ádámot a föld porából, e világ anyagából alkotta Isten. Igen, de egyszersmind *orrába lehelte az élet leheletét*, s ezzel Istenre képes lényé tette, aki öntudatlanul bár, de részesült Isten Szentlelkéből.

Pünkösdkor pedig már úgy közölte velünk a Szentlelket, hogy benne kinyilatkoztatta szentháromságos isteni életét, és ebbe az életbe emelt be minket is.

Milyen kár, hogy Pünkösdnek ezt a mélységes titkát nem fedezzük fel eléggé! Hogy Karácsony és Húsvét mellett Pünkösd csak harmadrangú ünnep az életünkben. Az Atyaisten szemszögéből éppen hogy Pünkösd a legnagyobb ünnep, az igazi Karácsony, hiszen ekkor születünk az ő gyermekeivé, valóságos kis Krisztusokká, s az igazi Húsvét, amikor meghalva a bűnnek a Szentlélekben új életre támadtunk.

Nem a világból valók vagyunk, mégis a világban élünk. S ez a világban való létünk is kapcsolatban áll a Szentlélekkel.

Nemcsak az efezusi egyház elöljáróira érvényes ugyanis, hogy őket a Szentlélek rendelte testvéreik szolgálatára, hanem nekünk is tudatosítanunk kell, hogy a Szentlélek küld a ránk bízottakhoz. A házasság szentségében férj és feleség arra kapnak küldetést, hogy egymásnak és gyermekeiknek a szeretet állandó Pünkösdjét ajándékozzák. A papság lényege is pünkösd valóság, hiszen a pap a Szentlélektől kapja küldetését a szentelésben. S Pünkösd a szerzetes élete is, mert fogadalmi által a Szentlélek tulajdonává válik, s prófétai odaadása által szívében hordozza és közvetíti Pünkösd titkát.

A világban való létünk tehát nem áll ellentétben istengyermeki, szentlelkes életünkkel. Magának a létezésnek is pünkösd struktúrája van. A Szentlélek az a kapocs, amely Istenhez és egyben Isten ajándékához, a világhoz kapcsol bennünket. Őbenne valósul meg, amit Szent Pál ír a korintusiaknak: *Minden a tiétek, ti Krisztuséi vagytok, Krisztus pedig az Istené!*

Húsvét VII. hete

Csütörtök

ApCsel 22,30;23,6-11; Jn 17,20-26

„Egyek legyenek mindnyájan! Amint te, Atyám, bennem vagy és én tebenned, úgy legyenek ők is mibennünk.”

Személyek között a legmélyebb egységet a Szentlélek valósítja meg. Ő a Szentháromságban is a szeretet köteléke, az Atya és a Fiú közös, egyetlen élete. Ezért amikor a szentírásban az Atyáról és a Fiúról van szó, mindig oda kell értenünk a Szentlelket is, aki mintegy inkognitóban, utalásszerűen és kötőszavakba rejtőzve van jelen.

A mai Evangéliumban is ebben a rejtettségében találhatunk rá: *amint...*, *úgy...* Az Atya a Fiúban és a Fiú az Atyában nem lehet másként, mint a Szentlélek által. Amikor tehát Jézus azt kéri, hogy mi is úgy legyünk őbenne, ahogy ő az Atyában van, valójában a Szentlélek kiáradásáért imádkozik. Pedig az Atya mindig meghallgatja szent Fia kérését, így most is.

A megkereszteltek egysége már létrejött a Szentlélekben. Az Egyház ontológiai mélységében tehát egy. Hogy a történelem folyamán kialakult megosztottsága megszűnjék, ezt a már létező egységet kellene felszínre hoznunk, vállalnunk életünk mindennapjaiban, erkölcsiében, döntéseiben. Ebben áll az egyetlen valódi szentlelkes kereszténység: vállalom egészen a keresztségig, sőt a keresztsen túl is testvéreimmel azt az egységet, amelyet már létrehozott a Szentlélek, hiszen ugyanazon isteni természet részesei lettünk mindnyájan.

A Szentlélek azonban nem csupán megvalósítja az Egyház egységét, hanem feltárja a krisztusellenes világ megosztottságát is.

Szent Pál a mai Olvasmányban a Szentlélek sugallatára – aki Jézus ígérete szerint segítségünkre siet szorult helyzetünkben és megtanít arra, mit kell mondanunk –, egyetlen mondatával rátapint az ellenfelei közti ellentétre és szembefordítja őket egymással.

Az ő egységük csupán a felszínen létezett: mindössze az kötötte őket össze, hogy Jézus ellen vannak – mint ahogy Pilátus és Heródes is jó barátok lettek Jézus elfogatása után –, a mélyben azonban ellentmondások feszülnek közöttük.

Ha Jézus mellett tanúskodunk a Lélek erejében, öntudatlanul az Egyház egységén munkálkodunk, és az Egyház ellenségeinek megosztottságát hozzuk a felszínre.

Húsvét VII. hete

Péntek

ApCsel 25,13-21; Jn 21,15-19

„»Más fog felövezni téged és odavisz, ahova nem akarod.« Azt jelezte e szavakkal, hogy milyen halállal dicsőíti majd meg az Istent.»

A Pünkösd előtti utolsó két napon a két főapostolt állítja elének a Szentlélek, hogy ők legyenek Krisztus végsőig kitartó követésében példaképeink.

Pálnak a császárhoz való fellebbezésével kezdetét veszi utolsó útja, mely a vértanúságba vezet. Péternek maga Jézus jövendöli meg, hogy vértanúhalállal dicsőíti meg az Istent.

Mire azonban Rómába érnek, mártírhaláluk színhelyére, már nem csupán követői Krisztusnak, hanem egyben megjelenítői is. Ahogy Szent Pál mondja: *„Élek én, de már nem én élek, hanem Krisztus él bennem.”* Péter pedig halála módjában hasonul Urához: *„Ha megöregszel, kiterjeszted karjaidat”* – ahogy ő szélesre tárja karjait a kereszten.

Ebben a tökéletes azonosulásban a megfeszített és feltámadott Krisztus iránti szeretetük elnyeri teljességét. Többé már nem csupán Jézus nyomában járnak, hanem élő tabernáculumként hordozzák jelenlétét.

Pünkösdnek ez a végső értelme és célja: a Szentlélek nemcsak Krisztus követőjévé tesz, hanem magává Krisztussá akar alakítani bennünket. Jézus Krisztus a Szentlélekben jött vissza, hogy bennünk és általunk legyen jelen a világban. Testével táplál az eucharishtiában és Lelkével éltet, hogy mi az ő Testévé, szentségi jelévé formálódjunk. Valamiképpen minket akar élő ostyává változtatni, hogy embertársaink számára az ő jelenlétének ne csak hirdetői, hanem hordozói is legyünk.

Isten szentjei még az Eucharishtiánál is nagyobb ajándék az Egyháznak és általa a világnak. Az oltáriszentség ugyanis megszűnik az utolsó napon, Krisztus rejtőző jelenlétét a színről színre látás váltja föl, a szentek azonban megmaradnak, s közösségükben Krisztus jelenléte dicsőségesen kinyilvánul és tökéletes fokra emelkedik.

Húsvét VII. hete

Szombat

ApCsel 28,16-20.30-31; Jn 21,20-25

„Te csak kövess engem!”

Akik a Szentlélekben az Úr iránti szeretet teljességére jutottak, azok Szent Pálhoz hasonlóan bilincset viselnek, ha láthatatlanul is, s bizonyos értelemben egészen egyedül, kizárólag az Úrral vannak.

Szent Pál hiába tisztázta magát a római zsidó-keresztények előtt, mégis erről számolt be Timóteusnak: „*Első védekezésem alkalmával senki sem állt a pártomra, mindenki cserben hagyott.*” Szent Péter kíváncsiságára, mellyel a szeretett tanítvány sorsa iránt érdeklődik, az Úr ezt válaszolja: most már nem kell senkivel és semmivel törődnöd, csak azzal, hogy követésemben kitartva egészen hasonulj hozzám.

Az ilyen bilincset viselő, magára hagyott és mindenkitől elszakított keresztény lélek kitartása és áldozata, Jézussal megélt magánya – mely előbb embertelen, később azonban édessé válik – új Pünkösöd berobbanása lesz a világba, a Szentlélek sajátos eljövetele.

Ez a magány, az Úrhoz való kizárólagos tartozás azonban nem jelent bezárkózást és elszigetelődést. Az Úr követésének egyre bensőbbé válásával párhuzamosan egyre szélesebbre kell tárunk szívünk kapuját, ahogy Pálról olvassuk: *Rómában két álló esztondeig maradt bérelt szállásán. Mindenkit fogadott, aki csak fölkereste. Hirdette nekik az Isten országát, és bátran, akadálytalanul tanított Urunkról, Jézus Krisztusról.*

Miközben mozgástere fokozatosan szűkült, cselekvési lehetőségei egyre korlátozottabbak lettek, belülről egyre szorosabban és kizárólagosabban kapcsolódott Krisztushoz, és annál bátrabban és akadálytalanabban tanított Jézusról, egyre nagyobb belső szabadságban. Többé már nem jár-kelel a világban, hanem őt keresik fel, ő pedig fogadja, elfogadja, befogadja azokat, akik hozzá jönnek, s Krisztussal való azonosságának egyre nagyobb mélységével ajándékozza meg őket.

Halálának pillanata pedig ahhoz hasonlít, mint amikor a nárduszolajat tartalmazó edényt összetörik, s a ház – az Egyház – betelik a kenet illatával, a Szentlélek jelenlétével. Pál megtérése is titokzatosan egy ilyen edény összetörése által indult el: Szent István diakónusnak, az Egyház első vértanújának halálából kapta meg a Szentlélek világosságát és erejét.

Az ő halála viszont a már világméretűvé vált Egyháznak szül új és új apostolokat.

Pünkösdszombat

Vigília

Ter 11,1-9 vagy Kiv 19,3-8a.16-20b vagy Ez 37,1-14 vagy Joel 2,28-32;
Róm 8,22-27; Jn 7,37-39

„Gyöngeségünkben segítségünkre siet a lélek, hisz mi még azt sem tudjuk, hogy hogyan kell helyesen imádkozni.”

Már az is kegyelem, ha kitartva Jézus követésében egy napon ráébredünk, hogy mi is a mi igazi gyöngeségünk. Első látásra ugyanis ez nem nyilvánvaló. Túl közel élünk önző önmagunkhoz. Nagy kísértés és legtöbbünk életében jókora bukáshoz vezet, hogy mást, természetünk fogyatkozásait, bűnös hajlamainkat tartjuk a legnagyobb gyöngeségnek. Csak a Krisztus-követés keskeny ösvényét botladozón járva, magunkra is bizonyos távolságból tekintve vesszük észre, hogy nem tudunk szeretni és nem tudunk imádkozni. És ezzel egyidőben arra is rádöbbenünk, hogy semmire sem vágyunk jobban, mint megtanulni úgy szeretni, ahogy Jézus szeretett, és úgy imádkozni, ahogy ő imádkozott. Nem meghatározott imádságok elvégzéséről van itt szó, és nem a szeretet konkrét cselekedeteiről, hanem arról, ahonnan minden imádságunknak és jócselekedetünknek forrásoznia kell. Imádságunk és szeretetünk egyetlen közös forrásból táplálkozik: a Szentlélekből, aki az élő víz forrása bennünk, s akit az Úr Jézus megígért a benne hívőknek, mint bensejükből föltörő folyamat.

Sajnos, legtöbbünknek minderre csak életünk derekán nyílik fel a szemünk, és gyöngeségünk tapasztalata úgy lesújt bennünket, hogy senki emberfia nem tud megvigasztalni. Csak el ne merüljünk a reménytelenségben! Csak el ne hagyjuk őrhelyünket! Csak vissza ne forduljunk az útról, mondván: lehetetlenre vállalkoztam!

Tudd meg, ez az állapot Pünkösdszombat vigíliája a lelkedben. Várj és virrassz tehát! Várj, míg erő nem tölt el a magasból! Hiszen eljön a Vigasztaló, sőt már el is jött, és benned él. Ő ütötte szíveden a sebet, és ő is akarja begyógyítani. Nem veszed észre, hogy ez a kijózanító, sőt kétségbeejtő szembesülés önmagad tehetetlenségével és ez a reménytelennek látszó epekedés, gyermeki sóvárgás Isten után már az ő műve benned?

Virrassz csak tovább. Ma éjszaka és holnap gyógyítani kezdi életed legnagyobb gyöngeségét. Nem külsőleg tesz veled csodát, hanem még bőségesebben részesít belső életének, szeretetének titkából. A lelkeden sebet ejtő fölismerést, hogy sokkal gyöngébb, rosszabb és tehetlenebb vagy, mint gondoltad, azzal a kegyelmi tapasztalattal gyógyítja, hogy Isten sokkal, de sokkal jobban szeret, mint valaha is képzelted.

Ez fogja fölszakítani szívedben a viszontszeretetet és az imádság forrását.

Pünkösdszombat

A évben

ApCsel 2,1-11; 1Kor 12,3b-7.12-13; Jn 20,19-23

„Vegyétek a Szentlelket!”

E földi életben minden igazi beteljesülés egyben valamiképpen kezdet is. „*Mindent tudtul adtam nektek.*” Véget ért a teológiai képzés. Ez azonban még kevés: Isten benső életét is akarja közölni velünk. A Krisztus-esemény beteljesülése egyben az Egyház igazi kezdete.

Életünk történetében is így van ez.

Ahol a Szentlelket kapjuk, az beteljesülés: keresztségünkkel örök életre való születésünk valósul meg. A születés azonban egyben kezdet is.

Bérmálásunkkal a belső növekedés bizonyos fokú teljességre jut. A keresztyén nagykorúság küszöbét átlépve indulhatunk hirdetni az evangéliumot. Beteljesedés ez, de egyben felnőtségünk kezdete.

Az eucharisztia vételével beteljesedik a Krisztus életébe való beavatottságunk. De már az *elsőáldozás* elnevezés is jelzi, hogy ezzel valami új veszi kezdetét a vele való kapcsolatunkban.

Bűnbánatunk a szentgyónásban, a kiengesztelődés szentségében a Szentlélek közlésével nyeri el beteljesedését. Bocsánatot nyerünk, s ezzel új út kezdődik.

A házasság szentsége mintegy beteljesíti az emberi szerelmet. De valójában a Szentlélek kiáradása által a házasság megint csak egy új úton indulnak el.

Az újmisést sokszor ünneplik a hívek úgy, mint aki feljutott a hegycsúcsra, és a teljesség fényében áll. Ő pedig csak pirul: tudja, hogy indul csupán, hogy beteljesítse a Krisztustól kapott küldetést.

A szentkenet az emberi szenvedést vagy azzal teljesíti be, hogy meggyógyítja, vagy azzal, hogy Krisztus áldozatába iktatja be a Szentlélek erejével, egészen odáig, hogy minden Krisztusban hívő haldokló így kiálthat fel: Beteljesedett! Az égbe lépve azonban azt látja, hogy csak most kezdődik, amiért eddig élt.

Ezt a látomást, amely szerint a Szentlélek életünk sodrában új és új beteljesedéseken és kezdeteken át vezet, a mennyei élet perspektívájában kell szemlélnünk. A Szentlélek működése ugyanis az örök Kezdetbe, Isten benső életébe vonja bele egyre mélyebben egész emberi egzisztenciánkat.

Íme, micsoda gazdagságot rejt a mai Evangéliumnak ez a két szava: *rájuk lehelt!* Jézus Krisztus utolsó gesztusa itt a földön a mi mennyei életünk kezdete.

Pünkösdfvasárnap

B évben

ApCsel 2,1-11; Gal 5,16-25; Jan 15,26-27;16,12-15

„Ha eljön a Vigasztaló, akit az Atyától küldök, az igazság Lelke, aki az Atyától származik, ő majd tanúságot tesz rólam.”

Mi, emberek szavakkal tanúskodunk. Tanúságunk akkor igaz, ha megfelel a valóságnak, illetve tetteinknek.

A Szentléleknek nincsenek szavai: ő úgy tanúskodik, hogy a valósággal, az igazsággal szembesít egyfajta sajátos belső személyes megvilágosítás által. Erre a megvilágosításra utalnak a lángnyelvek. Mindenkit külön-külön világosít meg: vagyis szembesít a végső valósággal.

Ránk bizonyítja a bűnt, egyfajta élesen és fájdalmasan megnyilatkozó evidenciával: ugyanakkor Jézusról is feltárja a végső igazságot, hogy Jézus az örök Isten öröktől születő Fia, aki értünk, éppen bűneink bocsánatáért halt meg, és a jövődőt is hirdeti: nem szavakkal, hanem azzal, hogy örömteli, tiszta, meg nem csaló reménységet ébreszt bennünk testünk feltámadása és az örök élet iránt.

A mi tanúságtételünk már kettőt jelent: tetteket és szavakat.

Egyiket sem vagyunk képesek megtenni, csak a Lélek által. A Lélek tusakodni kezd bennünk a test ellen, vagyis az istengyermeki, tiszta, örökkévalóságra nyitó vonzás kikezdi a bűnös önzés önmagába gravitáló irányulását.

A bennünk folyó kemény harc a szeretetért, mely a Lélek gyümölcse, igazolja, hogy találkoztunk a Szentlélek benső, csendes, de mindennél nagyobb bizonyosságot adó tanúságtételével.

Ha vállaljuk ezt a harcot, amelyről Szent Pál ír mai Szentleckében, akkor képesek leszünk hitelesen tanúskodni szavainkkal is, szintén a Szentlélek által, hiszen *senki sem mondhatja magától: „Jézus az Úr”, csak a Szentlélek által.*

Erre a háromszintű tanúságtételre küld minket a Szentlélek most, hogy belépünk az Évközi idő mindennapjainak egymásutájába.

Pünkösdszombat

C évben

ApCsel 2,1-11; Róm 8,8-17; Jn 14,15-16.23b-26

„Amikor elérkezett a Pünkösdszombat napja, ugyanazon a helyen mindnyájan együtt voltak az apostolok.”

Az Apostolok Cselekedetei még pontosabban jelzi ezt a helyet: *fölmentek az emeleti terembe*. Márk evangélista anyjának, Máriának házában volt Jeruzsálem nyugati részében ez a terem, és a hagyomány joggal azonosítja az utolsó vacsora termével. Ez az azonosság mélységes tanítást rejt magában. A Szentlélek legnagyobb műve Jézus életében az, hogy Jézust az Atyának értünk felajánlott áldozattá tette. A világban látható, megtudható legnagyobb „szentlelkes” tette Jézusnak az Atyának történő önfelajánlás.

Azért ez a legnagyobb tette, mert az egyben kinyilvánítja a szentháromságos benső isteni élet titkait. Az Atya szereti a Fiát, és átadja magát neki a Szentlélekben, a Fiú viszonszereti az Atyát, és átadja magát neki a Szentlélekben.

Jézus az utolsó vacsorán emberi egzisztenciáját is a legteljesebb mértékben belevonja ebbe a totális, örök isteni önátadásba, amikor másnapi kivégzésének ezt a belső értelmet adja: *„Atyám a te kezébe ajánlom az én lelkemet”* és: *„Értük szentelem magamat”*, illetve: *„Vérem kiontatik a bűnök bocsánatára”*.

Jézus egész emberségét, agóniáját és halálát is beemeli Isten legbensőbb életébe. Ez már maga a megdicsőülés. Testének feltámadása is ezt a dicsőséget nyilvánítja ki.

Ha Isten Fia halála a legnagyobb esemény, ami megtörténhet a világmindenségben, és ez szentlelkes esemény, akkor az utolsó vacsorai önfelajánlás a Szentlélek végleges eljövetele, kiáradása az emberi testre! Az eucharisztia az igazi Pünkösdszombat, ez a mai, lángoló, különféle nyelveken szóló csak következménye annak. A szentmisében történő Lélek- lehívás (epiklézis) az igazi Pünkösdszombat, minden Pünkösdszombat magja.

A karizmák, a csodák, a nyelveken való szólás nélkül hiábavalóság lenne. Hiszen az átváltoztatásban, amely a pap szolgálata által, a Szentlélekben végbemenő újjáteremtés, megkezdődik a holtak feltámadása. *Az Elsőszülött a halottak közül*, Jézus Krisztus dicsőséges testben feltámad, mert az Atya a Szentlélekben föltámasztja. A konszekráció ezzel a pillanattal van kapcsolatban.

Ó, áldott úrfelmutatások! Lángnyelvek, szélzúgás helyett csöndes alámerülés az isteni jelenlét tengerének roppant mélységeibe.

Szentek ünnepei

Szent András apostol – November 30.

Róm 10,9-18; Mt 4,18-22

„Így szólt hozzájuk: »Jöjjetek utánam! Én emberhalászokká teszek titeket.«” Erre ők azonnal otthagyták hálójukat, és követték őt.

Miért „lúgozta ki” a sugalmazó Szentlélek Szent András és a többi apostol meghívásának történetéből a pszichológiai elemeket, miért nem szól semmit a meghívott szabad akarata és kiválasztottsága közötti feszültségről, a követésre induló bizonytalanságáról, ingadozásairól, érlelődéséről?

Azért, hogy megtanuljam, mi a lényeges, és mi a lényegtelen. Hogy figyeljek a pszichológiai folyamatok mögött játszódó igazi történetre, ahogy az ember igent mond Isten hívó szavára, aki Jézus Krisztusban ilyen közel jött hozzá.

Azért, hogy megtudjam, Istent alig lehet csupán az értelemmel megérteni. Az érti meg, aki előbb megteszi azt, amit kér tőle, ha kell, fájdalmas szakítások árán is. Ha ellenben kiszínezzük a ma olvasott jelenetet, és belemagyarázzuk saját Krisztus- követésünk alkudozásait, legfeljebb magunkat igazoljuk, de nem értjük meg Isten üzenetét.

Valahányszor azonban magyarázkodás nélkül tesszük, amit Isten kíván tőlünk, eleven, bővizű forrás fakad szívünk mélyén, amelyből élni tudunk és mások is élnek.

Az egyháztörténelem igazán nagy pillanatai pontosan ezek az azonnali követések.

Nehogy azt gondoljuk, hogy csupán életünk egyetlen nagy eseményéről van itt szó. Jézus minden pillanatban elhalad mellettünk, és hív, hogy hagyjuk ott régi életünket és kövessük őt. Aki ezeket a kisebb hívásokat semmibe veszi, hogyan hallaná és hogyan valósíthatná meg a „nagy hívást”, hogyan remélhetné, hogy egykori nagy döntésében Jézus mellett hűségesen ki fog tartani?

Más alázattal azt mondani: tőlem minden rossz kitelhet, Isten kegyelme nélkül el is hagyhatnám hivatásomat, s ugyanakkor nap mint nap Isten kegyelmébe kapaszkodva tenni az ő akaratát, mint a fentieket úgy kijelenteni, mint ami mintegy magától, akaratomtól függetlenül bekövetkezhet... Minden aposztáziának, házasságtörésnek és más hűtlenségnek sok-sok előzménye van; mi magunk készítjük elő, amikor nem válaszolunk a bennünket hívó Jézus szavára, amikor elhanyagoljuk a mindennapi szentírásolvasást, elmélkedést, és nem figyelünk azokra az indításokra, melyek a boldog örök élet útjára igazítanak lépteinket.

Szeplőtelen Fogantatás – December 8.

Ter 3,9-15.20; Ef 1,3-6.11-12; Lk 1,26-38

„Üdvöz légy, kegyelemmel teljes! Az Úr veled van! Áldottabb vagy te minden asszonynál.”

Minden bizonnyal az evangéliumból az egyházi év során legtöbbször felolvasott szakasz a mai, az angyali üdvözet elbeszélése. A *kegyelemmel teljes* kifejezés a mai ünnepen különösen is fényben áll.

Máriát maga a fölséges Isten üdvözli Gábrriel arkangyal szavaival. A szent főangyal nem találhatott ki semmi olyat, ami nem magától Istentől való lenne. Mária Isten kegyelmével, ajándékával, jelenlétével teljes. Nincs benne az a hiány, amit eredeti bűnnek nevezünk. Őt Isten úgy választotta ki a világ teremtése előtt, hogy mentes maradt Ádám bűnétől. A Szent Szűz az ember Isten iránti romlatlan, tiszta szeretetének képviselője, s ezért egyedül ő lehet Isten méltó társa a megtestesülés művében.

Az isteni nagyság mindennél ragyogóbb kinyilatkoztatása történik ebben a jelenetben, ahol a senkinek az akaratától nem függő isteni mindenhatóság egy halandó ember, egy fiatal leány kezébe teszi le a világmindenség, s benne különösképpen az emberiség sorsát. Micsoda pillanat! Nem csoda, hogy Szent Bernát apát ezerkétszáz esztendővel később is lélegzet-visszafojtva éli újra ezt az eseményt, és mindnyájunk nevében kéri Máriát:

„Felelj gyorsan, Szent Szűz! Miért késlekedsz? Félsz talán? Higgy! Tégy vallomást! Fogadd el a felhívást! Indulj a hit nevében, siess forró vágyakozásban; nyiss ajtót, és mondj igent!”

Mária kiválasztott és kiváltságos volta nem jelentette azt, hogy ne maradt volna meg a szabadsága. Ez a szabadság azonban nem elsősorban a rossz választásának lehetősége, hanem sokkal inkább a minden emberi megfontolástól, félelemtől, kompromisszumtól való szabadság: mert igent mondani mindentudás és előrelátás nélkül.

És Mária így szólt: „Íme az Úrnak szolgálólánya: történjék velem szavaid szerint!”

Szent István első vértanú – December 26.

ApCsel 6,8-10;7,54-59; Mt 10,17-22

„Nem ti fogtok beszélni, hanem Atyátok Lelke szól majd belőletek.”

Milyen nagyot fejlődnek a Szentek még életük utolsó órájában is! A szentség útja nem más, mint alapvető készség arra, hogy Isten Lelke hatására fejlődjünk, alakuljunk Jézus Krisztus méreteire és az Atyaisten dicsőségére. Az Apostolok Cselekedetei bemutatja azt a négy fejlődési fokot, amelyet Szent István élete utolsó óráiban megtett.

Az első fok: *Vitatkozni kezdtek Istvánnal.* Vádolták, ő pedig védekezett. Nem kicsinyes magánügyét védte. Tekintélyét akarták aláásni, hogy igehirdetését lejárassák. Ő pedig válaszul hatalmas beszédet mond, kemény és félelem nélküli beszédet, melyben bizony igen nyers szavakkal ellentámadásba lendül. Van ideje a kemény beszédnek. Jaj annak az igehirdetőnek, aki soha nem mondott hasonló szavakat... Az eredmény azonban az ellenség részéről? Fogcsikorgatás.

A második fok: egyszerű tanúságtétel a hitről, arról, amit a hit szemével lát. *Föltekintett az égre és megpillantotta Isten dicsőségét és Jézust, amint az Isten jobbján állt, fölkiáltott: „Bizony, látom a megnyílt eget, s az Emberfiát, amint az Isten jobbján áll!”*. Nem vitatkozik tovább, nem vádolja őket. Állít, kijelent, tanúságot tesz. Bizony, megvan ideje a tanúságtevésnek is. *Erre nagy hangon felkiáltottak és befogták fülüket.* Láthatjuk, hogy az ellenség is megtesz bizonyos utat. Amíg vitába szállt velük, hallgattak, most, hogy tanúságot tesz, hallani sem akarják; mert a tanúságtevéssel nem lehet vitába szállni. Azt csak elfogadni vagy visszautasítani lehet. Eljön az idő az életedben, amikor többé nem vitatkozatsz, tanúságot kell tenned Jézus mellett, bármibe is kerül.

Harmadik fok: *Amikor elkezdtek István megkövezését, ő felkiáltott: „Uram Jézus, vedd magadhoz lelkemet!”*. Először Jézus ügyét védte, másodsor Jézusról tett tanúságot, akit látott, most, harmadszor már nem Jézusról, hanem Jézushoz beszél, hozzá kiált.

Negyedik fok: *Amikor térdre esett, fennhangon kiáltotta: „Uram, ne ródd fel nekik ezt a bűnt!”* Ez a csúcspont, ahová ember eljuthat. Haláltusája közben már nem saját üdvösségéért kiált Jézushoz, hanem gyilkosai üdvösségéért. Ezek után semmi más nem következhetett, mint hogy *kilehelte a lelkét...*

Érdemes volt? Igen, mert üdvözült. Igen, mert a legnagyobb ajándékot adta az Egyháznak: Szent Pált. A vértanú vére azért keresztényt termő magvetés, mert Jézus megváltó vérével van vegyítve tiszta áldozatként.

Szent János apostol és evangélista – December 27.

1Jn 1,1-4; Jn 20,2-8

„Az Élet megjelent.”

Szent János evangélista, az Élet tanúja és hirdetője azzal a szóval kezdi evangéliumát, mely az egész szentírás legelső szava: *Kezdetben...*

Leveleiben is a „kezdetekhez” megy vissza, írásainak és életének mélysége az abszolút Kezdethez, a létezés ősforrásához, az Istenhez való kötődéséből való. Mintha nem bűnbeesett ember volna, olyan ártatlan és tiszta; megtisztította őt szüzességének kivirágzása, hiszen Jézusban Istennel találkozáskor ő lett a szeretett tanítvány, és a Szeplőtelen Szent Szűzzel töltött évek, akit a haldokló Üdvözítő végrendeletét teljesítve *házába fogadott*.

Isten új teremtésének, dicsőséges föltámadásának tanúja ő. Valóban hallotta, saját szemével látta és kezével tapintotta az Életet, amelyben öröktől fogva minden más élet benne foglaltatott. Hiszen az Atya öröktől fogva elhatározta szent Fia megtestesülését, és hogy általa minden embert részesít az istenfiúságban.

Az igazság rendjében, az örökös isteni tervben a megtestesülés végtelenül értékesebb valóság, mint a nemlétezésből előhívott ember megteremtése.

A megtestesült Igében teremtette Isten az embert és az ember életterét. Az egysejtű lény lehetősége is az Istenség mélységében öröktől elrejtett titokhoz, a megtestesüléshez tartozik.

Így időben bár előbb jelent meg az élet az univerzumban, de az isteni szándék rendjében Jézus az első. Ezért Jézusra a szó legteljesebb értelmében áll: *az Élet megjelent*. Azért is, mert ez az élet nem pusztulásra szánt, széteső biológiai élet, hanem, amint Szent János tanítja, *örök élet, amely az Atyánál volt*.

Jézusban ez az örök, nem pusztuló élet jelent meg, de csak dicsőséges feltámadásakor lett nyilvánvalóvá.

A sírban hagyott leplek jelzik, hogy az az élet, amelyet Jézus hozott nekünk, szabad minden földi köteléktől, mert élő közösség az Atyával és egymással. *Ti is közösségben lesztek velünk* – írja a szeretett tanítvány. Az ugyanazon Jézusba vetett hitben és egymás szeretetében élni annyi, mint közösségben lenni nemcsak egymással, hanem a Szentháromsággal is.

Ezeket azért írjuk nektek, hogy örüljétek és örömtökök teljes legyen. Ennek örülünk-e Karácsony szent napjaiban, vagy valami másnak? Örökre megmaradó és teljes az örömünk, vagy mulékony és töredékes?

Aprószentek – December 28.

1Jn 1,5–2,2; Mt 2,13-18

„Heródes nagy haragra lobbant, és megölette az összes fiúgyermeket Betlehemben és annak egész környékén kétévestől lefelé.”

A mai nap Evangéliuma első hallásra rémtörténetként hangzik; tudósítás egy tömegmészárlásról, amelynek áldozatai csecsemők és járnai, beszélni sem tudó gyermekek. Hol itt az örömhír?

Amikor a napkeleti bölcsek az újszülött királyról érdeklődnek, Heródes megzavarodik, és vele egész Jeruzsálem. Isten belép a történelembe, és azonnal politikai, érzelmi zavar keletkezik, mert az érvényben lévő és magát örökkévalónak tartó rendet már pusztá létével megkérdőjelezi.

(Ahogy ezt teszi minden újszülött nem várt érkezése. Egyébként minden újszülöttben Isten lép be a történelembe, mert egyszer Isten valóban emberré lett és így az emberi természetet magával egyesítette.)

És ebben a zavarban, konfliktusban – mint a világ minden igazi konfliktusában – az ártatlanok bűnhődnek.

Gondoltunk-e már arra, hogy az első Karácsony fordítottja annak, amit mi a Karácsony ünneplésétől várunk? Az első Karácsony a család tagadása volt, gyilkosság, kivetettség, ridegség, Isten ajándékának visszautasítása.

De ne a végzetszerűségről beszéljünk. Itt nem a végzet, hanem a bűn mechanizmusa érvényesül, a szabadságunk fokozatos elvesztése, amelyért az ember a felelős. Heródes első féltékenységi rohamában még szabad volt, most már nem az: ő dobta oda szabadságát az istenített hatalomért. Így lelkében a Kaintól kezdve működő gépezet indul be: azon mesterkedik, hogy megölje az ártatlan Ábelt. A meggyilkolt Aprószentek a karácsonyi érem másik oldala.

Az Aprószenteket Krisztus helyett ölték meg. Heródes szemében minden gyermek egy lehetőségbeli Krisztus.

Az Aprószentek halála által a gyermek Jézus menekült meg, az, aki mindenkinek megmentője a kárhozattól. Hogyne üdvözülne azok, akikben Krisztust, az Életet akarják megölni?

Az Aprószentek misztériuma vet fényt az ártatlanul meggyilkolt magzatok üdvösségére, amelyről nem kaptunk megfogalmazható, pontos tudást a kinyilatkoztatásból.

A mai nap gyász – és böjti nap – a millió és millió meggyilkolt magzatért, és ünnep az Aprószentek vértanú győzelméért.

Szent Cirill és Metód – Február 14.

ApCsel 13,46-49; Lk 10,1-9

„Először nektek kellett hirdetnünk az Isten igéjét. De mert visszautasítottátok és méltatlannak ítéltétek magatokat az örök életre, most a pogányokhoz fordulunk.”

Hatalmas fordulat ez. A zsidóság köréből kikerül a kereszténység, és így a pogányokat is kezdi befogadni. A Szentlélek műve ez, mert ő az, akinek az erejével az apostolok még nagyobb dolgokat is fognak tenni azoknál, mint az Úr tett. Az Úr Jézus nem ment a pogányokhoz téríteni. Ő Izrael elveszett fiait akarta olyan egzisztenciális mélységben az élő Isten, az Atya elé állítani, hogy Izrael kezdje el vonzani a pogányokat, és meginduljon a zarándoklat Jeruzsálem felé: *„Én pedig kérem fogom az Atyát és más Vigasztalót ad nektek: az igazság Lelkét, aki mindörökké veletek marad.”*

A Szentlélek teremtő műve az, hogy most Pállal és Barnabással elindul a pogányok evangelizálása, és végigvonul az egész történelem folyamán. Szent Cirill és Metód missziója is ennek a fordulatnak, ennek a radikális döntésnek a gyümölcse.

Meglepő, hogy a Lélek ereje sokszor kevés ahhoz, hogy az ember megtegye az Istentől sugallt fordulatot. Nem azért, mert a Lélek ereje nem hatékony, hanem mert a Lélek tapintatos, nem rontja le a mi szabadságunkat. Ő csak indít egy döntésre, de megszokásaink, előítéleteink, félelmeink visszatartanak; ekkor Isten Lelke felhasználja mások szabadságát, akik erőszakkal taszítanak minket abba az irányba, ahová a Lélek gyöngéd sugallatokkal hív.

Az antiochiai zsidók féltékenysége szakította el Pál és Barnabás láncait, amelyek a kereszténységet a kelleténél jobban a zsidósághoz kötötték. (Természetesen soha meg nem tagadva az előszörre választott népet, és mindig betartva a sorrendet: először nekik hirdetik a zsinagógában az örömhírt, majd amikor szakadás támad közöttük, a pogányokhoz is odafordulnak.) Így az Úr Jézus kereszthalálában láthatatlanul ledöntött válaszfal, amellyel el volt választva Izrael a pogányoktól, most szemmel láthatóan is eltűnt, és zsidó, görög és minden más népből való egyesült a katolikus, vagyis egyetemes Egyházban.

Ha megtörténik velünk is, hogy féltékenykednek, irigykednek ránk, vagy egyenesen „kirúgnak” valahonnét, ezzel is kényszerítenek egy bizonyos fordulatra. Meg kell kérdezni ilyenkor Isten Szentlelkét: Te mit akarsz, hogy cselekedjem? Ha Isten színe elé járulok, előbb-utóbb világosan és biztosan tudni fogom, hogy ő mit akar, és ez elég: megtalálom benne örömet és békémet, s másoknak is valóban hasznára lehetek.

Szent Péter apostol székfoglalása – Február 22.

1Pét 5,1-4; Mt 16,13-19

„Akik közületek előljárók, azokat mint magam is előljáró és Krisztus szenvedésének tanúja, s egyszer majd nyilvánvalóvá váló dicsőségének is részese, kérem...”

Milyen legyen az igazi pásztor, a jó szülő, nevelő?

Szent Péter apostol ma világos tanítást ad erről. Nem várta trón Rómában, sem harangzúgás, mégis ő volt az Első, a Szikla, amelyre Krisztus Egyházát építette.

Az vezethet, nevelhet, irányíthat, aki mindenekelőtt Krisztus szenvedésének tanúja, és részese az ő dicsőségének, amely meg fog nyilvánulni a jövőben. Szent Péter látta az Úr szenvedését, de igazi tanújává akkor vált, amikor érte, vele szenvedett. Hiteles nevelő, sztarec, „szent öreg” a krisztusi életben csak az lehet, aki valamiképpen meg van jelölve a szenvedéssel, és azt Jézussal és Jézusért viseli, mint az eljövendő dicsőség zálogát.

Viseljétek gondját a rátok bízottaknak, ne kényszerűségből, hanem önként. Természetesen önként vállaltuk, de közben kényszerűség lesz belőle. Miért? Mert megtetszett ugyan a lelkek vezetése, de most már kezd nem tetszeni. Állhatatlanok vagyunk, és a magunk változó hangulata, érzelmei után megyünk. A megoldás a szívekig-vesékig ható kitárulkozás lehet az Úr Jézus előtt. Az igazi elmélkedés, szemlélődés abba a mélységbe enged leszállni, ahol az Úrral kettesben vagyunk, ahol újra ránk bizza azokat, akik az övéi... Ebbe a bensőséges, boldogító szeretetkapcsolatba beburkolva látom újra őket... Ebből a mélységből visszatérve megint önként teszem, amit már majdnem kényszerből tettem.

A buzgóságból és a szívből szavak jelzik, hogy a bennünk levő túlcorduló életet kell nekik adni, nem pedig belőlük élni.

Ha a ránk bízottaktól a nekik adott szeretetet mindenestül visszavárjuk, ezzel zárt rendszert alkotunk, amely Isten nélkül is működhetne ideigóráig. S itt belopakodna hivatásunkba a világ szelleme. Isten azonban forrás, akiből a szívünkbe árad az élet vize, és szívünkön át azok szívébe, akik ránk vannak bízva, az ő szívükből pedig megint csak tovább... A szeretetnek ez a nagyvonalú továbbadása egyszerre jár szenvedéssel és örömmel. A dicsőség koronáját azonban egyedül csak az Úrtól szabad várunk, senki mástól, mert ő maga a mi dicsőségünk.

Szent Mátyás apostol – Február 24.

ApCsel 1,15-17.20-26; Jn 15,9-17

„Kijelöltek hát kettőt ..., majd imádkoztak ..., ezután sorsot vetettek. A sors Mátyásra esett, így a tizenegy apostolhoz sorolták.”

Ha nem is gyakoroljuk ezt a sorsvetést – amely egyfajta játékosságról és talán ószövetségi gyakorlatról tanúskodik, ami igencsak meglephet bennünket ilyen nagy horderejű vállalkozásban –, érdemes a mélyére tekinteni, mert a mélyben örök érvényű tanítást találunk.

Ha választanunk kell akár csak két dolog között is, amelyek közül mindkettő megfelel az evangélium követelményeinek és a hittől megvilágosított értelmünk mértékének is, és egyik felé sem billen jobban az ítélet mérlegének nyelve, akkor valóban sorsot vethetünk. Nem mintha a sorsvetés mágikus isteni közbelépés lenne. Másról van itt szó, a földi élet szegénységének elfogadásáról. Arról, hogy egyszerre nem utazhatok két helyre, hogy egyszerre nem csinálhatok két dolgot, hogy egyszerre nem lehetek két szerzetesrend tagja, két asszonynak a férje, egyszerre nem lakhatom állandóan falun is és városban is... Arról van szó, hogy elfogadom az élet egyszeri adottságát, és azon belül élek teljes, Istennek adott életet. Az a soha meg nem szűnő keresés, amely nem Istenre, hanem a teremtett személyekre, tárgyakra és lehetőségekre irányul, valójában önkeresés.

Az egyházmegyének is egy megyéspüspöke van, a plébániának egy plébánosa... Bízni kell Istenben, aki az emberi életet és az Egyház életét alkotta, hogy mellette áll azoknak, akikre feladatot bízott – korlátaik, törekenységük és gyöngeségük ellenére.

Aki egy életen át nem dönti el, hogy szüzességben éljen-e vagy házasságban, mert mindegyik mellett számára egyenlő súlyú érvek sorakoznak, az mélyen az evangélium szintje alatt él, mert a nőtlenséget nem a mennyek országáért választotta, hanem döntésképtelensége miatt maradt meg benne. Nem lehet a döntést akármeddig halogatni. Elérkezik a pillanat, amikor a sorsvetéshez hasonló döntéssel egyedül Istenben bízva az embernek bele kell vetnie magát a teljes odaadás mélységeibe vagy a szüzesség, vagy a szentségi házasság oldalán. Az örökké érveket sorakoztató és sohasem döntő ember titkosan saját önzése mellett dönt, és így az Egyház életét is bénítja.

Szent József – Március 19.

2Sám 7,4-5a.12-14a.16; Róm 4,13.16-18.22; Mt 1,16.18-21.24a vagy Lk 2,41-51a

„Amikor Dávid király elhatározta, hogy Jeruzsálemben templomot épít az Úrnak...”

Ünnepélyes pillanatok ezek az életünkben. Elfog bennünket a nagylelkűség az Úr iránt, és építeni akarunk neki: templomot, közösséget, családot...

Olyan szép ez a terv, hogy a mellettünk élő prófétákat is magunkkal ragadjuk, mint Dávid Nátánt... Éjszaka azonban, amikor az ember kötelékei kissé feloldódnak saját terveitől, elképzeléseitől, az Úr közli a prófétával, hogy igazából nem Dávid épít neki, hanem ő épít Dávidnak örök hajlékot.

Ha Istennek akarod átadni az életedet, légy elkészülve a meglepetésekre. Isten fogja átadni magát neked! Ő von bele saját terveibe. Lesz-e bátorságod átértékelni saját kis terveidet, és Isten útjára lépni, mint Szent József és a többi szentek, különösen a közösségalapítók? Gyönyörűen férfias feladat ez.

József Máriának akart otthont teremteni, Máriának, aki kegyelemmel teljes, aki egészen az Istené. József egy szép kis názáreti otthonról álmodott, amelyben ő úgy lesz férj, ahogy ősei, a szent pátriárkák, Mária meg úgy lesz feleség, mint a szent ősanyák; és úgy lesz gyermekük, mint Ábrahámnak és Sárának.

Isten azonban éjszaka szól Józsefhez, és arra bátorítja, hogy saját álma helyett az ő isteni terveit fogadja el, mert sajátos módon akarja neki adni Máriát és Mária fiát, Jézust.

József házasságra készült és szüzesség lett az útja? Mélyebb valóságról van szó: minden Istenbe merült férfi és nő házasságának legmélyén a szüzesség örökkévalósága rejtőzik.

Ez a szerzetesek számára is lecke, és azoknak is, akik a világban élnek Istennek szentelt életet. „Eredetileg” ugyanis emberi gondolataikban ők is házasságra készültek. Ez van beleírva testükbe és pszichéjükbe, Isten azonban úgy lépett be az életükbe, hogy egy másik házasságnak lesznek szüzi tanúi és résztvevői, annak, amelyben Krisztus szereti Egyházát.

Urunk születésének hírüladása (Gyümölcsoltó Boldogasszony) – Március 25.

Iz 7,10-14; Zsid 10,4-10; Lk 1,26-38

„Az Úr maga ad nektek jelet: Íme, a szűz fogan, fiút szül, és Emmánuelnek nevezi el.”

Az isteni világ hirtelen berobbanása még a legártatlanabb teremtményben, Szűz Máriában is félelmet keltett. A félelem – érzelem. Érzelmek nem valami bűnös kinövéssek. Ugyanúgy hozzátartoznak életünkhöz, mint értelmünk, akaratunk vagy maga a testünk.

Mégis, amikor Isten kapcsolatba lép velünk uralkodnunk kell érzelmeinken. „*Ne félj, Mária! Hisz kegyelmet találtál Istennél.*” A félelmet a szeretet oldja fel. Meg kell őriznünk, vissza kell állítanunk lelkünk nyugalmát. Az Istennel való találkozás elveszi a félelmet, a gonosz kísértő megjelenése nem.

Mária az angyali jelenés alatt mindvégig értelmét használja – okos szűz! *Gondolkodóba esett. „Hogyan történhet meg ez, amikor én férfit nem ismerek?”*

Semmiféle jelenés, égi üzenet előtt nem szabad úgy kapitulálni, hogy elveszítjük a józan eszünket. Manapság elég egyes hívőknek azt mondani, hogy itt és itt megjelent a Szűzanya, ezt és ezt üzeni, s máris félretéve gondolkodó értelmüket „hittel engedelmeskednek”. Csakhogy ez nem hit, hanem emberhez méltatlan naiv hiszékenység. Igenis szabad kérdéseket föltenni, szabad gondolkodóba esni, nem szabad azonnal elfelejteni a teremtés rendjét, amely Istentől való. Szabad párbeszédbe bocsátkozni a jelenésről hírt hozóval minden bűn és hiba nélkül: hiszen magával az angyallal és Istennel is szabad beszélni.

Mária akármilyen jelenésnek, akármilyen üzenetnek nem adja át az életét, csak annak, amelyik a mindenható Istentől származik. Az angyal válasza arról tanúskodott, hogy őt valóban a mindenható Isten küldte Máriához, s erre adta a Szent Szűz beleegyezését Isten terveihez, alávetve neki értelmét és akaratát. „*Íme, az Úr szolgáló leánya: történjék velem szavaid szerint.*”

És ekkor méhébe fogadta a Szentlélektől szent Fiát, vagyis testét is átadta Isten tervei számára.

Ma a *Hiszekegyet* mondván térdet hajtunk a megtestesülést megvalló szavakra. Térdemnek, testemnek ez a mozdulata fejezze ki földi életem teljes odaadását, akaratom beleegyezését, elmém értelmes meghódolását, érzelmeim elcsendesedését Isten rám vonatkozó terveiben.

Szent Márk evangélista – Április 25.

1Pét 5,5b-14; Mk 16,15-20

„Köszöntenek titeket, akik Babilonban vannak, fiammal, Márkkal együtt.”

Egyszerű levélzáró formula? A kívülállóknak bizonyára az. Egy levél sok esetben semmit sem mond azoknak, akik kívül állnak azon a kapcsolaton, amelyben az a levél megszületett, azoknak viszont, akik benne vannak, egy egész világot jelent.

Nekünk, akik ugyanabba a közösségbe tartozunk, mint Szent Péter és Szent Márk, nem szabad ezeket az esetlegesnek tűnő üdvözléseket úgy olvasnunk, mintha ránk egyáltalán nem tartoznának. Éppen ellenkezőleg, egy egészen alapvető hittitkot, misztériumot tárnak elénk.

Szent Péter és Szent Márk ma is ott vannak a megdicsőült Jézussal az Atya dicsőségében, mint a megdicsőült Egyház tagjai. De nincs három Egyház, dicsőséges, szenvedő és zarándokúton levő: egyetlen Egyház van, a szentek közössége.

Milyen hitbeli materializmus az, ha azt hisszük, hogy csak mi köszönhetjük egymást egy levél, egy telefon, egy találkozás alkalmával, néha „szent csókkal” erősítve meg egymást az örök haza felé vezető úton?

Odaáról is kapunk üdvözlést, éppen itt és most. A főapostol, Szent Péter az ő „fiával”, Márkkal együtt szelíden fölénk hajolva és imádságával átölelve így szól hozzánk: „Kegyelem neked, aki Jézus Krisztusban vagy, kegyelem neked, Jézus választottja, aki még Babilonban, az istenellenes világban élsz. Köszöntünk téged mi, akik már a mennyei Jeruzsálemben vagyunk.”

A szentek közössége valóságos. A hit, ha igazi, átlépi a csupán szemmel látható, szűkös világ kereteit, és Isten szentjeinek világába vezet.

De miért nem szólnak hozzánk füllel hallható módon Isten szentjei? Mert már mindent elmondtak nekünk szavaikkal, írásaikkal és életük példájával. Szent Márk beszéde hozzám az ő evangéliuma. Ha itt ülne velem szemben, többet ennél akkor sem mondhatna.

A szentek mostani hallgatása Isten csöndjének visszhangja. Beszédesebb ez a csönd, a legszemélyesebb, legszeretetteljesebb módon megelevenedik benne mindaz, amit valaha is leírtak okulásunkra, különösen is a szent evangélisták.

Szent József, a munkás – Május 1.

Ter 1,26–2,3 vagy Kol 3,14-15.17.23-24; Mt 13,54-58

„Nemde az ács fia ez?”

Názáret lelkiségéhez hozzátartozik a rendszeres, állandó, csendes és kemény kétkezi munka, mellyel a Szentcsalád tagjai megélhetésükről gondoskodnak. A keresztény lehet munkanélküli, de dologtalan soha. Nincs krisztusi lelki élet kemény és rendszeres munka nélkül. Vallási önámításban, hamis szellemi felsőbbrendűségi tudatban szenved sok keresztény, amikor munkaundora van és henyél. Ez is súlyos, testies bűn!

Megdolgozom-e a mindennapi kenyérért? Keresztény fiatalként megengedhetem-e magamnak, hogy a nyár két-három hónapját végignyaraljam?! Kinek a pénzén? Nem halálos bűn ez a Názáreti ellen? Hát ilyen volt Jézus és a Szent Család életvitele?

Milyen az étrendem? Megelégszem-e a legegyszerűbbel, vagy egészségügyi babonákat követve drága ételeket szerzek be magamnak? A mindennapi sörözés illik-e Jézus tanítványaihoz? Persze, mindenben lehet gúnyolódni, mégis ezeken az apró részleteken múlik minden. Gondoljunk csak századunk szentjei közül Teréz anya, Pio atya, Foucoud atya életére!

Az ács fia azt is jelentette, hogy ő maga is ács. Nézzétek, mit akar ez az ács? „Honnét van a bölcsessége és a csodatévő ereje?” Bemeséltem már magamnak, hogy olyan nagy szellem vagyok, hogy a takarítás, mosogatás, az egyszerű házimunkák mélyen a tehetségem alatt vannak, és így megfosztom a világot szellemem újabb termékeitől, elpazarlom magamat, ha ezek végzésére alacsonyodom?

Józsefnek keményen dolgoznia kellett, hogy kis családját eltartsa. Ha Isten rám bízta Jézust, akkor keményen dolgoznom kell érte. Nekem kell eltartanom, „mert amit e legkisebb testvéreim közül eggyel is tettetek, velem tettétek”. És „bármit tesztek, tegyétek szívből, mintha az Úrnak, és nem embernek tennétek!” Itt válik a mindennapi munka a legemelkedettebb keresztény misztika szerves részévé.

A figyelmetlen és összecsapott munka istentelen dolog: véték a teremtés és a megváltás ellen. Meglátszik azonban, ha a munkát szívből végeztük: ragyogása van, illata, játékossága; van benne valami nemesen túlcsoorduló önpazarlás. Az Úrnak végzett munka emlékeit csodáljuk tágra nyílt szemmel középkori kolostorokban, régi, szép kis parasztházakban, és szent emberek munkáiban.

Egy szépen fonott kosár lehet remekmű. Általában *valakinek* fonták. „Mintha az Úrnak, és nem embernek tennétek.” De szeretnék ebben a szép májusban és életem minden napján így dolgozni! Szent József, könyörögj értem!

Szent Fülöp és Szent Jakab apostol – Május 3.

1Kor 15,1-8; Jn 14,6-14

„Fülöp megjegyezte: »Uram, mutasd meg nekünk az Atyát, és ez elég nekünk.«”

Fülöp apostolnak ezen kívül alig van szava, melyet megőriztek az evangéliumok. Ez az egyetlen mondat azonban tudtán és akaratán kívül a legmélyebb vágyat fogalmazza meg, amely emberi szívből egyáltalán feltörhet, s azzal, hogy Jézushoz fordul vele, azt is elismeri, hogy ezt az elemi erejű vágyakozást nem töltheti be más, csak ő.

Jézus nem utasítja el Fülöp kérését, hanem azonnal teljesíti, a legnagyobb és legvégső kinyilatkoztatást adva neki az Atya és a Fiú közötti egységről, amely nem pusztán átmeneti vagy szimbolikus egység, hanem örök és teljes egymásban levés. Amikor tehát másnap Fülöp megtudja, hogy az Urat halálra ítélték és keresztre feszítették, akkor az Atyáról is megtud valamit, amit soha senki nem gondolt Istenről. A halott Jézus is az Atya tökéletes képe itt a földön, olyan jel, mint amilyen a betlehemi kisdud is volt. Az Atyaistenről a megfeszített Jézus adta a leghitelesebb képet erre a gonoszsággal, szenvedéssel és halállal megjelölt földi életre.

Az utolsó vacsorán Fülöp ezt még nem érthette. Húsvét és Pünkösöd után viszont azt nem értené, hogyan lehetnek olyan keresztények, akik azzal vádolják az Istent, hogy békésen trónol az égben, míg mi itt a földön szenvedünk. Krisztus szeretetből vállalt halála az Atyaisten legmélyebb feltárulkozása, önkinyilatkoztatása – számodra is. Ha ez nem segít rajtad, senki és semmi nem segít.

Az értünk meghalt, de a halálon diadalmaskodó Jézus jelenik meg a másik apostolnak, Jakabnak. A Szent Pál-i felsorolás szerint Péteren kívül ő az egyetlen a tizenkettő közül, aki négy szemközt találkozik a Feltámadottal. De míg részletes evangéliumi beszámoló írja le azt az eseményt, amikor Mária Magdolna találkozik a sírnál a feltámadott Úrral, s hogy milyen üzenettel küldi őt Jézus az apostolokhoz, arról nem maradt fenn híradás, mit mondott a Feltámadott Jakabnak (illetve Péternek), hogyan szólította meg, ő pedig hogyan ismerte fel. Vajon miért ez a szüksézszerűség?

Talán mert az ilyen bensőséges találkozás a feltámadott Úrral, a vele kettesben töltött percek olyan mélyen érintik és jelölik meg a férfiembert, hogy mindezt nem tudja szavakba önteni. S talán mert rá nem egy bizonyos üzenetet bíz az Úr, hanem őt magát teszi üzenetté.

Téged is hasonló találkozásra hív Jézus Krisztus, a Feltámadott. Arra, hogy vele légy nap mint nap, s ez a bensőséges együttlét az Úrral élő üzenetté formáljon testvéreid számára.

Szent Barnabás apostol – Június 11.

ApCsel 11,21b-26;13,1-3; Mt 10,7-13

„Barnabás elment Tarzuszba, hogy fölkeresse Sault. Amikor ráakadt, magával vitte Antiochiába.”

Isten országának kibontakozása nem fölülről vezérelt program, hanem olyan esemény, amely emberi kapcsolatokon, szabad döntéseket és kezdeményezőkézséget igénylő cselekvéseken keresztül valósul. A hivatások tehát nemcsak Isten ügye, hanem a miénk is. Különösen nagy szolgálat Isten Egyházának fölfedezni számára Jézus Krisztus drágagyöngyeit.

Nem én szólítom meg Sault, hanem a názáreti Jézus, de ha tudom, hogy megszólította, akkor nekem törődnöm kell vele. Az én dolgom nem a hivatásébresztés, hanem az Úr ébresztette hivatások ápolása és nevelése. Saul nem arra való, hogy a damaszkuszi meghívás után eltűnjön a jámbor tarzusi zsidókeresztény gyülekezetben, őt más hivatásra választotta az Úr.

Egy egész évig ott maradtak az egyházban, és rengeteg embert tanítottak. Ez valahogy nem egészen jól működik ma az Egyházban. Nincs ez az együttes tanúságtétel, közös igehirdetés. A szemináriumokból kikerülő fiatal papok pár hónapos káplánkodás után mindjárt plébánosok lesznek. Sokan közülük alig várják, hogy megszabaduljanak a közös élet nyűgétől, és önálló életet kezdjenek. Elég nagy baj ez. Az apostolutód nevelésének megvan a maga belső törvénye, amit még nyilvánvaló külső szükségre hivatkozva sem szabadna felrúgni. Az ifjú levita tartozzon valakihez, aki már régebb óta az apostolkodásban dolgozik, és együtt hirdessék az igét. Az Isten ígéje nem csupán munkatársakat nevel, hanem a legmélyebb testvériséget alakítja ki közöttük, amely felülmúlja a vér szerinti összetartozást is.

Egy nap, amikor istentiszteletet tartottak és böjtöltek, így szólt hozzájuk a Szentlélek: „Rendeljétek nekem Barnabást és Sault arra a munkára, amelyet szántam nekik.” Erre böjtöt tartottak, majd rájuk tették kezüket és útnak bocsátották őket. Isten imádása és a böjt, vagyis a test és a lélek teljes megnyílása szükséges, hogy a Szentlélek szavát meghalljuk és helyesen értsük. Tisztánlátással, érdek nélküli figyelemmel, belső szabadsággal ajándékozza meg a közösséget az együtt végzett imádság és böjtölés. Ha egy keresztény család, szerzetesi közösség, egyházközség tagjai hol a Szentlélekre hallgatnak, hol meg saját elgondolásaikat követik, ott hamarosan külső-belső zűrzavar támad. Csak a következetesen a Lélek utasításaira figyelő közösség vállalkozhat olyan nagy feladatra, mint a pogányok megtérítésének Barnabás és Saul napjaitól a mai napig és az idők végéig tartó hatalmas missziója.